

พระธรรมเทศนา เรื่อง กรรมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 16 กุมภาพันธ์ 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหตฺต สัมมาสัมพุทฺธสฺส (3 จบ)

กัมมัง สัตฺเต วิภชตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในชั้นมิกกถาเพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรงองค์ศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำ
ปีกัณฑ์ คือวันพระ 8 ค่ำ เดือน 3 ตรงกับวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2525 เป็นต้น การที่บรรดาท่าน
พุทธศาสนิกชน ได้พากันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีกัณฑ์นี้ก็เพราะว่า บรรดาท่านพุทธศาสนิกชน
ทั้งหลาย มีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระชินศรี พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ จึงได้พากัน
มาปฏิบัติความดีตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ คำว่าความดีในที่นี้ที่บรรดาท่าน
พุทธบริษัททำแล้ว เรียกว่าตรงกับ **บุญกิริยาวัตถุ** ที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วบรมศาสดาจารย์
ทรงแนะนำไว้ตามที่องค์สมเด็จพระจอมไตร ตรัสไว้เหตุที่ทำให้เกิดบุญนั้น โดยย่อมี 3 ประการคือ

1. **ทานมัย** บุญที่สำเร็จด้วยการบริจาคทาน
2. **ศีลมัย** บุญที่สำเร็จด้วยการรักษาศีล
3. **ภาวนามัย** บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

วันนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ได้ทำแล้วทั้ง 3 ประการคือ **ทานมัย**
บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายได้พากันถวายเครื่องสักการะวราภิเศกแด่องค์สมเด็จพระพุฒาภิรม
กัณฑ์ ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสามเณร เหล่าพระในพุทธศาสนากัณฑ์ อย่างนี้จัดว่าเป็น **ทานมัย** บุญ
สำเร็จด้วยการบริจาคทาน

สำหรับ **ศีลมัย** นั้น บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ทำแล้วกล่าวคือ สมาทานอุโบสถศีล

ในด้านการ **ภาวนามัย** โดยการตั้งจิตสวดบริกรรมพระเทสนา คำว่า ภาวนานี้ก็แปลว่า เจริญ
ไม่ได้หมายความว่า นโม พุทฺโธ ธรรมโม สังโฆ เสมอไป การทำจิตใจน้อมไปตามธรรมที่องค์สมเด็จพระ
พุทธเจ้าทรงสอนอย่างนี้ จัดเป็นเจริญ **ภาวนามัย** คือ ใจเจริญขึ้นด้วยอำนาจความดี ต่อ
ไปนี้อาตมภาพจะนำเอาพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินศรีที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า
กัมมัง สัตฺเต วิภชตีติ ซึ่งแปลเป็นใจความว่า **กรรมย่อมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์**

คำว่า **กรรม** ในที่นี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย องค์สมเด็จพระจอมไตรกล่าวถึงการ
กระทำ การทำดี เรียกว่า **กุศลกรรม** ทำชั่วเรียกว่า **อกุศลกรรม** ทำดีเป็นปัจจัยของความสุข ทำชั่วเป็น
ปัจจัยของความทุกข์ ในที่นี้มีบุคคลหลายคนมากท่านด้วยกันกล่าวว่า ทำชั่วมีความสุข ทำดีก็มีความสุข

ทุกข์ก็มีมากอย่างนี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเคยจำแนกกฎของกรรมไว้ 12 ประการ แต่จะนำมากล่าวแต่เพียงโดยย่อ

กรรม 12 ประการคือ

1. ทิฏฐธรรมเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาตินี้
2. อุปัชฌายเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติหน้า
3. อปรายพรเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติต่อจากชาติหน้าไป ไม่กำหนดว่าเมื่อไร
4. โอลิทธิกรรม กรรมที่ได้มีแล้ว กรรมที่เลิกให้ผล

กรรมที่ให้ผลตามชนิดหรือตามกิจของตน 4 คือ

5. ชนกกรรม กรรมนำไปให้เกิด คือ กรรมดีก็นำไปเกิดในภพชาติที่ดี กรรมชั่วก็นำไปเกิดในภพชาติที่ชั่ว
6. อุปถัมภกกรรม กรรมที่อุดหนุนกรรมเดิม คือ ถ้าชนกกรรมเป็นกรรมดี นำไปเกิดดี อุปถัมภกกรรมก็หนุนให้ดีขึ้นเรื่อยไป
7. อุปปีฬกกรรม กรรมที่บีบครั้นกรรมเดิม คือ ทำกรรมเดิมให้อ่อนลงไปทั้งในส่วนนี้ ทั้งในส่วนชั่ว
8. อุปฆาตกรรม หรือ อุปัจเจทกกรรม กรรมที่เข้าไปฆ่าหรือตัดกรรมเดิม เช่นกรรมเดิมที่ดีนำไปเกิดดี แต่มีอุปฆาตกรรม หรือ อุปัจเจทกกรรม เข้าไปตัดเสียไม่ให้ดี

กรรมที่ให้ผลตามกำลัง 4 คือ

9. คุรุกรรม กรรมหนักหรือกรรมมีกำลังมาก ฝ่ายดีท่านว่า ได้แก่ ฌานสมาบัติ ฝ่ายชั่วเรียกว่า อหันตริยกรรม
10. พหุลกรรม หรือ อาจิณณกรรม กรรมที่ทำเสมอๆ
11. กตัตตการกรรม กรรมที่สักแต่ว่าทำ
12. อาสัณณกรรม กรรมโกลี กรรมที่จวนเจ็ หมายความว่า เวลาที่ใกล้จะตายถ้าทำกรรมอะไรกรรมนั้นก็จะให้ผลก่อน

ที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารกล่าวว่า กรรมบางอย่างให้ผลในปัจจุบัน ฟังทำเดี๋ยวนี้ รับประทานเดี๋ยวนี้ กรรมบางอย่างให้ผลในวันต่อไปคือ ทำเดี๋ยวนี้ไม่มีผลแต่จะให้ผลในวันต่อไป กรรมบางอย่างทำชาตินี้ยังไม่ให้ผล แต่ให้ผลชาติหน้าต่อไป กรรมบางอย่างตั้งอโรให้ผลหลายชาติ พันชาติ จึงให้ผลก็มี นี่เป็นอันว่าคำว่ากรรมนี้ องค์สมเด็จพระมหารามุนีกล่าวว่า ใดๆ ก็ให้ผลแน่ แต่ที่ต้องรอเวลา กรรมบางประการทำปัจจุบันก็เห็นผลทันตา เช่น ค่าเขาเดี๋ยวนี้ เขาก็ค่าเดี๋ยวนี้ อย่างนี้ก็มิใช่ในปัจจุบัน บางครั้งเราค่าเขาในปัจจุบัน แต่เขายังไม่ค่าเราวันหลังเขาค่าเราตอบก็มี กรรมบางอย่างทำกับเขาในปีนี้ แต่ยังไม่ให้ผลปีนี้เป็นปีต่อไปจึงจะให้ผล หมายความว่า คนที่ถูกกระทำเขาจงล้างจงผลาญไว้เสียๆ จะทำเมื่อโอกาสอันพึงมีกับเขา

นี่บรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสกฏของกรรมไว้อย่างนี้เป็นอันว่า กรรมที่องค์สมเด็จพระชินศรีกล่าวอย่างนี้อาตมภาพจะขอนำเรื่องราว ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงไว้ในพระไตรปิฎก มาแสดงแก่พุทธบริษัททางเรื่อง ความจริงเรื่องมีอยู่มาก

ความมีว่า เมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงปรารภเรื่องราวของ โขสกะเทพบุตร แต่ความจริงเรื่องนี้มีมาในเรื่อง พระนางสามาวดี สำหรับ โขสกะเทพบุตร นี้ บรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย แปลว่า กิ๊กก้อง คือมีเสียงดังมาก เสียงที่ดังมากเรียกว่า โขส อัน โขสกะเทพบุตร นี้ก็เป็นเทวดาท่านหนึ่งแต่ว่าเป็นเทวดาที่มีจริยาต่างจากเทวดาอื่นโดยเฉพาะเรื่องเสียง คือว่าตามธรรมดาท่านคุยแบบธรรมดาๆ นี้เสียงดังไป 10 โยชน์ ถ้าเปล่งเสียงเต็มที่ดังก้องทั้ง ดาวดึงส์ ทั้ง ดาวดึงส์ ได้ยินหมด

เมื่อองค์พระบรมสुकตกล่าวประวัติความเป็นมาของ โขสกะเทพบุตร ในอดีตกาล กาลก่อนโน้น ท่านก็ไม่ตรัสว่า พระพุทธเจ้าองค์ใด สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่าสำหรับ โขสกะเทพบุตร นี้ เดิมทีเธอเป็นชาวบ้านธรรมดาสามัญ 1 คน ลูกน้อยอยู่ 1 คน ในครั้งหนึ่งนั้น เมื่อเกิดโรคระบาดเกิดขึ้นโรคระบาดนี้ตามประสาพวกเราเรียกว่า ห่าลง ห่ากิน ห่ามากินคน เพราะฉะนั้นสมัยนั้นเขาก็มีการถือกันว่า ถ้าจะหนีห่า จะหนีออกทางประตูบ้านไม่ได้ ถ้าหนีออกทางออกของบ้านไม่ได้ ห้ามันรู้ ห้ามันจะเหี้ย จะต้องงัดฝาเรือนออกทางหลังบ้านไม่ออกทางเดิม

ฉะนั้น นายโกตุหลิทะ คือชายคนนี้กับภรรยา เห็นว่าชาวบ้านมีโรคห่ากันมีโรคระบาดตายกันมากจึงเกิดความกลัว ทีนี้ภาษาโบราณว่า ต้องหนีโรคห่าสองคนสามีภรรยาจึงงัดฝาบานแล้วมีลูกน้อยอีก 1 คน เอาของที่พึ่งจะหาบหามาได้ใส่หาบแล้วก็เดินทางมา ขณะที่เดินทางมาในป่า รอนแรมมาในป่าหลายวันสำพยาอาหารที่น่าติดตัวมาก็หมด ก็ยังไม่ถึงเมืองที่จะไปข้างหน้า สองคนตายขาดอาหารก็มีความหิวกระหาย กำลังก็ตกไปผู้ตามมามีลูกน้อย 1 คนและสองคนสามีภรรยา สามีภรรยาที่ผลัดกันอุ้มลูก ให้ภรรยาอุ้มบ้าง ภรรยาเหนื่อยบ้างก็ให้สามีอุ้มบ้าง

ต่อมาวันหนึ่ง นายโกตุหลิทะ จึงปรารภกับภรรยาว่า ขณะนี้ ลูกน้อยหญิง ว่าเด็กคนนี้เราเองเวลานี้ก็ไม่มีกิน หิวก็หิว ร่างกายแรงก็จะหมดไป ยังลูกน้อยคนนี้นั้นทำความลำบากกายลำบากใจแก่เรามาก ปล่อยให้มันตายในป่าไม่ดีหรือ สำหรับภรรยามีความรักในลูกมาก แต่ก็ไม่ยอม โกตุหลิทะ ก็บอกเรายังเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่สามารถจะทำลูกขึ้นมาได้อีก ภรรยาก็ไม่ยอม

มาวันหนึ่งในเวลาตอนเย็น โกตุหลิทะ จึงขอรับลูกมาจากภรรยาบอกว่าเธออุ้มมานานแล้วฉันจะอุ้มให้บ้าง ก็พยายามเดินให้ไกลๆ เดินช้าๆ ปล่อยให้ภรรยาเดินไปข้างหน้าไกลแสนไกล เมื่อเวลาใกล้พลบค่ำ ก็ทำเหมือนว่าจะปัสสาวะที่พุ่มไม้ แล้วปล่อยให้ภรรยาเดินไปไกลอีก เขาก็เอาเด็กน้อยซึ่งเป็นลูกชายมันวางไว้บนไม้ หมดไว้ แล้วก็เดินไป คว้าไปถึงภรรยาที่นาน เวลาที่เป็นเวลาค่ำภรรยาเหลียวมาไม่เห็นลูกน้อย ก็ถามว่า ลูกไปไหน เขาบอกว่าพี่เอาไปวางไว้ที่พุ่มไม้ ปล่อยให้มันตายไป เพราะเราไม่สามารถจะเลี้ยงมันได้ตัวเราเองก็มีจะกิน เราก็อุ้มไม่ไหว ภรรยามีความเสียใจ

เสียชีวิตในคุกมีความรักอยากให้ออกกลับมา กว่าจะกลับมาถึงในเวลาค่าคืน ก็กว่าจะหาพบก็นานแสนนาย ปรากฏว่าลูกน้อยก็ตายเสียแล้ว

ก็เป็นอันว่า สองคนผิวเมื่อกี้เดินทางต่อไป เมื่อออกจากป่าก็ถึงยังบ้านคหบดีมหาเศรษฐีท่านหนึ่ง ทั้งสองคนสามีภรรยาต่างคนต่างก็หิวโหยมาก ก็มีความคิดตรงกันว่า เราสองคนนั้น เข้าไปในบ้านท่านมหาเศรษฐี มาขอรับจ้างท่านท่านจะให้ค่าจ้างเท่าไรไม่สำคัญ มีความต้องการอย่างเดียวคือ มีข้าวกินอ่ะๆ เพียง 1 วันก็พอแล้ว เวลานี้เราอดเข้ามาหลายวัน รับจ้างท่านแค่พอข้างกินก็พอเมื่อตัดสินใจดังนี้แล้ว สองตายายก็เข้าไปหาท่านมหาเศรษฐี บางแห่งตามบาลีท่านเรียก คหบดี แปลว่า คนรวย เมื่อเข้าไปแล้ว ท่านมหาเศรษฐีกำลังบริโภคอาหารอยู่พอดี สำหรับอาหารที่มหาเศรษฐีบริโภคคือ **ข้าวมธุปายาส** เป็นข้าวที่มีรสเลิศ เป็นของที่มีราคาแพงมาก เวลาท่านกินอาหารก็กินข้าง แบ่งสุนัขกินข้างก็ว่ากันไป

สองตายายคือ **โกตุหลิเก** สองคนเข้าไปหาท่านมหาเศรษฐี ขอฝากตัวฝากเนื้อฝากตัวเป็นทาสรับใช้ท่าน ท่านก็ว่าอะไร เพราะว่าเขามได้เรียกร้องค่าจ้างแรงงานเป็นราคา แต่ว่าในเวลาตอนต้น ท่านพิจารณาเห็นว่าสองคนนี้หิวโหยมา จึงได้ถามว่า ต้องการจะบริโภคอาหารก่อนไหม คุณทำทางเธอหิวโหยคิดโรยมาก เขาก็บอกต้องการอาหาร ท่านมหาเศรษฐีบอกให้คนรับใช้นำอาหารมาสองส่วนคือ ส่วนหนึ่งเป็นของสามี อีกส่วนหนึ่งเป็นของภรรยา เป็นอาหารสำหรับ เป็นธรรมดาๆ ที่คนในบ้านกินกัน แต่ก็เป็นอาหารชั้นดีเหมือนกันสำหรับภรรยามีความรักในสามีมาก เวลาเขาเอาอาหารมาให้สามีกินก่อน กินส่วนของตนหมดไปเพราะความหิว สำหรับภรรยายังไม่ได้กิน ภรรยาจึงถามว่าคุณต้องการกินอีกไหม อิ่มพอหรือยังเขาบอกยังไม่พอ ภรรยาจึงเอาส่วนของตัวไปให้สามีกินต่อไป สามีก็กินไป ไฟธาตุไม่ย่อย ตามพระบาลีท่านว่าไว้อย่างนั้น

ในที่สุด **นายโกตุหลิเก** ก็ขาดใจตาย ในก่อนที่จะขาดใจตายเพราะลมแตกขึ้น เมื่อ **นายโกตุหลิเก** ขาดใจตาย ในก่อนที่จะขาดใจตาย ขณะที่เขากินอาหาร มันไม่ดีเท่าอาหารสุนัข คือสุนัขตัวเมียตัวนั้น มันกินอาหารเท่ากับท่านมหาเศรษฐีกิน คือ **ข้าวมธุปายาส** เพราะท่านแบ่ง **ข้างมธุปายาส** ที่ท่านกินให้กับมัน **นายโกตุหลิเก** เวลาที่กินอาหารเข้าไปนั้น ก็นั่งนึกนอนนึกสนใจในสุนัขว่าเจ้าสุนัขตัวนี้มันเป็นสัตว์เดรัจฉาน แต่ด้วยความดีที่เรา กินอาหารบริบูรณ์สมบูรณ์ กินอาหารเลิศกว่าเรา ความจริงเราเกิดเป็นสุนัขเศรษฐีดีกว่าที่เราเป็นคนก็อาศัยที่ตนมีความสนใจในสุนัขจึงเป็นเหตุองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาจึงตรัสว่า เมื่อจิตออกจากร่างก็เลยเข้าไปอยู่ในท้องสุนัข คือในบรรดาท่านพุทธบริษัทที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า **เจตนาหัง ภิกขเว กัมมัง วทามิ** ขึ้นชื่อว่ากรรมขึ้นอยู่กับการตั้งใจเป็นสำคัญ

เพราะฉะนั้นการที่บรรดาพุทธบริษัททุกท่านเจริญพระกรรมฐาน ทุกคนตั้งใจว่าเฉพาะพระนิพพานเป็นอารมณ์ คุณตัวอย่าง **ท่านโกตุหลิเก** ที่เขาตั้งใจยึดเอาสุนัขเป็นอารมณ์ ออกจากจิตจากความเป็นคนเข้าท้องสุนัข ถ้าทุกคนลองตั้งใจเอาพระนิพพานเป็นอารมณ์ จิตออกจากร่างเมื่อใด ก็ไปนิพพานเมื่อนั้น

รวมความว่า นายโกตูลิกะ ตายจากความเป็นคนก็เป็นลูกของสุนัขสำหรับภรรยาที่อยู่รับใช้เศรษฐีต่อมา ปรากฏว่าในบ้านของมหาเศรษฐีนั้น ท่านมีความเคารพในพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ในกาลต่อมา ภรรยาของนายโกตูลิกะ ก็มีโอกาสนปฏิบัติความดีในพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงจัดอาสนะบ้าง จัดบ้านบ้าง นำใช้ นำฉันทบ้าง อาหารบ้าง อังคาสเจตนาถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าบ้างตามกาลที่ท่านมหาเศรษฐีถวาย ในวันใดเงินทองที่เธอได้จากมหาเศรษฐีให้พระปัจเจกพุทธเจ้ามา เธอก็ทำอาหารผสมถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าจัดว่าเป็นบุญ

มากล่าวถึง นายโกตูลิกะ ความจริงเขาฆ่าลูกชายตนเอง เมื่อตายแล้วจากการฆ่าคนน่าจะเกิดเป็นสัตว์นรก ต้องตกนรกเป็นแน่ แต่ทว่ากรรมในข้อนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย กรรมาเฉพาะหน้ามีอยู่ สมเด็จพระบรมครูกล่าวว่าเมื่อจิตใจที่ออกจากร่าง เมื่อตายแล้วกล่าวคือ เมื่อจิตเศร้าหมอง นำไปสู่อบายภูมิถ้าจิตผ่องใสไปสู่สุคติ ฉะนั้นเวลานี้ นายโกตูลิกะ ฆ่าลูกชายมาไม่กี่วัน แต่ด้วยกำลังใจของเขานั้น เวลาจะตายจิตไปอยู่ที่สุนัข พอใจในสุนัข จิตไปเกาะอยู่ที่รูปสุนัขอยู่ก่อน เมื่อสุนัขคลอดบุตรออกมา ลูกของสุนัข อติดีจากความเป็นคน ก็มีความรู้ภาษาคนมาก เกือบจะรู้ทุกอย่าง

เวลาใดที่พระปัจเจกพุทธเจ้าเข้ามาจากป่า จาก **ภูเขาคันธมาทน์** ที่มหาเศรษฐีได้อารณาไว้ เวลาที่ท่านมหาเศรษฐีไปนิมนต์พระปัจเจกพุทธเจ้ามาฉันในเวลาเช้า ก็ให้นายสุนัขแสนรู้ไปด้วยสถานใดที่เป็นพุ่มไม้ ถ้าสัตว์ร้ายอาศัยได้ท่านมหาเศรษฐี และก็ทำเสียงดังๆ ด้วยการไล่สัตว์ เพื่อป้องกันอันตรายแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งในกาลบางวันที่ท่านมหาเศรษฐีไปไม่ได้ ท่านก็จะส่งสุนัขแสนรู้ไปนิมนต์พระปัจเจกพุทธเจ้า เจ้าจึงไปนิมนต์พระปัจเจกพุทธเจ้ามาบ้านเราเพื่อฉันภัตตาหาร เจ้าสุนัขก็ไป พอไปถึงพุ่มไม้ที่ท่านมหาเศรษฐีเคยเอาไม้ดีก็ส่งเสียงดัง มันก็เห่ากรรโชกบ้าง หอนบ้าง ไต่บ้าง เมื่อมาถึงหน้าบ้านพระปัจเจกพุทธเจ้า มันก็เห่าบ้างหอนบ้าง แสดงถึงความเคารพว่าวันนี้มันมาตามเมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้ารู้กิริยาสุนัข ก็ออกมาจากสำนัก แล้วก็เดินตามเจ้าสุนัขก็นำหน้า บางครั้งพระปัจเจกพุทธเจ้าก็หลงใจ มาถึงทางเลี้ยวบ้าน ท่านไม่เลี้ยวแกล้งเดินผ่านไป เจ้าสุนัขตัวแสนรู้ก็รีบไปกั้นหน้าบ้าง หลังบ้าง เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าไม่เลี้ยวกลับมา มันก็ดึงผ้าสบบง จีวรด้วยปาก พระปัจเจกพุทธเจ้าก็เข้ามาในบ้านตามความต้องการของมัน

เป็นอันว่า เจ้าสุนัขตัวนี้มีความกตัญญูกตเวทีต่อเจ้าของ เพราะมันเป็นสุนัขแสนรู้ และมีความรักในพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก จัดเป็น **ปัจเจกพุทธธานุสติกกรรมฐาน** อย่าลืมนะ จิตที่ระลึกถึงพระปัจเจกพุทธเจ้าก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดีเป็น **พุทธธานุสติกกรรมฐาน** จิตนึกถึงพระธรรมเป็น **ธัมมานุสติกกรรมฐาน** จิตนึกถึงพระสงฆ์เป็น **สังฆานุสติกกรรมฐาน** แต่เจ้าสุนัขตัวนี้มันไม่รู้ว่าพุทธธานุสติกกรรมฐาน ดีหรือไม่ดี เพียงใดก็ไม่ทราบ มันทราบแต่เพียงว่าพระปัจเจกพุทธเจ้าเป็นที่รักของนายมัน มันก็เลยรักมัน และท่านก็ดีกับมันมันจึงเกิดความรักพระปัจเจกพุทธเจ้า

อันความรักความพอใจที่เกิดขึ้น แม้จะเป็นพระหรือมก็ตามเป็นกุศลเหมือนกับคนเรากินน้ำ แต่ไม่รู้จกน้ำว่าเป็นน้ำ ตัวเรากินน้ำแล้วคิดว่าเป็นน้ำมันมันก็เป็นน้ำ ตัวเรากินเกลือเราไม่รู้จกรสเค็ม มันก็ต้องเค็ม ซื่อนี้ฉันใดก็เหมือนกันไม่รู้จกจินนั้นเป็นบุญ มันก็เป็นกุศล

บรรดาท่านพุทธบริษัท เมื่อ นายโกตูลหิกะ หรือหมาตัวนั้นมันสนใจตามรักพระปัจเจก พุทธเจ้า นึกถึงอยู่เสมอ ความนึกถึงเรียกว่า **อนุสสติ** คือว่ามี **พุทธานุสสติกรรมฐาน**

ต่อมาเมื่อถึงฤดูฝน พระปัจเจกพุทธเจ้าถึงเวลาจำพรรษา ก็ลาท่านมหาเศรษฐีไป **ภูเขาคันธมาทน์** เวลาไปท่านก็หะไป เจ้าสุนัขตัวนี้มีความเสียดายอาลัยในพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก ก็เกิดอาการท้งเห่า ท้งหอน เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าลับตาไป มันก็ตายทันที เพราะเสียใจที่พระปัจเจกพุทธเจ้าไม่อยู่ อาศัยที่มันมีความเคารพในพระปัจเจกพุทธเจ้าอย่างนี้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

เมื่อตายจากความเป็นสุนัขธรรมดา ก็กลายเป็นเทวดา มีชื่อว่า **โฆสกเทพบุตร** อยู่บนสวรรค์ชั้น **ดาวดึงส์เทวโลก** ในบรรดาท่านพุทธบริษัทเห็นว่ากรรมย่อมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์ มันไม่แน่นักว่าการทำบาปฆ่าสัตว์นี้ ผลบาปจะให้ผลทันทีทันใด เห็นได้ในเวลานี้ กรรมได้แยกไปเสียแล้วคือ 1. การฆ่าลูกตายแทนที่จะไปเกิดเป็นสัตว์นรก หรือใช้กฎของกรรมซึ่งกันและกัน ก็ยังก่อนได้ไปเกิดเป็นสุนัข กรรมที่ฆ่าลูกยังให้ผลไม่ทันเพราะบุญกุศลนั้นเข้ามาก่อน ในกาลนั้นยังเกิดมาเป็นเทวดา

บรรดาท่านพุทธบริษัทนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่อกุศลกรรมซึ่งทำมาแล้ว ในกาลก่อน ความชั่วที่ทำมาแล้วมันมากน้อยเท่าไรก็ตาม ปล่อยมันไป อย่าตามนึกถึง ให้นึกถึงความดีตามที่องค์สมเด็จพระชินศรีกล่าวว่ **จิตเต ปริสุทฺเธ สุกฺติ ปาฎิกงฺขา** ถ้าเรานึกถึงความดีเข้าไป จะไปสู่สุคติ อย่างน้อยก็ไปสวรรค์ อย่าง **โฆสกเทพบุตร** อย่างกลางก็ไปเป็นพรหมอย่างดีที่สุดก็ไปนิพพาน

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดา จึงได้ทรงแนะนำให้บรรดาพุทธบริษัทใช้ **อนุสสติ** ได้ตามปกติว่า **อนุสสติ** จริงๆ มี 10 อย่าง มี **พุทธานุสสติ** **ธัมมานุสสติ** **สังฆานุสสติ** เป็นต้นว่ากันด้วย **อนุสสติ** ต่อไป เพราะเวลาเทศน์ก็หมด ยังไม่เล่าดีกว่า

ขอเล่าต่อไปว่า **โฆสกเทพบุตร** เกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้น **ดาวดึงส์เทวโลก** แล้วพอหมดบุญวาสนาบารมี หมดจากความเป็นเทวดา ตอนนี้กรรมของลูกก็ตามมาทัน ก็บังเกิดเป็นลูกของหญิงแพศยาอยู่ที่หลายชาตินั้นแหละ จากคนมาเป็นสุนัข จากสุนัขมาเป็นเทวดาสองชาติ

ชาติที่ 3 กรรมฆ่าลูกได้ตามมาทัน ที่ทิ้งลูกไม่ได้ฆ่าลูก เพราะไม่ได้บีบคอให้ตาย เป็นลูกโสเภณี ตามธรรมดาผู้หญิงโสเภณี เขารักแต่ลูกผู้หญิงเพราะสืบสกุลได้ ถ้าลูกผู้ชายเขาไม่รัก เมื่อคลอดออกมาเป็นลูกชาย เขาทิ้งไว้ที่กองขยะ ปรากฏว่า เวลานั้นสุนัขข้าง ก็ไปล้อมอยากกินอยากจกกัด แต่ว่กรรมของเด็กคนนี้ไม่ให้ลูกทำลายจากสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ก็เป็นการบังเอิญอย่างยิ่ง เวลาเข้าท่านมหาเศรษฐีจะต้องไปเฝ้าพระราชตามระเบียบ ตามประเพณีและขุนนางผู้ใหญ่เวลาก่อนที่จะเข้าเฝ้าพระราชาก็ถึงสำนักของปุโรหิตเสียก่อน

มหาเศรษฐีจึงได้ถามปุโรหิตว่า อาจารย์ เมื่อคืนมีฤกษ์งามยามดี มีดาวอะไรดีๆ เกิดขึ้นบ้าง ท่านปุโรหิตก็บอกว่า เออ ท่านมหาเศรษฐี เมื่อวานนี้ฤกษ์ดีมาก ถ้าเด็กคนใดเกิดเมื่อคืนนี้จะได้เป็นมหาเศรษฐีใหญ่ในเมืองนี้

พอดีท่านมหาเศรษฐีมีภรรยากำลังตั้งครรภ์พอดี ความจริงเขาก็ไม่น่าสงสัยเพราะอยู่ด้วยกัน แต่มีความสงสัยขึ้นมาว่า ภรรยาของเราคลอดบุตรแล้วหรือยังเราก็มาที่บ้าน ก็เลยใช้คนใช้ว่า เอ้า ไปดูซิเมียของเราคลอดลูกหรือยัง เจ้าคนใช้ก็วิ่งไป แล้วก็กลับมาบอกว่า ยังครับ เมื่อเฝ้าพระราชเสรีจกลับไปถึงให้นางทาสีออกสืบ (ทาสีไม่ได้แปลว่าชั่วนะ ทาสีนี้ผู้หญิงที่มีผิวดำ) เมื่อไปสืบดูว่าเมื่อคืนนี้มีลูกใครมันเกิดขึ้นมาบ้าง เพราะถ้าลูกใครมันเกิดขึ้นมาแล้ว เราจะซื้อเอามาเป็นลูกของเรานางทาสีก็ไปสืบใกล้ๆ กับตลาด กับชาวบ้านบ้าง ก็ไม่เห็นมีลูกใครเกิดทราบอยู่จุดเดียวว่ามีลูกของหญิงแพศยาของโสเภณีเขาเกิด แต่เขานำไปทิ้งไว้แล้วก็มีคนเก็บเอาไปเลี้ยง มีคนสงสารเขาก็เก็บเอาไปเลี้ยง

ท่านมหาเศรษฐีรู้เข้าสั่งให้นางทาสีเอาเงิน 1,000 ตำลึง ไปซื้อไ้เด็กกาลิมันเกิดในวันนี้ มันจะเป็นมหาเศรษฐีใหญ่มันก็จะตัดหน้าลูกชายเรา เรื่องนี้คิดว่าไม่จบแน่ ญาติโยมพุทธบริษัท เอาเป็นว่า เก็บมาเลี้ยงไว้โดยไม่ตั้งใจจะเลี้ยงตั้งใจจะมาว่าสั่งฆ่าโดยเจตนาโดยตรง ก็กลัวว่าจะเสียดังค์ศรีความเป็นผู้ใหญ่ความเป็นมหาเศรษฐี

ในกาลเช้ามีด จึงให้นางทาสีนำไปวางที่ปากคอกวัว ซึ่งวัวของแกมีนับร้อยซึ่งว่าวัวทั้งหมดออกมาจะต้องเหยียบเด็กคนนี่ตาย แต่ว่าอาศัยความดีของเด็กคนนี่ อาศัยที่ว่าเป็นสุนัข มีความจงรักภักดีแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า กรรมดียังให้ผลโดยในคืนตอนเช้ามือตามธรรมดาว่า วัวหัวหน้าฝูงต้องออกมาทีหลัง วันนั้นวัวหัวหน้าออกมาก่อนมาขึ้นค่อมเด็กเอาไว้ วัวทั้งหลายออกมาจะต้องเหยียบเสียคัวตัวนั้น ไม่มีตัวใดเหยียบเด็กตาย

ต่อมาท่านมหาเศรษฐีถามนางทาสีว่า เด็กตายหรือยัง นางแอบคูดูก็บอกว่า เด็กยังไม่ตาย ใ้เจ้าวัวตัวใหญ่ตัวหัวหน้าฝูงมาขึ้นค่อมไว้ แกบอกว่าย่างนั้นเอาเด็กมา กลับมากินนมใหม่

บรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย อันขึ้นชื่อว่า กรรมย่อมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์มันย่อมหไหลเข้าไปหน่อย สำหรับ โทตุหลิกะ แทนที่จะถูกฆ่าในชาติต่อมา กลับถูกคิดตามฆ่าในชาติที่ 3 เรื่องนี้ยังไม่จบแน่เวลาก็จะไม่พอ ยังไม่ถูกฆ่าตาย โดยถูกคิดฆ่าประมาณ 7 ครั้ง ครั้งสุดท้าย แทนที่จะถูกฆ่าตาย กลับเป็นมหาเศรษฐีถูกฆ่าตาย แต่พูดต่อวันนี้ไม่ได้เพราะหมดเวลา

ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาเอาไว้ตรงเพียงเท่านี้ ในที่สุดพระธรรมเทศนานี้เอาตามภาพขอตั้งสัตยาธิษฐานอั้ง คุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และ สังฆรัตตะ ทั้ง 3 ประการของจลบันดาลบรรดาพุทธบริษัททุกๆ ท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการคือ อายุ วรรณะ สะขะ พละ และ ปฏิภาณ หากทุกท่านมีความปรารถนาสิ่งใด ก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุกประการ

อาตมภาพรับประทานวิสาขนาในกรรมคากัขยุดิพระธรรมเทศนา ลงกงไว้แต่เพียงเท่านี้
เอวัง ก็มีด้วยประการนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง สัจจวาจาและความสงบ

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 2 มีนาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

นัตถิ สันติ ปริง สุขังคิติ

ณ โอกาสบัดนี้อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในสันติภคภาคา เพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรองคศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายที่ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำ
ปีกัษ คือวันพระ ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 4 ตรงกับวันที่ 2 มีนาคม 2525 เป็นวันอังคาร การที่บรรดาท่านพุทธ
บริษัททุกท่านได้มีความศรัทธาปสาทะ ความเชื่อ ความเลื่อมใสในพระพุทธานุศาสน์ ตั้งใจมาบำเพ็ญ
กุศลในจรรยาสัมมาปฏิบัติ ในวันพระขึ้น 8 ค่ำนี้ ก็อาศัยที่บรรดาท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายมี
ความเลื่อมใส ในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ จึงได้พากันมา
ปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ เป็นประจำวันพระ การปฏิบัติ
ของท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำเป็นประจำใจอย่างนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัม
พุทธเจ้า ถือว่าเป็น **อนุสสติ** ถือว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งของพระพุทธานุศาสน์

คำว่า **อนุสสติ** แปลว่า นึกถึง การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกคน ที่มีความเลื่อมใสในองค์
สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อถึงเวลาที่ใกล้จะถึงวันพระ คือกาลเวลาที่จะต้องบำเพ็ญ
กุศล พุทธศาสนิกชนก็คิดว่า วันพระข้างหน้าเราจะทำอะไร จะทำอะไรไปถวายพระเป็นภัตตาหารก็
ดี เป็นปัจจัยก็เป็นอย่างนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเรียกว่า เป็น **จาคานุส
สติกรรมฐาน** คือความจริงคำว่า กรรมฐานนี้ จะหลับตาภาวนาก็มี ไม่ภาวนาเสมอไป การตั้งใจจะ
กระทำ นึกเอาไว้ว่าจะกระทำ นึกเอาไว้เป็น **อนุสสติ**

การที่บรรดาท่านพุทธบริษัทคิดว่า ในวันนี้หรือวันพรุ่งนี้ นึกถึงการถวายจะจัดภัตตาหารไป
ถวายพระ อย่างนี้เป็น **จาคานุสสติกรรมฐาน** นึกถึงการถวายการบริจาคตาน **จาคานุสสติกรรมฐาน**
นี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่า ถ้าบุคคลใดเป็นฆานสมาบัติ องค์
สมเด็จพระจอมไตรตรัสว่าเป็นการชนะความโลภ เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ก้าวไปสู่พระนิพพาน
คำว่า เป็นกรรมฐานในตอนนี แปลว่า นึกอยู่เสมอว่าตื่นขึ้นมาวันนี้ เราจะมีโอกาสสงเคราะห์บุคคล
คน หรือพระ หรือว่าสัตว์เดรัจฉานก็ดี คิดนี้ คิดสงเคราะห์อยู่เสมอ เป็นกฐธรรมดาอย่างนี้เรียกว่า **จา
คานุสสติกรรมฐาน** คือนึกว่าจะให้ตลอดเวลา

ประการที่ 2 บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายคิดว่าจะไปทำบุญที่วัด ในวัดย่อมมีพระ ถ้าคิด
ว่า ถ้าวัดนั้นเรามีส่วนได้บ้าง ได้สร้างไว้ในพุทธานุศาสน์จะเป็นปัจจัยมากก็ดี น้อยก็ดี หรือว่าท่านที่
ไม่มีปัจจัยทำบุญใจการก่อสร้าง แต่ช่วยแรงงานในการก่อสร้าง อย่างนี้ก็ถือว่า ทุกท่านมีอานิสงส์ใน

วิหารทาน เสมอกันการคิดว่าจะไปวัดที่เราทำการบำรุงไว้ นั่น จักว่าเป็น วิหารทาน เป็น จาคานุสสติ
กรรมฐาน เหมือนกัน เป็นอานิสงส์ใหญ่ และ

ต่อไปบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายก็คิดว่า วัดที่เราจะไปมีพระพุทธรูปเป็นองค์แทนองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็มีรูปพระสงฆ์มีพระสงฆ์อยู่ด้วยก็ทำให้จิตใจคิดว่า เราจะไปวัดที่มี
พระพุทธรูปองค์นั้นที่เราใคร่บูชา มีพระสงฆ์ที่มีชีวิตอยู่ก็ดี หรือมีพระสงฆ์ที่เขาทำรูปไว้ เมื่อท่าน
ตายไปแล้วก็ดี ที่เรานึกว่าบูชาการคิดอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่าเป็น พุทธา
นุสสติกรรมฐาน เป็นการนึกถึงพระพุทธรูป นึกถึงพระพุทธรูป การนึกถึงพระสงฆ์ เป็น
สังฆานุสสติกรรมฐาน คิดว่าการไปวัดคราวนี้เราจะไปพึ่งเทศน์ จัดเป็น ธรรมานุสสติกรรมฐาน

รวมความว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านที่จะมาทำบุญ ก็ได้บุญตั้งแต่เริ่มตั้งใจจะมา ถ้า
เริ่มที่จะมีจิตกุศล กุศลที่จะมีบุคคล ถ้าเริ่มตั้งแต่จะทำคิดว่าจะหาของมาถวายพระ เป็น จาคานุส
สติกรรมฐาน มีบุญใหญ่แล้ว จิตใจที่ตั้งไว้ไม่เสื่อมคลาย คิดว่าจะไปวัดที่เราสร้างไว้ อันนี้เป็น จา
คานุสสติกรรมฐาน เหมือนกัน เพราะเป็น วิหารทาน คิดว่าจะไปไหว้พระพุทธรูปที่วัด เป็น พุทธา
นุสสติกรรมฐาน นี้บุญเกิดแล้ว คิดว่าจะไปไหว้พระสงฆ์ ที่มีชีวิตอยู่ก็ดีที่ตายไปแล้วก็ดี ที่เขาได้
ตั้งใจอย่างนี้ เป็นต้น สังฆานุสสติกรรมฐาน คิดว่าจะไปฟังธรรมเป็น ธรรมานุสสติกรรมฐาน

รวมความว่า กรรมฐาน คือความดีที่ทรงไว้ ความดีที่ท่านบรรดาท่านพุทธบริษัทนี้มีทุก
ประการ จักว่าเป็นบุญใหม่ ถ้ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทไม่ทิ้งความดีประเภทนี้ คิดไว้
อย่างนี้ทุกวันก็ตามที่ เมื่อทำไปแล้วก็ตั้งใจกำหนดคิดไว้เสมอว่า วันนี้ วันนั้น หรือวันพระทุกที่เรา
เคยไปทำบุญ เคยไปพึ่งเทศน์ เคยไปไหว้พระพุทธรูป ไปถวายสังฆทานที่วัด เคยไปไหว้พระสงฆ์ที่
วัด จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทคิดอย่างใดอย่างหนึ่งได้ประจำใจอย่างนี้ถือว่าเป็นฉานในอนุ
สนธิ

เมื่อจิตเป็นฉานในอนุสนธิอย่างนี้เวลาจะตาย ก็ไม่หลงตาย ใจของบรรดาพุทธบริษัท
ทั้งหลายมีอารมณ์ผ่องใส มีอารมณ์เป็นกุศล อย่างนี้องค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสว่า อย่างน้อยที่สุดความดีของท่านตายไปแล้วไปสู่สวรรค์ ถ้ากำลังใจของบรรดาพุทธบริษัท
ทุกท่านมีความมั่นคง คือจิตคิดมั่นอยู่เสมอ ไม่เสื่อมคลายอย่างนี้ กำลังใจของท่านทั้งหลายเป็นฉาน
สมาบัติองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงกล่าวไว้ว่า ตายแล้วไปเป็นพรหม ถ้าบุคคลผู้ใดนิยม
ในการบำเพ็ญกองการกุศล คิดว่าการตายของเราคราวนี้มีเมื่อไหร่ใจของเรามีความต้องการพระ
นิพพาน ขึ้นชื่อว่า มนุษย์โลกก็ดี เทวโลกก็ดีพรหมโลกก็ดี จะไม่มีสำหรับเรา เรามีความพอใจเฉพาะ
นิพพาน ตายไปเมื่อไหร่ก็ไปนิพพานเมื่อนั้น เพราะจิตเป็นเอกัคคตารมณ์ โดยนิยมอย่างนี้ จึงถือว่า
บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ที่ตั้งใจบำเพ็ญกุศลบุญบารมี จักว่าเป็นโชคใหญ่

ขออีกสักนิดว่า ขึ้นชื่อว่าบุญกุศลนั้นไซ้ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่า
เริ่มมีตั้งแต่ตั้งใจจะทำ ตามพระบาลีกล่าวว่า เจตนาหัง ภิกขเว ปุญญัง วทามิ แปลเป็นใจความว่า

คุณกร ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวว่า การตั้งใจว่าทำหรือตั้งใจทำจริง บุญกุศลเริ่มเกิดตั้งแต่วันตั้งใจที่จะทำ เป็นต้น

ต่อไปนี้ ก็จะนำเอาพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระทศพลเป็นเรื่องสั้นๆ ที่ปรากฏใน มงคลทีปนี มาแสดงแก่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายสำหรับเรื่องราวนี้ไซ้ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา มีเจตนาให้ท่านพุทธบริษัทตั้งอยู่ในสัจจธรรม และมีความสงบ คำว่า สงบนี้หมายความว่า จิตสงบ ถ้าจิตสงบ กายก็สงบ วาจาก็สงบ มันอยู่ที่ใจตัวเดียวนี้ ประการที่ 2 มีสังขธรรมว่ามีความจาเช่นใดกล่าวไว้ ให้รักษาวาจาเช่นนั้นตลอดไป จึงจะสงบ

ก็รวมความว่า ในกาลครั้งหนึ่ง นี่เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงเทศน์ อย่าถือว่าเป็นนิทานไร้สาระนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า ในสมัยครั้งหนึ่งมีหงส์ 2 ตัว บินมาจากป่าหิมพานต์ ในป่าหิมพานต์มี สระโบกขรณี ใหญ่น้ำใสไหลเย็น มีสัตว์อาศัยอยู่มากอยู่แถบทะเล ครั้นมาถึงชายทะเล มันก็ไปท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ก็บังเอิญพบเต่าใหญ่อยู่ตัวหนึ่ง เวลานั้นสัตว์ต่อสัตว์ก็พูดกันรู้เรื่อง สัตว์กับคนก็พูดกันรู้เรื่อง ที่รู้เรื่องก็เพราะว่า สัตว์ก็คิด คนก็คิดต่างคนต่างมีอายุถึง 80,000 ปีถึงตาย เมื่ออยู่หลายๆ เข้าไซ้รู้ความสัมพันธ์แห่งภาษาย่อมรู้ภาษาซึ่งกันและกัน

เมื่อพญาหงส์เห็นเต่าตัวนั้นเจริญอาหารอยู่ปกติจึงได้ถามว่า ที่สถานที่นี้ อาหารสมบูรณ์พูนสุขอยู่หรือ เต่าก็ว่า เป็นสุขดี หงส์ 2 ตัว จึงกล่าวว่า ความจริงในที่นี้ก็มีมีความสุขในอาหาร แต่ว่าความสุขกายสบายใจ แต่ความเยือกเย็นนั้นสู้ป่าหิมพานต์ไม่ได้ ป่าหิมพานต์นั้นสงัดมาก ไม่มีคนเข้ามายุ่งในสถานที่นั้นในสถานที่นี้เข้าเป็นเต่าตัวเมีย เวลาที่เข้าไข่มานี้ เจ้ามีลูกกับไข่ทุกฟอง หรือไข่มันหายไปบ้าง เต่าก็บอกว่า ไอ้เรื่องไข่นี้มันมีความหวังน้อยเต็มที ก่อนที่ไข่จะฟักลูก เราก็พยายามจะขุดดิน ให้เป็นหลุมเป็นบ่อแล้วก็กลบไว้ ไม่ช้าไม่นานก็มาขุดดู ก็หายไป เพราะบางทีมนุษย์นำไปก็เหลือไว้มัน เป็นแต่เพียงเล็กน้อย คือ บางส่วนเท่านั้นเหลือน้อยเต็มที

พญาหงส์ก็ว่าในสถานที่นี้ก็อันตราย เพราะว่ามันุขย์ทั้งหลาย ไร้ความดีไร้สังขธรรม ไร้ความเมตตาปราณี ถ้าทางที่ดีไปอยู่ป่าหิมพานต์ดีกว่า เพราะว่าที่ป่าหิมพานต์ไม่มีคนเดินไปเดินมา ไม่มีอันตราย สัตว์ทั้งหลายก็อยู่ด้วยกันด้วยความสุขสมบูรณ์ มีความเยือกเย็นในสถานที่นั้น มีสระโบกขรณีใหญ่ น้ำใสเยือกเย็น บัวมี ผลไม้มีอะไรต่างๆ หงส์ก็พรรณนาเรื่อยไป จนกระทั่งเต่ามีความเลื่อมใสในป่าหิมพานต์ เต่าจึงถามกับพญาหงส์ว่า ก็เราว่ามันสิ้นแค่นี้ ห่างจากนี้ไปป่าหิมพานต์มันใกล้หรือไกลแค่ไหน พญาหงส์จึงตอบว่า ห่างจากนี้ไปป่าหิมพานต์ 300 โยชน์

เต่าเกือบจะเป็นลม 300 โยชน์ ไอ้เต่าก็บอกว่า ทางโยชน์เดียว เต่าเดิน 3 วันอยู่แล้ว ไอ้ทาง 300 โยชน์ เต่าจะเดินกี่วัน พญาหงส์บอกว่าไปครู่เดียวก็ถึงฉันบินมาจากป่าหิมพานต์ จากสระโบกขรณีมาถึงที่นี่โดยไม่ต้องพักเลย เต่าก็บอกว่าแกมีปีก ฉันมีแต่ขา พญาหงส์ถามว่า ท่านอยากไปจริงๆ หรือ เต่าก็บอกว่า ฉันอยากจะไป พญาหงส์ก็บอกว่า ท่านจะรักษาัจจวาจาได้ไหม เต่าก็บอกว่า ได้ เอาใจก็ได้ ขอให้พาไปก็แล้วกัน พญาหงส์จึงบอกว่า ท่านจงรักษาัจจจะไว้อย่างหนึ่งคือ ท่านจะต้องไม่พูด เมื่อไปกับเรา จนกว่าจะถึงที่ที่เราให้พูดได้

พญาเต่าถามว่า ทำอย่างไร หงส์ก็ตอบว่า ฉันจะพาท่านเหาะไป แต่ที่ว่าฉันไม่มีปีกจะเหาะไปได้อย่างไร หงส์บอกว่า ฉันจะนำไม้มาท่อนหนึ่ง ฉัน 2 ตัวจะคาบหัวตัวหนึ่งท้ายตัวหนึ่ง ท่านจงคาบตรงกลางไม้ เราจะบินพาท่านไปสระโบกขรณีสักครู่หนึ่งก็ถึง แต่ก็อยากจะเหาะไปต่างประเทศ ไปป่าหิมพานต์ ก็อยากจะเหาะ ไม่มีเครื่องบิน ก็ตกลงไป

เป็นอันว่า พญาหงส์ 2 ตัว ก็นำไม้มา 1 ท่อน ความจริงพญาหงส์ก็คือพระพุทธเจ้านั่นเอง หงส์ตัวหนึ่งเป็นพระพุทธเจ้า หงส์อีกตัวหนึ่งเป็น พระอานนท์ พญาหงส์ 2 ตัวจึงนำไม้มาท่อนหนึ่ง ซึ่งเป็นไม้เล็กๆ สามารถจะรับน้ำหนักเต่าได้ จึงได้บอกให้เต่าคาบไม้ตรงกลาง เมื่อเต่าคาบไม้แล้ว พญาหงส์จึงกล่าวว่า ตอนนี้ไปห้ามเจ้าเปิดปาก ห้ามพูดเด็ดขาด เราจะพาเจ้าบินไป ถ้าเจ้าพูดเมื่อไหร่ เขาก็ตกลงมา

เมื่อนั้น เต่าปล่อยไม้ประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วจึงกล่าวว่า ฉันขอให้สัญญาว่าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าท่านจะบอกให้พูดจึงจะพูด มิฉะนั้นเราจะไม่ยอมพูดเป็นอันว่า พญาหงส์ 2 ตัว ก็คาบไม้ทั้งหัวและท้าย แต่ก็คาบตรงกลาง พาทั้งเหาะไป พญาเต่าบินไปในอากาศ ขณะที่บินไม่ถึงครึ่งทาง พญาหงส์ก็บินสูงไปได้ เพราะเต่าตัวหนัก ก็บินไปแค่เลยยอดไม้ไม่มากนัก

บังเอิญอย่างยิ่งในระหว่างทาง เจ้าเด็กชาวบ้านที่เลี้ยงควายอยู่กลางทุ่งนเห็นพญาหงส์พาเต่าเหาะมา ก็ต่างคนก็ร้องว่า เต่าเหาะไว้อ เต่าเหาะ ก็เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ใจเหลือเกิน ตั้งแต่เกิดมาจากโคตรพ่อ โคตรแม่เราก็คดี วันนี้เต่ามีความอัศจรรย์เหาะได้ ไอ้เต่าเมื่อเด็กพูดมากๆ เข้ามันก็รำคาญใจ ถ้าปากจะดำเด็กเข้าว่า อ้ายเด็กจัญไร มันพูดอะไรไม่เข้าเรื่อง พออ้าปากเข้า เต่ามันก็ตกลงมาตาย

เป็นอันว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า เต่าในสมัยนั้นคือ พระเทวทัต ในสมัยนี้ เป็นคนที่ไร้ศีลธรรม องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงกล่าวกับภิกษุว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย นัตถิ สันติ ปริง สุขัง สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี การที่เต่าต้องตาย เพราะการอ้าปากอย่างนี้ ก็เพราะเต่าไร้ศีลธรรมเราได้ให้สัญญาแก่เต่าแล้วว่า ข้างอย่าพูด เต่าก็ได้ให้สัญญาแล้ว แต่เพราะอาศัยจิตของเขา ไร้ความดี ไร้ความสงบ ไร้ศีลธรรมที่กำหนดไว้ เต่าจึงตาย

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำเอาเรื่องราวของเต่ามาพูดให้กับพระฟัง นำเอาเรื่องราวของเต่ามาเทศน์ เทศน์ในกรรมบท 10 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ว่าคนจะชั่วดี ก็อยู่ที่ปาก จะอดอยาก อยู่ที่ชีวหาหมายความว่า เต่าตัวนี้จะตายไม่ดีด้วยปากฉันใด คนทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ก็ฉันนั้น ความจริงคนจะชั่วจะดีอยู่ที่ปาก ถ้าปากไร้ความดี ก็หาความสุขไม่ได้ อันตรายก็เกิดมีแก่ตน แล้วองค์สมเด็จพระทศพลจึงกล่าวว่า วาจา 4 ประการขอบรรดาภิกษุสงฆ์ทั้งหลายจงระงับไว้

1. วาจาที่ไร้ความเป็นจริง หรือมุสาวาท
2. วาจาที่กล่าวไปเป็นที่ระคายหู ระคายใจแก่ผู้ฟังไม่ควรกล่าว
3. วาจาเป็นเครื่องส่อเสียด ยุยงให้เขาแตกร้างกัน อันนี้ก็ไม่ควรกล่าว

4. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่า วาจาซึ่งไร้ประโยชน์ ก็ไม่ควรพูด

นี้หมายความว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่า ให้ทุกคนจงรักษาวาจา คนเราที่ไม่มีมีความสุขส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของวาจา ทุกคนต้องการความดี ถ้าพูดในวาจาเรื่องไม่จริง เรื่องโกหก ก่อนจะพูดโกหกมันจะต้องระมัดระวังมาก พูดไปแล้วก็มีความจำเป็นต้องจำ ว่าพูดกับคนโน้นว่าอย่างไร พูดไว้เมื่อไหร่ ถ้าจะไปพูดใหม่ ก็ต้องพยายามจำไว้ สมัยหนึ่งเราพูดว่าอย่างไรบ้าง ซึ่งตรงกันข้ามกับการกล่าววาจาเป็นจริง วาจาจากความเป็นจริงนี้ เราเป็นชายหรือหญิงก็ตาม เราจะพูดเมื่อไหร่ พูดได้สบายๆ จะไปเจอใครเมื่อไหร่ พูดความจริงเสมอ เรื่องก็ตรงกัน

อารมณ์ของคนทั้ง 2 ประการคือ คนพูดจริงกับคนพูดเท็จนี้ ใครเป็นสุขเป็นทุกข์มากกว่ากัน คนพูดวาจาจริงมีจิตเป็นสุขอยู่เสมอ เพราะไม่ต้องระแวงเกรงว่า วันนั้นเราโกหกไว้อย่างไร ต้องจำวาจาเก่าอันนี้ลำบากมาก องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า เมื่อเราพูดวาจาไม่จริงเราก็เป็นทุกข์ เป็นทุกข์ก็ต้องระมัดระวัง เกรงว่าเขาจะจับผิดได้ ตายไปก็ลงนรกเมื่อนั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับคนที่พูดวาจาจริง เพราะเมื่อมีวาจาจริง ไปไหนก็มีแต่คนนับหน้าถือตา เชื่อถือตนเองก็มีแต่ความสุขเป็นที่รักของบุคคลทั้งหลาย

แต่ว่าวาจาจริงนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าจะพูดก็ต้องระวังเหมือนกัน บางครั้งเรื่องจริงๆ ตรงกับความเป็นจริงก็ไม่สมควรจะพูด ฉะนั้นก็ต้องเป็นที่มียปัญญา ก็ต้องดูกาล ดูเวลาว่า วาจาความจริงจะพูดในคนกลุ่มไหน จะพูดในเวลาไหนได้ไหม กาลเวลาที่พูดควรหรือไม่ควร ถ้าไม่ควรก็อาจจะระงับยับยั้งได้

ประการที่ 2 อย่าใช้วาจาหยาบคาย เป็นเรื่องกระทบกระเทือนใจผู้อื่น วาจาหยาบคายท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ไม่มีใครชอบ ในเมื่อเราไม่ชอบวาจาอย่างนั้น เราก็ไม่กล่าวกับบุคคลอื่น เพราะเป็นเครื่องทำลายมิตรจิตของบุคคลผู้รับฟัง และก็ไม่ชอบใจผู้พูด ศัตรูก็จะเกิดขึ้นซึ่งกันและกัน ความสบายกายสบายใจมันก็ไม่มี

ประการที่ 3 องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงว่า อย่าใช้วาจา ส่อเสียด ยุยงส่งเสริม ที่ทำให้เขาแตกร้าวกัน ในหมู่คณะทั้งหลาย ที่ไม่มีความสุขกาย สบายใจ ต้องแตกร้าวกัน เพราะวาจาประเภทนี้

และใ้วาจาทั้ง 4 ประการนี้ ไม่ว่าที่ไหน แม้แต่ในสมัยองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีชีวิตอยู่ก็มีวาจาประเภทนี้นั่นคือ กลุ่มของ **พระเทวทัต** กลุ่มของ **พระเทวทัต** ก็ไม่ได้มีอยู่องค์เดียว มีหลายคนเหมือนกัน และที่มีพระอยู่หลายองค์หลายท่าน ที่ชอบใช้วาจา ส่อเสียดอยู่เหมือนกัน โดยการยุยงส่งเสริมซึ่งกันและกัน อย่างในเรื่องราวของ **ปฐมบัญญัติพระทัฬหฬัลลบุตร** ท่านเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เมื่ออายุ 7 ปี ไม่อยู่กับองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาก็ยังมีบรรดาพระทั้งหลาย หรือบรรดานางภิกษุณีกล่าววาจาจ้วงจาบในทางที่ไม่ดี เป็นวาจามุสาวาท หาว่า **พระทัฬหฬัลลบุตร** เป็นปาราชิกบ้าง หาว่า **พระทัฬหฬัลลบุตร** เป็นอย่างนั้นอย่างนี้บ้าง แต่ว่าท่านเป็นพระอรหันต์นะ แต่ว่ายังมีแบบนี้เหมือนกัน

ฉะนั้นในฐานะที่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านส่วนใหญ่ เป็นคนที่มีอารมณ์ตั้งอยู่ในกุศล จงจำไว้ว่า ในศาสนาขององค์สมเด็จพระทศพลทรงห้ามวาจา 4 ประการคือ

1. วาจาเท็จ พูดไม่ตรงตามความเป็นจริง
2. วาจาหยาบคาย พูดแล้วสะเทือนใจแก่คนทั้งหลาย
3. วาจาต่อเสียด ขูยงให้เขาแตกร้าวกัน
4. วาจาเพื่อเจ้อ ที่พูดไปแล้วไร้ประโยชน์

วาจาใดที่ไม่มีประโยชน์ จงอย่าพูดวาจานั้น ในฐานะที่พวกท่านทั้งหลายเป็นสาวกขององค์ สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนจะเป็นพระกัณฐี เณรกัณฐี อุบาสกัณฐี อุบาสิกา กัณฐี ถ้ามีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือว่าท่านเป็นพุทธสาวก จริงขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งชายหญิง ภิกษุสามเณร จงเว้นวาจาทั้ง 4 ประการนี้ ไอ้เรื่องราวที่ มันเกิดความเดือดร้อน แต่ละทีก็อาศัยวาจານี้แหละเป็นเหตุ ฉะนั้นหากว่าท่านมีความเคารพในองค์ สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ ์ ต้องการมีความสุขทั้งในชาติปัจจุบัน และสัมปรายภพ ขอบรรดาท่านพุทธ บริษัทจงจำคำแนะนำขององค์สมเด็จพระนราสภคือ พระพุทธเจ้าไว้ว่าวาจา 4 ประการ ซึ่งเป็นวาจา เลวร้ายเราจะไม่พูดในสถานที่ใด คือ 1. วาจาเท็จ ความไม่จริง 2. วาจาหยาบ 3. คำพูดต่อเสียด ขูยงให้เขาแตกร้าวกัน 4. วาจาไร้ประโยชน์

เมื่อเว้นจากวาจา 4 ประการที่เป็นโทษแล้ว ก็สร้างไว้แต่วาจาที่เป็นความดีนั่นคือกล่าววาจา ตามความเป็นจริง แต่ทั้งนี้ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายชายหญิง ต้องดูเวลาควรไม่ควร ถ้าพูด ความจริงกับบุคคลที่ควรพูด แต่อารมณ์เขายังไม่ดี ก็ปล่อยให้อารมณ์เขาสบายๆ และพูดกันด้วย เหตุผล

และประการที่ 2 องค์สมเด็จพระทศพลว่า จงเว้นเด็ดขาดคือ วาจาหยาบเมื่อเป็นวาจาหยาบ เราไม่พูด ก็ใช้วาจาอ่อนหวานฟังแล้วชื่นใจ

วาจาใดที่พูดแล้ว ทำให้เขาแตกกัน ก็อย่าพูดวาจานั้น อันนี้ไม่ควรเด็ดขาด

และต่อไปวาจาที่องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถตรัสคือ วาจาที่ไร้ประโยชน์คือพูดไร้แล้ว เสียเวลา ถ้าบุคคลใดพูดเฉพาะเวลาที่มีประโยชน์เท่านั้น

ถ้าบุคคลใดวาจาไม่ดี ก็แสดงว่า เขามีใจไม่ดี อย่าลืมนะว่า องค์สมเด็จพระชินศรีตรัสว่า มโน ปุพพังคมา ัมมมา มโนเสฏฐา มโนมยา แปลว่า ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐสุด สำเร็จด้วยใจ เราจะทำดีหรือชั่วก็อยู่ที่จิต ถ้าจิตดี เราก็ทำดี ถ้าจิตคิดชั่ว เราก็ทำชั่ว ถ้าจิตคิดดีปากก็ พูดดีถ้าจิตคิดชั่ว ปากก็พูดชั่ว ที่นี้ความชั่วมันหลั่งไหลมาจากกายก็ดี ทางปากก็ดีแสดงว่า คน ประเภทนี้มีความเลวเกินอัตรา มันยับยั้งไว้ในใจไม่ได้ มันล้นจากใจไหลมาหาปาก

ที่นี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้สรุปในบาตรคาถาว่า นัตถิ สันติ ปริง สุขัง สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ผู้เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระชินศรีเวลานี้ก็หมดเวลาพอดี ตอนนี้ไปอาตมาก็ขอยุติพระสังฆกรรมเทศนา ลงคองไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มี พระพุทธันตะ ธรรมรัตนันตะ สังฆรัตนันตะ ทั้ง 3 จงขอคัลบันดาลบรรดาพุทธบริษัททุกๆ ท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผลจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัย ทั้ง 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านมีความประสงค์สิ่งใด ก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุกประการ อาตมาภาพรับประทานวิสาขนาในสันติกาลาก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคองไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง อนิสงส์การฟังพระอภิธรรม

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 13 เมษายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

ธัมโม หเว รักษติ ธัมมจาริงติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในชั้นมิกกถา อันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองคศรีทธาบรรมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดินท์หลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลในวันต้นของสงกรานต์ คือวันที่ 13 เมษายน 2525 วันนี้ ทั้งนี้เพราะว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย มีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ จึงได้พากันมาปฏิบัติความดีตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ความจริงถ้าจะกล่าวถึงอนิสงส์นี้มีมากเหลือประมาณ ก็หวังว่าการเทศน์วันนี้ไม่จบแน่ ในความดีของบรรดาท่านพุทธบริษัทและก่อนที่จะขึ้นเทศน์ มีบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทบอกว่า มาจาก **ชลบุรี** ท่านบอกว่าก่อนจะมาราวนี้เพื่อนเขาสั่งว่า กลับไปขอเอาบุญไปแบ่งบ้างนะ อ้าวตะก็ท่านบอกว้ากลับไปเอาบุญไปแบ่งมั่งนะ ท่านว่าอย่างนั้นนะ แต่ความจริงบุญนี้แบ่งได้ แต่ความจริงจะว่าแบ่งนะไม่ได้แบ่งแต่ให้ได้ แต่การให้บุญนี้บุญเก่าของเราไม่สูญ

ความจริงจะเทศน์เรื่องอื่นนะ แต่ขอเทศน์เรื่องนี้เสียก่อน เพื่อเป็นการเปลื้องความสงสัยของบรรดาท่านพุทธบริษัท คือว่าในสมัยเมื่อองค์สมเด็จพระทวงสวัสดิโสภากย์ ยังทรงพระชนม์อยู่ สมเด็จพระบรมครูพูดถึงเรื่องการแบ่งบุญคือเรื่องมีอยู่ว่า ท่านกล่าวว่าในสมัยก่อนหน้านั้น **พระอนุรุทธ** ซึ่งเป็นพระพุทธรูขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคย สมัยก่อนเกิดเป็นคนเกี่ยวหญ้าช้าง และก็มาในวันหนึ่งปรากฏว่าท่านกลับมาสาย เมื่อกลับมาสายที่บ้าน มีภรรยาหนึ่งคน ก็มีบุตรชายอีกหนึ่งคน เมื่อเห็นว่าพ่อบ้านมาสาย แม่บ้านก็แบ่งอาหารไว้เฉพาะท่านส่วนหนึ่ง ส่วนที่เพิ่มกว่านั้น แม่บ้านกับลูกบ้านก็กิน

แต่ว่าก็เมื่อเวลาที่ท่านกลับมาแทนที่จะได้กินข้าวส่วนที่ยังเหลือ ก็ปรากฏว่ามีพระปัจเจกพุทธเจ้ามาบิณฑบาตพอดี ท่านก็คิดในใจว่า ขึ้นชื่อว่าบุญประเภทนี้เราหาได้ยาก เพราะเราเป็นคนจนถึงกระไรก็ดีถ้าเราจะอดจะทน ทนความหิวไว้ครู่หนึ่งคงไม่เป็นไร จึงได้ถามภรรยาว่า ข้าวส่วนที่เป็นของฉันมีอยู่หรือเปล่าภรรยาก็บอกว่า มี ท่านจึงบอกว่า ถ้าอย่างนั้นขอหยิบมาให้ฉัน ภรรยาก็จัดอาหารที่จัดไว้เพื่อสามีเอามาให้ แต่ว่าแทนที่ท่านจะบริโภคอาหาร กลับนำอาหารทั้งหมดไปใส่บาตรพระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อภรรยาเห็นดังนั้นจึงได้กลับตั้งหม้อข้าวหุงใหม่ ให้อุ่นข้าวนี้จะเสร็จมันกินาน ท่านก็ทนหิวเอา

ก็ในเวลาเดียวกันนั่นเอง เศรษฐีซึ่งเป็นนายของท่าน เศรษฐีสมัยนั้นเขาต้องมีฉัตร พระราชาแต่งตั้งมีฉัตร 3 ชั้น เทวดาที่รักษาศัตรของเศรษฐีจึงได้แสดงตนให้ปรากฏกับท่านมหาเศรษฐี กล่าววาจาโมทนาที่ท่าน **พระอนุรุทธ** ซึ่งเป็นคนเกี่ยวหญ้าช้าง ทำความดีคือทำบุญ ท่านมหาเศรษฐีเห็น

เทวดาชัดเจน คือแสดงตัวชัดเจนมาก กล่าววาจาที่ฟังชัด ท่านจึงได้ถามว่าเทวดา ฉันนะ ทำบุญมากกว่า ไอ้คนเกี่ยวหญ้าข้างมากมาย ทำไมท่านจึงไม่โมทนา แก่ความดีของไอ้คนเกี่ยวหญ้าข้าง เพียงแต่เอาข้าวที่มีอยู่ 1 จันหรือ 1 ชาม ใส่บาตรพระปัจเจกพุทธเจ้า และกับข้าวที่เลวๆ หน่อยหนึ่งเพียงเท่านี้ทำไมถึงโมทนา

ท่านเทวดาก็บอกว่า ความดีของท่าน ท่านเป็นมหาเศรษฐีทำความดีมีมากบำเพ็ญกุศลมากก็จริงแท้ แต่ทว่าอานิสงส์มันไม่เท่าอานิสงส์ของคนเกี่ยวหญ้าข้าง ท่านมหาเศรษฐีก็ถามว่าเป็นเพราะอะไร

ท่านก็ได้บอกว่า ข้าวที่เขาให้เป็นข้าวมือสุดท้ายของชีวิต ประการหนึ่งเขาอดเข้ามาถึงเวลา 12 ชั่วโมง เศษตลอดคืน แล้วประการที่สองในตอนเช้าที่เขาเหนื่อยมาก เวลาที่สายจัด ฉะนั้นข้าวที่เขาจะพึงกินเป็นเครื่องประทังชีวิตให้ทรงอยู่ แต่อาศัยที่เขามีความเคารพในความดีขององค์สมเด็จพระบรมครู เอาข้าวไปใส่บาตรพระปัจเจกพุทธเจ้า เป็นการตัดชีวิตถวายพระสงฆ์ ดำรงพระพุทธศาสนา สร้างความดี ฉะนั้นความดีของเขานี้จัดว่าเป็นความดีเป็นกรณีพิเศษกว่าความดีที่ท่านมีอยู่คือตัดชีวิตถวายทาน

ท่านมหาเศรษฐีได้ฟังดังนั้นก็คิดว่า ไอ้เจ้าคนเกี่ยวหญ้านี้มันเป็นคนใช้ของเรา เราจ้างมันมาไว้ เราจะต้องซื้อบุญมัน แก่ใช้วิธีซื้อแกไม่โกงนะ พวกนี้ๆ นี่จำไว้ละ อย่าไปโกงบุญเขาละ ซื้อเขาละ จึงได้สั่งคนให้ไปถามคนใช้คนเกี่ยวหญ้าข้างมา จึงได้นำเงินมาพันหาปณะ พันหาปณะ นี้มันพันตำลึง คือ 4 พันบาทสมัยนั้น บอกว่าไอ้บุญที่เจ้าทำใส่บาตรพระปัจเจกพุทธเจ้าเมื่อเช้านี้ฉันซื้อหนึ่งพันตำลึง

ตาคนนั้นแกบอกว่า เรื่องของเจ้านายก็เจ้านาย คนรับใช้ก็คนรับใช้ลูกจ้างหรือคนรับใช้ก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่เรื่องบุญนี้มันเป็นเรื่องส่วนตัว ฉันทไม่ขายให้นาย ก็ถามว่าทำไมจึงไม่ขาย ก็บอกว่าไม่ขาย เรื่องบุญนี้ไม่ขาย เพราะทำได้ยากกว่าจะทำได้ก็ต้องแสนลำบาก ชีวิต อายุก้าวเข้ามาประมาณเกือบจะ 30 ปี เพิ่งได้สร้างความดี คือทำบุญคราวนี้เป็นครั้งแรก ฉะนั้นไม่ขอขายบุญนี้

มหาเศรษฐีก็เลยบอกว่า ถ้าไม่ขาย งั้นก็ขอแบ่งได้ไหม ขอแบ่งบุญ ท่านอนุรุธ สมัยนั้นท่านเป็นคนเกี่ยวหญ้าข้าง ก็บอกว่า ประเดี๋ยวถามอาจารย์ก่อน แต่ความจริงพระปัจเจกพุทธเจ้าก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์ก็ดีพระอัครสาวกทั้งหลายก็ดี ในเมื่อการรับบาตรมีอยู่ แล้วเมื่อรับบาตรเสร็จทุกท่านก็ต้องกลับ แต่ว่าอย่าลืมว่าพระปัจเจกพุทธเจ้าท่านก็เป็นพระพุทธรูปประเภทหนึ่ง ซึ่งบรรลุลหรรษ บรรลุผลเองโดยไม่ได้รับคำสอนของใคร มีความดีคล้ายคลึงองค์สมเด็จพระจอมไตร คือเป็นพระอรหันต์เหมือนกับ แต่ว่าไม่สอนใครเรื่องนิพพานเท่านั้นเอง แต่ว่าเพราะว่ามีญาณวิเศษ คงจะทราบว่าจะต้องมี เมื่อรับบาตรแล้วแทนที่จะกลับทันที ท่านก็นั่งฉันอยู่โคนต้นไม้ ซึ่งมันไม่มีระเบียบปฏิบัติตามนั้น ถือว่าต้องมีเหตุ

เมื่อกระทาชาชายนาย พระอนุรุธ ในสมัยนั้น เห็นว่าเจ้านายจะขอแบ่งบุญจึงได้วิ่งกลับไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้า นมัสการแล้วจึงกราบถามความปัญหาข้อสงสัยว่า พระคุณเจ้าบุญที่ผมทำแล้ว

เมื่อคืนนี้ เจ้านายเขาขอซื้อผมไม่ขาย แต่ว่าเมื่อไม่ขาย เขาขอแบ่งหน่อยจะได้ใหม่ขอรับ พระปัจเจกพุทธเจ้าแทนที่ท่านจะตอบตรงๆ ท่านกลับตอนเป็นนิมิต

ท่านถามว่า โภ ปุริสะ คุณบุรุษผู้เจริญ สมมติว่าท่านนี้มีคน และก็มีไฟด้วย คือคบและก็มีเพลิงติดคบ ยืนอยู่คนเดียว ถ้าชาวบ้าน 100 คน 1,000 คน หมื่นคน แสนคน ล้านคน โกฏิคน ต่างคนต่างมีคบคนละอัน แต่ทุกคนเขาไม่มีไฟทุกคนมาขอต่อไฟจากคบของท่าน แล้วทุกคนก็มีไฟสว่างหมด อยากรจะทราบว่าการแสไฟที่มันปรากฏในคบของท่านมันลดน้อยลงไปหรือเปล่า กระดาษชานายคนนั้นก็บอกว่า ไม่ลดลงขอรับ มันก็สว่างเท่าเดิม กระแสไฟมีเท่าใดมันก็ลุกเท่าเดิม มีเปลวเท่าเดิม

พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงตรัสว่า เช่นนั้น บุรุษผู้เจริญ การที่เจ้านายเขาขอแบ่งบุญนั้น หได้บุญของท่านนิดหน่อยก็จะไม่หมดไม่เปลืองลงไป แต่ความจริงความดีที่เขาพึงได้โดยอำนาจ **ปัตตานุโมทนา** มัย เขาจะมีผลเช่นเดียวกัน

นี่แหละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโยมที่มาจาก **ชลบุรี** ถ้ากลับไปคราวนี้เขามาขอบุญเราก็แบ่งได้เลย ไม่ต้องแบ่งหรือบอกให้หมดเลยแะ ถ้านิเท่าไรให้หมดเท่านั้น ของเราไม่หมดหรอกนะ ไซ้ใหม่ ถ้าจะถามว่าเขาจะได้ใหม่ ก็ต้องตอบว่าได้ **ปัตตานุโมทนา** มัย ที่พระพุทเจ้าตรัสว่าบุญก็สำเร็จด้วยการโมทนา คือยินดีในความดีที่เราทำ เขาโมทนา คือยินดีด้วย

และไอ้คำว่า โมทนานี้ นะ อย่าไปบังคับให้เขายกมือไหว้ แล้วก็สาธุ นี่ไม่จำเป็นนะ บอก เอ้านี้ฉันแบ่งบุญให้ เราก็เฉยๆ สมันเป็นหนุ่มเราก็ดีใจกับเขาพวกคนแก่ๆ หันมาบอกว่า ไอ้หนู เอ็งทำไมไม่ยกมือสาธุวะ เอาเข้าแล้ว คือว่าคำว่ายินดีนี่มันจำเป็นต้องยกมือสาธุ ถ้าเราบอกเขาว่า เราไปทำบุญมา ขอแบ่งส่วนกุศลให้ด้วยนะ ถ้าเขาไม่ยกมือไม่กล่าวคำสาธุ แต่เขาดีใจด้วย ก็ใช้ได้ แต่ถ้ายกมือสาธุด้วยความจำใจ บุญนั้นไม่มีบุญกับเขาเลย ผลไม่มีกับเขาเลย จำไว้ นะ อย่าเที่ยวไปบังคับให้ใครเขาสาธุ เดียวมันคันมือคันไม้มันจะชกเอานะ เลยบุญไม่ได้กลายเป็นบาปไปเลย นี่ว่าถึงการแบ่งบุญ เอ้าเวลาหมดไปเยอะแล้ว

นี่สำหรับการบำเพ็ญกุศลใน **วันสงกรานต์** ของบรรดาท่านพุทธบริษัทสิ่งที่จะพึงได้ขอกล่าวย่อๆ

หนึ่งเวลาเข้ามาถึงเขตวัด ก่อนที่จะเข้าจัดทุกคนก็นึกถึงพระพุทเจ้า นึกถึงพระสงฆ์ นึกถึงวัด เวลาที่ทุกคนนึกถึงพระพุทเจ้าเข้ามาบูชาพระพุทธรูปอย่างนี้เป็นพระพุทธรูปอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็เรียกว่า **พุทธานุสสติกรรมฐาน** คือนึกถึงพระพุทเจ้าเป็นอารมณ์มีอนิสงส์มาก คนที่นึกถึงพระพุทเจ้าเป็นอารมณ์ถึงแม้วันหนึ่งชั่วขณะจิตเดียว พระพุทเจ้าก็กล่าวว่า คนประเภทนี้ เมื่อตายจากความเป็นคนแล้วเป็นเทวดาทันที

สองทุกคนเข้ามาในเขตวัดนี้ หรือวัดไหนก็ตามมีโอกาสพึงธรรม พังพระสวด คิดแต่ว่าจะไปฟังพระสวดหรือฟังพระเทศน์ อย่างนี้เป็นเรื่องของพระธรรมเป็น **ธัมมานุสสติกรรมฐาน** ถือว่า

บูชาพระธรรม ถ้าปรารถนาถึงพระสงฆ์เป็น **สังฆานุสสติกรรมฐาน** รวมความว่า **อนุสสติ** ทั้ง 3 ประการนี้ ท่านจะนึกทั้ง 3 อย่างหรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะก็มีอานิสงส์มาก

อย่าง **ท่านมัญญกูณฑลเทพบุตร** ไม่เคยไหว้พระพุทธรูป ไม่เคยให้ทาน ไม่เคยใส่บาตร ไม่เคยรักษาศีล แต่ว่าพอจะตายขึ้นมา ป่วยไข้ไม่สบายเต็มที่ นึกถึงความดีขององค์สมเด็จพระชินศรี เพียงชั่วขณะเดียวตายไปแล้วจากความเป็นคนไปเป็นเทวดาทันที บนสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์เทวโลก แล้วต่อมาพ่อของ **มัญญกูณฑลเทพบุตร** ไม่ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าคนที่ไม่เคยฟังเทศน์ ไม่เคยใส่บาตร ไม่เคยรักษาศีล ไม่เคยยกมือไหว้ท่านมาก่อน แต่วก่อนจะตายนึกถึงชื่อท่านอย่างเดียวไปสวรรค์ได้ไหม องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงบอกว่าพราหมณ์ได้ แล้วก็ปริมาณมาก ไม่ใช่ นับ 1 2 3 แต่นับเป็นโกฏิๆ

หลังจากนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงเรียก **มัญญกูณฑลเทพบุตร** มาให้ปรากฏ มาพร้อมทั้งวิมาน ว่าคนที่นั่งอยู่ที่นั่นเห็นหมด เห็นวิมานด้วย เห็น **มัญญกูณฑลเทพบุตร** ด้วย เมื่อ **มัญญกูณฑลเทพบุตร** เข้ามาใกล้ก็ก้าวลงจากวิมานไปนมัสการองค์สมเด็จพระจอมไตรพระพุทธรูป เทศน์อีกจบเดียวท่านเป็นพระโสดาบัน นี้คุณค่าของ **พุทธานุสสติกรรมฐาน** และคำว่า **พุทธานุสสติอนุสสติ** นี้ไม่จำเป็นต้องนั่งหลับตาว่า พุทโธ เพียงแต่จิตนึกถึงก็ใช้ได้ นึกถึงพระพุทธรูปเป็นพุทธานุสสติ นึกถึงพระธรรมเป็นธัมมานุสสติ นึกถึงพระสงฆ์ เป็นสังฆานุสสติ อันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทได้แล้วเป็นบุญใหญ่

และประการต่อไป บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย เข้ามาก็เอาจุฬัจฉัยมาถวาย ก็ถวายด้วยกันทุกคน จุฬัจฉัยของบรรดาท่านพุทธศาสนิกชนที่ถวายนี้อาตมาไปใช้ในส่วนประเภทนี้คือ

1. **สังฆทาน** เลี้ยงพระคือใช้ค่าภัตตาหาร และใช้ค่ากระแสไฟเป็น **สังฆทาน**

ส่วนนอกจากนั้นก็ไปสร้างเป็น **วิหารทาน**

สำหรับด้านธรรมะ คือเทพที่จำหน่ายน้ำมันไม่พอกับทุน ก็เอาเงินจำนวนนี้ไปเจือจุนเป็น **ธรรมทาน** เป็นอันว่ากุศลผลทานของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่เอ็งได้ก็คือ ที่เป็น **สังฆทาน** ด้วย เป็น **วิหารทาน** ด้วย เป็น **ธรรมทาน** ด้วย

สำหรับ **สังฆทาน** ก็ดี **วิหารทาน** ก็ดี ทานส่วนนี้บุคคลใดทำแม้แต่ครั้งเดียวในชีวิตด้วยความเลื่อมใส องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาบอกว่าอานิสงส์ที่จะพึงได้อย่างยิ่ง เขาเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์เทวโลก สำหรับ **ธรรมทาน** นั้น องค์สมเด็จพระพิชิตมารกล่าวว่า **สัพพทานัง ธัมมทานังชินาติ** การให้ธรรมเป็นทานชนะทางทั้งปวง ก็หมายความว่า การให้ธรรมเป็นทาน เป็นปัจจัยแห่งพระนิพพานเลยทีเดียว นี่ก็เป็นอานิสงส์ส่วนหนึ่งของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่ได้ในวันนี้

และนอกจากนั้น ความจริงเทศน์วันนี้มันก็ไม่จบหรอก เรื่องสงกรานต์มีเยอะจริงๆ นอกจากนั้น บรรดาท่านพุทธบริษัท เมื่อคืนนี้ได้ฟังพระสวดแปลกไปหน่อย อาจารย์หง่า แกทำพิช

ให้พระล่อ กุสลา มมา อกุสลา มมา อภัยกตา รัมมา ดีไมติ โยมจะตกใจ เอ๊ะ กุตายแล้วหรือยังไม่
พระล่อเข้าแล้วนี่ใช่ใหม อ้อบท กุสลา นี่มันสะกดใจจริงๆ โยม เอ๊ย แต่พระนี่กับฆราวาส มี
ความเห็นต่างกันนะ ถาชาวบ้านได้รับซองก็ซองของคำ ตกใจ จ่ายสตางค์ พระเห็นซองขอคำที่ไร
ได้สตางค์ทุกทีเพราะพระมีอาชีพกินผี อาจารย์หง่า ฮี และกั บทกุสลา เมื่อกี้นี้บรรดาท่านญาติโยม
พุทธบริษัทมีอันสงสัมากเป็นพิเศษ เพราะที่เขานำมาสวดเวลาคนตายนี้ เขาถือว่าเป็นพระที่มี
ความสำคัญ ถ้าคนตั้งใจฟังจะรู้เรื่องหรือไม่รู้เรื่องก็ตาม อันนี้สงสัใหญ่มาก

เพราะว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ตอนหนึ่งคือ กล่าวถึงหรือว่าปรารภสาวก
ของ พระสารีบุตร คือว่าลูกศิษย์ของ พระสารีบุตร 500 องค์นี้ 500 องค์ก่อนที่จะมาบวชก็เป็นลูก
ของชาวประมง ลูกชาวประมงที่มีอาชีพอะไรบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทที่ทราบ หากินในทาง
ป่าเขาติบาต แต่ว่าพอบวชแล้วไม่นาน องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้เรียก พระสารีบุตร มาว่า
สารีบุตร ตูกร สารีบุตร ลูกศิษย์ของเธอทั้ง 500 องค์นี้ อติตจริงๆ เมื่อสมัย พระพุทธกัสสปทศพล
เวลานั้นองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระนามว่า พระพุทธกัสสปทศพล เวลานั้นองค์สมเด็จพระ
ผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระนามว่า พระพุทธกัสสป ได้สอน อภิธรรม 7 คัมภีร์ คือ ปกรณ์ 7
ประการ บทสวด พระอภิธรรม 7 บท ที่เขาสวดคือ คือเวลาผีตาย คนตาย พระพุทธเจ้าทรงสอน
บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลาย เวลายามว่างพระสงฆ์ทั้งหลายก็เข้าไปในถ้ำ พวกเขาสบายท้องมดเพื่อความ
คล่องใจ ชักซ้อมกัน

อย่างที่พระท่านสวดเมื่อกี้นี้ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทฟัง 2 จบ แต่ความจริง 2 จบนี้
เท่ากับ 7 จบ ของเวลาสวดกลางคืน จบแรกนี่ขึ้นบท กุสลารัมมา เขาเรียกบท มาติกา มาติกา เขา
แปลว่า แม่บท อันนี้ตอนกลางคืนที่สวดศพ แม่บทนี้คุ้มไป 6 จบ คือ 7 จบ ต้องแยกไปจากหนึ่งจบ
ต้น คือ 6 จบ แยกเป็นหนึ่งบทต้น และบทท้ายเป็น เหตุปัจจัย กล่าวคือเหตุและปัจจัย

และที่เวลานั้นเมื่อบรรดาพระทั้งหลายไปสวดสาธยายชักซ้อม อย่างที่พระสวดเมื่อกี้นี้ ต้อง
ว่าพร้อมๆ กันให้เสียงแก่อยู่ตัวหนึ่ง และก็มีค้ำคาว 500 ตัว ค้ำคาวนี้ปกดินนอนกลางวัน เธอเอาขา
จับเพดานถ้ำ ห้อยหัวลง เวลาพระไปสวดฟังเพลินชอบใจในเสียง แต่ทว่าบรรดาค้ำคาวทั้งหลาย
เหล่านั้น เขาก็ไม่รู้ว่าคนสวดเป็นพระดีไมติ แกจะนึกว่าไอ้ค้ำคาวตัวเหลืองๆ หัวโล้นพวกนี้ ทำไม
บินไม่ได้อย่างเราหัวแกอาจจะนึกอย่างนั้นนะ แกไม่รู้ว่ามันเป็นพระ และแกก็ไม่รู้ว่าเสียงที่สวดเป็น
พระธรรมะ

พระพุทธเจ้าทรงยืนยันกับ พระสารีบุตร ว่า สารีบุตร ตูกร สารีบุตร ขณะที่พระไป
สาธยาย พระอภิธรรม ทั้ง 7 คัมภีร์ ค้ำคาว 500 ตัวนี้ฟังเพลินพอใกล้จะจบก็ปรากฏว่า เท้าหลุดจาก
เพดานถ้ำ หล่นลงมาตายหมดด้วยกันทั้ง 500 ตัว แต่อาศัยที่เอาจิตเข้าไปฟังพระอภิธรรมที่
พระพุทธเจ้าทรงแนะนำบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลาย กำลังจิตก็เป็นกุสลา ค้ำคาว 500 ตัวเมื่อหล่นมา
ตายแล้ว ก็จิตก็ขึ้นไปเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์เทวโลก ทั้งหมด 500 เมื่อสมัยพุทธกาลนี้

บุญบารมีสั้นไปก็กลับมาเกิดเป็นลูกชาวประมง เวลานี้มาบวชเป็นลูกศิษย์ของเธอ 500 องค์ ฉะนั้น เธอจึงเรียน ปกรณ์ 7 ประการ นี้ไป แปลว่า จงเรียน อภิธรรม 7 คัมภีร์ นี้ไป กลับไปถึงวัด ฉัน กัดดาหารเสร็จให้เรียกบริษัทคือลูกศิษย์ของเธอมาแล้วเทศน์ ปกรณ์ 7 ประการ พระอภิธรรม 7 คัมภีร์ โดยย่อลูกศิษย์ของเธอทั้งหมดจะสำเร็จรอดพ้น เพราะเป็นปัจจัยเดิม

พระสารีบุตร จึงได้ปฏิบัติตามนั้น เมื่อเทศน์จบก็ปรากฏว่า พระทั้ง 500 รูป สำเร็จรอดพ้น ทั้งหมด

นี่ละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัท ก็บรรดาค้างคาวเขาไม่รู้จักรู้ว่า ท่านผู้สวดเป็นพระ และก็ไม่รู้ว่าเสียงนั้นเป็นเสียงธรรมะ เพียงแต่พอใจในเสียงธรรม เขาฟังเทศน์ซ้ำอีกคราวหนึ่ง เขาก็เป็น อรหันต์ผล ก็เวลานี้บรรดาท่านพุทธศาสนิกชนทุกคนที่มานั่งที่นี้มาด้วยจิตเป็นกุศล เคยบำเพ็ญ บารมีมาแล้วเป็นอสงไขยกับที่มานั่งที่นี้ก็ตั้งใจมาทำบุญ รู้ว่าท่านผู้สวดเป็นพระสงฆ์ใน พระพุทธศาสนา

และประการที่สอง ก็ทราบว่า คำสวดนี้เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้นความดีคำสั่งกุศลส่วนต่างๆ ของบรรดาพุทธบริษัททุกท่าน จะมีผลยิ่งใหญ่กว่าค้างคาวนั้น มาก

หากว่าบรรดาท่านพุทธบริษัทมีความพอใจในคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จิตมุ่งพระนิพพานเป็นอารมณ์ หมายความว่า จิตนิยมตั้งในความดีขั้นต้นคือ มีความเคารพใน พระพุทธเจ้าจริง เคารพในพระธรรมจริง เคารพในพระอริยสงฆ์ ทรงศีล 5 บริสุทธิจริง จิตมุ่งไว้ เฉพาะนิพพาน ถ้าคิดว่าการทำความดีทุกประการเราไม่หวังผลตอบแทนในปัจจุบัน สิ่งที่เราต้องการ ก็คือนิพพาน ถ้าทำอย่างนี้ ตายเมื่อไรก็ไปนิพพานเมื่อนั้น ถ้าอยากไปนิพพานนะ ถ้าใครไม่อยากจะไป นิพพานก็ขอๆ ไว้ก่อนถ้าฉันตายเมื่อไรนะ ไปนรกเมื่อนั้นก็ไปไม่ได้หรอก นึกถึงความดี นี้บอกตาย เมื่อไรขอไปนรกเมื่อนั้น ทางนรกเขาไม่ให้ไป น่าเจ็บใจมันไม่สมความประสงค์นะ

และอย่าลืมว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระพุทธองค์นี้ มีคุณประโยชน์มากบรรดาท่านพุทธ บริษัทมีใจจริงแล้ว

ตอนนี้ไปเหลือเวลาอีก 6 นาที ก็จะขอพูดถึง เรื่องสงกรานต์ สักหน่อยหนึ่งเพราะมาวันนี้มา ทำบุญ เรื่องสงกรานต์ กัน ประเดี๋ยวโยมที่ ชลบุรี เดี่ยวไม่มี สงกรานต์ ไปแจกเขานะ ห่วงอยู่คน เดียวนะ ท่านมาแล้วก็เมื่อก็อยไปถาม เรื่องของ สงกรานต์ นี่มันมีความดีขนาดไหน แต่ความจริง เรื่องยาวมาก ขอเอาคำแนะนำขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ตอนต้นมากล่าวไว้พอสมควรแก่ เวลาความก็มีอยู่ว่า

ในสมัยหนึ่งในตอนต้นโน้นพระพุทธเจ้าของเราเอง เกิดเป็นลูกของท่านมหาเศรษฐี ชื่อ ธรรมบาล แล้วก็ไปพรหมณ์ พรหมณ์ตระกูลนี้ คือทั้งตระกูลทั้งหมดทั้งบ้านนั้นก็ดี คณะของเขา ทั้งหมดก็ดี ต่างคนต่างปฏิบัติใน กรรมบถ ทั้ง 10 ประการเหมือนกันทั้งหมด และคนในกลุ่มนั้น

ทั้งหมดไม่มีใครตาย เมื่อสมัยเป็นเด็กก็ไม่ตาย เป็นหนุ่มเป็นสาวก็ไม่ตาย เป็นวัยกลางคนก็ไม่ตาย ต้องตายเมื่อแก่ด้วยกันทุกคน

เมื่อ **ธรรมบาล** อายุได้ประมาณ 16 ปี ก็ไปศึกษาที่ **เมืองตักสิลา** เวลานั้นปรากฏว่า คนสมัยหนุ่มอ่อนกว่าท่าน เกิดตายขึ้นมา เขาทำการฌาปนกิจไอ้ฌาปนกิจนี้ แปลว่า เผา เผาศพ ท่าน**ธรรมบาล** ก็ไปช่วยเขาเผาศพ ก็รู้ว่าศพที่ตายนี้มันเด็ก เด็กกว่าท่านนิดหน่อย กลับมาจึงได้ถามอาจารย์ว่า ท่านอาจารย์ไอ้คนเมื่อนี้ทำไมถึงตายสมัยยังหนุ่มๆ อาจารย์ก็บอกว่าไอ้ความตายนี้มันไม่แน่นอนที่พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง แต่ความตายเป็นของเที่ยง และความตายนี้ไม่มีนิมิตเครื่องหมายแน่นอน อาจจะตายเมื่อก่อนออกจากท้องแม่ก็ได้ ออกจากท้องแม่ใหม่ๆ ตายก็ได้ เป็นเด็กพอคลอดมาได้ตายก็ได้เดินได้ตายก็ได้ เป็นหนุ่มเป็นสาวตายก็ได้ วัยกลางคนก็ได้ แก่ตายก็ได้

ท่าน**ธรรมบาล** บอกว่า ไม่จริงหรอก คนในบ้านผมทั้งหมด ในเขตนั่นทั้งหมด ไม่มีใครเขาตายเมื่อเป็นเด็ก มีแต่คนตายเมื่อเป็นคนแก่ อย่างนี้ท่านอาจารย์ก็เลยสงสัยว่า **ธรรมบาล** นี้จะพูดจริงหรือโกหก ที่พูดนะพูดจริง เรื่องจริงหรือเรื่องโกหกแน่ วันหนึ่งจึงได้นำกระดูกคนตายคนอื่นๆ ห่อผ้าเรียบร้อยส่งไปให้พ่อของ **ธรรมบาล** เขียนจดหมายส่งไปว่า เวลานี้ **ธรรมบาล** ลูกชายของท่านตายเสียแล้ว แต่ว่าสถานที่มันไกลไม่สามารถจะนำศพมาสู่บ้านท่านได้ จึงได้ทำการฌาปนกิจ คือเผาศพเสร็จก็ส่งกระดูกมาแทน

ปรากฏว่า คนบ้านนั้นทั้งบ้าน ไม่มีใครเขาเชื่อเลยว่า ลูกเขาตายเขาต่างคนต่างมายืนกับอาจารย์ว่า ลูกฉันต้องไม่ตายแน่ ในที่สุดอาจารย์ก็ยินยอมรับ อาจารย์จึงถามว่า ทำไมท่านจึงไม่เชื่อว่าคนจะตายเมื่อวัยกลางคนหรือว่าวัยเป็นเด็ก ต้องตายเมื่อแก่

เขาก็เลยบอกว่า ในหมู่บ้านฉันทั้งหมดทุกคนเขาปฏิบัติใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ ฉะนั้นหากว่าท่านผู้ใดถ้าต้องการจะมีอายุยืนนาน นานหรือไม่นานก็ไม่รู้ ให้ปฏิบัติใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นมนุษยธรรมและอย่าลืมนะ ถ้าชาติก่อนทำ **ปาณาติบาต** มาก **กรรมบถ** ชาตินี้ช่วยไม่ได้นะช่วยไปสวรรค์ได้ ช่วยให้อายุยืนไม่ได้นะ

กรรมบถ ทั้ง 10 ประการก็มีอาการคล้ายกับศีล 5 คือ 1. ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต มี **ปาณาติบาต** เหมือนกัน ข้อที่ 2 เว้นจาก **อทินนาทาน** คือ ไม่ลักไม่ขโมยไม่ยื้อแย่งทรัพย์สินสมบัติของใคร ข้อที่ 3 ไม่ทำ **กามเมตฺตมิจจาจาร** ข้อที่ 4 **ไม่พูดเท็จ** ข้อที่ 5 **ไม่พูดคำหยาบ** ข้อที่ 6 **ไม่พูดส่อเสียด** ยุยงชาวบ้านให้เขาแตกกัน ข้อที่ 7 **ไม่กล่าววาจาเพื่อเจ้อเหลวไหล** ข้อที่ 8 **จิตไม่คิดอยากจะทำทรัพย์ของใคร** อันนี้ว่าถึงจิต ตอนข้อที่ 8, 9, 10 นี้ ก็เป็นธรรมะ คือข้อ 8 ใช้อารมณ์ใจว่า **จิตไม่คิดไม่ละโมภโลกมาก** ไม่อยากจะได้ทรัพย์สมบัติของใครที่เขาไม่ให้โดยชอบธรรม และข้อที่ 9 **คือว่า ไม่คิดจะประทุษร้ายใคร** คือระงับความโกรธความพยาบาท ข้อที่ 10 **ไม่มีความเห็นผิด** **คือว่า ไม่มีทิฏฐิ** คิดค้านคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้ากล่าวว่ บุคคลใดปฏิบัติใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการนี้ได้บุคคลนั้นเรียกว่า **มนุษยธรรม** คือ มีธรรมของมนุษย์ นี้แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท เวลามันก็จะมากเกินไป เพราะเทศน์ไปเทศน์มามันก็จะเกินครึ่งชั่วโมง ท่านทั้งหลายก็จะนั่งเมื่อยกันแยะ

เป็นอันว่าขอสรุปไว้ง่ายๆ ว่า ที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมาบำเพ็ญกุศลในคราวนี้ ได้ประกอบความดีหลายประการ ที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญแต่ความดีทั้งหมดที่เราทำ ก็อาศัยความดีนี้เข้าไปตัดกิเลสตัวสำคัญ คือรากเหง้าของกิเลส คือ **โลภะ ความโลภ โทสะ ความโกรธ โมหะ ความหลง**

สำหรับ **ทาน** การบริจาคของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ที่เป็นอาหารก็ดี จตุปัจจัยก็ดี เป็นวัตถุก็ดี อันนี้องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวว่ เป็นปัจจัยตัด **โลภะ ความโลภ** เป็นบันไดก้าวที่หนึ่งซึ่งเข้าถึงนิพพาน

ประการที่สอง บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านต่างคนต่างสมาทานศีลสำหรับศีลที่จะทรงได้ดี ก็อาศัยเมตตา ความรัก กรุณาความสงสาร และสันโดษยินดี เฉพาะทรัพย์ที่มีอยู่ และกึ่งองค์สมเด็จพระบรมครูกล่าวว่ **ศีลเป็นปัจจัยตัดความโกรธ** คือตัดกิเลสตัวที่สอง เพื่อเข้าถึงนิพพาน

และนอกจากนั้น บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านตั้งใจศรัทธาปฏิบัติสมาธิภาวนา และเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายส่วนใหญ่ที่นั้งอยู่ในที่นี้ก็เป็นนักปฏิบัติสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สำหรับการฟังเทศน์ก็ดี ปฏิบัติสมถวิปัสสนาก็ดี ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยตัด **โมหะ ความหลง**

ฉะนั้นการที่บรรดาท่านพุทธบริษัทปฏิบัตินี้ ชื่อว่า เป็นการปฏิบัติตรงตามพระพุทธประสงค์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ต้องการให้บรรดาท่านพุทธบริษัทเข้านิพพาน อานิสงส์ความดีที่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านที่มีความเคารพในพระพุทธเจ้าก็ดี ในพระธรรมก็ดี ในพระอริยสงฆ์ก็ดี และพยายามปฏิบัติความดีตามที่องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาขอปัจจัยนี้จึงเป็นปัจจัย บันไดให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้าจงเข้าถึงซึ่งนิพพานในชาติปัจจุบันที่เทอญ

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมาขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธันตะ ธรรมรัตนันตะ สังฆรัตนันตะ ทั้ง 3 จงขอลดบันไดลบบรรดาพุทธบริษัททุกๆ ท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลสมบุญผลจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัย ทั้ง 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านมีความประสงค์สิ่งใด ก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุกประการ อาตมาพร้อมประธานวิสาขนาในรัชมิกกถาก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง ความเป็นมาของสงกรานต์

แสดงเมื่อ

วันพุธที่ 14 เมษายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (3 จบ)

ธัมโม หเว รักษติ ธัมมจาริงติ

ณ โอกาสบัดนี้อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ในความเป็นมาของสงกรานต์ตามพระสูตร เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองกศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลเนื่องใน วันสงกรานต์ เป็นวาระที่สอง สำหรับอารัมภบทพจนาคาถา ได้กล่าวมาแล้วในวันวานนี้ วันนี้ก็ขอขึ้นเรื่องราวของสงกรานต์ต่อไป

ความมีอยู่ว่า เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ในสมัยนั้นองค์สมเด็จพระบรมครูปรารภ **กรรมบถ** เป็นเหตุเหตุละนั้นองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า **ธัมมกาโมภวัง โหติ** ซึ่งเป็นใจความว่า **บุคคลใดผู้ใคร่ธรรม บุคคลนั้นเป็นผู้เจริญ** สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ในสมัยนั้นตระกูลของ **กรรมบถ** บิดาของ **กรรมบถ** นั้นเป็นหัวหน้าพราหมณ์ผู้สอนอรรถธรรมแก่บรรดาพราหมณ์ทั้งหลายและกึ่งองค์สมเด็จพระจอมไตรคือ พระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **พระสมณโคดม** คือเกิดเป็นลูกชายมีนามว่า **กรรมบถ** คำว่า **กรรมบถ** นี้แปลว่า ผู้รักษาธรรมสำหรับพราหมณ์ตระกูลนี้ หรือคณะนี้สั่งสอนให้กันประพฤติปฏิบัติในด้านของ **กรรมบถ 10** ประการ คือว่า ทุกคนตั้งแต่เด็กเริ่มพูดได้ จนมาจนถึงแก่จนจะตายทุกคนจะต้องปฏิบัติใน **กรรมบถ 10** ประการ เป็นปกติสำหรับ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการนี้ สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดากล่าวไว้ 10 อย่าง มีอาการคล้ายกับศีล 5 แต่ต่างกันด้วยธรรมะ ตามที่กล่าวมาแล้วในวันวานนี้ วันนี้จึงขอนำมากล่าวซ้ำ คือ

1. เว้นจาก **ปาณาติบาต** การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
2. จิตไม่คิด และก็ไม่ทำในการลักขโมยสิ่งของของบุคคลอื่น
3. ไม่ละเมิดในความรักคือไม่ทำ **กามสุมิจจาจาร**
4. สมเด็จพระพิชิตมารกล่าวว่า เว้นจากการพูดปด
5. เว้นจากการพูดคำหยาบ
6. เว้นจากการพูดส่อเสียดยุยงส่งเสริมให้เขาแตกร้างกันและกัน
7. เว้นอาการพูดวาจาที่ไร้ประโยชน์ ที่เรียกว่า **วาจาเหลวไหล**
8. องค์สมเด็จพระจอมไตรกล่าวถึงด้านของจิตใจ นั่นก็คือว่าจิตไม่คิดจะลักจะขโมย จะยื้อแย่งทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่น นี้ว่ากันเรื่องจิต
9. องค์สมเด็จพระธรรมสามีสรกล่าวว่า ไม่คิดประทุษร้ายบุคคลอื่น
10. ไม่มีความเห็นผิด

รวมความว่า **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการนี้ คณะของ **ธรรมบาล** คือพราหมณ์ตระกูลนั้นทั้งหมด ปฏิบัติได้ดี และก็เป็นที่บังจัญให้คนทั้งหลายเหล่านั้นตระกูลนั้นปรากฏว่า เกิดขึ้นมาแล้วตายตามอายุขัยทั้งหมด คือว่าเป็นคนมีอายุยืนนาน มีอายุครบครบบอายุขัยไม่น้อยกว่า 100 ปีจึงตาย

ต่อมาเมื่อ **ธรรมบาล** เติบโตใหญ่อายุได้ 16 ปี บิดามารดาจึงปรึกษากัน ส่งไปศึกษาวิชาการที่ **เมืองตักสิลา** แล้ววันหนึ่งปรากฏว่า **ธรรมบาล** เห็นบุคคลผู้ตายมีอายุอ่อนกว่าตน จึงมีความสนใจ เข้าไปถามอาจารย์ว่า บุคคลนี้ยังไม่แก่ทำไมจึงตาย อาจารย์ผู้สอนวิชาการก็บอกว่า ขึ้นชื่อว่าความตายนี้ไม่มีนิमितเครื่องหมาย คนอาจจะตายตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์มารดาอย่างไม่ทันคลอดก็มี บางคนออกมาจากครรภ์มารดาไม่เท่าไรก็ตาย บางคนเป็นเด็กไม่ทันจะใหญ่ก็ตาย บางคนเป็นเด็กใหญ่แล้วก็ตาย บางรายมีเป็นหนุ่มเป็นสาวก็ตาย เป็นต้น จนกระทั่งถึงบุคคลที่มีอายุวัยกลางคน แล้วก็คนแก่ **ธรรมบาล** ได้ฟังก็แปลกใจ จึงได้ถามว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ในตระกูลของ **ธรรมบาล** ได้ฟังก็แปลกใจ จึงได้ถามว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ในตระกูลของ **ธรรมบาล** ก็ดี ในเขตบ้านที่บิดามารดาตั้ง สอนก็ดี คนขึ้นชื่อว่าตายในก่อนที่วัยแก่นี้ไม่มี

อาจารย์ฟังแล้วก็สงสัยอยู่เหมือนกันว่า ทำไมชาวบ้านชาวเมืองเขานะตายกันไม่นับอายุ แต่ไอ้คนบ้านนี้มันทำไมจะต้องแก่จึงตาย มาวันหนึ่งอาจารย์อยากจะสอน สอบความจริงเพื่อความเข้าใจ จึงได้นำเอากระดูกของคนที่ตายแล้วมาห่อเข้า แล้วก็เขียนจดหมายส่งถึงบิดาของ **ท่านธรรมบาล** ว่า เวลานี้ **ธรรมบาล** ลูกชายที่ส่งมาเรียนศึกษาวิชาการที่ **เมืองตักสิลา** นั้น ตายเสียแล้ว การจำนำศพเอามาบ้านก็รู้สึกว่าจะไม่สะดวก จึงได้ทำการฌาปนกิจ คือเผาศพส่งกระดูกมาให้ เมื่อคนนำไปแล้วชาวบ้านชาวเมือง บิดามารดาของ **ธรรมบาล** ก็แปลกใจ เขายืนยันว่าอย่างไรๆ ลูกชายเขาต้องไปตายแน่ เขาไม่เชื่อที่อาจารย์บอกไป ในที่สุดก็มีการสอบสวนกันขึ้น ท่านอาจารย์ก็ยอมรับว่าการทำอย่างนั้นอยากจะพิสูจน์ความจริงเพราะ **ธรรมบาล** เคยปรารภ

และในตอนนั้นสมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า การที่คณะของ **ธรรมบาล** คือพราหมณ์ตระกูลนั้นไม่ตาย เพราะพราหมณ์ตระกูลนี้รักษา **กรรมบถ 10** กันมานานหลายชั่วอายุคน เป็นผลด้านปฏิบัติใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ จึงไม่มีการตายในระหว่างอายุก่อนสิ้นอายุขัย ต่อมาองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรัสว่า **ธรรมบาล** ไปศึกษาวิชาการที่ **เมืองตักสิลา** ปรากฏว่าเป็นเด็กที่มีความฉลาด และมีความสามารถเกิดบุคคลใดๆ ครูบาอาจารย์ทั้งหลายก็มีความรักใคร่เป็นอย่างดี จริยาก็ดี ความรู้สึกก็ดี มันสมองและความคิดก็ดี ครั้นเมื่อจบวิชาการมาแล้วนี้ อาจารย์ก็ส่งกลับบ้าน เมื่อส่งมาแล้วบิดามารดาที่ทดสอบความรู้ที่ได้มาเป็นอันว่า **ธรรมบาล** มีความรู้จริงตามที่ต้องการ และก็มีฉลาดกว่าบิดา จึงได้ตั้งใจ **ธรรมบาล** เป็นอาจารย์สอนที่เมืองนั้นต่อไป คือสอนวิชาการตามแบบฉบับของพราหมณ์ และก็คงรักษาประเพณีคือ การรักษา **กรรมบถ 10** ประการนี้ไว้ปกติ

วันหนึ่งท่านกล่าวว่า **ท้าวมหาพรหม** แต่ความจริง **ท้าวมหาพรหม** นี้มี 16 ชั้นนะ (บอกเด็กอย่าเสียดัง บอกแม่ด้วยนะ อย่าให้ลูกเล่นเสียดัง) คือว่า **ท้าวมหาพรหม** ได้พิจารณาความดีของ **ธรรมบาล** ว่า **ธรรมบาล** นี้ความจริง เป็น **หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์** ก็จะได้เป็นพระพุทธรเจ้าต่อไป และเป็นเด็กที่มีความฉลาดมาก ทรงธรรมเป็นอย่างดี แต่ว่าชาวประชาชาติทั้งหลายก็มีความรู้สึกว่ **ธรรมบาล** นี้เหมือนกับบุคคลธรรมดา จึงได้คิดว่าจะประกาศความดีของ **ธรรมบาล**

วันหนึ่ง **ท้าวมหาพรหม** จึงลงมาจากชั้นพรหม แสดงตนเป็นพรหมชัดแล้วประกาศให้บุคคลในหมู่บ้านนั้นมาประชุมพร้อมกันลานคือ ที่ประชุมแล้วก็ถามปัญหา 3 ข้อ เงื่อนไขมีว่า ถ้าการถามปัญหานี้ ถ้าใครแก้ปัญหามาไม่ได้ก็ต้องตาย ถ้าเขาแก้ได้พรหมก็ยอมตาย เอาชีวิตเข้าแลกเหมือนกัน

ปัญหาที่เขาถามในวันนั้นก็โดยมุ่งเฉพาะอย่างยิ่ง คืออาจารย์ผู้สอนธรรมได้แก่ **ธรรมบาล** ปัญหาที่ถาม อาจารย์หง่า เขาถามว่ายังงั้นนะ ลืมเสียแล้ววะ หือปัญหาที่ถามมี 3 ข้อ คือถามเรื่องสรีระถามว่าเวลาเช้าเราคืออยู่ที่ไหน เวลากลางวันเราคืออยู่ที่ไหน และที่เวลากลางคืนเราคืออยู่ที่ไหน ถามเท่านั้นไม่ยาก เป็นคำถามที่ไม่ยาก แต่คนตอบอาจจะยาก ถามแล้วให้ตอบก็ไม่สามารถจะมีใครตอบได้ จึงให้เวลา **ธรรมบาล** 7 วัน ว่าเราจะให้เวลาของท่าน 7 วัน ถ้า 7 วันตอบไม่ได้เราจะตัดหัวท่าน ถ้าท่านสามารถตอบได้ เราจะให้ท่านตัดหัวเราเหมือนกัน

เมื่อประกาศแล้ว **ท้าวมหาพรหม** ก็กลับ แต่ความจริง **ท้าวมหาพรหม** กลับไปแล้ว **ธรรมบาล** ไตเพทนี้ไม่มีราคืออยู่ นี้ความดีพิเศษของพราหมณ์ในตระกูลนั้นก็คือ มี **กรรมบถ 10** ก็ไม่มีราคือเหมือนกัน รวมความว่านั่งพิจารณาคิดบ้าง ถามคนอื่นบ้าง อยู่ประมาณ 4-5 วันก็ตกลงกันไม่ได้ ไม่มีใครรู้

สมเด็จพระบรมครูตรัสว่า ตอนนั้น **กรรมบถ** คิดตัดสติใจไปตายเอาดาบหน้า คิดว่าในฐานะที่เราเป็นอาจารย์สอนเขา ถ้าเราแก้ปัญหานี้ไม่ได้จะยอมให้คนฆ่าตายก็ไม่เป็นการสมควร จึงหาท้าวหน่อออกจากบ้าน หวังว่าจะไปตายเสียในป่าดีกว่า เป็นอันว่าเป็นวันที่ 6 คือวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันที่ 7 ก่อนจะถึงวันกำหนดที่ **ท้าวมหาพรหม** จะมาถามปัญหา ก็ปรากฏว่า **ท่านธรรมบาล** ไปนอนอยู่โคนต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง คิดว่าเราตายในป่านี้ดีกว่า ไม่กลับบ้านละ

วันนั้นก็เป็นการพอดี เป็นเวลาตอนเช้า ในต้นไม้มี **นกอินทรี** อยู่ 2 ตัวตัวเมีย และก็มีลูกน้อยๆ อยู่ในรังก็ตัวไม่ปรากฏ ฝ่าย **นกอินทรี** ผู้เป็นเมียก็ถามสามีว่า วันนี้ไม่ไปหาอาหารรึ วันพรุ่งนี้ลูกของเราจะไม่มีอาหารกิน เพราะอาหารที่มีจะหมดในวันนี้ **นกอินทรี** ตัวผู้ก็บอกว่า ไม่ไปหอรอกพร่องนี้เราจะได้อิ่มนุญย์กิน นิ่มนุญย์นี่อร่อย นาง**นกอินทรี** ก็ถามว่า นิ่มนุญย์จะเป็นเนื้อใครทำไม่จึงจะไปกิน และอยู่ๆ นุญย์จะเป็นอาหารของ **นกอินทรี** นี้มันแสนจะยาก

นกอินทรี ผู้เป็นสามีก็บอกว่า มหาพรหมมาถามปัญหา 3 ข้อกับ **ธรรมบาล** แต่ว่า **ธรรมบาล** คิดไม่ออก ถ้าหากว่า **ธรรมบาล** ตอบไม่ได้ **ท้าวมหาพรหม** ก็จะตัดคอ **ธรรมบาล** ถ้าหากว่า **ธรรม**

บาล ตอบได้ ท้าวมหาพรหม ก็จะยอมให้ **ธรรมบาล** ตัดคอเหมือนกัน ใ้เรื่องนี้ต้องคิดหน่อยนะ ฟังไปฟังกันตอนหลังก็รวมความว่า นางนกอินทรี ก็ถามว่า **ธรรมบาล** คิดได้ไหมล่ะ **นกอินทรี** ผู้สามีก็บอกว่า เป็นปัญหาที่ลึกซึ้งกัมภีรภาพมาก ไม่มีอยู่ในตำราใดๆ ฉะนั้น **ธรรมบาล** คิดปัญหานี้ไม่ได้แน่ เป็นอันว่าวันพรุ่งนี้ **ธรรมบาล** จะต้องตาย **ธรรมบาล** นอนที่โคนต้นไม้ก็คิดไว้ในใจว่า ถ้า **ธรรมบาล** จะตาย จะต้องไม่ตายดีกว่า คิดในใจนะ

เป็นอันว่า นางนกอินทรี ผู้เป็นภรรยาที่เกิดสงสัย ถาม **นกอินทรี** ผู้เป็นสามีว่า ปัญหาที่ **ท้าวมหาพรหม** ถาม **ธรรมบาล** นะ ถามว่าอย่างไร อีต่อนี้ **ธรรมบาล** ถ้าเป็น ตาหง่า ก็หูฟังไซ้ใหม่ สามีก็บอกว่า เขาถามปัญหาไม่ยาก คือว่าถามราศี 3 ประการ ถามว่าเวลาเช้าราศีอยู่ที่ไหน เวลากลางวันราศีอยู่ที่ไหน เวลากลางคืนราศีอยู่ที่ไหน เขาถามแค่นี้

นางนกอินทรี ผู้เป็นภรรยา ก็ถามต่อไปว่า แล้วก็ทานอะไรไหม รู้ไหมว่าผิวเมี้ยนะ เป็น **นกอินทรี** จริงหรือ **นกอินทรี** ปลอม ทำไมจะต้องมานั่งรู้ปัญหากันแล้วมานั่งพูดกันในวันนั้น ก็รวมความว่า **นกอินทรี** ที่พูดกันนี้ไม่ใช่ **นกอินทรี** จริงเป็น **นกอินทรี** ปลอม **นกอินทรี** นั่นก็คือ **ท้าวมหาพรหม** นั่นเอง เขาส่งสาร **ธรรมบาล** เห็นว่าเป็นดี มีศีล มีธรรม 2 คนนั้นอยู่ในด้านของความดี เห็นว่า **ธรรมบาล** คิดไม่ได้แบบนี้จึงแปลงเป็น **นกอินทรี** มา ทั้ง **พรหม** ก็ทั้งสอง **พรหม** นั่นและ **นกอินทรี** ผู้เป็นเมียก็ไม่ใช่ **นกอินทรี** ตัวเมีย ไม่ใช่ **นกอินทรี** ตัวผู้ คือ **พรหม** ตัวผู้แปลงเป็น **นกอินทรี** ตัวเมีย และที่ **พรหม** ตัวผู้ เอ๊ะ **พรหม** เขาเรียกตัวผู้หรือเปล่า ตาหง่า เออ ก็อยากเป็น **นกอินทรี** นี้ (หัวเราะ) ก็แปลงเป็น **นกอินทรี** เมีย เขาต้องการจะสงเคราะห์ **ธรรมบาล** จึงมาถามปัญหาให้ทราบ

เมื่อ **นกอินทรี** ภรรยาถามว่า ปัญหาเขาถามว่าอย่างไร และที่ราศีนั้นเขาตอบว่าอย่างไร ท่านสามีก็ตอบว่า ราศีนะ ความจริงมี 3 มีตอนเช้า ตอนกลางวันและตอนกลางคืน ตอนเช้านี้ราศีอยู่ที่หน้า คนทุกคนจึงลุกมาจากตื่นนอนแล้วก็ล้างหน้าทำให้หน้าสะอาด จัดเป็นราศีนำมรดกมาดู ไม่น่าเกลียด ไม่ใช่ขี้ตาโปนมานั่งท่อง ท่องก่อนบวช และสำหรับ กลางวันนั้นราศีอยู่ที่อก คนมันร้อนเวลากลางคืนราศีอยู่ที่เท้า คนก่อนจะเข้านอนจึงต้องล้างเท้าก่อน

สงสัยว่าคนที่นั่งในศาลานี้ตอนก่อนนอนล้างหรือเปล่านั้นก็ไม่ใช่หรือ (หัวเราะ) สงสัยนะ คงจะมีไม่กี่คนละมัง ก็ถือว่าสวดมรณะแล้วนี่นะ นี่ขาดราศีสามนะราศีที่สอง เวลานี้ก็ไม่ได้ใช้กันนี้ หือ อาจารย์หง่า ก็ไม่จำเป็นเพราะว่า เวลานั้น เมืองอินเดียว มันร้อนมาก น้ำหายาก เอาน้ำลูบอกเวลากลางวัน เวลากลางคืนจะเข้านอนก็ล้างเท้าก่อน ราศีอยู่ที่เท้า

เมื่อ **ธรรมบาล** ได้ยินเข้าก็ดีใจว่า เออ วันพรุ่งนี้ **ท้าวมหาพรหม** มาเราแก้ได้ ก็กลับบ้าน เมื่อกลับบ้านแล้วตอนเช้าก็ส่งประชุมบรรดาประชาชนทั้งหลายว่า วันนี้เราจะแก้ปัญหากับ **ท้าวมหาพรหม** ในที่สุด **ท้าวมหาพรหม** มาก่ถามปัญหาตามเดิม ท่าน**ธรรมบาล** ก็ตอบได้ เมื่อตอบได้ในตอนนี้ ท่าน**ท้าวมหาพรหม** ก็สรรเสริญความดีของ ท่าน**ธรรมบาล** เป็นอันมาก ว่าเป็นคนควรแก่

การสักการะบูชาของบุคคลทั้งหลาย ควรจะยึดถือเป็นครูบาอาจารย์ต่อไปเพราะเป็นคนดี นี้ตามพระบาลีท่านก็จบอยู่ใกล้แค่นี้ ไม่มากนัก

เป็นอันว่าในเมื่อ ท่าน**ธรรมบาล** ตอบปัญหาได้แล้ว ท่าน**ท้าวมหาพรหม** ก็รักษาสัจจะ จึงได้บอกว่า **ธรรมบาล** เราจะต้องรักษาสัจจะให้ฐานะที่พรหมเราบอกแล้วว่าถ้าหากว่าท่านแก้ไม่ได้ เราจะตัดคอท่าน ถ้าท่านแก้ได้ เราจะยอมให้ท่านฆ่าเรา ดังนั้นท่านจึงฆ่าเราตามสัญญาเถอะ

แล้วบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ก็ลองคิดว่าคนที่เขารักษา **กรรมบถ** 10 ครบถ้วนนะ เขาจะทำได้ ถ้าฆ่าแปลว่า ขาดข้อ **ปาณาติบาต** เป็นอันว่า **ธรรมบาล** บอกว่า เป็นการให้อภัยเพราะว่า ความรู้ที่เราไม่ได้รู้ขึ้นมาเอง เออ นั่นเขาก็มีสัจจะนะ นอกจากไม่พูดปด ไม่พูดล่อลึง ไม่พูดคำหยาบเพื่อเจ้อ เหลวไหล ยังมีจิตใจมั่นคงในธรรมะ มีสัจจธรรม เขาบอกว่า ท่าน**ท้าวมหาพรหม** ว่า ความรู้ไม่ใช่ความรู้ของฉัน ก็ตัดคอท่านไม่ได้ ท่าน**ท้าวมหาพรหม** ก็ถามว่า รู้มาจากใคร เอาตัวคนนั้นมาได้ไหม ท่าน**ธรรมบาล** บอกว่าคนนั้นเขาไม่ใช่คน เขาเป็น **นกอินทรี** ท่านหนีเข้าไปอยู่ในป่า **นกอินทรี** ว่าอย่างไรก็ว่าตามที่กล่าวมาแล้วเมื่อกี้ ท่าน**ท้าวมหาพรหม** ก็บอกว่า เราถามปัญหาท่านเราไม่ได้ผู้ก้มว่าท่านจะไปถามใครหรือไม่ถามใคร เราถือว่าเป็นการแก้ได้หรือไม่ได้เท่านั้น ถ้าท่านแก้ไม่ได้ ท่านต้องตาย เมื่อท่านแก้ได้ เราก็ต้องตายเช่นเดียวกัน

ท่าน**ธรรมบาล** บอกว่า ตระกูลของเราทั้งหมดรักษา **กรรมบถ** 10 ทั้ง 10 ประการเราไม่ฆ่าใคร ถ้าตามพระบาลีที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรัส ก็คงแค่นี้มันจบ **ท้าวมหาพรหม** ชมเชยความดี และชมเชยคณะพราหมณ์ทั้งหมดนี้ว่าทรง **กรรมบถ** 10 ทั้ง 10 ประการไว้ครบถ้วน

และหลังจากนั้นท่านก็ทรงพยากรณ์ว่า ท่าน**ธรรมบาล** ผู้นี้คือ หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ที่จะได้ตรัสเป็นพระพุทธเจ้าต่อไปในภายภาคหน้ามีนามว่า **พระสมณโคดม** บรมครู นี้ตามบาลีนะ ตามบาลีในพุทธศาสนา

ตามนี้ตอนนี้ทางพุทธศาสนา เรายังมีพราหมณ์เข้าทาแตรกหลายตอน ที่จะต้องนำมาสังคายนา กันตั้งหลายครั้ง นอกจาก **ปฐมสังคายนา** คำว่า **ปฐมสังคายนา** นี้การร้อยกรองว่า ทำอย่างไรที่พระพุทธเจ้าทรงสอนครั้งแรก ไม่เกี่ยวกับพราหมณ์ ต่อมาบรรดาพราหมณ์ทั้งหลายมีลาภสักการะน้อย เห็นว่าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา มีลาภสักการะมากก็เลยเข้ามาบวชบ้าง เข้ามาเป็นลูกศิษย์บ้าง และก็นำความรู้พิเศษมาแตรกแซงไว้มาก จึงต้องทำสังคายนาร้อยกรองตัดทอนกันใหม่ เรื่องนี้ก็เหมือนกัน สำหรับเรื่องที่เล่ายาวออกไปก็เป็นเรื่องของพราหมณ์ จำให้คินะ ตอนนี้ไม่ใช่พระพุทธศาสนา

ท่านกล่าวว่า หลังจากนั้นแล้ว เมื่อ ท่าน**ธรรมบาล** ไม่ยอมฆ่า **ท้าวมหาพรหม** **ท้าวมหาพรหม** บอกว่า เราจะต้องรักษาสัจจะ ในเมื่อพูดขังใจก็ต้องปฏิบัติตามนั้น จึงได้เรียกลูกสาว **ลูกสาวพรหม** นี้มีกี่คนนะ อาจารย์หง่า นางสงกรานต์ นะมีกี่คน 7 เหรอ อ้อ พรหมนี้เขาไม่มีเมีย ไม่มีผัว ไม่มีเพศนะตาพรหมแก่ก็ตอบว่า เรียกลูกสาวมา 7 คน ให้นำพานทองมาด้วย แล้วก็นำพระขรรค์

ประจำตัวมา คือว่าเราจะตัดคอ คือตัดหัวบูชาความดีของ **ธรรมบาล** แต่ว่ากันด้วยของเขานี้ นั่น ถ้าตก
ไปในพื้นดิน ก็จะไหม้ทั่วพื้นแผ่นดิน คนจะตายหมดถ้าค้างในอากาศไฟจะลุกท่วมอากาศ คนและ
สัตว์ตายหมด ถ้าเลือดหล่นไปในมหาสมุทร ไฟก็จะลุก มหาสมุทรจะแห้ง

แล้วพรหมมีเลือดที่ไหลละ พรหมณ์แกโกหกนะ ตอนนี่เรื่องของพรหมณ์นะ ฟังให้ดีนะ
เมื่อฟังบอกไว้เสียด้วย ประเดี๋ยวอ่านไปค้นเชื้อสงฆ์ไปพรหมนี่เขาไม่มีเลือด อันนี้ฉันมีเลือดเข้ามา
ให้ ให้ลูกสาวเอาพานทองมารองรับแล้วความจริงพรหมก็ดี เทวดาก็ดี นี่ใครฆ่าไม่ได้นะ ฆ่าเท่าไร
เขาก็ไม่ตาย ถ้าไม่ถึงอายุขัยที่เขาจะจุดนะ ถ้าเขาจะจุดแค่อายุขัยเขาเคลื่อนไปนี่ทำได้ หากว่า
ไม่อย่างนั้นปล่อยหมดอายุความดีคือ บุญเขาทำได้เขาจุด แต่ไอ้การฆ่าพรหม หรือฆ่าเทวดานี้ฆ่า
ไม่ได้ แต่เรื่องนี้พรหมณ์แกบอกฆ่าได้ นี่มันเรื่องของพรหมณ์

ก็รวมความว่า เมื่อ **ท้าวมหาพรหม** ได้พระขรรค์มาแล้ว ได้พานมาแล้วให้ใครเขาตัดคอ ให้
ธรรมบาล ตัด **ธรรมบาล** ก็ไม่ตัด ก็ฉันรักษา **กรรมบถ** 10 ให้ใครตัดในนั้นไม่ตัด **ท้าวมหาพรหม** ก็
เลยตัดคอตัวเอง ตัดจับ เลือดพุ่งซัดหรือเปล่า ตาหง่า นะหัวตกลงไปในพานบับ ตัวไปอยู่ไหนไม่รู้
ปรากฏว่า **นกอินทรี** เลยไม่ได้กินตัว นี่แล้วเขาก็กล่าวถึงเวลาปีๆ หนึ่งลูกสาวก็เอาหัวพ่อมาแห่
รอบ **เขาพระสุเมรุ** อันนี้เรื่องโกหกทั้งหมด

รวมความว่า บรรดาท่านพุทธบริษัทฟังพระธรรมเทศนาเรื่องนี้ ก็ตัดเอาได้แค่ตอนที่บาลี
ขององค์สมเด็จพระชินสีห์ทรงสั่งสอนแนะนำ นั่นก็คือว่า **ธรรมบาล** เมื่อไม่ตัดคอ **ท้าวมหาพรหม**
ท้าวมหาพรหม ก็เชิญพรหมทั้งหมดเทวดาทั้งหมดมาประชุมพร้อมกัน แล้วก็บันดาลให้บรรดา
ชาวบ้านที่อยู่ไม่ไกลเกินไปนัก ตามกำลังของพรหมที่จะบันดาลให้มาประชุมกันได้ มนุษย์ก็มา
ประชุมพร้อมกันเป็นอันมาก เทวดาและพรหมก็มาประชุมกันมาก แล้วก็ประกาศความดีของ **ธรรม**
บาล ประกาศว่า **ธรรมบาล**ผู้นี้เป็นหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ จะได้ตรัสเป็นพระพุทธรเจ้า และการ
สอนธรรมของพรหมณ์คณะนี้ ตั้งแต่บรรพบุรุษมา ก็ชื่อว่าเป็นการสอนดี ก็สอนให้ทรงคุณทรง
กรรมบถ ทั้ง 10 ประการ แต่ความจริงไตรเพทมีสามอันฉบับนะ เขาไม่พูด เขาพูดแต่เพียงว่าพรหมณ์
ชุดนี้รักษา **กรรมบถ** 10 ทั้ง 10 ประการ นำเป็นการสมควรแก่การสรรเสริญ แล้วก็ให้ศิลาให้พร ต่าง
คนต่างก็พากันกลับเท่านี้เองนะ แล้วเรื่องที่จะตัดคอให้ลูกสาวแห่ทุกปีๆ นะ ไม่มีในพระบาลี แต่ก็
ไปมีในเรื่องราวของพรหมณ์ก็จะของดไว้

เป็นอันว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายฟังเรื่องราวของ **ท่านธรรมบาล** ก็จงคิดว่า ที่องค์
สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงนำเรื่องนี้มาเทศน์ ไม่ใช่ว่าองค์สมเด็จพระ
บรมโลกเชษฐเจ้าจะทรงยกย่องตัวเอง เพราะว่า **ธรรมบาล** นั้น คือตัวท่านเอง ท่านตรัสในตอนสุดท้าย
ว่า ตอนตายไปแล้ว **ธรรมบาล** ก็มาเกิดเป็นตถาคต

แต่ที่องค์สมเด็จพระบรมสุคตตรัสก็หมายความว่า ต้องการให้บุคคลทั้งหลาย รู้จักคุณธรรม
ความดี คือ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการนี้ พระพุทธรเจ้าเรียกว่า **มนุษย์ธรรม**

คนที่เกิดมาในโลกแล้วทั้งหมดถ้าปฏิบัติใน **กรรมบถ 10 ประการ** ไม่ได้ท่านไม่เรียกว่า **มนุษย์** ท่านเรียกว่า คนแปลว่า ยุง คือจิตมันวุ่นวาย ถ้าบุคคลใดปฏิบัติใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการนี้แล้วท่านเรียกว่า **มนุษย์สมบูรณ์แบบ**

คำว่ามนุษย์นี่เขาแปลว่า ใจสูง คือมีใจสูงกว่าความชั่ว ความชั่วก็คือ หนึ่ง **ปาณาติบาต** การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ผู้ทรง **กรรมบถ 10** ไม่ทำ และความชั่วอันดับที่สอง ก็คือการลัก การขโมย สิ่งของบุคคลอื่น หรือว่าจะคดโกงเขา อันนี้ก็ไม่ทำความชั่วอันดับที่สาม คือการยื้อแย่งความรักของบุคคลอื่นอันนี้ก็ไม่ทำเป็นความชู้สำหรับกาย

สำหรับวาจา **กรรมบถ 10** นี้แบ่งไว้เป็นสี่ คือต่างจากศีล ศีลนี้วาจา คือวาจาสุภาพ หรือวาจาโกหก แต่ว่า **กรรมบถ 10** แยกออกเป็นสี่ คือ 1. ไม่พูดปดมดเท็จ หรือพูดคำไม่จริง อันนี้ไม่พูด และประการที่สองก็ไม่พูดคำหยาบวาจาใดที่เป็นเครื่องระแวงใจบุคคลอื่น ผู้รับฟังเขาก็ไม่พูด และ 3. ก็ไม่พูดวาจาต่อเสียดไม่ยุยงส่งเสริมบุคคลอื่นให้แตกร้างกัน กล่าวแต่วาจาที่เป็นสามัคคีมีความรัก และก็วาจาที่สี่ คือวาจาใดที่ไว้ประโยชน์ ถึงแม้จะไม่เป็นโทษแต่หาประโยชน์ไม่ได้ก็ไม่พูด รวมความว่า ด้านวาจาของ **กรรมบถ 10** นี้มี 4 คือไม่พูดปด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดต่อเสียด ไม่พูดวาจาที่ไว้ประโยชน์

สำหรับด้านทางใจคือ **กรรมบถ 10** นี้มีทั้งศีลและมีทั้งธรรม สำหรับด้านทางใจก็ไม่คิดจะลักจะขโมยของของใคร คือไม่ลัก แต่อาจจะคิดก็ได้ สำหรับศีลแต่ว่า **กรรมบถ 10** นี้ไม่มีการคิดเลย แล้วก็ไม่ได้คิดที่จะพิฆาตเช่นฆ่าจ้องล้างจ้องผลาญใคร และข้อสุดท้าย มีความเห็นตรงตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระจอมไตรที่มีความเห็นตรงก็ขอกกล่าวโดยย่อว่า **จิตเต สังกิลิภูเร ทุกคตี ปาฐักขา** มีความเข้าใจว่า ขณะใดถ้าจิตใจของเราคร่ำหมอง มีอารมณ์ชั่วเข้ามาเกือกกแล้วในจิต องค์สมเด็จพระธรรมสามิศรกล่าววว่า บุคคลนั้นตายแล้วไปสู่อบายภูมิ **จิตเต อสังทิลิภูเร สุขติ ปาฐักขา** ถ้าจิตใจของบุคคลใด ไม่คร่ำหมอง ใจคือ ใจดี มีใจ สะอาดปราศจากโทษ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโปรดว่า บุคคลผู้นั้นตายแล้วก็ไปสู่สุคติ อย่างน้อยก็มีสวรรค์เป็นต้น

นี่แหละ บรรดาท่านพุทธบริษัทผู้เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระทศพลในฐานะที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่มานั่งอยู่ที่นี่ ส่วนใหญ่ก็เป็นคนเข้าถึงความดี คือพระนิพพาน และก็กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านปฏิบัติด้วยกรรมฐานเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าท่านผู้ใดจะยังไม่ได้มโนมยิทธิ ไม่เห็นพระนิพพาน แต่ก็ใจเข้าถึงที่ว่าเป็นผู้เข้าถึงแล้วซึ่งความดี

ดังนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยทั่วหน้า ที่สดับพระธรรมเทศนาอยู่นี้จงรักษา กำลังใจเอาไว้สำหรับบุคคลผู้ได้มโนมยิทธิและไม่ได้ สำหรับท่านที่ได้มโนมยิทธินั้นไซ้ร เวลาก่อนจะหลับหรือว่าตื่นใหม่ๆ ขอให้ทุกคนรักษากำลังใจพิจารณาร่างกายเห็นเป็นโทษว่า ร่างกายนี้มันเป็นทุกข์ ไม่มีการทรงตัวมั่นคงความเที่ยงไม่ได้ ถ้ากำลังใจยึดมั่นกินไปมันก็เป็นทุกข์ เพราะว่าสภาพของร่างกายมีความเกิดเป็นเบื้องต้น มีความแปรปรวนในท่ามกลาง มีการแตกสลายไปในที่สุด ทำดีไม่ได้ ไม่เป็นที่พึ่งที่ยึดที่เหนี่ยวของเราต่อไป เราจะไม่เมา คือไม่ติดในร่างกายของเรา ไม่

คิดในร่างกายของบุคคลอื่น หรือไม่คิดในวัตถุใดๆ คำว่าไม่คิดนี้หมายความว่า ในเมื่อมีร่างกาย
ชาตินี้เราก็มัวไป ถ้าเราตายแล้วเราจะไม่ห่วงร่างกายของเราที่ตาย ก่อนที่เราจะตาย เราจะไม่ห่วง
ร่างกายของบุคคลอื่นและไม่ห่วงวัตถุใดๆ ถือว่าเป็นสมบัติของโลก เวลานั้นก็ตัดสินใจส่งใจไป
พระนิพพานให้มีความสุข

สำหรับบรรดาท่านพุทธบริษัทที่ยังไม่ได้มโนมยิทธิ ก็กำหนดจิตคิดว่า ร่างกายเป็นทุกข์ คือ
หาความเที่ยงไม่ได้ เมื่อมันไม่เที่ยง เรายึดเกินไปก็เป็นทุกข์ ที่เรียกว่า อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ใน
ที่สุดก็ตาย ตายแล้วไม่มีใครแบกร่างกายไปได้เลย คิดเหมือนกันและกำหนดจิตคิดถึงคำสั่งสอนของ
องค์สมเด็จพระภควันต์ว่า นิพพานัง ปรมัง นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง บุคคลใดถ้าถึงนิพพานเพียงใด
บุคคลนั้นชื่อว่ามีมีความสุข ฉะนั้นการมีร่างกาย คือการเวียนว่าย ตายเกิดในวัฏฏสงสาร จะมีแก่เรา
ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ชาติต่อไปจะไม่มีแก่เรา

และต่อจากนั้นไปขอบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย คือทั้งได้ฝ่ายมโนมยิทธิ และไม่ได้ก็ตามที่ พยายาม
วิตรอนความไม่ดีที่เรียกว่า เป็นการตัดรอนที่จะให้เราเข้าถึงนิพพาน 3 ประการ ที่เรียกว่า รากเหง้า
ของอกุศล นั่นก็คือ 1. โลภะ ความโลภคำว่า โลภะ ความโลภ จงอย่าให้มีในจิต การคิดอยากจะ
ได้ทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่นมาโดยไม่ชอบธรรม ถือว่าเป็นความโลภ แต่การหาเงินโดย
สัมมาอาชีพะนี้ไช้ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรรพชาศกาศกัศรัสว่า ให้ใช้ จาคานุสสติกรรมฐาน
ประจำใจ คิดไว้เสมอว่า บุคคลหรือสัตว์ผู้ใดก็ดี ถ้ามีทุกข์ ถ้าไม่เกินวิสัยที่เราจะช่วยให้มีความสุขได้
เราจะทำ ถ้ามันเกินวิสัยเรา ก็ขยับขี้ไ้ก่อน (เทพหมดเพียงนี้)

พระธรรมเทศนา เรื่อง มรณานุสสติคาถา

แสดงเมื่อ

วันพฤหัสบดี 15 เมษายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมสัมพุทฺธสสะ (3 จบ)

สัพเพ สัตตา อริสสันติ มรณันตัง हि ชีวิตันติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาใน **มรณานุสสติคาถา** เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองครุฑธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดินทร์ทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันสงกรานต์เป็นวันสุดท้าย เนื่องในวันสงกรานต์นี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายได้นำอิฐธาตุของบรรดาบุรพญาติทั้งหลายบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันสงกรานต์คราวนี้ การที่ปรารถนาเป็นเหตุก็เพราะว่าอันดับแรกต้องจะสนองความดีของท่านผู้มีพระคุณที่เรียกกันว่า **ความกตัญญูกตเวทิต** หมายความว่า ท่านผู้ใดตายไปแล้วจากโลกนี้ ก็นำกระดูกมาตั้งๆ เอาชื่อมาเขียนไว้ข้าง และก็ทำบุญบูชาท่านอุทิศส่วนกุศลให้ท่าน องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงกล่าวไว้ เป็นพุทธภาษิต ตามที่องค์สมเด็จพระธรรมสามิสรกล่าวไว้ **นิมิตตัง สาธุรูปนัง กตัญญูกตเวทิตา** ซึ่งแปลเป็นใจความว่า บุคคลใดผู้มีความกตัญญู รู้อุปการคุณที่ท่านทำแล้ว และตอบสนองคุณท่าน บุคคลนั้นชื่อว่าเป็นคนดี ความจริงที่องค์สมเด็จพระชินศรีชมว่าเป็นคนดีตรงๆ นั้นมีอยู่คนเดียว คือความกตัญญูรู้คุณ

การที่บรรดาท่านพุทธบริษัท นำเอากระดูกของบรรดาท่านผู้มีพระคุณมาตั้งก็ดี หรือว่าถ้ากระดูกไม่มี ก็นำชื่อมาเขียนไว้ บางทีบางท่านจำชื่อไม่ได้ เขียนว่าปู่ตายาย และญาติทั้งหลายก็มีอย่างนี้แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต คือรู้จักความดีของท่านผู้ตาย ท่านทำแล้วก็ตอบสนองคุณให้แก่ท่านด้วยการบำเพ็ญกุศลและบางที่ส่วนมาก บุคคลที่ยังไม่ตาย บรรดาลูกหลานทั้งหลายก็แสดงความเคารพนบไปอาบน้ำท่านบ้าง เอาของให้ท่านบ้าง อย่างนี้ก็ชื่อว่ามีความกตัญญูรู้คุณในความดี เป็นความกตัญญูกตเวทิต

การกระทำอย่างนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เคยปรารภพระองค์หนึ่งซึ่งเป็นลูกเศรษฐี ได้มีความกตัญญูกตเวทิตต่อบิดามารดาเมื่อบิดามารดาจนลงไปถึงความเป็นขอทาน พระองค์นั้นก็ไปบิณฑบาตเลี้ยงพ่อแม่ได้เข้ามาให้ข้าวกินก่อน เหลือเท่าไรตัวกินเองเท่านั้น เป็นพระด้วยนะพ่อแม่เป็นฆราวาส ได้ผ้าไหมมา เมื่อพ่อแม่ผ้าขาดก็เอาผ้าก็เอาผ้าไหมมาทำลายสี่ข้อมให้แก่เธอท่าน และเอาผ้าของบิดามารดาที่ขาดก็เอามาถักเสียด

ต่อมาเรื่องราวได้ปรากฏ มีคนไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระองค์นี้กระทำกรบระจบฆราวาสสมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้มีรับสั่งให้เข้าเฝ้าแล้วสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสถามว่า คนแก่ 2 คน เป็นอะไรกับเธอพระก็บอกว่า คนแก่ 2 คนนั้น คนแก่ผู้ชาย เป็นพ่อ คนแก่ผู้หญิง เป็นแม่ เมื่อท่านยากจนลงอย่างนี้ ก็จำเป็นต้องเลี้ยงท่าน สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาจึงยก

เมื่อขึ้นสาธุ ค้อมศีรษะว่า สาธุ สาธุ สาธุ เธอทำถูกแล้ว ทำเหมือนเช่นเดียวกับตถาคต เมื่อสมัยที่เป็น พระโพธิสัตว์ทรงมีนามว่า สุวรรณสาม

หลังจากนั้นมาองค์สมเด็จพระบรมศาสดาจึงได้มีพระพุทธบัญญัติตรัสแก่บรรดาพระภิกษุ สงฆ์ ว่าถ้าบิณฑบาตมีความยากจน ไม่สามารถจะเลี้ยงตนเองได้พระสงฆ์ทั้งหลายเอาบิณฑบาตมา เลี้ยงได้ บิณฑบาตมาแล้ว ให้พ่อแม่กินก่อนได้ตัวกินทีหลังได้ และถ้าบิณฑบาตไม่มีฝ้ายจะพึงใช้ก็ เอาไหมมาทำลายสี่เสียดึงให้บิณฑบาตใช้ก่อน ยิ่งกว่านั้นบิณฑบาตป่วยไข้ ไม่สบายก็สามารถ พยายามได้เหมือนลูกกรรมดา นี้แหละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า คนที่มีความ กตัญญูรู้คุณ อันเนื่องกัสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ แต่ทว่าวันนี้บรรดาท่านพุทธ บริษัทบำเพ็ญกุศลปีนวันสุดท้ายวันสงกรานต์ สำหรับบุญกุศลที่บรรดาญาติโยมพุทธศาสนิกชนจะ ได้นั้น ก็มีหลายประการ ขอกล่าวโดยย่อ

ที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า เหตุที่เป็นบุญก็คือ

1. **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาค วันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทแล้วทั้ง 2 ประการ คือ ถวายทานกับพระสงฆ์ด้วยอาหาร และถวายทานกับพระสงฆ์ ด้วยผ้าผ่อนท่อนสไบและปัจจัยเป็นต้น
2. **ศีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล บรรดาท่านพุทธบริษัทก็สมาทานศีลแล้ว และกั
3. **ภาวนามัย** บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา นั่นคือ บรรดาท่านพุทธบริษัท ทั้งหลายโดยถ้วนหน้า ตั้งใจสดับรับรสพุทธพจน์ เทศนาด้วยความตั้งใจด้วยความเคารพ อย่างนี้เรียกว่า **ภาวนามัย**

ทั้งหมดทั้ง 3 ประการนี้ เมื่อพร้อมกันแล้วไซ้ เป็นปัจจัยให้เข้าถึงซึ่งพระนิพพาน ต่อนี้ไป ก็จะขอนำเอาเรื่องขององค์สมเด็จพระพิฆิมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศน์ คือว่าวันนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททำบุญปรารภคนตายเป็นสำคัญแล้ว กระดูกตายตั้งอยู่ข้างหน้า กระดูก ตา หง่า อยู่ในตัว ตาหง่า เอง ไซ้ไหม ไม่ช้าเขาก็ตั้งข้างหน้าเหมือนกัน ดีไม่ดีลูกหลานมันรำคาญ โยนน้ำ ไปก็ยั้งได้ กระดูก ตาหง่า นะ บางทีเลือกเป็นผีมาถึง **มัยัง ภันเต** เด็กๆ มันก็รำคาญเอากระดูกโยนทิ้ง น้ำไป

รวมความว่า ความตายนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย องค์สมเด็จพระจอมไตรบรม ศาสดาตรัสว่า **สัพเพ สัตตา มริตสันติ มรณันตัง** หิ **ชีวิตัง** แปลเป็นภาษาไทยง่ายๆ ว่า คนเราเกิดมา เท่าไรก็ตายหมดเท่านั้น ไม่มีใครเหลือทีนี้ก็มีคุณคน คนประเภทไหนที่เรายกย่องว่าประเสริฐ เศรษฐี ประเสริฐ หรือว่าคหบดีประเสริฐ หรือว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ กษัตริย์ก็ตาม พวกนี้ยังประเสริฐไม่ พอ คนที่ประเสริฐยิ่งกว่ามนุษย์ ยิ่งกว่าเทวดา ยิ่งกว่าพรหม ที่ท่านหนึ่งคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ มนุษย์ทั้งหลายก็สู้ท่านไม่ได้ เทวดาหรือพรหมก็สู้ท่านไม่ได้ เพราะท่านมีความประเสริฐกว่า จะเล่าเรื่องประเสริฐกว่าเทวดาหรือพรหมก็เลยไม่ต้องจบกันละนะ ไม่เล่าละ รวมความว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวถึงกฎแห่งกรรมที่เรียกว่า **ไตรลักษณ์** คือชีวิตร่างกายของเราเป็น อนิจจัง มันไม่มีความเที่ยง มันเปลี่ยนแปลงไปตามปกติ เคลื่อนเข้าไปหาความเสื่อมทุกวัน ในขณะที่เคลื่อนเข้าหาความเสื่อม ถ้าเรายึดถือมันเกินไป คิดว่ามันจะไม่เสื่อม ก็คง **ทุกข์** คือความเป็นทุกข์ และในที่สุดชีวิตของเราทั้งหมดก็ตาย ที่เรียกกันว่า **อนัตตา**

นี่ก็จะขอกล่าวถึงชีวิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้านั้นถ้าจะเทศน์กันเรื่อง **สงกรานต์** ละก็ ขอเริ่มต้นว่า ท่านเป็น **ธรรมบาลกุมาร** คือ **สงกรานต์** นี่เป็นเรื่องของพระพุทธเจ้าโดยตรง สมัยที่ท่านเป็น **ธรรมบาล** ท่านเป็น **ธรรมบาล** ท่านรักษา **กรรบาล** 10 ประการ เป็นที่เคารพนับถือของบุคคล แล้วต่อมากล่าวว่าเพี้ยกุลแต่ละชาติครบ 4 อสงไขยกับแสนกัป จึงได้มาทรงอุบัติขึ้นเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **พระสมณโคดม**

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก ขอเล่าลัดตัดใจความว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนา โปรดบรรดาท่านพุทธบริษัทสิ้น 45 ปี ในวันนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีพักอยู่ที่ **ป่าวาพเจดีย์** และที่องค์สมเด็จพระชินศรีก็ทรงประจวร ความจริงร่างกายพระพุทธเจ้าก็เหมือนกัน มีความป่วยไข้ไม่สบายเสมอเหมือนกัน แล้วก็ต้องถึงสลายตัวไปในที่สุด เป็นอันว่าร่างกายของพระพุทธเจ้าก็มีการป่วย ต้องมี **หมอชีวกโกมารภัจ** เป็นหมอประจำพระองค์แล้ว **หมอชีวกโกมารภัจ** นี่ก็เป็นหมอที่ดีพิเศษจริงๆ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าป่วยเป็นโรคอะไรก็ตามที ใ้ยาเม็ดเดียวหายเลยทันทีเหมือนกัน

รวมความว่า วันนั้นเป็นองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ **ป่าวาพเจดีย์** ก่อนหน้านิพพาน 3 เดือน วันนั้นก็ทรงปรารภร่างกายว่า ร่างกายของเรานี้มีอายุ 80 ปี ถึงกาลสมัยที่ควรที่นิพพาน จึงเรียก **พระอานนท์** เข้ามาแสดงนิมิตต่างๆ เพื่อให้อาราธนาอยู่ หมายความว่าคนใดที่เป็นพระพุทธเจ้าหรือว่าเป็นผู้แคล้วคล่องใน **อิทธิบาท 4** ถ้ามีความปฏิบัติดีอย่างนี้พระพุทธเจ้ากล่าวว่าจะทรงร่างกายอยู่ถึง 1 กัป ก็อยู่ได้ แต่ว่าอายุขัยขององค์สมเด็จพระจอมไตรจริงๆ มีอายุ 80 ปี สมเด็จพระชินศรีจึงเรียก **พระอานนท์** เข้ามาแสดงนิมิตต่างๆ อย่างสมมติว่า ถ้าเกวียนมันเก่า มันใกล้จะพัง เราควรจะเปลี่ยนเป็นเกวียนใหม่ดีหรือว่าจะซ่อมแซมเกวียนใหม่ดี

ตอนนี้พระอรรถกถาจารย์แจ้งไว้ บอกว่าบรรดา **มาร** เข้าดลใจให้ **พระอานนท์** คิดไม่ได้ กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า เปลี่ยนเป็นเกวียนใหม่ละดีกว่า เพราะเกวียนใหม่เราทำขึ้นมาได้แล้วมันก็แข็งแรงดี หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีก็ทรงขับ **พระอานนท์** ออกจากถ้ำไป นอก **อานนท์** จึงออกไป

เมื่อ พระอานนท์ ออกไปแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงปลงอายุสังขารตามคำอาราธนาของ มาร เพราะที่ พระยามาร บอกว่า เวลาเมื่อตอนก่อนที่จะออกสู่อภิมหาสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านสัญญากับเราว่า ถ้าไม่ได้บรรลุอภิมหาสัมมาสัมโพธิญาณเพียงใด จะยังไม่ยับยั้งอยู่ แต่ครั้งเมื่อองค์สมเด็จพระบรมครูบรรลุอภิมหาสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว มาร ก็เข้าไปอาราธนาขอให้นิพพานว่า การอยู่แบบนี้แบกสังขารมันเป็นทุกข์ นิพพานดีกว่า สมเด็จพระบรมศาสดาจึงได้ตรัสว่า ปาปิยะ คูกร มาร ผู้มีบาป ถ้ายาตราบโดยบริษัท 4 คือ อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ ภิกษุณี ยังไม่สมบูรณ์แบบเพียงใด เราจะยังไม่นิพพานเพียงนั้น พอถึงเวลา 45 ปี องค์สมเด็จพระชินศรีอายุ 80 ปีพอดี เป็นอายุขัย มาร จึงเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรที่ ปาวาพเจดีย์ ได้กราบทูลว่า พระสมณโคดมเวลานี้บริษัท 4 คืออุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ ภิกษุณี บริษัททั้ง 4 ประการมีเพียบพร้อมบริบูรณ์แล้ว นิพพานได้ จะอยู่ให้ลำบากไปเพื่ออะไร ฉะนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรจึงเรียกองค์สมเด็จพระบรมครูจึงต้องปลงอายุสังขาร คำว่า ปลงอายุสังขารนี้หมายความว่ากำหนดว่าจะตายเมื่อไร คือตัดสินใจว่าวันนั้นเป็นวันกลางเดือน 3 และก็ตัดสินใจกลางเดือน 6 เราจะนิพพาน

พอองค์สมเด็จพระพิชิตมารตัดสินใจแบบนี้แล้ว ก็ปรากฏว่า แผ่นดินไหวทันที พระอานนท์ อยู่ข้างนอก สงสัยว่านี่มันเหตุอะไร จึงเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตร พระพุทธเจ้าก็บอกว่า แผ่นดินไหวมีเหตุ 8 ประการ สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก็คือ พระพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร แล้วพระองค์จึงได้บอกกับ พระอานนท์ ว่า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป อีก 3 เดือนข้างหน้า ครบ 3 เดือนคือวันกลางเดือน 6 เราจะนิพพานที่ระหว่งนางรังทั้งคู่อันนี้ เมืองกุสินารามहनคร

ตอนนั้น พระอานนท์ เสียใจร้องไห้ กราบทูลองค์สมเด็จพระชินวรให้ทรงพระชนม์อยู่ องค์สมเด็จพระบรมครูก็เลยบอกว่า อานนท์ ตถาคคให้หนีมิได้แก่เธอแล้ว เธอไม่ขอไว้ เกวียนเก่ามันไม่ดีขึ้นใด เธอต้องการเกวียนใหม่ก็เอาพระพุทธรูปเจ้าองค์ใหม่ก็แล้วกัน ตถาคคก็ต้องนิพพาน ก็รวมความว่า ในตอนนั้นพระพุทธเจ้าจำต้องนิพพานแน่ หลังจากปลงอายุสังขารแล้ว ร่างกายก็ทรุดโทรมโรคร้ายไข้เจ็บก็เบียดเบียนร่างกายของพระองค์อย่างหนัก และเวลานั้นในช่วงที่ปลงอายุสังขารแล้ว ปรากฏว่าองค์สมเด็จพระประทีปแก้วไม่ทรงเทศน์เรื่องพระสูตรและก็ไม่ทรงเทศน์เรื่องปกิณกะบุคคลใดเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงเทศน์อย่างเดียวคือ สีล สมาธิ ปัญญา เป็นการตัดสุดท้ายของอารมณ์ ของชีวิตหมายความว่า คนที่จะดีได้จริงๆ ต้องอาศัยศีลบริสุทธิ ต้องมีสมาธิตั้งมั่น มีปัญญาแตกฉาน ไม่แพ้กิเลส องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ทรงเทศน์เฉพาะเท่านั้นเพราะว่าในเมื่อปลายของชีวิต ก็ปรากฏว่าร่างกายขององค์สมเด็จพระชินศรีทรุดโทรมลงมาก ร่างกายก็ชুবผอม เสร้าหมอง ในระหว่างที่พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร ท่านโกมารภจ ไม่อยู่ พอประมาณสักครึ่งเดือนปรากฏว่า เธอก็กลับมาเห็นองค์สมเด็จพระบรมครูชুবผอมลงมา รู้เข้ามีความเข้าใจว่าร่างกายทรุดโทรมป่วยหนัก

คือพระพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์ก็ดี ถ้าท่านป่วยพอทนได้ ท่านเทศน์ ท่านสงเคราะห์ท่าน ถ้าพระพุทธเจ้าบอกว่า ลูกไม่ขึ้น รับแขกไม่ได้ พระอรหันต์บอกว่ารับแขกไม่ได้ นี่แย่มากแล้ว และก็จงอย่าดูอาการของพระพวกนี้ ดูอาการไม่ออกเพราะว่าถ้ายังทนได้ท่านจะทนอยู่

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระบรมครูป่วยหนัก ก็ไม่ทรงบอก ท่านโกมารภัก ท่านโกมารภัก ทูลถามอาการป่วยสักเท่าไร องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ไม่ยอมบอกในเมื่อไม่ยอมบอก ท่านโกมารภัก จึงไปคิดผสมยาขึ้นมาเม็ดหนึ่ง ว่าถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงฉันทยามะเม็ดนี้ เราจะรู้ได้ทันทีว่าท่านเป็นโรคอะไรแล้วเราก็จะถวายยาอีกเม็ดหนึ่ง กินเม็ดเดียวให้หายจากโรคทันที ท่านโกมารภัก เมื่อประกอบยาเสร็จก็นำมาถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรากฏว่าพระพุทธเจ้าทรงคว่ำมือ ไม่ยอมรับ ถวาย 3 ครั้ง ไม่ยอมรับ เรื่องพระพุทธเจ้าทำอะไรกัน 3 ครั้งไม่ได้

ท่านโกมารภัก ก็เสียใจว่า องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ไม่ยอมให้รักษา ไอ้ยามะเม็ดนี้ คิดว่าถ้าจะให้คนอื่นกินเราทำเพื่อพระพุทธเจ้า ก็คนอื่นกินก็ไม่สมควร จึงไปทิ้งลงในบ่อน้ำบาดาล ปรากฏว่าน้ำพุพุ่งขึ้นมา ไอ้บ่อนั้นน้ำอยู่ก้นบ่อ พวยพุ่งขึ้นมาถึงเกือบจะสั่นปากบ่อ เป็นแสดงความอัศจรรย์

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระทรงธรรมเมื่อเทศน์สอนคนอยู่ครบ 3 เดือนทั้งๆที่ป่วยหนักป่วยเท่าไรก็ยังเทศน์ ลูกไหนก็เทศน์ เมื่อถึงเวลาที่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาจะนิพพาน เข้ามาใกล้วันที่ถึงวันกลางเดือนหก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บอก พระอานนท์ ว่า อานันตะ ดูก่อน อานนท์ วันรุ่งขึ้นเราจะไป เมืองกุสินารามหานคร ไปเพื่อนิพพานนี้นั่น คือไปวันขึ้น 14 ค่ำ พระอานนท์ ก็กราบทูลยืนยันคัดค้านองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เมืองกุสินารามหานคร นั้นเป็นเมืองเล็ก ควรจะนิพพานในเมืองใหญ่ๆ เช่น เมืองพาราณสี เมืองราชคฤห์ เป็นต้น

สมเด็จพระทศพลก็ตรัสว่า กุสินารามหานคร สมัยก่อนเป็นที่อยู่ของพระเจ้าจักรพรรดิราช คือว่าตถาคตเองนะ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิอยู่ที่นั่นจะต้องไปนิพพานที่นั่น เป็นการสมควรแก่ฐานะพระพุทธเจ้าที่จะนิพพานในวันรุ่งขึ้นองค์สมเด็จพระพิชิตมาร ก็ทรงพาบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายซึ่งเป็นอรหันต์ทั้งหมดประมาณ 200,000 รูป ติดตามพระองค์ไปอยู่ เมืองกุสินารามหานคร

การเดินทางคราวนั้นต้องใช้เวลาประมาณ 120 โยชน์เศษๆ ดาหน้า เดินไปไหนใหม่ ฉันทเดินขึ้นรถไปไหน ประมาณ 120 โยชน์เศษๆ แต่ว่าพอเดินไปกลางทางประมาณ 60 โยชน์พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ ว่า อานันตะ ดูก่อน อานันท์ จงไปส่งยามะ พระพุทธเจ้าก็ทรงประทับนั่งตอนนั้น พระอานนท์ ร้องไห้ เพราะว่าจะระยะทางแค่ 60 โยชน์นี่ในสมัยก่อนๆ องค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาไม่เคยบอกว่าจะเหนื่อย เดินทาง 120 โยชน์ทรงรู้สึกสบายๆ แต่วันนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบอกว่าเหนื่อย พระอานนท์ ร้องไห้เสียใจมากกว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประชวรหนักขนาดนี้ สมเด็จพระชินศรียังจะเดินมา

พอพระพุทธเจ้านั่งลงไปก็บอก พระอานนท์ ว่า อานันตะ ดูกร อานนท์ ตถาคตมีความ
กระหาย อยากจะดื่มน้ำเหลือเกิน อานนท์ จงไปตักน้ำมา พระอานนท์ ก็ถือบาตรเพื่อไปตักน้ำใกล้ๆ
เวลานั้นปรากฏว่าไอ้คลองใกล้ๆ ไม่ทราบว่าเป็นน้ำอะไร มันเป็นแม่น้ำตื้นเขิน แต่บังเอิญมีเกวียน
500 เล่มข้ามไปพอดี เมื่อ พระอานนท์ จะไปตักน้ำในห้องค์สมเด็จพระชินศรีก็ปรากฏว่า น้ำขุ่นจัดจึง
กลับมาราบถูลองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิ์ว่า น้ำขุ่นพระเจ้าข้า ยังตดไม่ได้อรประเดี้ยวหนึ่ง

พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า อานนท์ ตถาคตกระหายมาก กลับไปตักมาเถอะ พอพระอานนท์
กลับไปอีกที่ปรากฏว่า น้ำใสแจ๋วเหมือนกับแก้วสารส้ม ชั่วเวลาประเดี้ยวเดียว ซึ่งมันเป็นไปไม่ได้
พระอานนท์ ก็ตักมาถวายองค์สมเด็จพระจอมไตร สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อเสวยน้ำแล้ว พระ
อานนท์ ก็กราบถูลองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ถึงความมหัศจรรย์ว่า พอเวลาประเดี้ยวเดียวนั้นน้ำ
ไม่น่าจะใสได้

สมเด็จพระจอมไตรจึงได้ตรัสว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย พุคกับพระทุกองค์ 200,000
องค์นะ ว่าขึ้นชื่อว่ากฎของกรรมมันตามไม่ว่าเวลาไหน ไอ้ น้ำขุ่นน้ำใสมันเป็นกรรมอย่างหนึ่งของ
ตถาคต เพราะว่าในสมัยก่อนเมื่อตถาคตเป็นลูกของชวานา เมื่อเวลาบิดามารดาปลดควายจากแยก
กับจากไถแล้วก็ต้องการให้ลูกชายเอาควายไปกินน้ำ ทีนี้ควายพอไปถึงบ่อน้ำ บ่อน้ำใกล้ๆ กับแคบ่อ
เล็กๆ ย้ายปากก็ถึง ควายก็ก้มลงไปดื่มน้ำขุ่น ท่านเป็นเด็กเห็นว่าน้ำขุ่น ควายทำงานหนัก ไม่ควรจะ
กินน้ำขุ่น จึงดึงสะพานให้ปากย้ายไปบ่อน้ำใส องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาบอกกรรมเพียง
เท่านั้นแหละ อานนท์ และบรรดาภิกษุทั้งหลาย ติดตามเรามาจนถึงวาระวันพรุ่งนี้จะนิพพาน ยัง
ตามมาเล่นงานเรานิดหนึ่ง

และท่านจึงแนะนำว่า ทุกคนจงอย่าประมาท คือว่าอย่าดูถูกกรรมเล็กน้อยคิดว่าจะไม่มีผล
หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระทศพลก็พาพระทั้งหมดไป เมืองกุสินารา ไปพักที่บ้าน นายจุนท์ ขอล่า
โดยย่อ นายจุนท์ ก็ฆ่าหมูเป็นการใหญ่ ถวายองค์สมเด็จพระจอมไตร ไอ้การฆ่าหมู เขาฆ่าหมูก็ตัว
ไม่รู้ ตาหง่า แก่เกิดทันไหม เมื่อบรรดาพระตั้ง 200,000 องค์ ก็ต้องทำกับข้าวมากเนื้อสุกรอ่อน
ทั้งหมด อาหารที่เขาทำนะ เนื้อสุกรอ่อนทั้งหมด ปรากฏว่าเทวดาเอาของทิพย์มาโปรยปรายลงเป็น
อันมาก ธาตุของบรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายฉันไม่ได้ ถ้าฉันเมื่อไหร่ก็ตายเมื่อนั้น

ดังนั้นองค์สมเด็จพระทรงธรรมจึงตรัสกับนาย จุนท์ บอกว่า อาหารเนื้อสุกรอ่อนทั้งหมดนี้
เอามาถวายตถาคตแต่ผู้เดียว อาหารอย่างอื่นถวายพระอื่น เมื่อพระพุทธเจ้าทรงฉันเข้าไปแล้ว ก็ทรง
เป็น โรคชันธิกาภาพ ชันธิกาพาธ นี้เขาเรียกว่าโรคลงแดง คือถ้าใส่เป็นแผล กระเพาะเป็นแผล ถ่าย
ออกมาเป็นโลหิตสดๆ แล้วต่อไปองค์สมเด็จพระบรมสุตก็ให้นำไปที่ระหว่างนางรังทั้งคู่ ที่จะ
นิพพานที่นี้มันมีแท่นอยู่แล้ว

ก่อนที่จะนิพพาน องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ตรัสกับ พระอานนท์ ว่า **อานันท์** ดูกร **อานนท์** ถ้าใครเขาติเตียน **นายจุนท์** ว่า ถวายอาหารให้ตถาคตนิพพานละก็ บอกกับเขาว่าบอกอาหารที่มีความสำคัญนะ มันมีอยู่ 2 เวลาคือ

1. อาหารที่จะบรรลुकิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ของ **นางสุชาดา** อาหารเวลานั้น เป็นอาหารที่มีอานิสงส์มากที่สุดกว่าอาหารในสมัยใดๆ และ
2. อาหารที่มีอานิสงส์เสมอกันนั้นคือ อาหารในวันนิพพาน ท่านบอกว่าจงกลับไปบอกกับชาวบ้านว่า **อาหารที่ นายจุนท์** ถวายเวลานั้นเป็นอาหารที่มีรสเลิศ และก็มีอานิสงส์มากเป็นพิเศษเทียบเสมอเท่าอาหารของ **นางสุชาดา**

เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสกับ **พระอานนท์** **พระอานนท์** ถิ่นนั่งพิจารณา ดูตัวพระพุทธรูป ร่างกายว่า 3 เดือนที่แล้วมา องค์สมเด็จพระบรมศาสดานี้เศร้าหมองมาก ผิวก็ชุปซึบ เคยสวยก็หายสวย แต่ปรากฏว่า วันนี้ผิวพรรณสะสวยมาก เนื้อหนังเปล่งปลั่งเป็นกรณีพิเศษ เหมือนกับคนไม่เห็นอะไร

จึงได้กราบทูลกับองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า วันนี้พระวรกายของพระองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธรูปเจ้าข้า วันนี้พระวรกายของพระองค์ผ่องใสมาก ในสมัยที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นพุทธสาวก และเป็นพุทธอุปัฏฐากมาสิ้นเวลาเกือบจะถึง 40 ปี ยังไม่เคยเห็นพระวรกายขององค์สมเด็จพระชินศรผ่องใสสวยสดงดงามเท่าวันนี้เลย พระพุทธรูปเจ้าข้า

สมเด็จพระบรมศาสดาจึงได้มีพุทธปฏิภาณตรัสว่า **อานันท์** ดูกร **อานนท์** ร่างกายของตถาคตนั้น ผิวพรรณจะสวยที่สุดของตถาคตนั้นมีอยู่ 2 วัน คือ วันบรรลुकิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ เพราะอาศัยมีธรรมปีติมาก ผิวพรรณจะสวยมากแล้วองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ตรัสว่า แล้วก็วันนิพพานอีกวันหนึ่ง วันที่นิพพานนี้จะมีผิวพรรณสวยสดเหมือนกัน ตอนนี้ **พระอานนท์** ก็แปลกใจว่าทำไมจะนิพพานนี้มันน่าจะเสียใจ ผิวพรรณร่างกายจะเศร้าหมอง

พระพุทธรูปเจ้าก็ตรัสว่า ขึ้นชื่อว่า **นิพพาน** จัดว่าเป็นความสุขของบรรดาพระอรหันต์ทั้งหมด มีตถาคตเป็นประธาน หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ทรงบรรทม ระหว่างที่บรรทมลงไปเวลานั้นก็ปรากฏว่ามีเทวดาก็ดีพรหมก็ดี บุษาขององค์สมเด็จพระชินศรบรมศาสดาด้วยดอกชบาเบญจมาศ ดอกชบาของเขาทำร่มได้เลย ทางไปๆ มาๆ ระหว่าง **เมืองกุสินารา** บริเวณนั้นทั้งหมดคนและพระจะเดินไปหากันต้องลุยดอกชบาสวรรค์เลยเข้า **พระอานนท์** จึงเข้าไปเฝ้าพระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าวันนี้หน้าอัศจรรย์ บรรดาเทวดานางฟ้าทุกท่านต่างคนมาโปรยปรายดอกไม้มาบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยดอกชบา คนจะไปหากัน ต้องลุยไปลุยมาถึงเข้า

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัส อานิสงส์ของการบูชา 2 ประการ กล่าวว่ **อานันท์** ดูกร **อานนท์** การบูชานี้มี 2 อย่างคือ 1. **อามิสบูชา** 2. **ปฏิบัติบูชา** การที่เทวดาโปรยปรายดอกชบาลงมาดี บรรดาประชาชนก็ดี เขาเอาไม้รูปเทียนมาบูชาตถาคต อย่างนี้ชื่อว่าเป็น **อามิสบูชา** ดีจัดว่ามี

อานิสงส์เลิศ สามารถยังผลให้เกิดในกามาวจรสวรรค์ได้ คือ **อามิสฺยุชา** นี้ ถ้าบูชาไม่เป็นได้ผลแค่กามาวจรสวรรค์ เป็นเทวดาได้ ถ้าบูชาเป็นแล้วเป็น **ปฏิบัติบูชา** ไปด้วยถึงนิพพานได้

แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า **อามิสฺยุชา** คิแล แต่ทว่าผู้ **ปฏิบัติบูชา** ไม่ได้ แต่ทว่าทั้ง 2 ประการนี้ไซ้ก็ต้องควบคู่กันไป สำหรับ **ปฏิบัติบูชา** นั้น 1. ขอให้ทุกคนรู้จักการ **ให้ทาน** เป็นการตัดโลภะ ความโลภ 2. รู้จักการ **รักษาศีล** คือมีเมตตา กรุณา เป็นพื้นฐาน เป็นการตัดความโกรธ 3. สามารถ **เจริญภาวนา** วิปัสสนาญาณ ใช้เป็นญาณพิจารณาว่า ร่างกายของเรานี้ความจริงมันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา และไม่คิดในร่างกายของเราด้วยไม่คิดในร่างกายของบุคคลอื่นด้วยไม่คิดในวัตถุใดๆ ในโลกด้วย อย่างนี้จะช่วยให้ทุกคนไปนิพพาน

หลังจากนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็นิพพานในเวลาใกล้รุ่ง ขอเล่าลึๆ นะที่น่าเล่าเรื่องนี้มาแสดงแก่บรรดาพุทธบริษัททั้งหลายเพราะวันนี้ทุกท่านทำบุญปรารภความตายเป็นเหตุ ก็มาเล่าเรื่องขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ว่า แม้แต่พระพุทธเจ้าก็ยังต้องนิพพาน ร่างกายมันก็พังคือคำว่าพระพุทธเจ้าจริงๆ นี่ไม่ใช่อยู่ที่ร่างกาย ถ้าร่างกายเป็นพระพุทธเจ้าจริงๆ ก็ต้องเป็นพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่วันเกิด แต่ความจริงร่างกายนี้เป็นที่อาศัยของพระพุทธเจ้าเท่านั้น คำว่าพระพุทธเจ้านั้นก็คือความบริสุทธิ์ของจิต เรียกว่า **จิตที่บริสุทธิ์**

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายพึงเข้าใจในตัวเองจงอย่ามาในชีวิตจงอย่าคิดความตายจะมาถึงเราในวันพรุ่งนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแนะนำไว้ อย่างนี้ว่า ทุกคนจงคิดถึงความตายว่า เราจะต้องตายวันนี้ไว้เสมอ จะได้มีความไม่ประมาท

ในวันหนึ่งองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ ก็เคยได้เรียก **พระอานนท์** เข้ามาถาม **พระอานนท์** นั้นนะ เป็นพระโสดาบัน ท่านถาม **พระอานนท์** ว่า **อานันตะ** ดูกร **อานนท์** เธอนึกถึงความตายวันละกี่ครั้ง **พระอานนท์** ก็บอกว่า นึกถึงความตายประมาณวันละ 7 ครั้งพระพุทธเจ้าข้า สมเด็จพระบรมศาสดาก็ตรัสว่า **อานันตะ** ดูกร **อานนท์** ยังไกลเกินไป ห่างมาก ตถาคตนึกถึงความตายทุกลมหายใจเข้าออก

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัท ถ้าระลึกถึงความตายอยู่และที่จิตใจมีความเคารพในองค์สมเด็จพระบรมครู พระพุทธเจ้าตรัสว่าที่ไหนมีความสุข มนุษย์โลกหรือ พระพุทธเจ้าก็บอกว่าไม่มีความสุข เทวดาหรือพรหมก็มีความสุขไม่จริง ที่พระพุทธเจ้าแนะนำบรรดาท่านพุทธบริษัทชายและหญิง ก็คือนิพพานโดยเฉพาะ

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน เวลาบำเพ็ญกุศลเข้าใจในตนว่าพอเราเกิดเป็นคนอีกก็ชาติ มันก็ทุกอย่างนี้ ถ้าเกิดเป็นเทวดาหรือพรหมมันก็สุขชั่วคราว ตั้งใจไปนิพพานดีกว่า จริยาที่จะไปนิพพานเป็นของไม่ยาก คือ

1. ตัดโศกะด้วยการให้ทานหรือจาคานุสสติกรรมฐาน คิดไว้ว่าจะให้ทานอยู่เสมอ และไม่โกงใคร โศกะมันก็หมดไปจากจิต ความขยันไม่ใช่ความโลภ ความคลกต้องการเป็นการโกง
2. พยายามตัดโทสะด้วยความเข้าใจจริงซึ่งกันและกัน มีจิตเมตตากรุณา คือ สงสารอยู่เสมอ มีความรัก มีความสงสาร
3. การตัดความหลงด้วยความเข้าใจจริง ตามผลของร่างกาย ว่าร่างกายของคนทุกคนเกิดแล้วมันก็ต้องแก่ แล้วก็เจ็บ แล้วก็ตาย ไม่ดิสร้างกายของบุคคลอื่น หรือว่าดิคิดวิตุธาตุใดๆ เราก็ไปนิพพานได้

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย แสดงพระธรรมเทศนามาว่าไปว่ามาประเดี๋ยวมันจะ
เลยเวลา (เทปหมดเพียงนี้)

พระธรรมเทศนา เรื่อง เปรตญาติพระเจ้าพิมพิสาร
แสดงเมื่อ
วันพฤหัสบดีที่ 15 เมษายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมสัมพุทฺธัสสะ (3 จบ)

สัพเพ สัตตา มริตฺตังติ มรณันตัง หิ ชิวิตังติ

ณ โอกาสนี้อาตมาภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในมรรณาคาถา เพื่อเป็นเครื่องโสรจตรง
องค์ศรัทธาบรรพชาที่บรรดาท่านนริศราทานบดิ่งทั้งหลาย มาพร้อมใจกันบำเพ็ญกุศลประจำวัน
สงกรานต์เป็นวันที่ 3 วันนี้ เมื่อตอนเมื่อก็นี้บรรดาท่านทายก ได้พาบรรดาท่านพุทธบริษัทถวายทาน
ใช้คำว่า มตถกัถตานิ คำว่า มตถะ นี้ก็แปลว่า ผู้ตายเป็นอันว่า ท่านที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย
บำเพ็ญแล้วในวันนี้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บุคคลผู้ตายและก็การบำเพ็ญกุศลนั้น ไช้รับบรรดาท่าน
พุทธบริษัททั้งหลาย บุญกุศลที่จะถึงได้แก่ผู้ตายก็หมายความว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บรรดาท่าน
พุทธบริษัททั้งหลาย ที่บำเพ็ญกุศลจะต้องเป็นคนที่มีบุญก่อน เพราะว่าบรรดาผีที่ตายแล้วนั้นไม่มี
โอกาสที่จะโมทนาได้โดยเฉพาะหรือรับผลบุญได้โดยเฉพาะหรือรับผลบุญได้โดยเฉพาะ

ผีที่จะพึงรับบุญกุศลได้ ต้องอาศัยผู้บำเพ็ญกุศลที่มีชีวิตอยู่ทุกคนมีบุญเมื่อทุกท่านทำบุญ
มีบุญแล้ว ต่อเมื่อตั้งจิตตั้งใจอุทิศส่วนกุศลให้แก่บุคคลผู้ตายเขาทั้งหลายเหล่านั้น จะได้จากบรรดา
ท่านทั้งหลายที่บำเพ็ญนี้ดีประการหนึ่ง ก็รวมความว่า การทำบุญนี้ขอให้ทุกคนทำบุญ ให้เกิดบุญ
เกิดกุศล มิฉะนั้นแล้วบุญและกุศลที่บุคคลทำแล้วไม่ได้ ผีทั้งหลายก็ไม่มีโอกาสโมทนา เพราะว่า
บรรดาผีทั้งหลายท่านทราบดีว่า ถ้าอภิมันใจของบุคคลใดเป็นกุศล ก็โมทนาแล้ว ก็จะมีความสุข ถ้า
หากว่า อภิมันใจของเราไม่เป็นกุศล เราโมทนาแล้วก็มีทุกข์ เขาไม่ต้องการ

อย่างที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำบุญกันที่บ้าน บางบ้านขึ้นไปแล้วไม่เห็นบุญเลยก็
มี นิยายอ้วนนะ แต่บางทีบางบ้านขึ้นไปแล้วก็เห็นบุญมหาศาลอย่างตามบ้านต่างๆ ก่อนที่จะทำบุญ
พระจะสวดมนต์ ก็กล่าวการบำเพ็ญกุศลด้วย สักเค กาเม จะ รูปเป คือหมูนุ่มเทวดาเป็นต้น ลงท้าวว่า
ธัมมัสสวนกาโลอัยมกัถันตา ตอนลงท้าวก็หมายความว่า ต้องการให้เทวดามาฟังธรรมจากพระสวด
แต่ทว่าถ้าบ้านนั้นทำบุญเป็นเทวดาก็มา ถ้าบ้านนั้นทำบุญไม่เป็นบุญ เทวดาก็ไม่มา อย่าเข้าใจว่าถ้า
ขึ้นไป สักเค กาเม จะ รูปเป แปลว่า เทวดาจะมาเสมอไป

ก็เป็นอันว่า การบำเพ็ญกุศลนี้ไช้ ของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะทำบุญที่วัดก็ดี จะ
ทำบุญที่บ้านก็ดี ให้ตั้งเจตนาของเราเป็นมหากุศลอันดับแรกขอบรรดาท่านพุทธศาสนิกชน ก่อน
จะทำบุญจะทำกุศลอย่าให้มีบาปเข้ามากั้นหน้าถ้ามีบาปก็หมายความว่า วันนี้จะทำบุญบ้าน ฆ่าหมู 3
ตัว ฆ่าควาย 1 ตัวก่อนไช้ไหม อภิมันใจก็เป็นอกุศล ถ้ากุศลเข้าก่อนกุศลก็ไม่เข้า การทำบุญวัน
นั้นไม่มีบุญเลย ถ้าหากว่าก่อนที่ทำบุญทำกุศล สำหรับบรรดาท่านพุทธศาสนิกชนจะพึงทำกัน

หมายความว่า ทางโลกไม่ให้ชั่ว ธรรมไม่ให้เสีย ก็หมายความว่า ทำคราวนี้ให้มันดีทั้งโลกและก็ดีทั้งธรรม

นั่นก็หมายความว่า ก่อนที่จะทำบุญกุศล อันดับต้น จงอย่าให้มีบาปติดตัวหรือจิตใจ หลังจากการบำเพ็ญกุศลแล้วชั่ว หลังจากนั้นจะเล็งดูกันประการใดเป็นเรื่องของบาป ก็ทำเป็นคนละตอน อย่างนี้บุญกุศลจะปรากฏ เมื่อกี้นี้ท่านหัวหน้าทนายอรรณพบอกว่า **มัตถกถิตทานิ** หมายความว่า วันนี้เป็นวันสงกรานต์บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านต้องการบำเพ็ญกุศลเพื่อให้ทุกคนอุทิศส่วนกุศลให้แก่ท่านผู้ตาย และความจริงท่านผู้ตายมีโอกาที่จะโมทนาได้ยากเต็มที ไม่ใช่ว่าทำบุญทุกวัน อุทิศส่วนกุศลทุกครั้ง แล้วท่านทั้งหลายเหล่านั้นจะพึงได้ ถ้าเขาทำตัวเขาไม่ดีชั่ว โอกาสที่จะได้ก็แสนจะยาก

อย่างไรสมัยเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงชีวิตอยู่ ในลำดับนั้นองค์สมเด็จพระบรมครูได้ปรากฏ เปรตญาติ **พระเจ้าพิมพิสาร** เป็นพระญาติของ **พระเจ้าพิมพิสาร** แต่ความจริงเปรตญาติของ **พระเจ้าพิมพิสาร** นี้ต้องถอยหลังจากพระพุทธเจ้าองค์นี้ไปอีกนานแสนนาน ผ่านพระพุทธเจ้ามาหลายองค์ คิดว่า

มีในครั้งหนึ่งปรากฏว่า มีลูกของพระมหากษัตริย์ 3 ท่านที่มากเกิดเป็นขงู 3 พี่น้อง คือ **อูรเวลกัสส** เป็นต้น เวลานั้นท่านทั้ง 3 คน เป็นลูกของกษัตริย์ไปทำการปราบปรามข้าศึกสำเร็จเรียบร้อย ตามความต้องการของพระราชบิดาเมื่อกลับเข้ามาแล้วพระราชบิดาเมื่อกลับเข้ามาแล้วพระราชบิดาก็ให้พรว่าความดีของเจ้าทั้งสามคนนี้ ต้องการอะไรบอกพ่อมา พ่อจะให้ และเวลานั้นปรากฏว่า พี่ชายคนใหญ่ของท่านทั้งสามบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า และก็เข้ามาโปรดพระราชบิดาในพระราชนิเวศน์ พระราชบิดาก็ขอพรว่าเวลานี้ หม่อมฉันเป็นคนแก่ ในระหว่างที่หม่อมฉันยังมีชีวิตอยู่นี้ ขององค์สมเด็จพระชินศรีจงอย่ารับทามาจากผู้ใดหมายความว่า ใครเขาไปนิมนต์ที่ไหน ใครเขาเป็นเจ้าของภาพ ขอให้พระพุทธเจ้าจงอย่ารับ เพราะท่านแก่แล้วจนกว่าท่านจะตาย พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นลูกชายก็ทรงรับ ฉะนั้นการถวายทานแก่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย จึงเป็นหน้าที่ของกษัตริย์แต่ผู้เดียว ซึ่งเป็นเจ้าภาพใหญ่ แต่ทว่าถ้าคนทั้งหลายจะมาพลอยทำบุญด้วยท่านก็ไม่ห้าม แต่ขอให้ฐานะที่ความเป็นเจ้าภาพอย่างเดียว

เวลานั้นเมื่อลูกชายทั้ง 3 คน ไปปราบข้าศึกกลับมา เมื่อพระราชบิดาให้พรว่า ต้องการอะไรก็จงขอพ่อจะให้ ท่านทั้ง 3 คนนั้น จึงขอพระจากพ่อว่า นับตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ลูกทั้ง 3 คนขอพระท่านพ่อขอเป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระพุทธเจ้ากับพระสงฆ์คนละ 3 เดือนตอนนี้พ่อไม่ชอบใจแล้วแย่งบุญใช้ไหมท่านพ่อก็เลยบอก เอ๊ะ นี่ข้าให้เป็นอย่างอื่นนี่หว่า ข้าไม่ให้แบบนี้ อี โกง เพราะขออย่างนั้นไม่ได้ ขอไปขอมา ขอมหาขอไป ผลที่สุดตกลงมาเหลือคนละเดือน พ่อให้เมื่อตกลงมาเหลือคนละเดือน พ่อให้ก็หมายความว่า ทั้ง 3 คนนี้จะได้ 3 เดือน ฉะนั้นท่านทั้ง 3 จึงลาพระราชบิดาว่า 3 เดือนนี้ข้าพระพุทธเจ้าขอลาบวชฌรสมาทานศีล 10

ขณะที่บวชเณรตอนนั้น **พระเจ้าพิมพิสาร** เป็นนายบัญชี คือเป็นสมุห์และเป็นผู้ใหญ่ ในวังนั้น ท่านจึงสั่งนายบัญชีว่านับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เจ้าจงจัดเงินทองส่วนที่เป็นของเราเลี้ยงคุณทั้งหลายที่อยู่ในวังก็ดี คนยากจนที่มาจากคัมภีร์พระชินศรีก็ตาม ใช้เงินของเราเลี้ยงทั้งหมด ทำอาหารเลี้ยง และก็เวลาเช้าก็ดี เวลาเพลก็ดี เจ้ามีหน้าที่จับจ่ายใช้สอยการเงินทั้งหมดนี้เลี้ยงพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่ประชุมกัน

แต่ความจริงเวลานั้น พระประชุมกันเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระทรงแสดงธรรมนั้นมากมาย นับแสน เพราะว่าพระพุทธเจ้าไม่มีโอกาสจะไปไหน อยู่ที่เดียวใครบวชที่นั่นบวชแล้วก็อยู่ที่นั่น บวชแล้วก็อยู่ที่นั่น มีพระนับแสน ก็มีการจับจ่ายใช้สอยมาก คนที่ในวังของท่านทั้ง 3 มีอยู่มากก็จริงแหละ แต่ว่าไม่พอใช้ ไม่พอกำลังไม่พอที่จะเลี้ยงคนเลี้ยงพระทั้งหลายได้

ฉะนั้น **พระเจ้าพิมพิสาร** เวลานั้น เป็นนายเสมียน หรือเป็นนายบัญชีหรือเป็นสมุห์ จึงได้สั่งให้บรรดาพวกราชการทั้งหลายจากคนที่มีการคล่องในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานครัว มาช่วยกันทำบุญเลี้ยงพระ ก็เป็นการพอดีเหลือเกินบรรดาพวกราชการทั้งหลายเหล่านั้น ก็ต่างคนต่างก็เป็นคนยากจน อาหารดีๆ เขาก็ไม่ค่อยจะมีกิน เพราะฉะนั้นเวลาเขาทำของเลี้ยงพระก่อนที่พระจะฉัน เขาก็หยิบกินเข้าไปเสียบ้าง เวลาพระฉันแล้วเสร็จปรากฏว่า เขาบอกว่าของทั้งหลายเหล่านี้เลี้ยงตน เขาก็อ้างเหตุผลว่าของเหล่านี้จะให้ถูกบ้าง ให้หลานบ้าง ให้คนแก่บ้างแต่ความจริงนำไปกินเสียเองเป็นบางส่วน ผลกรรมทั้งหลายเหล่านี้ คือบุคคลทั้งหลายพวกนั้นตายจากความเป็นคนก็ไปเกิดเป็น **ปรทัตตูปชีวิกเปรต** แต่ความจริงไม่ลงนรกนั้นก็บุญตัวเต็มที

ไปเกิดเป็น **ปรทัตตูปชีวิกเปรต** สิ้นเวลากาลนานเท่าไรก็ไม่ทราบเพราะในบาลีท่านไม่ได้บอก บอกแต่เพียงว่าถอยหลังจากกัปนี้ไปเป็นกัปที่ 91 รวมกัปนี้ด้วย 92 มีพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งตรัสขึ้นมาในโลกคือ มีนามว่า **พระปฐมุตตระ** จึงเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว กราบทูลให้ทรงทราบว่าบรรดาพวกข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายนี้ อดข้าวอดน้ำมานานแสนนาน นับปริมาณกับไม่ได้ของคัมภีร์พระจอมไตรบรมศาสดา ได้โปรดข้าพระพุทธเจ้าให้มีข้าวมีน้ำกินด้วยเถิดพระเจ้าข้า

สมเด็จพระบรมศาสดาผู้มีนามว่า **พระปฐมุตตระ** ก็พิจารณาด้วยอำนาจพระพุทธญาณก็ทรงทราบด้วยกำลังของพระพุทธเจ้าว่าเราเองก็ไม่สามารถจะช่วยได้เพราะกรรมของเปรตทั้งหลายเหล่านี้สนองอยู่ สมเด็จพระบรมครูก็ทรงทราบต่อไปว่ากัปนี้ไม่นับ นับต่อไปกัปหน้า ตั้งแต่กัปหน้าเป็นต้นไป 91 กัปจะมีองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามีนามว่า **พระสมณโคดม** อุบัติขึ้นในโลกแล้วในเวลานั้นนายเสมียนจะมาก่อเกิดเป็น **พระเจ้าพิมพิสาร** บรมกษัตริย์ ในเมื่อพระบาทท้าวเธอบำเพ็ญกุศล แก่องค์สมเด็จพระทศพล แล้วอุทิศส่วนกุศลให้เปรตทั้งหลายเหล่านี้ จึงจะมีสิทธิโมทนา

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ความจริงแล้วเปรตเขามี 12 ระดับด้วยกัน ระดับที่ 1-11 ไม่มีโอกาสจะโมทนาส่วนกุศล มีความลำบากมาก ระดับที่ 12 นี้เขาเรียกว่า **ปรทัตตูปชีวิกเปรต** หมายความว่าเปรตพวกนี้จะทรงชีวิตด้วยเพราะบุคคลอื่นให้ แต่ใช้คำว่าคนอื่น

ให้หนีถ้ากรรมมันยังไม่เบาพอสมควร แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังช่วยไม่ได้เลย ใครจะ
ช่วยได้

ฉะนั้นบรรดาเปรตทั้งหลายนั้น เมื่อฟังองค์สมเด็จพระจอมไตรตรัสว่านับกับนี้อีกกับ
ต่อไปข้างหน้าอีก 91 กับ จะมีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น พระเจ้าพิมพิสาร จะอุทิศส่วนกุศลให้เธอก็ดีใจ
คิดว่า 91 กับข้างหน้า เหมือนกับวันพรุ่งนี้ แต่เวลายาวนานเหลือเกิน แต่เธอนึกว่าเร็ว ต่อมาเมื่อกลับ
สิ้นไปแล้ว 90 กับเป็นกับนี้ เป็นกับที่ 91 พระพุทธเจ้าองค์แรกเกิดขึ้นในกับนี้นามว่า พระกถสันโธ
และองค์ที่ 2 พระโกนาคมน์ องค์ที่ 3 พระพุทธกัสสป เธอเปรตทั้งหลายเหล่านั้นก็เข้าไปเฝ้า
พระพุทธเจ้าทั้ง 3 องค์ว่า เมื่อไรข้าพระพุทธเจ้าจึงจะได้กินข้าวกินน้ำสักที พระพุทธเจ้าทั้ง 3 องค์นี้ก็
ตรัสว่า ยังก่อนเธอทั้งหลาย ต้องรออนองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงทรงพระนามว่า พระสมณโคดม
อุบัติขึ้นมาเสียก่อน

นี่เห็นไหมบรรดาท่านพุทธบริษัท ตายแล้วมันหากินยาก เขาให้แต่โอกาสที่จะกินนะไม่ได้
กิน ต่อมาเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก พระเจ้าพิมพิสาร มี
ความเลื่อมใส อาราธนาองค์สมเด็จพระจอมไตรให้อยู่ใน พระเวฬุวันมหาวิหาร แล้วก็ท่านก็ถวาย
ทานแก่องค์สมเด็จพระพิชิตมารเป็นประจำทุกวันนอกจากนั้นก็ยังมีพระอรหันต์บ้าง ไม่ใช่อรหันต์บ้าง
ถวายทานเป็นประจำทุกวันบรรดาเปรตทั้งหลายเหล่านั้นก็มาขึ้นล้อมวังอยู่ทุกวันเหมือนกัน ตั้งใจว่า
เมื่อไร พระเจ้าพิมพิสาร จะอุทิศส่วนกุศลให้ เมื่อรอนานวันเข้าทนไม่ไหว คั้นหนึ่งจึงส่งเสียงร้อง
ก้องไปทั้งปราสาท เป็นเหตุให้ พระเจ้าพิมพิสาร มีจิตใจหวั่นหวาดไม่ทราบว่าเป็นเสียงอะไร

ในตอนเช้าจึงเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาที่ พระเวฬุวันมหาวิหาร กราบ
ทูลให้องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงทราบว่าเมื่อคืนนี้ไม่ทราบว่าเป็นเสียงอะไร เขาร้องก้องไปทั้ง
ปราสาท สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า มหาราชา ขอถวายพระพรพระ
มहाบพิตรพระราชสมภารเสียงที่ร้องเมื่อคืนนี้นั้น ไม่ใช่เสียงใครเป็นเสียงญาติของพระองค์ในสมัย
โน้นพระองค์ทรงเล่าเรื่องตามที่กล่าวมาแล้วให้ฟัง ว่าเขาเคยมาสิ้นระยะเวลา 91 กับแล้วก็มาล้อม
พระราชนิเวศน์เขตพระราชฐานอยู่ตลอดเวลา คอยโมทนาส่วนกุศลแต่ว่าพระมหาบพิตรเมื่อบำเพ็ญ
กุศลในเขตขององค์สมเด็จพระทศพล มีพระพุทธเจ้าเป็นประจำแล้ว แต่ทำไมเคยอุทิศส่วนกุศลให้
พระเจ้าพิมพิสาร ก็ถามว่าจะทำอย่างไร พระพุทธเจ้าก็บอกว่า ถ้าถวายข้าว ถวายน้ำ ถวายภัตตาหาร
แล้วก็ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลให้ก็ได้

เป็นอันว่า วันนั้น พระเจ้าพิมพิสาร จึงได้อาราธนาองค์สมเด็จพระจอมไตรพร้อมไปด้วย
พระสงฆ์สาวกทั้งหมด เข้าไปรับภัตตาหารในพระราชนิเวศน์เขตพระนครเป็นการถวายเป็นกรณี
พิเศษ

ครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐโมทนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระเจ้าพิมพิสาร ก็อุทิศ
ส่วนกุศล แต่ว่าเวลาอุทิศส่วนกุศลนั้นความจริงเดิมทีเดียวในเขตอินเดียทั้งหมดเขานับถือศาสนา

พราหมณ์ และที่ **พระเจ้าพิมพิสาร** ก็เป็นพราหมณ์มาก่อน ก็เป็นธรรมดา เพราะพราหมณ์เขาถือว่าเป็นเพศสูง เป็นพราหมณ์แล้วก็มาเป็นกษัตริย์ ชื่อว่า **กুবรพราหมณ์** เดิมทีนั้น **พระเจ้าพิมพิสาร** เป็นพราหมณ์ชื่อว่า **กুবรพราหมณ์** ฉะนั้นเวลาที่จะอุทิศส่วนกุศลก็ทำตามแบบวิธีของพราหมณ์ เพราะพราหมณ์นี้ถ้าเขาจะให้อะไรใคร เมื่อเขาบอกให้แล้วผู้รับต้องแบมือยื่นเข้ามาข้างหน้า แล้วผู้ให้ก็นำราดลงไปที่มีมือ แสดงถึงการให้ การให้คน ให้สัตว์ ให้วัตถุ ก็เช่นเดียวกัน

ฉะนั้นการอุทิศส่วนกุศลในคราวนั้น **พระเจ้าพิมพิสาร** ท่านก็มีความคิดว่าถ้าเราจะให้ผีก็ต้องใช้น้ำราดเหมือนกัน ฉะนั้นจึงได้ทรงหยิบพระเต้าทองขึ้นมาแล้วก็หลั่งน้ำทักษิโณทก คือราดลงไปข้างหน้า แล้วก็ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลว่า **อิทัง โน ญาดินัง โหตุ** นี่เป็นคนที่อุทิศส่วนกุศลเป็นคนแรกในพระพุทธศาสนา ท่านกล่าวว่า **อิทัง โน ญาดินัง โหตุ** ซึ่งแปลเป็นใจความว่า **ขอผลบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติของข้าพเจ้า** เพียงเท่านั้นปรากฏว่า บรรดาเปรตทั้งหลายที่คอยมานานแสนนาน ก็ได้รับอนุโมทนาส่วนกุศล ทุกคนมีร่างกายเป็นทิพย์ มีสภาพเหมือนเทวดา

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ถ้าพวกท่านหวังว่าถ้าเวลาตายต้องการรับอุทิศส่วนกุศล ท่านก็คอยไปนะ เพราะกว่าจะได้กินนะ มันนานแสนนาน บางทีเราตายไปแล้ว ไ้คนที่รู้จักเรานั้นก็ตายไปเสียด้วย ไม่มีใครช่วยบำเพ็ญกุศลให้ ถึงแม้ว่าเขาจะให้ แต่ถ้ายังต้องเลือกบุคคลที่จะฟังให้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์สมเด็จพระจอมไตร คือพระพุทธเจ้า เช่น **พระปฐมุตตระ** ที่ท่านเป็นพระพุทธเจ้า บุญของท่านมหาศาลแต่ท่านก็ยังไม่มีโอกาสที่จะให้ได้ ให้เขาก็รับไม่ได้ แล้วมาพระพุทธเจ้าอีก 3 องค์ คือ **พระกกุสันโธ พระโกนาคมน์ พระพุทธกัสสป** นี้ท่านก็เป็นพระเจ้าเหมือนกันแล้วคนที่เขาทำบุญก็มากมายถ้าเขาตั้งใจจะให้ เปรตทั้งหลายเหล่านี้ก็ไม่มีโอกาสที่จะได้รับ ต้องรอคนคนเดียวคือ **พระเจ้าพิมพิสาร** เห็นไหม เป็นการยากเหลือเกิน

ดังนั้นเมื่อ **พระเจ้าพิมพิสาร** อุทิศส่วนกุศลขอให้บรรดาเปรตทั้งหลายพวกนั้น เมื่อเขาโมทนาอาศัยข้าวอาหารก็เป็นเหตุบังคาลกายเขาเป็นกายทิพย์มีร่างกายเป็นเทวดา รูปร่างสวยสดงดงามเหมือนเทวดาทุกอย่าง ความจริงก็เป็นเทวดาแล้วนั่นเอง แต่ว่าเป็นเทวดาซีเปลือยเป็นอย่างไร ลุงอ้วน เทวดาซีเปลือยเป็นอย่างไร เป็นเทวดาที่ปราศจากผ้านุ่ง ปราศจากเสื้อผ้าห่ม อะไรก็ไม่มีสักอย่างมีแต่ตัวเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะอะไร เพราะว่าคนพวกนี้ไม่เคยถวายผ้าไตรจีวรหรือผ้าผืนใดผืนหนึ่งไว้ในพระพุทธศาสนา

คำว่าผ้าไตรจีวร นี้ในพระพุทธศาสนาถือว่าผ้ากว้าง 1 คืบ ยาว 1 คืบ เป็นผ้าที่มีอานิสงส์เต็ม ฉะนั้นคนที่ถวายผ้าในพระพุทธศาสนาถ้าใจจริงๆ ก็ไม่ต้องถวายผ้าใหญ่เกินไป ซึ่งเกินฐานะแค่ผ้ากว้าง 1 คืบ ยาว 1 คืบ ถวายพระถือว่าเป็นการถวายผ้าไตรจีวรมีอานิสงส์สมบูรณ์แบบ ถ้าหากว่าฐานะดีขึ้นมานิดหนึ่ง จะซื้อผ้าไตรทั้งไตรไม่ไหว ไตรทั้งไตร เวลานี้มันหลายร้อยบาท เราก็ถวายผ้าสบงสัก 1 ตัวก็ได้ หรือจีวรตัวหนึ่งก็ได้ หรือสังฆาฏิตัวหนึ่งก็ได้ อังสะตัวหนึ่งก็ได้ ก็ถือว่าเป็นการถวายผ้าไว้ในพระพุทธศาสนา มีอานิสงส์สมบูรณ์เช่นเดียวกัน

จะนั่นเมื่อบรรดาเปรตทั้งหลายเหล่านั้นเป็นเทวดาแก้ผ้าก็ชักอายนะ เทวดาอื่นหือนะ ลุงนะ นำ
กลัวเวลาที่ไปหาเทวดาคนอื่น ก็หันหลังไปคุยกับเขานะ (หัวเราะ) สงสัยนะ แกก็เลยใจไม่สบาย คง
จะไปนึกในใจว่า เมื่อไรจะมีผ้าถุงผ้าห่มสักที

ตอนกลางคืนรุ่งจากคืนนั้นมา ปรากฏว่าบรรดาเทวดาทั้งหลายเหล่านั้น ก็เข้าไปไหว **พระ
เจ้าพิมพิสาร** ในพระราชวิเวศน์ คือ **พระเจ้าพิมพิสาร** ท่านยังนอนไม่หลับ เทวดาทั้งหมดก็ไปยื่นให้
พระเจ้าพิมพิสาร เห็น แล้วก็ไม่พูด ขอด้วยอาการคุษณียภาพ อีตอนจะเข้าประตูนะ สงสัยจะถอย
หลังเข้านะ ฮี นะลุงะ ดันเดินหน้าเข้าไปก็ช่วยเลย แต่ว่าเทวดาก็ดี ผีก็ดี พรหมก็ดี พระอริยะก็ดี ถ้า
เขาต้องการให้เราเห็นนี่ ประคูน้าต่างเครื่องผาเครื่องกันไม่มีความหมาย เขายืนอยู่ที่ไหน เราก็
สามารถจะเห็นได้ คือว่าเขาจะบันดาลให้สิ่งที่บังตาเราหายไปเพราะสภาพความเป็นทิพย์

แล้วก็ตอนกลางคืนบรรดาเทวดาพวกนั้นมายืนให้ **พระเจ้าพิมพิสาร** ดู **พระเจ้าพิมพิสาร** ก็
นั่งมอง เพราะท่านเป็นพระโศดาบันคือ **พระเจ้าพิมพิสาร** นี่ฟังเทศน์พระพุทธเจ้าครั้งแรกเป็นพระ
โศดาบันเลย อารมณ์ความเป็นทิพย์ของท่านก็มี ดังนั้นเมื่อท่านมองดูเทวดาทั้งหลายมายืน ท่านที่คิด
ว่า เอ๊ะใครหนอนี่ เทวดาปกติเขาแต่งตัวสวยๆ แต่ท่านพวกนี้มีปริมาณเป็นร้อยๆ คนนี่ ปรากฏว่ามา
ยืนแก้ผ้าหมด ทรวดทรงผิดพรรณต่างๆ เหมือนเทวดาทั้งหมด ซึ่งไม่เคยปรากฏมาในกาลก่อน ก็
สงสัย

ตอนเช้าจึงไปเฝ้าองค์สมเด็จพระชินวนใหม่ ไปถึงก็ถามพระพุทธเจ้าว่าคืนก่อนนะ เปรต
มันร้อง แต่ว่าเมื่อคืนนี้ปรากฏว่ามีเทวดาแก้ผ้ามายืนให้ดูสมเด็จพระบรมครูก็ตรัสว่า มหาราชาะ ขอ
ถวายพรพระมหาบพิตรพระราชสมภาร พวกที่ยืนให้ดูนั้นก็คือเปรตในคืนก่อนนั่นเอง เมื่อวันวานนี้
พระองค์ถวายข้าวและน้ำแก่บรรดาพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา อุทิศส่วนกุศลให้แก่เขา เขาก็รับ
แล้ว แต่ทว่าคนพวกนี้ ไม่เคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในศาสนาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วองค์ก่อน
ฉะนั้นเมื่อร่างกายเป็นเทวดาก็เลยเป็นทิพย์ แต่ร่างกายผ้าผ่อนท่อนสไบจึงไม่มี

พระเจ้าพิมพิสาร จึงถามองค์สมเด็จพระชินศรีว่า ทำอย่างไรถึงจะมีผ้าผ่อนท่อนสไบ องค์
สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ตรัสว่า ถวายไตรเดียวหรือผ้าชิ้นเดียวก็ได้ แล้วอุทิศส่วนกุศลให้
เขาจะมีความสุข ที่มีเครื่องแต่งกายอันเป็นทิพย์ **พระเจ้าพิมพิสาร** ก็ทำตามนั้น คือนิมนต์องค์สมเด็จพระ
พระภาวันต์พร้อมด้วยพระสงฆ์ทั้งหลายไปรับภัตตาหารในพระราชนิเวศน์ แล้วก็ทรงถวายผ้าไตร
จีวรแก่พระพุทธเจ้ามีพระสงฆ์เป็นที่สุด อุทิศส่วนกุศลให้บรรดาเทวดาซึ่งเปลือยทั้งหลาย ต่างคนต่าง
ก็มีเครื่องแต่งกายอันเป็นทิพย์ ก็รวมความว่า เมื่อเขามีความสุข เทวดานี้ ผีนี ถ้าเขามีความสุข เขาไม่
รบกวนบุคคลผู้ใด

เป็นอันว่าวันนี้บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ตั้งใจถวายทานเพื่อผู้ตาย ก็ขอได้โปรด
จงจำไว้ด้วยว่า ถ้าเราจะตาย หวังจะให้บุคคลอื่นช่วยนะ อย่าหวังมันเลย ถ้าหากว่าหวังก็จะเป็นแบบ
นี้นะแหละ คือว่ากว่าที่เราจะได้จากผู้ที่ทำให้ถ้าเราตายไปชาตินี้ในภพนี้ อาจจะไปอีกหลายๆ กัป หลาย
ร้อยกัป หลายแสนกัป อย่างเปรตที่เป็น **ปรทัตตูปชีวิกเปรต** นี่ให้จะพึงรับก็ได้ ทั้งนี้เพราะอะไร

เพราะผู้ที่รับบุญได้ มีส่วนเดียวโดยเฉพาะตามพระบาลีนั้น คือ **ปรตตูปชิวิกปรต** ถ้าเราไปเป็น สัตว์นรกที่ดี เป็นปรต 11 จำพวกที่ดี (**ปรตตูปชิวิกปรต** นี้เป็นปรตที่ 12 เป็น 12 ชั้นด้วยกัน) คือ 1 2 3 มาถึงชั้นที่ 11 ที่จะมีโอกาสได้รับโมทนา และเป็นอสุรกายที่ดี เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ดี ไม่มี โอกาสจะโมทนาบุญกุศล และการเป็น **ปรตตูปชิวิกปรต** นี้ก็ต้องเลือกบุคคลที่จะฟังให้เรา ถ้า บุคคลใดที่เคยร่วมบุญบารมีกันมาในกาลก่อน ถ้าเราตายเขาก็ตายเสียด้วย ก็เลยไม่มีใครที่จะ สงเคราะห์เรา

และอีกประการหนึ่ง ถ้าบรรดาญาติทั้งหลายที่อยู่ภายหลังเวลาทำบุญเขาจะให้เรา เริ่มต้น พอตายเสร็จเขาก็ตั้งใจทำบุญ แต่ก่อนที่ทำบุญ ต่อโลงก่อน ไซ้ไหมหลุงไ้การต่อโลงผืนนี้มันมีกรณี พิเศษ เขาบอกว่าถ้าไม่เมาต่อโลงไม่ได้ คือพวกต่อโลงเขาว่ายังงั้นนะ เคยเห็นเขาจะ กินเหล้าเมา กินไปต่อไม่ได้อีก ต้องให้เหล้าสร้างเสียก่อน พอสร้างแล้วทำงานไม่ไหว ต้องกินแก้เหล้าห้กนะ พอเริ่มด้วยเหล้างานศพต่างๆ มันจะเริ่มด้วยสุรา และคนที่จะไปช่วยงานก็มีสุรามาก ดีไม่ดี ก่อนที่จะ ฟังพระสวดพระอภิธรรมก็ดื่มเหล้า ขณะที่กำลังสวดพระอภิธรรมก็กินเหล้าเมื่อกินเหล้า ก่อนที่จะ กินเหล้า ก็ต้องฆ่าสัตว์ตัดชีวิต รวมความว่า งานนั้นทั้งหมดไม่ปรากฏว่ามีส่วนที่เป็นกุศลเลย เป็น งานที่ขึ้นด้วยบาป แล้วบุญก็เข้าไม่ได้จนกว่าจะสิ้นงาน เมื่อทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว อุทิศส่วนกุศล ให้แก่เราที่ตายเราก็ไม่รับชั รับบาปเมื่อไร เราลงนรกเมื่อนั้นนี้ ไซ้ไหม

เป็นอันว่า ถ้าเราเป็นผี เราก็ต้องอดต่อไป จนกว่าจะพบคนที่กำลังใจเป็นกุศลจริงๆ คืองาน นั้นที่ทำบุญไม่มีบาปผสมอย่างหนึ่ง แล้วก็ในประการที่สองต้องเป็นบุคคลที่ร่วมบุญบารมีกันมา ก่อน อย่าง **พระเจ้าพิมพิสาร** กับปรตพวกนั้น แล้วก็เมื่อไรละ ดีไม่ดีเราจะต้องอดไปนานกว่า บรรดาปรตของ **พระเจ้าพิมพิสาร**

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การบำเพ็ญกุศลของบรรดาท่านพุทธศาสนิกชน ทุกท่านทุกคน จงตั้งใจช่วยตัวเองไว้เสมอ คือความจริงการทำบุญอุทิศส่วนกุศลนี้เราให้เขาได้ ถ้าเขา มีโอกาส แต่บุญที่เราทำทั้งหมดจะปรากฏว่าอยู่กับเราเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ มันไปหมดไป ฉะนั้นขอ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจงอย่าประมาทในชีวิต คิดว่าชาตินี้เราพบพระพุทธศาสนา และกัปนี้ เป็นกัปที่มีความดีเป็นกรณีพิเศษมีพระพุทธเจ้าถึง 10 องค์ เวลานี้พระพุทธเจ้าล่วงไปแล้ว 4 องค์ที่ 4 ศาสนายังอยู่ และยังมีสมเด็จพระบรมครูจะมาตรัสอีก 6 องค์ข้างหน้า ถ้าใครเกิดมาในชาตินี้ถ้าลง นรกก็ช่วยเต็มที่

ถ้าหากว่าเราไม่ลงนรกอาศัยบุญบารมีที่เราสร้างหนึ่ง เป็นพระโสดาบันขึ้นไปหรือว่า ประการที่สอง ไม่ได้พระโสดาบัน แต่ว่ากำลังใจของเรานั้น ก่อนจะตายมีอารมณ์เป็นกุศล และกัปไป เกิดเป็นเทวดาก็ดี ไปเกิดเป็นพรหมก็ดี พระพุทธเจ้าจะมาอีก 6 องค์ องค์สมเด็จพระทศพลทั้งหมด จะมีญาณพิเศษรู้บุญเก่า เมื่อเราพบพระพุทธเจ้า แล้วพระพุทธเจ้าทรงเทศน์กระดูบุญเก่าชนิดเดียวก็ จะได้บรรลุลุอย่างน้อยก็เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี หรือเป็นพระอรหันต์ แต่ฐานะที่เราเป็นเทวดา

หรือพรหม เราก็จะไปนิพพาน ขึ้นชื่อว่า กัปนี้เป็นกัปที่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านเป็นคนที่มี โชคดีในกัปนี้

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย จงอย่าประมาทในชีวิตคิดว่ากัปนี้เราเกิดขึ้นมาดี แล้ว เราพบศาสนาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว จงรักษาความดีไว้ ความดีที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะพึงรักษาเป็นอารมณ์แรกนั้นก็คือ ศีล 5 ถ้ามีศีล 5 ทรงตัว ตายแล้วก็ไม่ตกนรก หรือบางท่านอาจจะบอกคล่องมากในศีล 5 ก็ ฝึกภาวนาให้ ตามคำภาวนาที่องค์สมเด็จพระจอมไตร ตั้งไว้ถึง 40 แบบ มีคำภาวนาหลายร้อยรูป ท่านจะภาวนาว่ายังไง จะทำแบบไหนก็ได้ แต่ให้จิตใจมีความเคารพในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ก่อนจะตายจะได้ไม่หลงตาย ก่อนจะตายจิตใจ น้อมถึงบุญกุศลอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไปสวรรค์อย่าง ท่านมัญญกุณฑลเทพบุตร เมื่อไปสวรรค์แล้ว ต่อมาได้พบองค์สมเด็จพระประทีปแก้วบนสวรรค์ อย่าง ท่านสุปติภูสิตเทพบุตร ทำบาปไว้มาก แต่ว่าเวลาจะตายนึกถึงองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าประเดี๋ยวเดียว ท่านตายจากความเป็นคน บุญกุศลที่ทำไว้นำไปสวรรค์ก่อน ครั้นเมื่อพบองค์สมเด็จพระชินวรพึงเทศน์จบเดียวเป็นพระโสดาบัน แล้วต่อจากนั้น ไปก็มีนิพพานเป็นที่ไหน

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย อาตมภาพแสดงพระสัทธรรมเทศนามาก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ของอภิบาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณหากทุกท่านจงประสงค์สิ่งใดก็ขอให้ได้ สิ่งนั้นสมความปรารถนา

พระธรรมเทศนา เรื่อง พุทธประวัติ

แสดงเมื่อ

วันศุกร์ที่ 7 พฤษภาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อัปมาเทนนะ สัมปาเทถาคิ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมาภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ความเป็นมาแห่ง **วันวิสาขบูชา** เพื่อเป็นเครื่องโสรจตรงองค์ศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดินทร์ทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ก็เพราะว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ส่วนใหญ่ต่างก็มาจากถิ่นแดนไกล มีความเคารพจริงในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ จึงได้พากันมาบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาในวันนี้

ก่อนที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะได้สดับธรรม บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายก็ได้บำเพ็ญกุศลสำคัญในพระพุทธศาสนาแล้ว การที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสใน **บุญกิริยาวัตถุ** ทั้ง 3 ประการแล้ว

1. **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน อันนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัทบำเพ็ญแล้ว
2. **ศีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล อันนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัทก็สมาทานแล้ว
3. ประการที่สาม องค์สมเด็จพระประทีปแก้วกล่าวว่า **ภาวนามัย** บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย โดยถ้วนหน้าที่นั่งอยู่ที่นี่เป็นนักเจริญสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นส่วนใหญ่ แต่ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติเวลานี้ตั้งใจสดับรับรสพุทธพจน์เทศนา เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้จัดว่าเป็น **ภาวนามัย** ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ตั้งใจปฏิบัติ **บุญกิริยาวัตถุ** ทั้ง 3 ประการครบถ้วนเพียงใด ความประสงค์ขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ต้องการให้บรรดาท่านพุทธ เข้าถึงซึ่งพระนิพพาน ความประสงค์ของสมเด็จพระพิชิตมารก็สำเร็จตามความประสงค์ทุกประการ

ทั้งนี้เพราะว่าคนที่เข้าถึงนิพพานได้นั้น ต้องอาศัยเหตุ 3 ประการเป็นการตัดรากเหง้าของความชั่ว คือ

1. **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน ให้ทานอยู่เป็นนิจ เป็นปกติการให้ทาน ครั้งหนึ่งก็เชื่อว่าเป็นการตัดโลภะ ความโลภครั้งหนึ่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิงพากันคิดไว้ในด้าน **จาคานุสสติกรรมฐาน** ประจําใจ คิดว่า โอกาสใดพอเรามีโอกาสจะสงเคราะห์คนก็ดี สัตว์ก็ดีที่มีความทุกข์ได้ เราจะให้ด้วยความเต็มใจ ถ้ายังไม่มียับยั้งไว้อย่างนี้องค์สมเด็จพระ

พระจอมไตรถือว่าเป็น **จาคานุสสติกรรมฐาน จาคานุสสติกรรมฐาน** คือตัวที่คิดว่าจะให้ทานตัวนี้มีความสำคัญในการตัดความโลภ ถ้าจิตยังคิดอยู่เพียงใด ความโลภก็ไม่สามารถจะครอบงำจิตได้ อันนี้เป็นปัจจัยให้จิตสะอาด ในด้านของความโลภ เป็นบันไดขั้นหนึ่งที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะเข้าถึงนิพพาน

2. องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาตรัสว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ตัว **โทสะ ความโกรธ** คำว่า **โทสะ ความโกรธ** ในที่นี้องค์สมเด็จพระมหามุนีตรัสว่า ให้ปฏิบัติในด้านของ **ศีล** จะเป็นศีล 5 ก็ดี จะเป็นศีล 8 ก็ดีจะทรงอยู่ได้ตามที่ต้องการนี้ เพราะอาศัย **เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร เมตตาความรักที่ดี กรุณาความสงสารที่ดี ทั้งสองประการนี้ เป็นปัจจัยตัดโทสะ** ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททรงศีลบริสุทธิ์ได้เพียงใด โทสะทั้งหลายก็จะสลายตัวไป

3. ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจสดับรสพุทธพจน์เทศนา อันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ดี เป็นปัจจัยให้เกิดปัญญา หรือใช้ปีสสนาญาณจามท้ายของ **มหาสติปัญญาสูตร** คิดว่า ชีวิตหรือร่างกายของเราก็ดี ร่างกายของบุคคลอื่นก็ดี วัตถุธาตุทั้งหลายก็ดี ทั้งหมดนี้เป็น **ไตรลักษณ์** คือ

1. เป็น **อนิจจัง** หาความเที่ยงทรงตัวไม่ได้แน่นอน

2. ประการที่ 2 เป็นปัจจัยของความ **ทุกข์**

3. ประการที่สาม **อนัตตา** ในที่สุดมีการพังสลายตัวไป เราจะไม่มีจิตเหยียโยในร่างกายของบุคคลเรา ในร่างกายของบุคคลอื่น ในวัตถุธาตุทั้งหลาย ทั้งนี้หมายความว่า ถ้าเวลาจะตาย คิดเสียว่าถ้าตายเมื่อไร ชั้น 5 ประเภทนี้จะไม่มีความสำคัญสำหรับเรา เราจะไม่สนใจในร่างกายของเราเอง เราจะไม่เกิดมาอีก ในความเป็นมนุษย์ที่ดี เป็นเทวดาก็ดี เป็นพรหมก็ดี สิ่งที่เราต้องการนี้ก็คือพระนิพพาน

ถ้าคิดอย่างนี้ไว้เป็นประจำวัน จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านก็จะมีจิตเป็นเอกัคคตารมณ์นิยมพระนิพพาน เป็นปกติ อย่างนี้ตายแล้วเมื่อไร ไปนิพพานเมื่อนั้น

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การแสดงพระธรรมเทศนาในวันนี้ก็ตั้งใจจะเทศน์เรื่องราวของ **วันวิสาขบูชา** นี้กล่าววาระสัมพุทธเจ้ามาสิ้นเวลา 6 นาที เห็นจะพอกันที

ต่อไปนี้ก็จะนำเรื่องราว **วิสาขบูชา** มาแสดงแก่บรรดาท่านพุทธบริษัทพอเป็นสมควรแก่เวลา **วันวิสาขะ** นี้แปลว่า วันกลางเดือน 6 แปลตรงตัวตามภาษาบาลี แล้ววันกลางเดือน 6 นี้ เป็นสำคัญขององค์สมเด็จพระชินศรี 3 ประการคือ

1. วันประสูติ พระองค์ทรงคลอดจากพระครรภ์พระมารดาวันกลางเดือน 6

2. บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นวันกลางเดือน 6

3. วันดับขันธุ์เข้าสู่พระนิพพานก็เป็นวันกลางเดือน 6

รวมความว่าพระพุทธเจ้ามีความสำคัญวันกลางเดือน 6 สามวันด้วยกันสำหรับองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า พระสมณโคดม พระพุทธเจ้าของเราปรากฏว่า พระองค์ต้องบำเพ็ญบารมีมาสิ้นเวลา 4 อสงไขยกับแสนกัป ความจริงกับหนึ่งก็ใช้เวลานานมาก แต่ว่าต้องบำเพ็ญบารมีมาถึง 4 อสงไขยกับแสนกัป ก็จะขอเล่าลึๆ

ต่อมาเมื่อองค์สมเด็จพระทรงแสดงวิเสสโศภากย์ คลอดจากพระครรภ์พระมารดาแล้ว เมื่อสมเด็จพระประทีปแก้วมีอายุได้ 29 ปี ก็ออกดู พระมหากิเณชกรรมณ์ คำว่าออกดู มหากิเณชกรรมณ์ ก็หมายความว่า ออกบวช เห็น เทวทูตทั้ง 5 คือ เด็ก คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และกัสมณะ เวลานั้นความจริงพระยังไม่มีในโลก มีแต่บรรดาพราหมณ์ทั้งหลาย พระที่โกนศีรษะห่มผ้าข้อมน้ำฝาดอย่างนี้ยังไม่มี แต่ว่าที่องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาทรงเห็นนะ เทวดาแสดงตนแสดงให้ปรากฏ เห็นว่าองค์สมเด็จพระบรมสุคต ทรงบำเพ็ญบารมีมาเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า

เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าในสมัยนั้น ยังเป็น พระลัทธิตระราชกุมาร เห็นเด็กก็รู้สึกไม่แปลก เพราะความจริงคำว่า เด็กนี้ เห็นอยู่เสมอ ไม่แปลก เห็นคนแก่ ตอนนี่เริ่มจะแปลกหน่อยๆ เพราะว่าในวังของพระองค์นั้น ไชรี บรรดาพระราชบิดา พระราชมารดา ไม่ต้องการให้คนแก่มากเข้าไปในเขตของพระองค์เป็นเพราะว่ามีความประสงค์จะให้เป็นที่เจ้าจักรพรรดิราช พอไปเห็นคนป่วยหนักก็หนักใจ เห็นคนตายก็สลดใจ ทีหลังเมื่อเห็นพระเข้าแล้ว ไชรี ก็มีจิตชุ่มชื้นคิดว่า พระนี่เป็นผู้แสวงหาในธรรม ธรรมเป็นเครื่องพ้นแห่งความตาย ฉะนั้นจึงได้ทรงตั้งใจหนีออกจากพระราชฐาน คือ พระราหุล ก็เกิดในวันนั้นเหมือนกันตอนนั่งอยู่ในสวน ปรากฏว่า มีคนเขามาบอกว่าเวลานี้พระชายาคือ พระนางพิมพา คลอดพระราชโอรส ปรากฏคลอดบุตรมาแล้วมาเป็นผู้ชาย องค์สมเด็จพระจอมไตรเวลานั้นเป็น ลัทธิตระราชกุมาร จึงคิดในใจว่า ปุตตัง กิเว ห้วงลูกผูกคอบังเกิดขึ้นแล้วหนอ

ในวันนั้นก็ตัดสินใจหนีออกจากพระราชนิเวศน์ แล้วก็ทรงมาบำเพ็ญพรตพรหมจรรย์ตามแบบสมัยของพราหมณ์ ด้วย อตตกิลมถานุโยค เวลาที่จะออกบวชพอออกบวชใหม่ๆ ก็ปรากฏว่าพราหมณ์ในสมัยที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงคลอดจากพระครรภ์มารดาได้เพียง 7 วัน ในตอนนั้นเขานิมนต์พราหมณ์ 5 คนด้วยกัน เข้าไปดูลักษณะ พราหมณ์ทั้ง 4 คนพยากรณ์ว่า เด็กคนนี้นี้ถ้าหากว่าเป็นฆราวาสจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิราชปกครองโลก มีมหาสมุทรทั้ง 4 เป็นของเรหากว่าได้บวชจะเป็นศาสดาเอกในโลก คำว่า ศาสดานี้ก็แปลว่า ครู คือว่าเป็นครูที่เก่งที่สุด ดีที่สุดในโลก

แต่ว่าพราหมณ์คนสุดท้าย คนที่ 5 เป็นพราหมณ์ที่หน่อมกว่าพราหมณ์อื่นทั้งหมด มีนามว่า โภณฑัญญะ ยกมือขึ้นมือเดียวบอกว่า เด็กคนนี้จะได้เป็นศาสดาเอกในโลก และต่อมาเมื่อพยากรณ์แล้ว พราหมณ์ทั้ง 5 คนก็มาบอกกับลูกกับหลายบอกว่า ลัทธิตระราชกุมาร เป็นพระราชโอรสของ

พระเจ้า สุทโธทนะมหาราช ถ้าออกบวชเมื่อไร จะเป็นศาสดาเอาในโลกเมื่อนั้น ขอเธอทั้งหลายจงติดตามไว้ เพราะว่าฉันนี้แก่แล้ว ไม่ช้ำมันก็ตาย กว่า **ลัทธิตถะราชกุมาร** จะออกบวช ฉันก็ตายไปนานแล้ว ให้พวกเธอจงคอยสังเกตดู ถ้าหากว่า **ลัทธิตถะ** ออกบวชเมื่อไร จงบวชตาม

ต่อมาพราหมณ์ทั้ง 4 ท่านก็ตาย องค์ที่ 5 ไม่ตายเพราะเป็นพราหมณ์หนุ่มเมื่อทราบข่าวว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกสู่ **มหาภิเนษกรรม** ท่านก็ออกบวชตาม พร้อมด้วยลูกด้วยหลายบรรดาหลานๆ ของพราหมณ์อีก 4 คน พอรวมตัวกันเข้าเป็น 5 มีนามว่า **โกณฑัญญะ** เป็นองค์ตั้ง ท่าน **วัปปะ** ท่าน **ภัททิยะ** ท่าน **มหานามะ** ท่าน **อัสสชิ** ออกบวชเป็นพราหมณ์ตามพระพุทธเจ้า ปฏิบัติพระพุทธเจ้าเข้ามาสิ้นเวลา 6 ปี

ตอนนั้น เมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีทรงทราบตามแบบฉบับของพราหมณ์สิ้นเวลา 6 ปี ไม่สำเร็จมรรคผล สมเด็จพระทศพลอาศัยที่มำบำเพ็ญบามีถึง 4 อสงไขยกับแสนกัป จะได้เป็นพระพุทธเจ้า บุญบารมีเต็มจึงเข้ามาคลอใจ ว่าการบำเพ็ญตนทางกายนี้ไม่เกิดผล เห็นจะเป็นทางใจเป็นแม่ ฉะนั้นพระองค์จึงได้ทรงตัดสังใจเสวยพระกระยาหาร และก็เป็นปัจจัยให้บรรดาพราหมณ์ทั้ง 5 คนนั้นไม่พอใจ หลีกเลียงไปสู่ **ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน** หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดา ได้รับ **ข้าวมธุปายาส** จาก **นางสุชาดา** มาถวาย องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงฉันแล้วมีร่างกายอ้วนพีดีมีกำลัง

ครั้นมาถึงวันกลางเดือน 6 จึงได้ทรงอธิษฐาน คือ **นางสุชาดา** มาถวายในวันนั้น เอา **ข้าวมธุปายาส** มาถวาย และก็ได้ถาดทองมาให้ด้วย พระพุทธเจ้าเวลานั้นบวชนานเข้า การทรงทานกายก็ดี ไม่ได้ใช้บาตร บาตรหาย เมื่อ **นางสุชาดา** เอา **ข้าวมธุปายาส** มาถวายจึงทรงรับ แล้วก็มองดูหน้าเธอเพื่อแสดงว่าของที่นี้จะถ่ายนะไม่มี **นางสุชาดา** รู้ที่จึงบอกว่า ขอถวายทั้ง **ข้าวมธุปายาส** และก็ได้ถาดด้วย

ความจริงที่ **นางสุชาดา** เอาข้าวมาถวายนั้น เธอไม่ทราบที่ท่านองค์นั้นจะเป็นใคร เพราะทำตามปกติเธอแต่งงานมาหลายปี ไม่มีบุตร สำหรับโคนต้นไม้ต้นใหญ่ต้นนั้นที่พระพุทธเจ้านั่งอยู่ เป็นต้นไม้มีสาขาใหญ่ เธอก็เข้าใจว่า มี **รุกขเทวดา** จึงได้บนกับเทวดาที่ต้นไม้เห็นว่า ถ้าข้าพเจ้ามีบุตรเมื่อไรจะถวาย **ข้าวมธุปายาส** เมื่อนั้น แก่บน ก็พอดีนางมีบุตร เมื่อนางมีบุตรแล้ว โกล่ที่จะต้องเก็บบน ก็พอดีพระพุทธเจ้าไปนั่งอยู่ตรงนั้น ตอนนั้นยังไม่มีพระพุทธเจ้านะ ไปนั่งอยู่ที่นั่นวันหนึ่งเธอคิดว่า เมื่อทำ **ข้าวมธุปายาส** เสร็จจะมาเก็บบน จึงให้ **นางบุญณาทิ** มาทำปิดกวาดสถานที่โคนต้นไม้ให้สะอาด **นางบุญณาทิ** มาแล้วนี่ก็ทำความสะอาดเห็นพระพุทธเจ้านั่งอยู่ตรงนั้นก็ไปบอกกับเจ้านายคือ **นางสุชาดา** ว่า เวลานี้เทวดานั่งคอยอยู่นะเจ้าคะ **นางสุชาดา** ก็ปลื้มใจ จึงนำ **ข้าวมธุปายาส** มาถวายครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรรับ **ข้าวมธุปายาส** มาเสวย หลายวันอยู่ ปรากฏว่ามีกำลังดี

ในวันมีกำลังดี **ข้าวมธุปายาส** ก็หมดพอดี วันกลางเดือน 6 ในตอนเย็นวันนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาจึงได้นำถาดไปที่ริม แม่น้ำ **เนรัญชรา** แล้วก็อธิษฐานว่า ถ้าหากว่าข้าพเจ้าจะ

ได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้วขอให้ถาดทองนี้จึงลอยสวนทวนกระแส ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป แต่ความจริงเดือน 6 นั้น เป็นเดือนที่น้ำหลากแล้วก็น้ำไหลแรงมาก เมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงลอยถาดก็เป็นที่อัศจรรย์ ถาดทองนั้นลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไปประยะไกลพอสมควร แล้วก็จม เมื่อจมลงไปเขาบอกว่า ถาดทองน้ำไปกองคือไปซ้อนกันอยู่ที่ลำของพญานาคที่มีนามว่า **อ้าวพญากาลนาคราช**

สำหรับ **พญากาลนาคราช** นี้ก็เหมือนกัน ไม่ทราบว่าจะทำบุญอะไรไว้พระพุทธเจ้าจะทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ 1 องค์ ก็ลอยถาดทองคำ 1 ถาดเหมือนกัน ถาดก็จะไปกองไปซ้อนกันอยู่ที่วิมานของ **พญากาลนาคราช** ชั้นบาดาล แต่ทว่า **พญากาลนาคราช** นี้แกนอนหลับ พอถาดกระทบกันดังกร๊กดังกร๊กหนึ่ง แก่ก็ลืมตาขึ้นมา ว่าอะไรนอนยังไม่ทันจะตื่นตื่น นี้บรรลุอีกองค์แล้วหรือพระพุทธเจ้า แล้วแกก็หลับต่อไป

รวมความว่า เมื่อพระองค์พระจอมไตรบรมศาสดาผลอยถาดแก้วสมเด็จพระประทีปแก้วก็กลับไปโคนต้นโพธิ์ ตอนนั้นมีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ **โสตถิยะ** เขากำของหญ้าตามาถวาย 8 กำ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ทรงรับหญ้าคา แล้วก็ปูลงที่โคนต้นโพธิ์ นั่งหันหลังให้โคนต้นโพธิ์ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ทรงตั้งใจอธิษฐานว่า **ถ้าเราไม่ได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณเพียงใด เลือดและเนื้อจะเหือดแห้งไปก็ตามที่ ชีวิตนทรีย์จะดับชัษย์ก็ตาม เราจะไม่ยอมลุกจากที่นี่เป็นอันขาด**

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัทผู้เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเวลาที่จะทำสมาธิวิปัสสนาญาณ ควรจะตัดสินใจอย่างพระพุทธเจ้า แต่ไม่ต้องให้ถึงตาย หมายความว่า ถ้าเรานั่งอยู่ตรงนี้ อันตรายใดๆ จะพึงมีก็ตามที่ ถ้าหากว่ายังไม่ถึงเวลาที่เราจะพึงเลิกกิจนี้เพียงใด เราจะไม่ยอมลุกจากที่นี่ เท่านั้นพอ แต่ความจริงแล้ว ไม่รอให้อันตรายจะพึงมี เราจะไมยอมสมถวิปัสสนาหรือจิตที่จะพันกิเลสได้ ต้องอาศัยการไม่ห่วงร่างกายเป็นสำคัญ

ครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาอธิษฐานแบบนั้นแล้ว ในยามต้นองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ก็ได้ **ปุพเพนิวาสานุสสติกรรมญาณ** คือระลึกชาติได้ถอยหลังไปถอยหลังมา ในชาติต่างๆ ได้ ไม่จำกัด ก็เป็นความเบื่อหน่าย

ในยามที่สองนั้นไซ้ องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงได้บรรลุ **จตุปปาตญาณ** คือ **ทิพจักขุญาณ** ที่มีความเข้มแข็ง รู้การตายและการเกิดของสัตว์ ใครจะมากเกิดมาจากไหน ทราบ ตายแล้วไปไหน ทราบ

ต่อมาเมื่อยามที่สามทรงพิจารณา **อริยสัจ** ก็ทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า เป็นพระอรหันต์องค์แรกในโลก

ครั้นภายหลังต่อมาพระองค์จึงทรงแสดงพระธรรมเทศน์ขอเล่าลัดๆ นะ เมื่อพระองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์ เทศน์โปรดบรรดาท่านพุทธบริษัทสิ้นเวลา 45 ปี ในวันหนึ่ง พระองค์

สมเด็จพระชินศรีอยู่ที่ ปาวาพเจดีย์ วันนั้น พระยามาร เข้าไปอาราธนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คือว่าในตอนที่พระองค์ทรงอยู่ มหาภิเนษกรรมณ์ ยังจะไปไม่ทันถึงที่ พระยามาร ก็มาห้ามบอกว่าท่านจะไปไหนหรือ อีก 7 วัน ตำแหน่งพระเจ้าจักรพรรดิราชจะถึงท่านแล้ว ได้เป็นพระราชปกครองโลก พระพุทธเจ้าบอกว่าเราไม่ต้องการ เราต้องการความเป็นพระพุทธเจ้า เราต้องการธรรมที่เป็นเครื่องพ้นจากความตาย พระยามาร ก็หลีกไป

ครั้งเมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ทรงบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณวันกลางเดือน 6 เป็นพระอรหันต์แล้ว มาร ก็มาทูลอาราธนาว่ามีมณฑลนิพพานเสียเถอะ อยู่สอนชาวบ้านมีแต่ความทุกข์ เวลานี้ท่านมีความสุขไปนิพพานเสียก็แล้วกัน องค์สมเด็จพระภควันต์ก็บอกว่า ถ้าหากว่าบริษัท 4 คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่พร้อมมูลเพียงใด เราจะยังไม่นิพพาน

ต่อมาเมื่อทรงสอนมาสิ้นเวลา 45 ปี องค์สมเด็จพระชินศรีอายุได้ 80 ปีพอดี อยู่ที่ปาวาพเจดีย์ ในเวลานั้น พระยามาร เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระภควันต์กราบทูลว่า พระสมณโคดม เวลานี้ร่างกายของท่านก็แก่มากรับบริษัท 4 คือภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ก็มีพร้อมมูลบริบูรณ์แล้ว พระศาสนาก็มีความมั่นคง ควรจะนิพพานเสียตามสัญญา พระองค์สมเด็จพระบรมศาสดาก็ทรงขบมรรว่า ปาปิมะ คุณรรมผู้มีบาป อับเปหิ จงไปให้พ้นจากที่นี่

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระชินศรี ก็ทรงเรียก พระอานนท์ เข้ามาเฝ้าแสดงนิมิตต่างๆ ว่า ควรจะอยู่หรือควรจะนิพพาน แต่ทว่า พระยามาร ก็เข้าครอบครองกำลังจิตของ พระอานนท์ ให้คิดไม่ออก พระอานนท์ ก็ไม่ทูลอาราธนาให้อยู่ ต่อมาองค์สมเด็จพระบรมครูจึงขับ พระอานนท์ ให้ออกไปจากถ้ำแล้วก็ทรงปลงอายุสังขาร

เวลานั้นเป็นเวลากลางเดือน 3 ที่เราเรียกกันว่า มาฆบูชา พระองค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ทรงปลงอายุสังขารว่า หลังจากนั้นไปอีก 3 เดือน เราจะนิพพานที่ระหว่างนางรังทั้งคู่ แห่ง เมืองกุสินารามหานคร พอพระองค์สมเด็จพระชินวรทรงปลงอายุสังขารก็เกิดแผ่นดินไหว พระอานนท์ ก็แปลกใจเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรทูลถามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าก็ทรงรับ

หลังจากนั้นเป็นต้นมา ปรากฏว่าองค์สมเด็จพระบรมศาสดาไม่เทศน์เรื่องพระสูตร หรือเทศน์พระชาดกแก่บุคคลผู้ใด เมื่อใครเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ทรงเทศน์เรื่องศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะเป็นธรรมชั้นสูงสุด

ปรากฏว่าในขณะที่พระพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร ท่านหมอชีวกโกมารภัจ ไม่อยู่ ครั้นกลับมาเห็นองค์สมเด็จพระบรมครูร่างกายซีดเซียว แสดงว่ามีอาการป่วยมาก แต่ว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทนพระวรกาย สอนบรรดาท่านพุทธบริษัทที่เข้าไปหาท่าน ท่านโกมารภัจ ถามองค์สมเด็จพระภควันต์ว่าเป็นโรคอะไร พระพุทธเจ้าไม่ตอบ เมื่อถาม 3 ครั้งไม่ตอบ ก็เลิกถามกัน ถามเกินกว่านั้นไม่ได้ ท่านจึงประกอบยาขึ้นขบวนหนึ่ง จะให้พระพุทธเจ้านั้น ก็คิดว่าถ้า พระพุทธเจ้าทรงฉันยา

เมื่อนี้เข้าไปแล้ว เราจะรู้ได้ทันทีว่าพระพุทธเจ้าเป็นโรคอะไร แล้วก็ถวายยาใหม่อีกเม็ดหนึ่ง ให้หายจากโรคทันที ครั้นนำยานี้เข้าไปถวายพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงรับ ทรงคว้ามือเสีย ไม่ยอมรับ ท่านโกมารภจ ก็เสียใจ ก็เอายานี้ไปหยอดไว้ในบ่อนี้

รวมความว่า เวลานั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประชวรมาก แต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงทรมาณพระกาย เมื่อยังทนได้ก็ทนสอนบรรดาท่านพุทธบริษัทต่อไป ครั้นถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 เมื่อวานนี้ เรียกว่าเมื่อวานนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีจึงสั่ง พระอานนท์ ว่า อานันท์ ดูกูร อานนท์ เราจะไป เมืองกุสินารามหานคร จะไปนิพพานที่นั่น พระอานนท์ก็ทูลค้านองค์สมเด็จพระภควันต์ว่า เมืองกุสินารา นะ เป็นเมืองเล็ก ควรจะนิพพานที่ เมืองพาราณสี หรือ เมืองราชคฤห์ เป็นต้น เพราะเป็นเมืองใหญ่

องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ยืนยันว่าเราจะไปที่นั่น ทรงบอกพระว่าพระผู้ใดจะไปบ้างก็ไปกับเรา พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เสด็จพระพุทธดำเนิน ท่านเดินไป แต่ความจริงท่านมีอภิญญา ท่านจะเหาะไปเมื่อไรก็ได้ แต่ท่านไม่เหาะ ปาวาพะเจติย์ กับ เมืองกุสินารา นะ มีระยะทางห่างกัน 120 โยชน์ ไม่ใช่ 120 กิโลเมตร 120 โยชน์ โยชน์ 40 เส้น

พระพุทธเจ้าทรงนำพระเดินไปได้ 60 โยชน์ รู้สึกเหนื่อย จิตตรัสเรียก พระอานนท์ ว่า อานันท์ ดูกูร อานนท์ เธอจงปฐพีสังฆาฏิลงตรงนี้ ตลาคคมีความเหนื่อยอ่อนเหลือเกิน ตอนนี้ปรากฏว่า พระอานนท์ ร้องไห้ น้ำตาไหล เพราะว่าระยะทางแค่ 60 โยชน์ นั้นไซ้ร้ององค์สมเด็จพระจอมไตรเคยเดินบ่อยๆ พระพุทธเจ้าไม่เคยบ่นว่าเหนื่อย แต่วันนี้บ่นว่าเหนื่อย ท่านก็ร้องไห้เสียใจ

เมื่อปฐพีสังฆาฏิลงแล้ว องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ประทับนั่ง แล้วกล่าวกับ พระอานนท์ ว่า อานันท์ ดูกูร อานันท์ ตลาคคกระหายน้ำเหลือเกิน เธอจงไปตักน้ำมาให้ตลาคคดื่ม ตักน้ำในแม่น้ำนั่นเอง เมื่อพระอานนท์เดินไปไม่ทันจะถึงปรากฏว่า มีเกวียน 500 เล่ม กำลังข้ามแม่น้ำนั้นด้านเหนือ คือแม่น้ำนั้นไม่ลึกเป็นทราย และเป็นคน ข้ามแม่น้ำไปน้ำขุ่นเป็นนม เมื่อ พระอานนท์ เห็นน้ำขุ่นเป็นนม ก็เดินกลับมาใหม่ กราบทูลกับองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า ภัณฑะ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เจริญพระพุทธเจ้า น้ำขุ่นเป็นนมยังตักมาไม่ได้

องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงบอกว่า อานันท์ ตลาคคกระหายน้ำมาก ไปตักมาเถอะ ตอนนี้ พระอานนท์ สงสารพระพุทธเจ้า ร้องไห้อีกวาระหนึ่ง แล้วก็เดินกลับไป ตอนนี้เป็นอัศจรรย์ใจว่า เมื่อก็น้ำขุ่นเป็นนม แต่ตอนนี้ น้ำใสสะอาดสนิทใสมาก จึงได้ตักน้ำมาถวายองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วก็กราบทูลให้ทรงทราบถึงความมหัศจรรย์

องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า อานันท์ ดูกูร อานันท์ ถ้าใครเขามาถามจงบอกคนทุกคนว่า จงอย่ามีความประมาทในกรรมแม้แต่เพียงเล็กน้อย กรรมดีก็ตาม กรรมชั่วก็ตาม กรรมเล็กน้อยจะให้ผลเสมอแล้วก็ทรงเล่าความเป็นมาว่ากรรมเล็กน้อย ที่ติดตามตลาคค มาเป็นกรรม ในสมัยเมื่อตลาคคเป็นลูกของชวานา ในเวลานั้นพ่อแม่ปลดควายและวัวให้พัน

จากคันไถ ให้ลูกขนานควายตัวนั้นไปดื่มน้ำ เข้าไปจืดหลัง ใช้น้ำบ่อเล็กๆ บ่อประมาณเท่าร้อยเท่า ควายนะ มันมีอยู่ 2 บ่อชิดกัน พอไปถึงเจ้าควายก็จะดื่มน้ำใส กรรมเล็กน้อยเท่านี้ติดตามมาเล่นงาน องค์สมเด็จพระจอมไตรเมื่อไปนิพพาน

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ก็พาพระเดินไป เมืองกุสินารามหานคร เข้าไปพักที่บ้าน นายจุนท์ พระที่ไปเวลานั้น ประมาณ 200,000 รูป ไปถึงบ้าน นายจุนท์ ก็แจ้งให้ นายจุนท์ ทราบว่า วันพรุ่งนี้เราจะนิพพานที่ เมืองกุสินารามหานคร นี้ ที่ระหว่างนางรังทั้งคู่

นายจุนท์ จึงได้กราบทูลให้พระราชานในเมืองนั้นทราบ แล้วก็ถวายภัตตาหารในวันรุ่งขึ้นในวันรุ่งขึ้นปรากฏว่า นายจุนท์ ใช้เนื้อใช้หมูมาก และทำอาหารหลายอย่างและอาหารที่มีเนื้อสุกรอ่อนนั้น มีเทวดา เอาของทิพย์มาโปรยปรายลงมากขณะที่เขาทำอาหาร เช่นเดียวกับอาหารของ นางสุชาดา และเครื่องทิพย์ทั้งหลายเหล่านั้นปรากฏว่า ถ้าเป็นพระองค์อื่นยอมไหว กินเมื่อไรก็ตายเมื่อนั้น และก็มีธาตุนั้นปรากฏว่า ถ้าเป็นพระองค์อื่นยอมไม่ไหว กินเมื่อไรก็ตายเมื่อนั้น และก็มีธาตขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจารย์เท่านั้น ที่จะทรงย่อยได้

เมื่อเวลาที่ นายจุนท์ เอาอาหารมาถวาย พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า นายจุนท์ อาหารที่ทำด้วยเนื้อสุกรอ่อนทั้งหมดจงถวายตกาคแต่ผู้เดียว เมื่อ นายจุนท์ มาถวายแล้วพระองค์เสวยเสร็จ ก็สั่งให้เอาอาหารเนื้อสุกรอ่อนฝังให้หมด ไม่ให้คนอื่นกิน เพราะคนอื่นกินเมื่อไรก็ตายเมื่อนั้น

หลังจากนั้นแล้วองค์พระภควันต์บรมศาสดามีเวลาอีกไม่นาน ก็ทรงพระประชวรหนัก เป็นโรคชันธิกาพาธ คำว่า ชันธิกาพาธ นี้ก็คือ ถ่ายเป็นโลหิตสดๆ เขาเรียกว่า โรคลงแดง แล้วก็องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้บอกพระว่า เราจะไปที่แท่นที่ประทับที่ระหว่างนางรังทั้งคู่ของเมืองกุสินารา

เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปที่นั่น พระราชานในเมืองนั้นก็ตีบรรดาประชาชนก็ดี ก็พากันมามันสการมาก บรรดาเทวดาทั้งหลายก็พากันโปรยปรายดอกชบาพวงมาลัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนกระทั่งคนก็ดีพระก็ดี ที่จะเดินไปหากันนี้ ต้องลุยดอกชบาประมาณแค่เข้า

เมื่อ พระอานนท์ เห็นบรรดาพรหมและเทวดาพวงมาลัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนั้นก็ดีใจ จึงกราบทูลให้องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงทราบว่าเวลานี้เทวดาก็ดี พรหมก็ดี โปรยปรายดอกชบาเพิ่มเติมบริเวณ เมืองกุสินารา มหานคร คนจะสัญจรไปไหน ต้องลุยดอกชบาไป พระองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ตรัสว่า อานันท์ ดูกูร อานนท์ นี้ท่านป่วยจะแย่งท่านก็ยังพูดได้ณะว่า อานันท์ ดูกูร อานนท์ การบูชาของเทวดานี้เป็น อามิสบูชา อามิสบูชา นะเป็นของดีคือ ถวายข้าว ถวายน้ำ ถวายดอกไม้ ดอกไม้ทุกสิ่งก็ตาม แต่ว่ายังมีความดีไม่เท่า ปฏิบัติบูชา เพราะ อามิสบูชา นี้

เป็นปัจจัยให้เกิดเป็นเทวดา ในชั้นกามาจรสวรรค์ ก็จำเป็นจะต้องทำ แต่ถ้าจะทำให้ถึงที่สุด ก็ต้องเป็น ปฏิบัติ บุชา คือปฏิบัติตามคำสอน ก็ได้แก่

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน เป็นการตัดโลภะ ความโลภ
2. สิลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล เป็นการตัดความโกรธ
3. ภวานมัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภavana เป็นการตัดความหลง

สมเด็จพระพุทธองค์กล่าวว่า ถ้าบุคคลใดไม่ประมาทในจิต คิดตัดอยู่เสมอการตัดความโลภ ตัดด้วยการให้ทาน และ จาคานุสสติกรรมฐาน การตัดความโกรธ ตัดด้วยความเมตตาปราณี คือ พรหมวิหาร 4 การตัดความหลง พิจารณาว่าร่างกายของเราก็ดี ร่างกายของบุคคลอื่นก็ดี วัตถุประสงค์ดี ไม่มีมีการทรงตัว มีการสลายตัวไปในที่สุดเราไม่ต้องการมันอีก อย่างนี้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวว่า ปฏิบัติบูชา อย่างนี้มีผลมาก เป็นปัจจัยให้เข้าถึงซึ่งพระนิพพาน

หลังจากนั้นก็ปรากฏว่า มีพราหมณ์คนหนึ่ง ชื่อ สุภัททปริพาชก ต้องการจะเข้ามาเฝ้าถาม ปัญหาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนท์ ก็ห้ามว่า เวลานี้สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงพระประชวรหนัก อย่าเข้าไปรบกวนท่านเลย ก็เป็นอันว่า เวลานั้นพระองค์สมเด็จพระภควันต์ ได้ยินเสียงคนพูดกันระหว่าง สุภัททปริพาชก กับ พระอานนท์ พระองค์สมเด็จพระทศพลจึงได้มี พระพุทธปฏิภาตริสว่า อานันทะ ดูกร อานนท์ ให้เขามาเถอะ ที่ตาคตต้องทรมานคนมาถึง เมืองกุสิมารามหานคร นี้ เพราะว่าต้องการจะโปรดลูกคนสุดท้ายของคนที่ถ้าไม่ต้องการมาโปรดลูกคนสุดท้ายนี้ ตาคตก็ไม่มา นิพพานที่ไหนก็ได้

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาอนุญาตแล้ว พระอานนท์ ก็ปล่อยเข้าไป เขาก็ถาม ปัญหา พระพุทธเจ้าก็ทรงยับยั้งบอกเวลานี้น้อย ตาคตใกล้จะนิพพาน ปัญหาของท่านยับยั้งไว้ฟัง เทศน์ดีกว่า พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศนาสอนเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา โดยย่อ ท่านผู้นั้นรับฟังไปแล้วปฏิบัติชั่วลับปล้นก็เป็นพระอรหันต์

เป็นอันว่า พระองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์แล้ว เวลานั้น เวลาเทศน์อยู่ พระอานนท์ ไม่ได้นั่งอยู่ใกล้องค์สมเด็จพระบรมครูไปยืนเกาะสลักประคูดู คือกลอน ร้องให้อยู่ พระพุทธเจ้าเห็น พระอานนท์ หายไปจึงสั่งเรียกให้มาเฝ้าถามว่า อานนท์ เธอไปไหน ทำไมจึงร้องให้ พระอานนท์ ก็ตอบว่าข้าพระพุทธเจ้ายังเป็น เสขบุคคล คำว่า เสขะ นี้แปลว่า ยังต้องศึกษา ถ้าพระอรหันต์เขาเรียกว่า พระอเสขะ คำว่า เสขะ นี้แปลว่า ยังต้องศึกษา ถ้าพระอรหันต์เขาเรียกว่า พระอเสขะ พระโศดาบัน พระสกิทากามี พระอนาคามีนี้เขาเรียกว่า เสขบุคคล จะต้องศึกษาต่อไปเพื่อความเป็นพระอรหันต์ ท่านตอบว่าเวลานี้ข้าพระพุทธเจ้ายังเป็นเสขะอยู่ เมื่อพระองค์ไปนิพพานไปแล้ว ใครจะเป็นครูสอนข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระพุทธเจ้าจะเป็นอรหันต์ได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตริสว่า อานันทะ ดูกร อานนท์ เมื่อตาคตนิพพานไปแล้ว พระธรรมเทศนาที่เราสอนไว้ 84,000 พระธรรมขันธ์ คือสิ้นเวลา 45 ปี

ธรรมและวินัยทั้งหมดนี้จะเป็นศาสดาสอนพวกเธอทั้งหลาย คือหมายความว่า คำสอนใดๆ ที่ ตถาคตเป็นครูที่จะปกปิดว่าสิ่งนี้ ครูควรรู้แต่ผู้เดียว ลูกศิษย์ไม่ควรรู้นั้นไม่มีสำหรับตถาคต ตถาคต สอนหมดแล้วทุกอย่าง แล้วก็ทรงพยากรณ์ต่อไปว่า **อานันทะ** คูกร **อานนท์** เพื่อเป็นการปลอบใจ แล้วก็ตรงตามความเป็นจริง เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ว ต่อมา **พระมหากัสสป** จะเป็นผู้เริ่มต้น เป็น ประธานในการ **ปฐมสังคายนา** อันนี้ความจริงเวลานั้น **พระมหากัสสป** ก็ไม่ได้เฝ้าอยู่ด้วย และไม่ได้ คอยกัน พระพุทธเจ้าทรงทราบด้วยอำนาจพระพุทธานุภาพว่าเมื่อ **พระมหากัสสป** จะทำ **ปฐมสังคายนา** เมื่อ **พระมหากัสสป** จะทำ **ปฐมสังคายนา** นั้น ก่อนหน้าจะถึงสว่างเธอจะได้เป็นพระอรหันต์พร้อม ไปด้วยปฏิสัมภิทาญาณ แล้วต่อไปพระธรรมเทศนาของเธอนี้ไซ้ จะเป็นที่ไม่อ้อม ไม่เบื้อสำหรับ บุคคลผู้ฟัง บุคคลใดถ้าฟังเทศน์ของเธอแล้วเขาจะไม่อยากให้เธอจบ อยากจะฟังเทศน์ มันไม่อ้อม มัน ยังไม่พอกับความต้องการ

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดา ก็ทรงสงบพระอารมณ์ คือเข้าฌานสมาบัติ แต่ว่า อ้อ ขอโทษก่อนที่จะเข้าฌานสมาบัติ องค์สมเด็จพระทรงสวัสดีโสภาคย์ตรัสกับ **พระอานนท์** ว่า **อานันทะ** คูกร **อานนท์** วาจาที่เราสอนคนและพระมานี้มากมายเหลือเกิน ใช้เวลาถึง 45 ปี สำนวนในการแสดงพระธรรมเทศนาก็มีมาก แต่ว่าจะสรุปรวมคำสอนของเราทั้งหมดมาสิ้นเวลา 45 ปีนี้จะรวมได้โดยย่อด้วยคำนี้ว่า **อัปปามเทนะ สัมปาทะ** ซึ่งแปลว่า **ท่านทั้งหลายจงยังความไม่ ประมาท ให้ถึงพร้อม** นั่นก็หมายความว่า คนที่ต้องการดีต้องการมีความสุข ต้องการสวรรค์ ต้องการพรหม ต้องการนิพพาน ต้องเป็นคนที่ไม่ประมาท ในด้านการทำความดี และไม่ประมาทใน การระมัดระวังความชั่ว

คือความประสงค์ขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่สอนมาทั้งหมดท่านบอกว่า **ความไม่ ประมาท** นั้นเป็น**ธรรมะที่ใหญ่ที่สุด** เหมือนกับรอยเท้าช้างคือสัตว์ในป่าทั้งหมด ถ้าช้างไปเหยียบ รอยลงตรงไหน สัตว์ทุกท่านถ้าเหยียบรอยลงไปก็อยู่ในอุ้งของรอยเท้าช้างทั้งหมด เพราะรอยเท้า ช้างเป็นรอยเท้าใหญ่ ข้อนี้สอนใจ ถ้าบุคคลใดไม่ประมาทในด้านการทำความดี และก็ไม่ ประมาทในการป้องกันความชั่ว บุคคลประเภทนั้นทั้งหมดก็ดีด้วยกันทั้งหมด

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมสุคตก็บอกว่า **อานันทะ** คูกร **อานนท์** เวลานี้เป็นวาระที่ ใกล้จะถึงเวลาที่ตถาคตจะนิพพาน ขอสงบ แล้วองค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ทรงสงบไม่ตรัสไม่เทศน์ ไม่พูดกับใครหมด นอนสงบนิ่งเข้าฌานที่ 1 พักอยู่ในฌานที่ 1 หน่อยหนึ่ง แล้วไปฌานที่ 2 ฌานที่ 3 ฌานที่ 4 ในรูปฌานแล้วก็เข้า **อรุปสมาบัติ** คือเข้าไปใน **อรุปฌาน** คือ อากาธานัญจายตนะ วิญญาณัญ จายตนะ และ อากิญจัญญายตนะ เนวตัณญานาตัณญายตนะ และก็ถอยหลังจากฌานที่ 8 ลงมาหาเน ที่ 1 จากฌานที่ 1 ไปทรงอยู่ฌานที่ 4

ตอนนั้น พระอานนท์ ก็นั่งดู พระทั้งหลายก็นั่งดูกันหมด ก็มี พระอนุรุทธ เป็นองค์เข้ามาตาม เพราะว่าจะองค์อื่นเข้ามาตามไม่ได้ ฆานไม่ละเอียดพอเพราะว่า พระอนุรุทธนี้เป็นเลิศในด้าน ทิพจักขุญาณ

ต่อมา พระอานนท์ จึงเข้าไปถาม เพราะว่าเวลาที่พระพุทธเจ้าเข้ามานั้นนั่งสนิทธิ มีอาการ ลมหายใจก็รู้สึกว่าจะเกือบจะไม่มี มองดูแล้วคล้ายกับคนตาย พระอานนท์ จึงเข้าไปสะกิดตาม พระอนุรุทธ ว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานแล้วหรือยัง พระอนุรุทธ ก็บอกว่า เวลานี้จิตตั้งอยู่ที่ฌานที่ 1 เวลานี้อยู่ฌานที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ตามลำดับ ตั้งอยู่ตรงไหนก็บอกมาแล้ว ในที่สุด พระอนุรุทธ ก็บอกว่า เวลานี้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอยู่ในฌานที่ 4

พอใกล้จะเวลาได้อรุณ องค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้าก็เสด็จดับขันธเข้าสู่พระปรินิพพาน เป็นอันว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน วันนี้เทศน์นานกว่าธรรมดาปาเข้ามา 40 นาที เก่ายัดที่สุด อยู่แล้วนี้ ก็รู้สึกว่ายากเทศน์มาก

เวลานี้บรรดาท่านพุทธบริษัทผู้เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าต่างคนต่างมากันจากแดนไกลมาก อุดส่าห้มาร่วมมาตั้งใจมาสดับรับรสพุทธพจน์พระเทศนา บำเพ็ญกุศลร่วมกัน ในวันนี้ ก็เพราะอาศัยทุกท่านมีความเข้าใจว่าองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระดี ควรที่จะปฏิบัติตาม

ฉะนั้นธรรมะที่บรรดาท่านพุทธบริษัทจะได้ในวันนี้ก็ควรจะเป็น 2 ประการคือ บุญกิริยาวัตถุ คือ

1. **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน จิตคิดไว้ว่า เราจะให้ และก็ควรจะให้ เมื่อมีโอกาส หมายความว่า ถ้าเรามีพอให้ได้ เราก็ให้ การให้อย่าให้กลายเป็น **อัตตภิณฑมกานุโยค** คือเป็นการทรมานตัว ให้พอดีพอควร ความโลภจะตัดไปจากจิต
2. **ศีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล การรักษาศีลนี้เป็นปัจจัยให้บรรดาท่านพุทธบริษัทตัดความโกรธและ
3. **ภาวนา** คำว่า ภาวนา นี้ไม่ใช่ท่องภาวนาเสมอไป คือว่าจิตคิดในการตัดกิเลส มีกิเลสตัวไหนบ้างที่ฝังอยู่ในใจเรานั้น ทำลายตัวนั้น กิเลสก็ทำลาย 3 ประการ คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง

และก็ขอให้บรรดาท่านพุทธบริษัทตัดสินใจตรงตามคำสอนขององค์สมเด็จพระพุทธเจ้า **สัปปมาเทนนะ สัมปาเทละ** ว่า ท่านทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม เราจะคิดไว้ก่อนหลับ และตื่นใหม่ๆ ไว้เสมอว่า ที่แล้วมาความโลภทำลายจิตใจเราหรือเปล่า ถ้าบังเอิญมีขึ้นก็ตั้งใจว่า ต่อนี้ไปเราจะไม่ยอมให้ความโลภความโกรธ ความหลงมาทำลายจิตใจของเรา เราจะทำใจให้บริสุทธิ์ผุด

ผ่อง ใหม่ๆ ก็มีเปลอบ้างเป็นของธรรมดา แต่ไม่ช้านาน จิตใจมันมีอาการชิน คำว่า ฉาน คือ ชินก็จะปรากฏขึ้นกับใจ

หลังจากนั้น บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายก็จะมีความปรารถนาสมหวังตามที่พระพุทธเจ้าตั้งใจ คือพระนิพพาน เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านเอาสมาแสดงพระธรรมเทศนามาใน นิพพานคาถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ (เสียงมันจะไม่รอดมา โยมเหยย)

เทศนา วัสสาเน นวสานุกาล เป็นที่สวดดุติลงแห่งพระสังฆกรรมเทศนานี้ ขอท่านปัจฉัยทานา บติ จงพากันหลังหล่อน้ำอุทกวารีให้ตกลงเหนือพื้นปฐพีคด และจงพากันอุทิศส่วนกุศลส่งไปให้เปตชนมี วงศาภคณาญาติอีกเทพเจ้าในหมื่นโลกธาตุมิอินทร์ พรหม ยมเรศเทพดาทุกประเทศในแหล่งหล้า เมื่อเทพยดานารกรได้รับส่วนกุศลที่ท่านทายิกชนแผ่พ้นไปให้แล้ว ในคราในครั้งนี่ ก็จะพากันชื่นชมยินดีปรีดา จะสมบุญขึ้นด้วยสมบัติชัชวาลาและคอยอภิบาลรักษาสรรพภัยพิบัติมิให้มีมา ประหนึ่งองค์สมเด็จพระนารายณ์อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยที่พระองค์ทรงเสด็จประทับอยู่ที่โคนไม้ศรีมหาโพธิ์ ในเวลานั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ได้ทรงเสด็จช้างซ้ายและแลช้างขวา ไม่เห็นหมู่พระประยูรญาติ มีองค์สมเด็จพระราชาบิดาและพระราชมารดาที่จะคอยช่วยเหลือพระองค์ ก็หาบมิได้องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงได้ทรงระลึกถึงพระบารมีทั้ง 30 ทัศ ที่พระองค์ผู้ทรงสวัสด์ได้ทรงก่อสร้างมาแต่ครั้งอเนกชาติ และองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้มีพระพุทธปฏิมาตรัสเรียกนางพระชนนีว่า ธรรณี คูกร นางพระชนนีเอ๋ย เจ้าจะมัวนั่งเฉยอยู่ใย จงขึ้นมาเป็นสักขีพยานของเราผู้ตลาคดในกาลครั้งนี่ พอตริสแล้วนางพระชนนีจึงได้ลุกขึ้นมา จำแลงกายเป็นหญิงสาวสวยงามโสภภาพปรากฏเฉพาะพระพักตร์พระบรมศาสดา แล้วจึงกราบทูลว่า ภัณฑะ พระพุทธเจ้าข้า แม้แต่น้ำกรวดของพระองค์ที่ตกลงมาซึ่งอยู่บนมวยผมของหม่อมฉันนี้ ถ้าจะบีบออกก็เห็นว่าจะมากกว่าน้ำในพระมหาสมุทรทั้ง 4 เมื่อกราบทูลแล้วนางพระชนนีจึงได้บีบน้ำออกจากมวยผมเป็นทะเลลงยังพระยามาราราชราช ให้พ่ายแพ้ไปด้วยอำนาจพระบารมี นี้แลท่านนริสราทานบติ แม้แต่องค์สมเด็จพระชินศรี เมื่อพระองค์ทรงก่อสร้างกุศลแล้วในครั้งใดและคราวใด เมื่อเสร็จแล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงหลั่งหล่อน้ำอุทกวารี ถ้าวาสนาบารมีของท่านยังอ่อนจะต้องเร่รอนไปในวัฏฏสงสารก็จะได้เสวยบรมย์ชมสมบัติทั้ง 2 ประการ กล่าวคือ มนุษย์สมบัติและสวรรค์สมบัติถ้าวาสนาบารมีของท่านแก่กล้าแล้ว ในครั้งใดและคราวใดก็จะได้ล่วงเสียดซึ่งสิวลัยวิโมกขพิมาน กล่าวคือ พระอมตะมหาปริณิพพานตามคันทอริยประเพณีที่มีมา พุทธานุภาวณะ อัมมานุภาวณะ สังฆานุภาวณะ ในอวสานกาลเป็นที่สวดดุติลงแห่งพระสังฆกรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐานอัญคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตน พระธรรมรัตน และพระสังฆรัตน ทั้ง 3 ประการขอจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทุกถ้วนหน้า มีแต่ความเกษมสำราญทุกทิวาราตรีกาล อาตมภาพรับประทานวิสัยนามา ใน นิพพานคาถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอิวังก็มีด้วยประการฉะนี้

จากนี้จะบอกอะไรให้ใครฟังสักหน่อย ถ้าหากมีหิวข้าวก็ขอภัยด้วยนะ ก็สำหรับวันนี้ แต่ความจริงบอกเอาไว้แล้ว เฉพาะพวกที่อยู่ในกรุงเทพฯ แต่ที่อื่นไม่ได้บอก ถือว่าเป็นวันสำคัญของพระศาสนา คือว่าอาตมาคิดว่า ควรจะเป็นการไหว้ครูพิเศษครั้งใหญ่กันเสียที่หนึ่ง ก็จึงได้นิมนต์สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดสามพระยา มาเป็นประธาน แล้วก็มีการเจ้าคณะต่างๆ ใน จังหวัดอุทัยธานี ร่วมด้วย แล้วก็สั่งให้ พระมหาวิจิตร กับ พระมหาชุน นิมนต์พระเปรียญ 9 ประโยคคือพระที่จะต้องบริหารพระต่อไปในวันหน้า อีกประมาณ 30 องค์ หรือเกินกว่านั้นก็ได้ รวมความว่าที่วัดอื่นๆ ก็มีอยู่แล้ว 4 องค์ ก็ปรากฏว่า เขาแจ้งมาบอกว่าพระในกรุงเทพฯ จะมาอีก 40 เศษ แล้วก็พระที่นี่อีก 10 กว่าๆ

วันนี้เราได้ถวายสังฆทานกันประมาณเกือบ 100 องค์ ใครยกมือสาธุมานั้นขอสดางค์นะ แล้วก็กราบถวายสังฆทานเกือบ 100 องค์ นี่ก็จะถวายผ้าไตรเหมือนกันหมดทั้งพระทั้งเณร และพระอาคันตุกะ ก็สำหรับปัจจัยที่จะถวายพระเฉพาะพระที่นิมนต์มานะ พระอาคันตุกะ อาจจะต้องลดไปบ้าง เพราะว่าปัจจัยอาจจะไม่พอ อาศัยปัจจัยที่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทถวายตามอัยยาศัย มาเมื่อคราวที่ไปกรุงเทพฯ ที่แล้วมา ได้สดางค์มา 100,000 เศษๆ ตามอัยยาศัยนะ ก็เลยมาตั้งทุนทำบุญในวันนี้ คือ 1. เลี้ยงพระแล้ 2. ขอเอาของถวายพระ ก็จะถวายพระองค์หนึ่งที่นิมนต์มาเฉพาะพระนิมนต์มาถวาย พระองค์ละ 1,000 บาทนะ นี่เงินของทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้ ถวายพระองค์ละ 1,000 บาท สำหรับ สมเด็จพระวัดสามพระยา นี่ก็จะขอสมทบสร้างกำแพงแก้วทำไปอีก 10,000 บาทสำหรับกำแพงแก้ว แล้วก็ใช้เงินที่วันนี้ เป็นเงินของโยมทุกคนที่มานั่งนี่นะ ไม่ใช่ของอาตมา ไซ้ใหม่ ก็เป็นอันว่าวันนี้ของถวายพระก็อยู่ในเกณฑ์ไม่แน่นักอาจจะถึง 100,000 บาท

แล้วก็ผ้าไตร ผ้าไตรที่จะถวายวันนี้จะเป็นผ้าไตรที่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทถวายสังฆทาน แล้ววันนี้ก็ถวายพระทั้งหมดเป็นสังฆทาน ฉะนั้นท่านเจ้าของผ้าไตรเอากำไร 2 ชั้น ไซ้ใหม่ ถวายสังฆทานมาแล้วครั้งหนึ่ง ของท่านก็ได้ผลสังฆทานไปแล้ว วันนี้ถวายเป็นมหาสังฆทาน ท่านก็ได้ไปอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับจุดปัจจัยที่บำเพ็ญตามอัยยาศัยที่แล้วมา นั่นก็ท่านได้อานิสงส์ส่วนหนึ่งแล้ว แล้วก็มาคราวนี้ก็ได้รับอานิสงส์อีกครึ่งหนึ่ง แล้วก็ขอแจ้งข่าวอย่างหนึ่งโยม ว่าศาลาเรานี้เล็กนะ เล็กไปไหมหนุ เล็กไประอะ อ้อ อยากให้ใหญ่ขอสดางค์ได้ไหม อ้อ ศาลานี้เล็กไปวันนี้เห็นจะพอดี ก็เกือบไม่ค่อยจะพอดี กลิ่น 4 ปีมาแล้วญาติโยมขึ้นศาลาไม่ได้หมด

ฉะนั้นจึงกำหนดสร้างศาลาการเปรียญใหม่อีกหลังหนึ่ง เวลานี้ให้เขาเริ่มขุดหลุมแล้ว มีเนื้อที่ชั้นละ 3,200 ตารางเมตร นี่พื้นที่จะทำเป็นศาลาไฟก็ต้องคิดเป็น 3 ชั้น ที่นี้ปีนี้คิดว่าจะทำแค่ 2 ชั้นก่อน คือชั้นล่าง กันชั้นศาลาไฟ จุดที่สองเป็นเนื้อที่ทั้งหมด เฉพาะปีนี้นะ คิดว่าจะทำให้ทัน 6,400 ตารางเมตร ที่นี้สำหรับศาลาหลังนี้ถ้าคิดเงินก็มากจริงๆ ญาติโยม หลายล้าน ไซ้ใหม่ แล้วก็เงินก็หาแถวนี้ละ

เอ๋ ก็เมื่อคืน เมื่อวานนี้บวงสรวงเพื่อจะทำงานนี้ ที่แรกคิดว่าจะตั้งราคา ตารางเมตรละ 200 บาท เอ๊ย 2,000 บาท แต่ว่าสมเด็จพระท่านเสด็จมา ท่านบอกแก่ตารางเมตรละ 1,500 บาทพอ เวลานี้เขาสร้างกันนะ ตารางเมตรละสี่พันห้าพัน นะ ของเราสร้าง 1,500 ถ้าหากว่าญาติโยมพุทธบริษัทจะทำบุญศาลาหลังนี้ด้วยนะ ก็หลายๆ คนตารางเมตรก็ได้ คือตกตารางเมตรละ 1,500 บาทปีนี้ก็จะสร้างอยู่ในขอบเขตของ 6,400 ตารางเมตร แล้วปีหน้าก็ขยายไปอีกชั้นหนึ่งคือชั้นบน จะได้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ชั้นล่างเป็นที่บำเพ็ญกุศล แล้วก็ยังมีบริเวณอีก

ศาลาหลังนี้ที่จะสร้างอย่างนี้เพราะว่า สมเด็จพระท่านเสด็จมา ไม่ใช่สมเด็จพระลวงนะ สมเด็จพระข้างบน ท่านบอกว่า คนที่มาทำบุญนี้ มาถึงให้เขานั่งขัดเสียดกันมันเมื่อยจัดนั่งรถมาเขาถูกทรมานมาแล้วแล้วมาถึงก็ต้องนั่งคอยก่อนบำเพ็ญกุศลอันนี้รู้สึกทรมานมาก ท่านบอกก่อนที่เขาจะทำบุญนะ ต้องมีพักผ่อนก่อนคือ มีที่พักผ่อนก่อนทำบุญ หมายความว่า ที่ใดที่เหลืออยู่ให้เอาเสื่อเอาหมอนไปวางไว้เขาจะนั่งก็ได้ นอนก็ได้ ท่านสร้างเพื่อนะ

ก็เป็นอันว่า ขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทโปรดทราบ ว่า ศาลาที่จะสร้างใหม่อยู่ด้านหลังทางโน้นนะ เริ่มขุดหลุมแล้วนะ ปีนี้จะสร้างในชั้นเนื้อที่ 6,400 ตารางเมตร หากว่าบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทจะบำเพ็ญกุศลด้วยละก็ ผ่อนส่งก็ได้ไม่เป็นไรนะ ได้ที่วัดนี้ชอบผ่อนส่ง

แล้วก็ประการที่สอง มีคนถามว่า เอาเงินที่ไหนมาสร้างห้องเป็นร้อยๆ ห้องนี้เอาเงินที่ไหนมา หนักใจไหม อาตมาก็ขอตอบว่า ไม่หนักใจ เพราะว่าสร้างที่ร้อยห้อง ก็ตามมีความรู้สึกว่าจะสร้างห้องเดียว นั่นก็คือทุกห้องมีเจ้าของหมด เขาส่งผ่อนมา วันนี้จะได้จากญาติโยม จากปทุมธานีอีก 2 ห้องนั้น แต่ว่าท่านจะดาวน์โหลด 50,000 นะ ดาวน์โหลด 50,000 ส่งผ่อนวันละ 1 สตางค์ได้ คือห้องนะ ราคา 50,000 ส่งผ่อนเท่าไรก็ได้กำไรเท่านั้น อ้อ ตอนนี้ก็ทราบแต่ก่อนนะ เดี่ยวจะหิวข้าวกันนะ ตอนนี้มีอะไรใหม่ ประเคนพระแล้วหรือ ประเคนแล้วหรือ อ้อ โอเคแล้ว ต่อนี้ไปที่ขอบรรดาญาติโยมทั้งหลายตั้งใจรับพระนะ นั่นเขาบอกบุญกันนะ อ้อ โยมบอกบุญนะ หยุคสักประเดี๋ยวสักนิดได้ไหม

พระธรรมเทศนา เรื่อง การปฏิบัติเพื่อพระนิพพาน

แสดงเมื่อ

วันจันทร์ที่ 5 กรกฎาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อัปมาเทนะ สัมปาเทถาคิ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมาภาพจะแสดงพระสัมมชรรณเทศนา ในอัปมาทคถาเพื่อเป็นเครื่อง
โสรจสรองคครัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล
เนื่องในวันเข้าพรรษา การมาของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยทั่วหน้า ก็มาจากแดนไกล
หลายจังหวัด ภาคใต้ถึงจังหวัดยะลาภาคเหนือถึงจังหวัดเชียงราย ก็แสดงว่าบรรดาท่านพุทธบริษัท
ทั้งหลายมีความเลื่อมใสใน องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ

วันนี้จึงได้นำพระบาลี ที่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ตรัสเป็นปัจฉิมวาจาว่า อัปมาเทนะ
สัมปาเทถะ ซึ่งแปลเป็นใจความว่า ท่านทั้งหลายจงยังความไม่ประมาท ให้ถึงพร้อม พระพุทธภายิต
นี้ องค์สมเด็จพระมหามุนีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดง ณ วันนิพพาน แต่ที่แสดงนั้นแสดงกับ
พระอานนท์ เพราะว่าวันเวลา เมื่อองค์สมเด็จพระทศพล บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จะนิพพาน
เวลานั้น ปรากฏว่า พระอานนท์ ยังเป็น พระอานนท์ ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ยังเป็นแค่พระ
โสดาบัน

แต่ความจริงนี้ พระอานนท์ นี้ เป็นพระโสดาบันทนมาก เพราะตอนที่เข้ามาเฝ้าองค์สมเด็จพระ
พระผู้มีพระภาคเจ้า ในสมัยที่เป็นฆราวาส เข้ามาบวช ยังไม่ทันจะบวช องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาค
เจ้าเทศน์จบเดียว ท่านก็ได้เป็นพระโสดาบันและก็ได้เป็นตลอดกาล มาในฐานะที่เป็น พุทธอะ
ปฎฐาก ก็เป็นคนปฏิบัติพระพุทธรเจ้า ท่านใช้เวลาเกือบ 40 ปี ทรงความเป็นพระโสดาบัน ยังไม่ได้
เป็นพระอรหันต์กับใคร คนเขามาที่หลังประเดี้ยวเดียว ฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระจอมไตรบรม
ศาสดา ประเดี้ยวเดียวท่านก็เป็นพระอรหันต์ แต่ พระอานนท์ อยู่กับพระพุทธรเจ้าตลอดทั้งคืนทั้งวัน
เป็นพระโสดาบันอยู่ตลอด อันนี้ก็เป็นเรื่องแปลกเหมือนกัน

บรรดาท่านพุทธบริษัท การบรรลุมรรคผล ก็ต้องอาศัยเวลา ฉะนั้น เมื่อเวลาที่องค์สมเด็จพระ
พระพุทธรเจ้าจะนิพพาน ในวันนั้น พระอานนท์ รู้สึกน้อยใจและเสียใจตัวเองที่ตัวเองอยู่กับ
พระพุทธรเจ้าเหมือนกับเงาตามตัว วันนี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะนิพพานเสียแล้ว องค์
สมเด็จพระประทีปแก้วนิพพานไป ท่านก็คิดในใจต่อไปว่า ใครเขาจะสอนเราให้ได้เป็นอรหันต์
ฉะนั้นจึงไปยืนเกาะสลักอะไร เขาเรียกว่าลัม สลักประตูหน้าต่างวิหาร ยืนร้องไห้อยู่

องค์สมเด็จพระบรมครู เมื่อเห็น พระอานนท์ ก็ทราบว่ พระอานนท์ เสียใจจึงได้มีพระพุ
ทธะบัญชา เรียก พระอานนท์ เข้ามาใกล้จึงได้กล่าวว่า อานันตะ ดูกร อานนท์ เธอเสียใจเพราะอะไร
พระอานนท์ ก็กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ทั่วๆ ที่น้ำตานองหน้า ว่าวันนี้สมเด็จพระ

พระผู้มีพระภาคเจ้า จะทรงเข้านิพพาน ข้าพระพุทธเจ้านั้นเป็นเหมือนกับเงาตามตัวติดตามพระองค์อยู่ อยู่กับองค์สมเด็จพระบรมครู ก็ได้แต่เป็นพระโสดาบัน ยังไม่เป็นอรหันต์ ถ้าต่อไปองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว เมื่อขาดองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ใครจะสอนข้าพระพุทธเจ้าพระเจ้าคะ เป็นอันว่า ข้าพระพุทธเจ้าก็ไม่ได้เป็นพระอรหันต์กับเขา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้มีพระพุทธฎีกา ตรัสว่า อานันทะ ดูกร อานนท์ เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ว ที่เรอบอกว่าใครจะเป็นศาสดา คำว่าศาสดานี้แปลว่าครู จะเป็นครูสอนเรอนะ ไม่มีความหมาย เพราะคำว่า ครูนี้คือคำสอนองค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดา จึงได้กล่าวว่า เมื่อเรานิพพานไปแล้ว คำสอนของเราที่กล่าวไว้ ต่อไป พระมหากัสสป จะรวบรวมคำสอน ที่เรียกว่า ทำปฐมสังคายนา คำสอนที่เราสอนมา 45 ปี นี้ จะเป็นศาสดาสอนเธอ นั้น ก็หมายความว่า ทุกคนที่เขาปฏิบัติเพื่อหวังนิพพาน ให้ปฏิบัติตามคำสอนขององค์สมเด็จพระพิชิตมาร

และท่านก็บอกว่าลึกลาใด ที่บรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหมด ที่จะปกปิดความรู้และเพื่อเฉพาะครูอย่างเดียวนี่ไม่มี สำหรับตถาคต สิ่งใดที่มีความจำเป็นและควรรู้ตถาคตสอนหมดทุกประการ และองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดา จึงได้ตรัสว่า อานันทะ ดูกรอานนท์ เธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม ถ้าบุคคลใดมีความไม่ประมาท บุคคลนั้นย่อมเป็นพระอรหันต์ได้บุคคลใด มีความไม่ประมาทเพียงใด ก็ชื่อนิพพานย่อมเป็นปัจจัยของบุคคลนั้น คือบุคคลนั้นไปนิพพานได้

และองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา จึงได้ตรัสว่า อานันทะ ดูกร อานนท์ พระธรรมเทศนาที่ตถาคตสอนมา 45 ปี ธรรมทั้งหมดนี้ ถ้ารวบรวมแล้วก็ได้ 84,000 พระธรรมขันธ์คือ 84,000 หัวข้อ ถ้าย่อลงมาเหลือก็เหลือความไม่ประมาทอย่างเดียว ท่านบอกความไม่ประมาทนี้ เป็นภาวะใหญ่ ในพระธรรมคำสั่งสอน คือเปรียบเทียบเหมือนกับรอยเท้าช้าง คือสัตว์ในป่าทั้งหมด จะมีรอยเท้าสัตว์ใดๆ โดเท้ารอยเท้าช้างไม่มี เมื่อช้างเหยียบลงไป ปรากฏรอยในที่สุดถ้าสัตว์ทั้งหลายเอารอยเท้าหย่อนลงไป จะเล็กกว่ารอยช้างฉันใด บุคคลผู้หวังดีในพระพุทธศาสนานี้ก็เช่นเดียวกัน

ถ้าบุคคลใดไม่มีความประมาท เป็นการปฏิบัติความดี คือการละความชั่วบุคคลนั้นก็ชื่อว่าปฏิบัติตาม พระธรรมคำสั่งสอนของเรา ทั้งทุกคนครบถ้วนเหมือนกัน นี่นะ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย การปฏิบัติเพื่อความดี ของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ขอให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอย่างเดียว และจงจำพระบาลีที่องค์สมเด็จพระชินศรีตรัสว่า อัตตนา โจทยัตตานัง จงพยายามกล่าวโทษ โจทย์ความผิดตนเองไว้เสมอ และจงอย่ายุ่งกับจรรยาของบุคคลอื่นคนอื่นใด ใครเขาจะดีใครเขาจะชั่วนั้น มันตัวของเขา ไม่ใช่ตัวเรา

เราพยายามดูตัวของเรา ดูจิตใจของเราไว้เสมอ ว่าจิตใจของเราบกพร่องประการใดบ้าง สิ่งใดที่เราบกพร่องเพื่อนิพพานสิ่งนั้นเราทำให้เต็มและถึงอุเบกขาความบกพร่อง ไม่ต้องดูตัวดี เมื่อเราไม่บกพร่องสิ่งใด ความดีเต็มบริบูรณ์เพียงนั้น เมื่อความดีเต็มบริบูรณ์เพียงใด เราก็เข้าถึงนิพพานเพียงนั้น เช่นเดียวกัน อย่างนี้องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาตรัสไว้ว่า บุญกิริยาวัตถุอย่างย่อคือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จโดยการบริจาคทาน
2. สีสัมมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
3. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา ถ้าทั้งสามอย่างนี้ครบถ้วนก็เป็นอันว่าทุกคนไปนิพพานได้

นี่จริยาที่จะไปนิพพานได้เพียงใด อย่างเมื่อคืนนี้ที่เจริญพระกรรมฐานเสร็จแล้ว พระท่านมาบอกว่า ที่แกอธิบายไปเขาจำได้หรือไม่ได้ มันยาวไป ท่านบอกว่า ใช้กำลังใจโดยย่อ คือว่าเวลาที่จะนอนกลางวัน กลางคืนนอน คือว่าเวลาที่ตื่นอยู่ คิดอยู่เสมอ ทำตนเหมือนคนตาย คุณภาพร่างกายของเราว่า ในที่สุดมันจะต้องตายแบบคนอื่นเขาตาย คนอื่นเขาตายมีสภาพอย่างไร เขาอนเฉยๆ ไม่หายใจ นากาเวของเราไม่มีร่างกาย ถ้าไม่มีการหายใจ ท่านพุทธบริษัททั้งหลายมันไม่ต่างกับไม่ท่อนที่ไร้ประโยชน์นอนเฉยๆ หาประโยชน์หาอะไรไม่ได้ มันก็เช่นเดียวกับไม่ท่อน

แต่ความจริง ไม่ท่อนมันคิดว่าร่างกายของคน เพราะว่ามันทนความทรงตัวไม่ไหว มันก็ค่อยๆ ฟูไปที่ละเล็กทีละน้อย แต่ร่างกายของคนไม่เป็นอย่างนั้นค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาล่วงไปการทรุดโทรมของร่างกายที่ไม่มีลมหายใจ ก็จะปรากฏ อันดับแรกจะมีสีเขียวขึ้นน้อยๆ เริ่มเน่าผลที่สุดความเน่าก็จะพองตัวขึ้นมาทุกที ทั้งนี้เพราะว่าธาตุไฟดับ ธาตุลมดับไม่มีการประคับประคอง ก็เหลือแต่ธาตุน้ำกับธาตุดิน ดินมันทนความชุ่มชื้นของน้ำไม่ไหวก็พองตัวละลายออกมาทุกทีๆ กลายเป็นคนขึ้นอืด น้ำก็ไหลมาจากช่องทวารต่าง นั่นคือน้ำเหลืองที่มันเหม็นกลิ่นมาก ในที่สุดเมื่อน้ำหมดไป ร่างกายก็เหือดแห้งไปผลที่สุดร่างกาย สภาพเนื้อก็หมดไป เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ไม่ช้านานเท่าไรหนังหุ้มกระดูกก็หมดไป เหลือแต่กระดูก กระดูกที่เป็นท่อนต่อๆ กันไปไม่ช้านานจะขาดเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย เป็นชิ้นเป็นตอน จมดิน จมทรายไป ถ้าสภาวะของใจคิดไว้อย่างนี้ เป็นปกติตามที่ท่านเทศน์

ท่านบอกเมื่อคืนไม่ใช่เทศน์ เมื่อคืนอธิบายกับท่านพุทธบริษัทยาวไป ท่านบอกท่านไม่ได้มาติ ท่านมาเตือนว่า พุคอย่างนี้คนเขาไม่เข้าใจ วิธีปฏิบัติทำใจเข้าถึงนิพพาน ต้องมองตัวเป็นผีตายไว้เสมอ ก่อนหลับคิดแบบนั้น ตื่นขึ้นมายังไม่ต้องลุก นั่งนอนก็ได้ แค่นอนมันสลาย คิดแบบคิดเห็นตามนั้น คิดตามนี้และก็รวบรวมกำลังใจ กำลังของ กุศลกรรมบถ ทั้ง 3 ประการให้ครบถ้วนคือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาค ทาน เพราะท่านนี้เป็นปัจฉิม ตัด โลภะความโลภ คนที่จะไปนิพพานนี้ ต้องตัด 3 ตัด คือ ตัดโลภ ตัดโกรธ ตัดหลง ทานมัยบุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน เราจะหมดความโลภ จริยาของจิตเป็นอย่างไร ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายฟังตามนี้ คำว่าอยากได้ด้วย สัมมาอาชีวะ หาเลี้ยงชีพโดยชอบ ด้วยความขยันหมั่นเพียร เขาไม่ถือว่าเป็นความโลภ เราหาได้มาด้วยการชอบธรรม พระพุทธศาสนาไม่ถือว่าเป็นความโลภ ใจความโลภด้วยหาบนี้ หมายถึงความอยากได้ทรัพย์สมบัติ ของบุคคลอื่นมาโดยไม่ชอบธรรม อยากจะโกงเขาบ้าง อยากจะ

ขี้แย่งเขาบ้าง อยากจะเบียดเบียนเขาบ้าง หมายความว่าทรัพย์สินสมบัติของบุคคลใดก็ตาม ถ้าได้มา โดยที่เจ้าของไม่เต็มใจให้ นั่นเป็นความโลภ ตัวนี้ตัดทิ้งจากหัวใจ เมื่อตัดทิ้งไปแล้ว เรายังหวังความ ชนะไม่ได้ ตัวชนะต้องมีต่อไปให้มันครบถ้วน

อีกระดับหนึ่ง ก็คิดไว้เสมอว่า เราจะสงเคราะห์บุคคลและสัตว์ ให้เป็นสุขตามกำลังที่เราจะ พึงทำได้ ว่าตอนนี้ต้องระวัง อย่าทำเกินกำลัง เรามีน้อย เราให้น้อย เรามีมาก เราอาจจะต้องให้น้อย เพราะเงินทองของเรามีความจำเป็น แต่ว่าถ้าเรามีเราให้ไม่ได้ เราก็แนะนำด้วยวาจา ว่าไปที่โน้นไป ที่นี้บางที ใครเขาจะให้บ้าง รวมความว่ากำลังใจของเรา ต้องคิดไว้เสมอว่า ถ้าบุคคลก็ดี สัตว์ก็ดีใน โลกนี้มีความทุกข์ เขาจะสามารถปลดเปลื้องความทุกข์ ให้เขามีความสุขด้วยทรัพย์สินกำลังกาย กำลัง วาจา และกำลังปัญญา ก็จะให้จิตใจ คิดให้ไวอย่างนี้เสมอตลอดเวลาที่ยังตื่นอยู่ คือก่อนหลับคิดไว้

ใหม่ๆ นะ เวลาตื่นใหม่ๆ ก็ตั้งใจไว้ว่าเราจะสงเคราะห์คนและสัตว์ ให้เป็นสุขอย่างนี้ที่เรียก **จาคานุสสติกรรมฐาน** ไม่ต้องไปนั่งหลับตา ถึงนิพพานก็ได้ให้มันคิด ใจมันจำอยู่ เมื่อจิตคิดอย่างนี้

จิตอีกดวงหนึ่งคิดว่า ถ้าสิ่งใดก็ตามที่องค์สมเด็จพระบรมครูทรงแนะนำว่าทรัพย์สิน ทั้งหลายที่ใครเขาไม่ให้ จงอย่าอยากได้ของเขา ถ้าเราไม่อยากจะทรัพย์สินสมบัติของเขาบุคคลใดไม่มี ที่เขาไม่ให้โดยชอบทำ เราไม่อยากจะเขาให้เราเอา และอีกประการที่ 2 **จิตของเรานี้คิดว่าเราจะให้ ทานอยู่เสมอ** อย่างนี้ท่านเรียกว่าเป็นผู้มีทานบารมีครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ จัดว่าเป็นคนไม่มีความโลภ อย่าลืมนะ การค้าขายเขามีร้านเล็กเขาก็ไปกู้เงินมา ลงทุนให้เป็นร้านใหญ่ อย่างนี้ยังไม่ถือว่าเป็น ความโลภ เป็นสัมมาอาชีพะ คนที่มีดินน้อยๆ เขาก็หาทางจะซื้อที่ดินให้มาก เพื่อเป็นการประกอบ อาชีพให้หนัก มีความขยันหมั่นเพียรอย่างนี้เป็นสัมมาอาชีพะ ไม่ใช่โกง เขาไม่ได้เรียกว่าโลภ เขา เรียกว่าหาเลี้ยงชีพโดยชอบธรรม ต้องเข้าใจตามนี้

2. **ทิวังค์สมเด็จพระพิชิตมาร** กล่าวว่า **ศีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ศีลเป็นปัจจัยให้ ระวังตัดความโลภ เพราะศีลถ้าเรารักษาจริงๆ ต้องมีคุณธรรม 3 ประการประจำใจ

1. **เมตตา** ความรัก คิดว่าคนและสัตว์ทั้งหมดในโลกนี้ เป็นที่รักของเราเราไม่เป็นพิษม เป็นภัย เราไม่เป็นเวรเป็นภัยกับใครทั้งหมด อันนี้เองสมเด็จพระบรมครูสอนไว้ ใน **อุทฺทพริกสูตร** ว่าก่อนที่จะทำกรรมฐาน ให้ตั้งใจแผ่เมตตาไปในจักรวาลทั้งปวง หมายความว่าในโลกทั้งโลก จะเป็นคนชาติไหน ภาษาไหน สัตว์ประเภทใดก็ตาม ถือ ว่าเป็นที่รักของเราทั้งหมด เราจะไม่มีเวรไม่มีภัยกับใคร ถ้าจะสงเคราะห์ได้เราจะ สงเคราะห์ ถ้าสงเคราะห์ไม่ได้เราก็ยังตามกำลัง แต่ว่าเราจะไม่เป็นศัตรูกับเขา

2. **ศีล** ทรงอยู่ได้เพราะอาศัยความ **กรุณา** ความสงสาร 1. **เมตตา** ความรัก 2. **กรุณา** ความ สงสาร

3. **อารมณ์ใจมีความ สันโดษ** คำว่าสันโดษนี้ ยินดีเฉพาะของของเรามีอยู่ ไม่ใช่ว่ายินดี เฉพาะของที่เรามีอยู่ และไม่ทำมาหากินต่อไป หมายความว่ายินดีเฉพาะทรัพย์สินที่เราหา มาได้โดยชอบธรรม ขึ้นชื่อว่ากร โกง การหยิบของใครลักขโมยไม่มีสำหรับเรา

ก็จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ทรงอารมณ์ 3 ประการนี้ ได้ชื่อว่าผู้ทรงศีล
บริสุทธิ์ หรือว่าจะเอากันจริงจัง ก็ยอดของความดี ที่พื้นฐานนั้นก็คือ พรหมวิหาร 4 ถ้ามี พรหม
วิหาร 4 ทั้ง 4 ประการ ประจําใจละก็บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ศีลก็ดี สมาธิก็ดี วิปัสสนาญาณ
ก็ดี ผ่องใสเสมอ ญาณที่ได้ไว้ไม่มีการเสื่อม พรหมวิหาร 4 คือ

1. เมตตา ความรัก
 2. กรุณา ความสงสาร
 3. มุทิตา มีจิตอ่อนโยน ไม่อิจฉาริษยาใคร เมื่อใครได้ดีพลอยยินดีด้วย
 4. อุเบกขา สิ่งใดที่มันเกินวิสัยที่เราจะช่วยให้ เราจะวางเฉยๆไม่ซ้ำเติมแก่นี่ศีลของทุกคน
ก็บริสุทธิ์ เป็นการตัดโทสะความโกรธไปในตัว ถ้าเราทรงอารมณ์ทั้ง 4 ประการใน
พรหมวิหาร 4 นี้
1. ศีลบริบูรณ์ เมื่อศีลบริบูรณ์ อารมณ์ใจก็เยือกเย็น เพราะอะไรความโกรธเราไม่มี จิตที่
คิดเป็นศัตรู ไม่มีสำหรับเรา มีแต่ความรัก
 2. อารมณ์ใจของเราก็มีแต่ความสงสาร
 3. อารมณ์ใจอิจฉาริษยาไม่มี มีแต่ความยินดีด้วย
 4. อารมณ์ที่ซ้ำเติมไม่มี มีการวางเฉยเมื่อเกินวิสัย

ฉะนั้นศีลทุกตัวจะเป็นศีล 8 ก็ดี ศีล 5 ก็ดี ศีล 10 ก็ดี ศีล 117 ก็ดีถ้าทุกคนมี พรหมวิหาร 4
อยู่อย่างนี้ ศีลไม่บกพร่อง ศีลครบถ้วนบริบูรณ์ เป็นอันว่าการทรงศีลเพราะอาศัยคุณธรรม 3
ประการ ถ้าจะเอา 3 ประการ ก็คือ 1. เมตตา ความรัก รักอยู่เสมอ 2. ความกรุณา ความสงสาร เมื่อรัก
เมื่อสงสารอยู่ เราก็ฆ่าเราไม่ได้ 3. ถ้ามีความ สันโดษ ด้วย เราไม่ลักไม่ขโมยใครและกัยยินดีในของ
ที่เรามีอยู่ กัยขโมยใครไม่ได้ ถ้าเรามีความรักความสงสารคู่ครองใดคู่ครองหนึ่ง และกัยมีความสันโดษ
เรากัยแย่งคู่ครองเขาไม่ได้ คนที่มึความรักความสงสาร กัยโกหกไม่ได้เพราะใจไม่สบาย คนที่มึความ
รักความสงสาร กัยดื่มสุราเมรัยไม่ได้ สงสารตัวเรา สงสารครอบครัว สงสารศักดิ์ศรี ยศถาบรรดาศักดิ์
วงศ์ตระกูล เรากัยกินเหล้า เงินมันเสียเปล่า เราสงสารคนที่บ้าน เรากัยไม่กินเหล้า เองเงินค่าเหล้าเป็นค่า
กับข้าวไม่ดีกว่าหรือ เอาเงินค่าเหล้า ค่าสุรา เป็นค่ายารักษาโรค จับจ่ายใช้สอยกัยอื่นมันจะดีกว่า นี้
รวมความว่า ถ้าเรามีเมตตา มีความรัก มีกรุณา ความสงสาร และมีสันโดษ ศีลของเรากัยบริสุทธิ์ และ
ศีลบริสุทธิ์ทั้งหมดทั้ง 3 ประการนี้ โทสะมันก็หายไป ความรักก็ดี ความสงสารก็ดี 1 ประการนี้ตัวตัด
โทสะทำได้ อย่างนี้เป็นปกติ ชื่อว่าชนะความโกรธ เป็นก้าวที่ 3 ที่เราจะก้าวคือ นิพพานและก้าวที่ 3
องค์สมเด็จพระพิชิตมาร กล่าวว้ ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา คำว่าภาวนานี้ก็แปลว่า
เจริญภาวนาไม่ได้แปลว่าเสื่อมแปลว่าดีขึ้น และทำจิตให้มันดีขึ้น มองดูว่า

1. โลภะ ความโลภมีไหม ถ้ามีจิตคิดอยากจะแย่งใคร กัยตัดมันเสียด้วยทาน การ
บริจาค จาคานุสสติกรรมฐาน

2. **คำว่า ความโกรธ** มีไหม ถ้ายังมีอยู่ที่ระมัดระวังคิด เป็นการตัดอย่างอ่อน ควบคุมกำลังคิดว่า คิด 5 เรามีครบหรือไม่ครบ ถ้าคิด 5 เรามีไม่ครบเราเลยเกินไป ไปนิพพานไม่ได้ เป็นก้าวแรกของพระนิพพาน คิด 5 เรามีครบเพราะอะไร การยับยั้งเขาเรียกการหนัใจ กตอารมณหรือว่าความชุ่มชื้นของจิตที่มีความเมตตาปราณี ถ้าคิดของเราอยู่ที่ เพราะความเมตตาปราณี ก็ถือว่าเราเป็นผู้ชนะความโกรธได้แน่นอน

3. องค์สมเด็จพระชินวรณก็กล่าวคือ **ภวานามัย** ก็ถอยหลังกลับไปอีกตัวภวานาเอาตัวไหนกัน **ภวานามัย**ไม่ใช่หนังว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ **เฉยๆ** ถ้าว่าอย่างนี้ **เฉยๆ** ละก็ จิตทรงเป็นฌานสมาบัติไปได้แก่พรหมณี ภวานาตัวนี้ต้องใช้ปัญญา

ปัญญาตัวนี้ขอสรุปตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือน เมื่อคืนที่ ท่านบอกให้ทุกคน จงนึกว่าสภาวะของตอนนี้ มันตายไปแล้ว เวลานอนก่อนหลับ หรือว่าตื่นใหม่ๆ ก็ตามอย่าลุกขึ้นนอนอยู่อย่างนั้นมันมีสภาพเหมือนคนตาย ทำกำลังใจเห็นกายของเราว่า นี่เราเป็นคนตายไปแล้ว ตาแล้วจะค่อยเฝ้าไปที่ละน้อยละน้อย เฝ้าพองถึงที่สุดน้ำเหลือง ไหนดูซิร่างกายมันสวยตรงไหน น้ำเหลืองไหลมันหอมตรงไหนบ้าง และมันก็สวยตรงไหนบ้าง ต่อไปน้ำเหลืองไหลหมด น้ำหมดไปดินหายไ้ เหลือแต่หนังกับกระดูกหุ้มกายสวยไหม มันไม่สวยหลังจากนั้น หนังก็หมดไป เหลือแต่กระดูกต่อไปกระดูกที่เกาะกันก็หลุดเป็นท่อน เป็นตอน หลังจากหลุดเป็นท่อน เป็ดตอนต่อไปนานๆ มันก็ผุ ก็ละเอียด ก็จมดินจมทราย

สภาพของร่างกายมันไม่ดี อย่างนี้ทุกชาติ เราเลี้ยงมันด้วยประการทั้งปวงอะไรก็ตาม มันต้องการกินดี เราให้กินดี ต้องการนอนดี เราให้นอนดี ต้องการแต่งกายดี เราให้เครื่องแต่งกายดี แต่ว่าสภาพของร่างกายอย่างนี้ที่เราต้องการก็คือจงอย่าแก่ ร่างกายมันเชื่อเราไหม ต่อไปมันจะแก่ก็ไม่ว่าอะไรละ อย่าป่วยก็แล้วกัน เราทะนุบำรุงทุกอย่าง ร่างกายมันก็ป่วย มันก็ไม่เชื่อเรา มันป่วยก็ไม่เป็นไรขออย่าป่วยมาก แต่ดูแลดูแลสุขภาพได้ ผลที่สุดมันก็ตาย เราไม่อยากตายมันก็ตาย

รวมความว่าร่างกายนี้ เป็นสิ่งที่เราไม่น่าคบ ถ้าเรายังรักมันอยู่เพียงใด ใจคำว่าไม่รัก อย่าไปฆ่าตัวตายนะ เมื่อเกิดอยู่กับมัน อาศัยมันสร้างความดีเป็นตัวดี เอมันไว้เป็นครู มองดูหน้าเรา ถ้าเรามี ถ้ายังเด็ก ถ่ายภาพไว้ เอาภาพเก่ามาดูสมัยเป็นเด็ก รูปร่างกายหน้าตาของเราเป็นอย่างไร สมัยเป็นหนุ่มเป็นสาวรูปร่างกายของเราเป็นอย่างไร เวลานี้แก่จะเป็นอย่างไร เวลาร่างกายสมบูรณ์ ถ่ายภาพไว้ร่างกายเป็นอย่างไร เวลาป่วยไข้ไม่สบาย ถ่ายภาพไว้มาเปรียบเทียบกันผลที่สุดเราจะเห็นได้ว่า มันไม่เป็นเรื่องสักอย่าง ผลที่สุดมันก็พัง ก็ตัดสินใจไปเลยว่าเราจะควบคุมกำลังใจ ตัดโมหะ ความหลง คือหลงในร่างกายตัวเอง ตัดตัวเองพอภวานาไม่ต้องภวานา ไม่ต้องไปตัดมาก ตัดสักกายทิฐิ ถ้าตัดตัวเอง ตัวนี้ตัดได้ อย่างอ่อนเป็นพระโสดาบัน ตัดได้เป็นกำลังสูงอีกหน้อยหนึ่ง ก็เป็นพระสกิทาคามี ตัดได้มากจนกระทั่งจิตของเราไม่มีความโกรธ หมดความรู้สึกลงในกามารมณ

นี่เป็นพระอนาคามี และกัตัดได้อีก เห็นว่ามนุษย์โลกเทวโลก พรหมโลก เป็นที่น่าเหยียดหยาม สำหรับเราไม่เป็นที่น่าอยู่สิ่งที่น่าอยู่ตามที่องค์สมเด็จพระบรมครูตรัส ก็คือนิพพาน เราต้องการ จุดเดียวคือนิพพาน

เราก็มานั่งมองคูศิต ศิลปวิสุทธิใหม่ ศิลของเราริสุทธิ มองดูความโลภมีหรือเปล่า จิตคิด ให้มีอยู่ จิตคิดอยากได้ทรัพย์สมบัติของชาวบ้าน โดยไม่ชอบธรรมมีอยู่ถือว่าใช้ไม่ได้ ถ้าจิตไม่คิดอยากได้ทรัพย์สมบัติของใคร โดยไม่ชอบธรรมด้วย จิตคิดจะให้ด้วยมีอยู่ อย่างนี้เรียกว่าทาน ทาน เต็มครบถ้วนบริบูรณ์ความโลภไม่มี

และก็ไปดูกำลังใจ ยังมีความโกรธชาวบ้านใหม่ ความมุ่งร้ายมีไหม โกรธมีอยู่หรือไม่ ถ้า มันยังมีอยู่ ก็คอยดูกำลังใจว่าเมื่อก่อนนี้ มันโกรธเท่านี้ หรือว่าโกรธมากกว่านี้ ถาเดิมทีเดียวโกรธไว้ กว่านี้ โกรธหนักกว่านี้ เวลานี้เราโกรธน้อยลงโกรธซาลง หายเร็วกว่า แสดงว่าเราเริ่มชนะความ โกรธ ค่อยๆ กระทำไป ไม่ช้าความโกรธมันก็จะหมดไป

ผลที่สุดมาคิดกับร่างกายว่า กายมันเป็นของไม่ดี เราต้องโลกเพราะร่างกายเราต้องโกรธ ร่างกายก็เพราะกาย เพราะเกาะกายเราไม่มีความสุข ไม่มีความสุขก็เพราะร่างกาย ขึ้นชื่อว่า ร่างกายเลวๆ อย่างนี้ จะไม่มีสำหรับเราอีก

และต่อไป ให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายรวบรวมกำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศีล 5 เป็น ศีลของพระโสดาบัน และสกิทาคามี ทรงศีล 5 ให้บริสุทธิเราจะจะไม่ทำลายศีลด้วยเจตนา และที่ ประการที่ 2 มีความเคารพในพระพุทธเจ้าในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์จริงนี้ด้วยปัญญา ประการที่ 3 คิดไว้เสมอว่าตายเมื่อไรไปนิพพานเมื่อนั้น ก็รวบรวมกำลังใจไว้เสมอ ขึ้นชื่อว่ามนุษย์โลกเทวโลก และพรหมโลก ไม่ใช่ของดีสำหรับเรา เราต้องการจุดสุดท้ายก็คือ นิพพาน

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย อารมณ์หลังนี้เป็นอารมณ์ของพระอรหันต์ ถ้าบรรดา ท่านพุทธบริษัททั้งหลายคิดไว้ อย่างนี้เป็นปกติ ควบคุมความโลภไม่ให้เกิดในจิต พยายามตัดความ โลภลงทีละนิด ไม่ให้มันเกาะใจเกินไปและจิตของเรามาเข้ามาเกาะกาย ตายเมื่อไรไปนิพพานเมื่ อ นั้น

เอาละท่านพุทธบริษัททุกท่าน เทศน์มากเกินไม่เป็นไร เพราะคนเทศน์กินข้าวต้มมาแล้ว คนฟังกินข้าวมาหรือเปล่าก็ไม่รู้ เทศน์มากเกินไป ก็จำไม่ได้

เวลานี้ก็หมด เวลา 30 นาทีพอดี อาตมภาพในฐานะพระสงฆ์ ในพระพุทธศาสนา ก็ขอยุติ พระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่ที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพในฐานะพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ขอตั้งสัต ษาอธิฐาน อัญคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ขอ จงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีความสุขสวัสดิ์พัฒนามงคลสมบุญผล และ จงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุะ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ธรรมใดที่องค์ สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนไว้ เมื่อพระองค์ทรงตั้งพระทัยว่า

ต้องการให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย คือเข้านิพพานนั้นโดยอบรรดาท่านพุทธบริษัท จงบรรลุธรรมนั้นในชาติปัจจุบันโดยฉับพลันเถิด เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง กรรมบถ 10

แสดงเมื่อ

วันอาทิตย์ที่ 15 สิงหาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อัปมาเทนนะ สัมปาเทถาคิ

ณ โอกาสวันนี้ อาตมาภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาใน อัปมาทภคคา เพื่อเป็นเครื่อง โสรจสรองคศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นประจำในวันอาทิตย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันนี้ บรรดาท่าน พุทธศาสนิกชนที่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระธรรมสามิสร มากันมากเป็นพิเศษก็เพราะว่ามีความ เคารพในองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพอมมาถึงแล้วปรากฏว่า มีบรรดาพุทธ บริษัทชายหญิง บำเพ็ญกุศลกันเป็นจำนวนมากซึ่งไม่เคยคิดมาก่อน

เมื่อบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทบำเพ็ญกุศลแล้วก็ตั้งใจคิดว่า ตามธรรมดาถ้าไปที่วัดไหน ลากวัคการะเกิดขึ้นที่วัดไหนขอให้อยู่ที่วัดนั้น วัดนี้จะเอาไว้หรือไม่เอาไว้ก็ไม่รู้ (เอาครับ) เอาไหม เอาหรือ ถ้าไม่เอาจะได้เอาไป ก็รวมความว่าปัจจัยของทุกท่านญาติโยมพุทธบริษัทที่บำเพ็ญกุศลแล้ว ในวันนี้ ในการที่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททำบุญดีคิดว่า ถวายแก้วให้อาตมา อาตมาได้รับแล้ว แต่ ว่า วันนี้มาเทศน์ที่ วัดพระแก้ว ก็ควรที่จะทำปัจจัยของบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายให้เป็นแก้วไปด้วย ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้บรรดาพุทธบริษัทถึงที่สุดปลายทาง คือ พระนิพพานในชาตินี้

ฉะนั้นเมื่อตั้งใจว่า ปัจจัยทุกบาททุกสตางค์ แต่สตางค์นั้นะมันไม่มี มันมีแต่แบงค์นะ มีให้ (มีครับ เยอะ) มีหรือ สตางค์นะ นะ ปัจจัยทุกบาททุกสตางค์ในวันนี้ขอตั้งเป็นพุทธบูชา ธรรม บูชา สังฆบูชา คือว่าบูชา พระพุทธมาหิณิรัตนปฏิมากร หรือ พระแก้วมรกต ซึ่งเป็นพระธงชัยของ ประเทศไทยของเราและหลังจากนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายพึงทราบว่า เจ้าหน้าที่จะได้ นำไปบำรุงวัดพระแก้วมรกต ให้ปรากฏทรงสภาวะอยู่ตลอดไป บุญกุศลที่บรรดาญาติโยมพุทธ บริษัททั้งหลายทำในวันนี้จัดว่าเป็นมหากุศลในเรื่องของท่านการกุศลที่บรรดาท่านพุทธบริษัทก็ ทราบอยู่แล้ว เพราะเคยเทศนาให้ฟังบ่อยๆ

สำหรับวันนี้อาตมาเองก็มีสภาพร่างกายไม่ดีก่อนจะมาที่นี่ นี้ป่วยมาแล้ว 2 เดือนเศษ ถิ่น ภัตตาคารได้เหมือนกันแต่ว่าได้คราวละซ็อนสองซ็อน จะว่าไม่ได้เลยมันได้นะ แต่ว่าก่อนจะมามัน อาเจียนมาลัยวัน ตอนจะมามันก็อาเจียน ที่มานั่งอยู่บนธรรมาสน์ก็ต้องเอายามาตั้งอยู่ข้างๆ อันนี้ก็ เพราะว่าเกรงใจโยมอ้วนที่นั่งอยู่ข้างหน้า ดีไม่ดีอาเจียนรดหน้าแกเขาก็จะบาป (ไม่ว่ากัน) เป็นอันว่า เวลานี้ร่างกายไม่ดี ญาติโยมพุทธบริษัท แต่ที่ว่าถ้าปฏิบัติเพื่อธรรมทุกอย่างพร้อมที่จะปฏิบัติธรรม วันนี้ตั้งใจมาเทศน์ให้ญาติพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าอาเจียนเมื่อใดเลิกเทศน์เมื่อนั้น ถ้าไม่อาเจียนก็ไม่ เกิน 1 ชั่วโมงเลิก เดี่ยวใส่เครื่องกันซ์เพิ่มให้เทศน์ตะบันเรื่อยไป ไซ้ไหม

ก็รวมความว่า การจะเทศน์วันนี้ขอเอาธรรมะเบื้องต้น ขององค์สมเด็จพระชินศรีกำหนดไว้ นั่นก็คือ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ แต่ความจริงการจะเทศน์ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ รู้สึกว่ามาเทศน์ที่ **วัดพระศรีรัตนศาสดาราม** หรือ **วัดพระแก้วมรกต** รู้สึกว่าจะเป็นหญ้าปากคอกเกินไป เพราะว่าอะไร เดี่ยวได้ทะเลาะกับคนหน้าธรรมาสน์ ความจริงหญ้าปากคอกนี้วัวไม่ค่อยกินกัน ไปกินเลยคอกไป เลยไปไร่ใหม่ สำหรับจะเทศน์วันนี้ ได้แก่ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ คือว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนให้คนเราทำความดี 3 อย่าง อย่างที่ 1 คือ **กายกรรม** ดีในทางกาย อย่างที่ 2 **วจีกรรม** ก็คือความดีทางวาจา อย่างที่ 3 เรียกว่า **มโนกรรม**

ดีทางกายนี้ประการหนึ่งคือว่า พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ทุกคน 1. ไม่ฆ่าสัตว์ 2. ไม่ลักทรัพย์ 3. ไม่ประพฤติดีคิดทางกาม

แล้วก็ดีทางวาจาก็มี 4 อย่าง ได้แก่ 1. ไม่พูดมุสสาวาท 2. ไม่พูดวาจาหยาบคาย 3. ไม่พูดวาจาต่อเสียดหรือยุยงส่งเสริมให้เขาแตกร้าวกัน และ 4. ไม่พูดวาจาที่ไร้ประโยชน์

สำหรับด้านทางใจนั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบอกว่า 1. จงอย่าคิดอยากได้ของบุคคลอื่น และ 2. จงอย่าคิดประทุษร้ายบุคคลอื่น และที่ 3. ทำความเห็นให้ตรงตามความเป็นจริง คือทำความเห็นถูก

และความจริงพระพุทธเจ้าตรัสไว้ทั้ง 10 ประการนี้เป็นของไม่ยาก เห็นจะไม่ต้องอธิบายหมดทั้ง 10 ประการ อธิบายใหม่ อธิบายเหอ เสียหน่อยเกินไปเสียงมากกว่านี้ฉันถึงจะอธิบาย สมัยนี้สมัยประชาธิปไตยถือเสียงข้างมากจริงๆ คือว่าการกระทำที่พระพุทธเจ้าทรงคิดว่า จงอย่าคิดประทุษร้ายบุคคลอื่น จงอย่าฆ่าสัตว์ สองจงอย่าลักทรัพย์ สามอย่าประพฤติดีคิดในกาม นี้ก็ทราบกันอยู่แล้วนะแล้วก็ทางวาจา อย่าโกหกเขา อย่าใช้วาจาหยาบคายกับบุคคลอื่น อย่าใช้วาจาต่อเสียดยุยงส่งเสริมให้เขาแตกร้าวกัน แล้วก็จงอย่าใช้วาจาที่ไร้ประโยชน์ สำหรับทางใจ จงอย่าคิดอยากได้ทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่นที่จะได้มาโดยไม่ชอบธรรมสองจง อย่าคิดประทุษร้ายบุคคลอื่น และสาม ทำความเห็นได้ถูก นี้ความเป็นจริงมีแค่นี้

แต่ว่าการจะเทศน์ในวันนี้ ข้อธรรมนี้ญาติโยมพุทธบริษัทจำง่าย เพราะว่า **กรรมบถ** 10 ขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดานี้ปฏิบัติได้หลายชั้น ชั้นที่ 1 ก็ได้แก่ หนึ่ง **มนุษยธรรม** ที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า คนที่อยากจะเป็นมนุษย์ ต้องปฏิบัติกฎทั้ง 10 ประการนี้ให้ครบถ้วน จึงชื่อว่า เป็นมนุษย์ ถ้าคุณธรรมทั้ง 10 ประการนี้ไม่ครบถ้วน ท่านไม่เรียกมนุษย์ ท่านเรียกว่า คนแปลว่า ยุ่ง มนุษย์นี้เขาแปลว่าใจสูง และถ้าปฏิบัติให้ดีต่อไปก็จัดว่าเป็น **เทวธรรม** ได้ด้วย ถ้ามีกำลังใจเข้มข้นก็ปฏิบัติให้เป็น **พรหมธรรม** ได้ด้วย ถ้าหากว่าจิตละเอียดก็สามารถปฏิบัติให้เป็น **โลกุตระธรรม** ได้ด้วย เอ ถ้าสี่ชั้นนี้จะไหวหรือไม่ไหวละนี้ ถ้าไหวก็ไหว ไม่ไหวก็เลิก ไร่ใหม่

เป็นอันว่า ถ้าจะปฏิบัติให้เป็นมนุษย์ คำว่า **มนุษยธรรม** นี้ เราปฏิบัติกันอย่างอ่อนๆ หมายความว่า ต้องข่มใจมากหน่อย คือกำลังใจยังต่ำอยู่ ถ้าเราจะทำชั่วก็จงคิดว่าองค์สมเด็จพระบรมครูท่านบอกว่า ถ้าเรามีหน้าตาเป็นมนุษย์ก็ควรจะให้มีน้ำใจเป็นมนุษย์ไปด้วย การที่จะมีน้ำใจเป็น

มนุษย์ก็ต้องปฏิบัติในกฎ 10 ประการนี้ครบถ้วน คือว่าต้องข่มใจทำ ถ้าจิตใจเรามันอยากจะฆ่าสัตว์ ก็ต้องคิดว่าถ้าเราฆ่าสัตว์เราไม่ใช่มนุษย์ เราไม่ฆ่า ถ้ามันจะลักทรัพย์ อยากจะลักทรัพย์ก็คิดว่า ถ้าลักทรัพย์แล้วพระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่มนุษย์ เราก็ไม่ลัก ถ้าเราจะประพฤตินอกใจในกาม ก็คิดว่าพระพุทธเจ้าท่านห้ามว่า บุคคลใดประพฤตินอกใจในกาม ไม่ใช่มนุษย์ เป็นคน เราไม่ทำ อย่างนี้เป็นต้น

รวมความว่าทั้ง 10 ประการนี้ไปยับยั้งกำลังใจที่หยาบมาก แต่ต้องไปละเมียดกฎทั้ง 10 ประการ อย่างนี้ซึ่งถือว่าเป็น **มนุษยธรรม** ว่าทำให้เราเป็นมนุษย์หากบุคคลสามารถปฏิบัติได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์จะมีความสุขมาก ทั้งนี้เพราะอะไรเพราะว่าขึ้นชื่อว่าร่างกายของเรา เราไม่ต้องการให้บุคคลอื่นประทุษร้ายฉันใด คนอื่นและสัตว์อื่นที่นอกจากตัวเราก็ดูเหมือนไม่ต้องการฉันนั้น ถ้าเราไม่ทำอันตรายกับเขาเราย่อมเป็นที่รักกับเขา เรามีมิตรมาก บุคคลใดที่เพื่อนมาก มีคนรักมาก บุคคลนั้นก็มีความสุขมาก และเพราะว่าการข้อยแย้งทรัพย์ของบุคคลอื่นก็เหมือนกันหรือว่าการแย่งบุคคลที่รักของบุคคลอื่นก็เหมือนกัน คนรักของเรา เราก็รักทรัพย์สมบัติของเรา เราก็รัก ถ้าใครมาข้อยแย้งมาคดโกงดึงเอาไป เราไม่ชอบฉันใดจิตใจเราก็ดูเหมือนในฐานะที่เป็นมนุษย์ ว่าเราจะไม่ข้อยแย้งทรัพย์สมบัติและคนรักของบุคคลอื่นฉันนั้น เราก็เป็นคนที่ดีสำหรับบุคคลอื่นคือว่า เป็นคนดีสำหรับบุคคลอื่นคือว่า เป็นที่รักของบุคคลทั้งหลายใจเราก็มีความสุข เขามีความสุข เราก็มีความสุข

แล้วสำหรับความทุกข์ของคนนี้ ทางกายมันมีความทุกข์น้อย สาเหตุที่เกิดทุกข์ทางวาจาอันมีมาก ไซ้ไหมโยมอ้วน (ครึ่งไซ้) โยมอ้วน บอกว่า ไซ้ คือ ว่าวาจามีความสำคัญ ถ้าเราพูดไม่ดีเขาก็เกลียดเรา ถ้าเราพูดหยาบคาย เขาก็เกลียดเราขงส่งเสริมให้เขาแตกร้าวกัน เขาก็เกลียด พูดวาจาใดที่ไร้ประโยชน์น่าชังเขาก็เกลียด ฉะนั้นท่านจึงบอก ต้องรักษาวาจาให้ดี วาจาดีก็หมายความว่า ถ้ามันอยากจะโกหกชาวบ้านเขาก็อดใจไว้ ไม่ควรจะโกหกไซ้ไหม จำได้ไหม จำได้นะมีเด็กนั่งหน้าธรรมาสน์คน ถ้าหากว่าเราใช้วาจาหยาบคาย ก็คิดว่า เอ๊ะ วาจาอย่างนี้เราก็ไม่ชอบนะ ในเมื่อเราไม่ชอบเขาโกหก เราไม่ชอบพูดหยาบ เราไม่ชอบให้เขาขงส่งเสริมให้แตกร้าวกัน เราไม่ชอบให้พูดวาจาที่ไร้ประโยชน์ เราก็ไม่ทำเมื่อเราไม่ละเมียดเราไม่ทำแล้ว ก็ยังเป็นที่ยรักของบุคคลอื่น อันนี้เป็นปัจจัยแห่งความสุข

แล้วต่อมากลางความสุขจริงๆ ที่มันจะเกิดกับเราได้เพราะอาศัยใจเป็นสำคัญองค์สมเด็จพระภควันต์จึงกล่าวว่า ถ้าเราต้องการเป็นมนุษย์จริงๆ ต้องอดใจไว้ถ้าใจมันอยากได้ทรัพย์ของใครที่เขาไม่ให้อดใจไว้ว่า เราไม่อยาก เราไม่ต้องการให้ใครเขาหรือบุคคลอื่นต้องการเอาทรัพย์สมบัติของเรานั้นใด ทรัพย์สมบัติของเขา เขาได้มาเขาก็รัก เพราะว่าเขาต้องการจะให้มันเป็นปัจจัยแห่งความสุขในการประกอบอาชีพหรือทรงชีพอยู่ ในเมื่อองค์สมเด็จพระบรมครูแนะนำอย่างนี้เราอดใจไม่ยอมได้ทรัพย์สมบัติของเขา แต่ความจริงมันอยากได้ ใจเต้นตุ๊กๆๆ นะ แต่เกรงว่าจะไม่ได้ เป็นมนุษย์เราก็ดอดใจไว้ก่อน

ต่อไปข้อที่ 2 องค์สมเด็จพระชินวรบอกให้อดใจไว้อีกอย่างหนึ่งคือว่า จงอย่าคิดฆ่าอย่าคิดประทุษร้ายใคร ความจริงใจของบุคคลที่มีกิเลสนี้ท่านพุทธบริษัทไ้มั่นไม่คิดนะ มันไม่มีนะ แต่

พยายามข่มใจคิดไว้ว่า คนเรานี้ถ้าหากว่าเราคิดจะฆ่า เราไม่ฆ่าเขาก็ตาย เราไม่ประทุษร้ายเขา เขาก็มีความทุกข์ ถ้าหากเราต้องการให้จิตมีความสุข ก็ควรใช้เมตตาบารมีเข้าแทนที่ จิตใจเราก็จะมีความสุข

และข้อที่สามพระพุทธเจ้าบอกว่า จิตใจของเรามีความสุขได้จะต้องมีความเห็นถูกในข้อท้ายของ **กรรมบถ 10** คือตกลงกลับไปอีกที่ว่า ขึ้นชื่อว่ากรรมกันก็ดี การลักขโมยกันก็ดี การขี้แยของคนรักก็ดี วาจาที่ไม่ดีที่กล่าวมาแล้วทั้ง 4 ประการก็ดี หรือจิตคิดไม่ดี คิดอยากจะได้ทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่นก็ดี คิดอยากจะเป็นฆ่าเขาก็ดี สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันเป็นปัจจัยของความทุกข์ ไม่ใช่ปัจจัยของความสุข เราก็ไม่คิด คิดให้มันถูกศีลธรรมต่อไป อย่างนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่าเป็น **มนุษยธรรม** ทำใจดีโยม (ปฏิบัติตามหลัก)

ได้หลักของ **เทวธรรม** เขาปฏิบัติกันอย่างไร (ต้องปฏิบัติ) คืออย่างไรโยมถ้าหากจะใช้ **กรรมบถ 10** ให้เป็นเทวธรรมพระพุทธเจ้าบอกว่า ต้องเพิ่มธรรมะอีก 2 ตัว ว่า มี **หิริ** และ **โอตตปปะ** ว่าข้อนี้ **มนุษยธรรม** ก็หมายความว่า ต้องทนอดเอา อยากจะฆ่าเขาก็ทนอดใจไว้ อยากจะลักทรัพย์ก็อดใจไว้ อยากจะประพฤตินอกใจไว้ก่อน แต่ยังไม่รู้จักอาย ยังไม่รู้จักกลัว กลัวว่าเขาจะนิินทาว่าเราไม่ใช่มนุษย์

ตามหลักที่จะปฏิบัติให้เป็น **เทวธรรม** ก็คือตายจากคนไปเป็นเทวดาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าต้องมี **หิริ** และ **โอตตปปะ** เข้าเสริม **หิริ** แปลว่าความละอายต่อความชั่ว **โอตตปปะ** แปลว่าความเกรงกลัวต่อผลของความชั่วจะให้ผลเป็นทุกข์ ฉะนั้นจึงเอาคุณธรรม 2 ประการมาประกบกับ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ ถ้าเราจะฆ่าสัตว์ เราก็ละอายใจตัวเอง ว่านี่เราทำความชั่วแล้วรีเราจะลักทรัพย์ จะประพฤตินอกใจจะละอายใจ ว่าผลแห่งการกระทำนั้นจะบันดาลให้เรามีความทุกข์

เราจะกล่าววาจาฆราวาสวาท กล่าววาจาหยาบ กล่าววาจาต่อเสียดูของเสริมให้เขาแตกร้าวกัน หรือพูดวาจาที่ไร้ประโยชน์ เราจะอาย แล้วเราจะโกรธ เราจะอาย แล้วเราจะโกรธ อายใจตัวเอง แล้วผลของการกล่าววาจาเช่นนั้นว่า เป็นปัจจัยของความทุกข์

แล้วต่อไปก็มาควบคุมใจ จิตคิดว่าเราจะมี **เมตตา** มี **สันโดษ** อยู่เป็นธรรมดาเรายึด **สันโดษ** เข้ามาเป็นเครื่องประดับประดาใจ ไม่คิดจะลักขโมยทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่น และก็ไม่คิดที่จะประทุษร้ายบุคคลอื่น ถ้าบังเอิญจิตมันคิดว่าอยากได้ทรัพย์สมบัติของใคร คิดประทุษร้ายใคร จิตก็เกิดความอายขึ้นมาว่าละอายความชั่วว่าการคิดอย่างนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่าเป็นความคิดชั่ว ทำจิตใจของตัวให้หม่นหมอง ถ้าจิตใจเศร้าหมองแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็กล่าวว่า **จิตเต สังกิลิฐฐะ ทุกคตี ปาฎิกังขา** บุคคลใดถ้ามีจิตใจเศร้าหมองด้วยอำนาจของกิเลสทั้งสามประการ อย่างใดอย่างหนึ่งพระพุทธเจ้าตรัสว่า ผู้นั้นตายแล้วไปสู่อบายภูมิ ไปสู่ทุกคติ เราก็เลยอายใจ แล้วก็เราจะไปเกิดทุกคติ เราก็ไม่ปฏิบัติ ถ้าใช้คุณธรรมทั่ว 2 ประการเข้าประกบกับ **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการอย่างนี้ก็เรียกว่าเป็น **เทวธรรม** คือทำบุญบุคคลผู้ปฏิบัติให้เป็นเทวดา

ทีนี้ถ้าจะปฏิบัติให้สูงไปกว่านั้น เฉพาะ **กรรมบท 10** ประการ ถ้าเราเห็นว่าการเป็นเทวดานี้
ต่ำไป อยากจะไปนิพพาน ถ้าเราจะปฏิบัติใน **กรรมบท** ทั้ง 10 ประการ เราจะไปเป็นพรหมได้
อย่างไร ถ้าถามโยมตัวใหญ่ที่นั่งอยู่หน้าธรรมาสน์ก็จะบอกว่า ไม่รู้ซิ ก็แล้วแต่หลวงตาซิ จะเทศน์
ไซ้ไหม

ถ้าหากเราจะปฏิบัติให้เป็น **พรหมธรรม** นี้ ญาติโยมพุทธบริษัทที่มีความจำเป็นต้องนิยามใน
การ **เจริญสมาธิ** คำว่า **สมาธิ** นี้ ญาติโยมพุทธบริษัทที่มีความจำเป็นอันนั้นน้อยเกินไป ถ้ากำลังใจเราดี
เพราะว่าคำว่า **สมาธิ** เขาแปลว่า การตั้งใจ ไซ้ไหม นึกว่าไม่ไซ้จะได้อะไรให้เทศน์เอง (หัวเราะ) ไซ้ไหม
ไซ้จะได้เทศน์ต่อไป ความจริงเทศน์ คนเดียวดี ไม่มีใครขัดคอ มีโยมอ้วนหน้าธรรมาสน์นี่ละขัดคอ
คนเดียว

ก็รวมความว่า ถ้าเราตั้งใจจะเป็นพรหมก็ตั้งใจเจริญให้เป็นสมาธิ บอกว่าถ้าทำเป็นสมาธิ
ญาติโยมพุทธบริษัทบางท่านคิดว่า เกินความสามารถที่จะพึงทำได้แต่ความจริงทำว่า สมาธิ นี้ เขา
แปลว่า ความตั้งใจ ตั้งใจไว้ในเกณฑ์ในเขตของความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ยอมให้จิตพร่องจาก
อารมณ์นั้น

ถ้าเราปฏิบัติใน **กรรมบท** ทั้ง 10 ประการ อันดับแรกก็ตั้งใจควบคุมกำลังใจไว้เสมอว่า เรา
จะไม่ฆ่าสัตว์แน่นอนใหม่ๆ มันอาจจะเผลอก็ได้ ให้อยู่ ให้อึดคนะแต่ว่าถึงอย่างไรก็ดี เราก็ควบคุม
กำลังใจไว้เสมอ ว่าสัตว์ที่เรามีโอกาสจะพึงฆ่าได้เราก็ไม่ฆ่า ทรัพย์ที่จะพึงลักได้ขโมยได้ เราก็ไม่ลัก
ไม่ขโมย ความประพฤติดิถีในกามพึงจะทำได้ เราก็ไม่ทำ

ความชั่วทางวาจาทั้ง 4 ประการ เราพึงจะพูดได้ เราไม่ยอมพูด ตั้งใจจริงไว้มาถึงด้าน
กำลังใจนี้มีความสำคัญ บรรดาท่านพุทธบริษัทถ้าจะรักษากำลังใจคือ หนึ่ง ไม่คิดจะฆ่าใคร สอง ไม่
คิดจะลักขโมยของใคร กำลังใจส่วนนี้ต้องเสริมด้วยกรรมฐานบางอย่าง คือกำลังใจข้อที่หนึ่งก็บอก
ว่า จงอย่าคิดอยากได้ทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่นที่ได้มาโดยไม่ชอบธรรม อันนี้ก็เสริมด้วย **จา
กานุสสติกรรมฐาน** ในด้านใจนะ สำคัญที่ด้านใจ **จกานุสสติกรรมฐาน** ที่พระพุทธเจ้าบอกว่าจิตคิด
จะให้ไว้เสมอ ก็ตั้งใจไว้เสมอว่า เราจะสงเคราะห์คนและสัตว์ที่มีความทุกข์ให้มีความสุข
ตลอดเวลา ฉะนั้นถ้ากำลังใจคิดอย่างนี้เป็นปกติเป็นธรรมดาอารมณ์ตรงตัวก็ถือว่ามีความสมาธิในด้าน
ของจิตคือ ไม่คิดอยากได้ในทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่นๆ ไม่ได้ไม่มีผล ผลไม่ตรงตัวแน่นอน ต้อง
วางรากฐานด้วย **จกานุสสติกรรมฐาน** คือจิตคิดให้ไว้เสมอ มันจะทำลายตัวยหยาบให้ความดีเข้า คำ
ว่าจิตตรงตัวแบบนี้ชื่อว่ามีสมาธิในกองนี้

และที่ประการที่ 2 ประการต่อไป ที่องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงรับสั่งว่าจงอย่าคิด
ประทุษร้ายบุคคลและสัตว์อื่น ตอนนี้อย่างท่านพุทธบริษัทต้องเพิ่มบารมีตรงนี้ด้วย **พรหมวิหาร 4** หรือ
เมตตามารมี คือจิตไว้เสมอว่า เราจะเป็มิตรที่ดีของคนและสัตว์ทั้งโลก เราจะไม่ทำร้ายร่างกายและ
จิตใจของบุคคลใดและสัตว์ใดประการที่ 2 คิดไว้ว่า เราจะสงสารต้องการจะเกื้อกูลสัตว์และคนทั้ง
โลกให้มีความสุขซึ่งไม่ใช่กำลังที่เราจะพึงกระทำได้ จิตคิดไว้แบบนี้เป็นปกติ แล้วประการที่ 3 ทำ

น้ำใจให้มันดีมีใจเข้มแข็ง มีความยินดีไม่คิดอิจฉาริษยาใคร เห็นคนอื่นได้ดีพลอยยินดีด้วย ช่วยส่งเสริมในด้านของความดี แล้วประการที่ 4 ที่องค์สมเด็จพระชินศรีว่า ถ้าบุคคลผู้ใดก็ดี สัตว์ผู้ใดก็มีความทุกข์ หรือถูกรบกวนด้วยกรรมต่างๆ ตามที่ปฏิบัติมา เราจะไม่ซ้ำเติมขยี้ขังวางเฉย แต่ก็ไม่เฉยตลอดไปก็หมายความว่า อีกส่วนหนึ่งของกำลังใจก็คิดว่า ถ้าเราช่วยได้ด้วยความเมตตาเราจะช่วย

ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัทกำลังใจได้เป็นปกติ หมายความว่า จิตคิดไม่ฆ่าสัตว์เป็นปกติ คิดไม่ลักทรัพย์เป็นปกติ คิดว่าจะไปประพฤตินอกเป็นปกติคิดไว้เสมอและปฏิบัติ เราจะไม่กล่าววาจาสุสาวาท ไม่กล่าววาจาหยาบ ไม่ใช้วาจาต่อเสียดูยงส่งเสริมให้เขาแตกกัน และก็ไม่กล่าววาจาเหลวไหลไร้ประโยชน์และจิตก็ทรงอารมณ์มีสันโดษ ไม่อยากได้ทรัพย์สมบัติของบุคคลอื่นโดยไม่ชอบธรรมจิตไม่คิดประทุษร้ายบุคคลอื่น จิตคิดไว้อย่างนี้เสมอ อย่างนี้ชื่อว่ามีความเห็นถูกเรียกว่า **สัมมาทิฐิ** แล้วจิตทรงอารมณ์อย่างนี้ องค์สมเด็จพระมหามุนีกล่าวว่า เป็นผู้ทรงสมาธิใน **กรรมบถ 10** ถ้าตายเมื่อไรไปพรหมเมื่อนั้น ไปไหน ไม่ไปไหนหรือกลายเป็นพรหมเช็ดเท้า คนนี้สันหน้ำบอกไม่ อยากได้ กลัวเป็นพรหมเช็ดเท้า อย่างนี้จะตายเมื่อไรไปเป็นพรหมเมื่อนั้น

ถ้าบุคคลใดไม่นิยมเป็นพรหม คิดว่า **มนุษยธรรม** ก็ดี **เทวธรรม** ก็ดี **พรหมธรรม** ก็ดี ทั้ง 3 ประการนี้ดี แต่ว่าดีไม่ถึงที่สุด คือไม่หมดทุกข์ จุดที่หมดทุกข์มีจุดเดียวคือ **พระนิพพาน** ที่เรียกกันว่า **โอกุตตรธรรม** ที่นี้การที่จะปฏิบัติให้เป็น **โลกุตตรธรรม** นี้เขาทำอะไร นึกไม่ออก เลิกเทศน์ ดีกว่า ก็ไม่มีใครเขาช่างเทศน์ มองหน้า นี้คนนี้มองหน้า ถ้าเราคิดว่า เราจะไปนิพพาน เราคิดว่า มนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก ไม่เป็นที่ถูกใจของเรา เราต้องการไปนิพพาน จะเอา **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการ นี้ นำเราไปนิพพานได้อย่างไร ทำอย่างไรดี เราก็ต้องใช้กำลังใจให้สูงไปกว่าเดิม กำลั้งใจสูงๆ นี้ถ้าพูดออกไป โยมก็บอกมันยากไป เอาแบบพูดง่ายๆ ก็แล้วกัน ง่ายๆ ใครได้ก็ดี ไม่ได้ก็แล้วไป หรือไง จริงไหม

คือว่ากำลังใจเราจะต้องมีความเด็ดเดี่ยว คิดว่าทั้งตัวเราตัวเขาว่าร่างกายเขาเรานี้ความจริงนี้ มันเป็นเรา เป็นของเรา เราเป็นมัน มันเป็นเราใช่หรือเปล่า เข้าร่างกายนี้ของเราดี ต้องคิดว่า ดูว่าการที่สมเด็จพระบรมครูท่านตรัสว่า ร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา ตามศัพท์หนังสือเขาเรียกว่า **ขันธ 5** อาตมาเห็นว่า ฟังยากกันเกินไปนะ **ขันธ 5** ก็คือร่างกาย คือ **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** โยมฟังปวดหัวหรือเปล่า

ถ้าคิดว่าถ้าร่างกายนี้ความจริงมันไม่ใช่เราไม่ใช่เรา เป็นเพราะอะไรเพราะถ้าร่างกายนี้เป็นเราเป็นของเราจริง ถ้าหากว่าเราต้องการไม่อยู่ในมนุษย์โลกถึงวาระที่เราจะต้องไป **กาลัง กัตวา** ถึงกาลแล้วที่เราจะต้องไป เราก็ต้องยกกายนี้ไปโลกอื่นด้วย เอาไม่ได้ไหม ทำไมไม่เอาไป เน่า หายใจ อยู่ก็เน่า ก็เป็นอันว่าก็ที่เราเกิดมานี้เราไม่เกาะเอาร่างกายนี้มาด้วย ร่างกายเก่าเราไม่ได้เอามา เราเอง มาไม่ได้ แล้วเราจะไปโลกใหม่ต่อไป เราก็ไม่สามารถจะนำร่างกายนี้ไปได้ คือว่าสิ่งที่เราจะนำไปได้นั้นก็ได้แก่จิตใจ

รวมความว่า ใ้อร่างกายนี้ความจริงมันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา แล้วมันเป็นอะไร มันก็เป็น เรือนร่างที่อาศัยชั่วคราว ว่าเป็นที่อาศัยของจิตชั่วคราว แต่ว่าอาศัยไม่ได้นาน องค์สมเด็จพระ พิชิตมารจึงตรัสว่า ถ้าเราคิดว่าเราจะไปนิพพานให้คิดไว้เสมอว่าร่างกายของบุคคลอื่นที่เราโกรธ ที่ เราคิดอยากจะทำเขา เราก็ไม่ควรทำ ถ้าฆ่าร่างกายนี้มันไม่ถูกเขา เพราะเขาจริงๆ ผู้นั้นคือจิตใจที่อยู่ ภายในหรือที่เรียกว่า อภิสสมาณกาย ร่างกายของเขาที่เราโกรธ ถ้าเราฆ่าร่างกาย จิตใจของเขามัน ไม่ได้ตาย ถ้าหากว่าเราไปฆ่าเขามันก็เป็นปัจจัยของความชั่วเป็นปัจจัยให้เป็นทุกข์ ต้องเวียนว่ายตาย เกิดในวัฏฏะ มีจิตใจเศร้าหมอง

แล้วถ้ามองในด้านว่าถ้าอยากจะทำอะไรก็เหมือนๆกัน ก็คิดว่าร่างกายของเรา ครอบงำอยู่ไม่ได้นาน ไปลักทรัพย์ของบุคคลอื่นมาไม่ช้าเราก็ตายเวลาที่ร่างกายมันตาย จิตใจหรือ จิตก็ไม่สามารถจะแยกเอาทรัพย์สมบัติไปได้ฝากธนาคารเสียก็หมดเรื่อง ไร้ใหม่ใหม่

และใ้อการประพฤตินอกใจเหมือนกัน ใ้อกามความใคร่มันดีไม่นานเดี๋ยวเดียว ใ้อ เดี่ยวเดียวตอนนั้นมันหมด รวมความว่ามันมีความสุขไม่นานจิตมันก็เจือไปด้วยความทุกข์ ทุกข์ที่ มันเกิดมีก็อาศัยร่างกายที่อยู่ร่วมกัน

แต่วันนี้ การเทศน์วันนี้ไม่ได้ต้องการให้ญาติโยมพุทธบริษัทไปแยกสูกันนะขึ้นให้แยกสู กันเมื่อไร ต่างคนต่างโกรธเมื่อไร พระอดข้าเมื่อนั้นละ หรือว่าไงถ้ามีแล้วก็มิตต่อไป คิดไว้ในใจก่อน ว่า ขึ้นชื่อว่าความเกิดประภะที่มันมีทุกข์ เราคิดว่าชาตินี้มีก็ช่างมัน ชาติหน้าเราไม่มีไร้ใหม่

รวมความว่าสิ่งทั้ง 3 ประการนี้ เราจะระงับใจไว้ด้วยความจริงใจ เห็นว่ามันเป็นโทษ จิต ของเราจะมีความสุขเมื่อทุกคนมีความรักกัน ไม่คิดประทุษร้ายซึ่งกันและกัน สองจะมีความสุข เพราะมีความเคารพในทรัพย์สินซึ่งกันและกัน และประการที่สาม เคารพในความรักของบุคคลอื่น ไม่ล่วงละเมิด ต่อไปก็ระงับทางวาจา ไร้สติจวาจา วาจาจริง วาจาดี วาจาจริงเป็นตัวแก้วสาวาท และ ก็ไร้วาจาที่เป็นปียวาจา วาจาที่อ่อนหวาน ไร้วาจาให้เกิดความรักความสามัคคีในคนทั้งหลาย รักษา ประโยชน์ และวาจาดีที่ไร้ประโยชน์ พุณออกไปแล้วไม่ดี เราไม่พูด นี้ด้านวาจา เมื่อก็ด้านร่างกาย

มาด้านทางใจ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย องค์สมเด็จพระชินศรีท่านกล่าวไว้ว่า ท่าน ให้รักษากำลังใจให้เป็นสมาธิใน จาคานุสสติกรรมฐาน เป็นการระงับใจไม่ให้คิดอยากในทรัพย์ สมบัติของบุคคลอื่น ทรัพย์ที่เราหามาได้ เพื่อบำรุงกายให้เรามีความสุข หลังจากที่บำรุงกายของเรา ให้มีความสุขแล้ว แต่ทว่าถ้าเราคิดในทรัพย์สมบัติเกินไป กำลังใจเรานั้นก็จะมีแต่ความทุกข์ ไม่มี ความสุขเพราะว่าพระพุทเจ้าท่านบอกว่า ปุตตัง คีเว นัง ปาเท ภริยา หัตถเอ อาแค ธนัง ปาเท ธนัง ปาเท ท่านบอกว่า ห่วงทรัพย์มันผูกข้อเท้าไร้ใหม่ มีทรัพย์มากๆ ออกจากบ้านไม่ได้กลัวว่าโยมข โจรมันจะลักไร้ใหม่ จิตใจไม่มีความสุข แต่เวลานี้ไม่เป็นไร ฝากธนาคารได้ ไร้ใหม่ แต่ใจมันก็ยัง เป็นห่วง

ที่นี้การมีทรัพย์นี้พระพุทเจ้าท่านไม่ทวงดี มีมากเท่าไรไม่เคยดีใคร อย่าง นางวิสาขามหา อุบาสิกา มีทรัพย์นับไม่ได้ แต่ก็ยังทำมาหากินอยู่ องค์สมเด็จพระบรมครู พระองค์ไม่เคยดี นาง

วิชา เพราะที่ทรัพย์ทั้งหลายนั้นเขาหามาได้โดยชอบธรรม ที่นี้จะใช้วิปัสสนาญาณจะไปนิพพาน เราจะทำอย่างไร เราก็นั่งดูทรัพย์เทียบกับกาย ข้าวตอนเช้าหุงเต็มหม้อ ไข่ใหม่ หุงสุกแล้วเต็มหม้อ ประเดี๋ยวเดียวมันก็พร่องไปที่ละหน่อยๆ เพราะอะไร กิน เรากินบ้าง คนอื่นกินบ้าง ดีไม่ดีสัตว์เลี้ยงกินบ้าง ข้าวในหม้อมันก็หมดไป ก็ต้องคิดว่าข้าวในหม้อมีสภาพฉันใด ชีวิตร่างกายก็มีสภาพฉันนั้น ไข่ใหม่ละ

นั่งอยู่ข้างหน้านี้ ที่แรกเราเกิดมาเราก็เป็นเด็กเป็นเด็กตัวเล็กๆ ต่อมาๆ ก็โตมาทีละน้อยๆ ตัวโตขึ้นมา ตัวแก่มันหมดไป พอตัวเล็กมันหมดไป ตัวหนุ่มสาวมันเกิดขึ้นใหม่ ไข่ใหม่ แล้วต่อไปตัวหนุ่มสาวมันก็หมดไปที่ละหน่อยๆ แก่เข้ามาทีละนิดๆ จนกระทั่งรู้สึกแก่มาทุกทีๆ แล้วเด็กก็น้อยลงไปทุกทีๆ อย่างอาตมาวันนี้เกือบจะเดินขึ้นมาไม่ไหว คือความเป็นเด็กมันน้อยไป แก่มันมากขึ้น

เอ๊ คนข้างหน้านี้เขาหนุ่มน้อยไป หนุ่มน้อยนี้ ก็รวบรวมว่าเราต้องคิดแบบนี้ คิดว่าไอ้ข้าวในหม้อกับชีวิตร่างกายเรามีสภาพเหมือนกัน ที่แรกมันเต็มหม้อฉันใด ต่อไปไม่ช้าไม่นาน มันก็ค่อยๆ หมดไปที่ละหน่อยเพราะเรากิน ชีวิตร่างกายของเราก็เหมือนกัน พอเวลาล่วงไปๆ เพียงไรก็ตามที่ กาลเวลานี้มันกินกายกินใจของเราตลอดเวลา กินไปกินมาๆ กินไปๆ พอหมดอายุขัย ตาย ไข่ใหม่ ไข่ร่างกายก็มีสภาพตาย ที่ว่ากายนั้นมีสภาพไม่ใช่ว่าเราไม่ใช่ของเราฉันใด พอร่างกายเรานี้ตายเมื่อไร ทรัพย์สมบัติทั้งหลายของเราแบกไปไม่ได้เลย เพราะว่ามีสมบัติที่เป็นโลกีย์ทรัพย์ก็ต้องทำให้เป็นโลกุตตรทรัพย์ แบ่งสรรปันส่วนตามสมควรแก่ฐานะที่จะพึงทำได้ แต่ว่าจะพูดตามที่ท่านกล่าวไว้ตาม พระเวสสันดร ก็จะยึดขาดกินไป เพราะญาติโยมทำอยู่แล้ว ก็ปฏิบัติตามคติขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว อย่างที่บรรดาญาติโยมปฏิบัติกันในวันนี้

อาตมาที่มานี้วันนี้ก็ได้มาถึง วัดพระแก้ว นี้ คิดไม่ถึงว่าญาติโยมจะมามากมามากก็ไม่ใช่แปลกอีกเพราะญาติโยมพุทธบริษัทใครในธรรม แต่ว่าพอนั่งปุบปุบนะที่ไหนได้ แวงค้ำไหล ลงในขัน ผละๆ ไข่ใหม่ ใจสบายคิดว่าคราวนี้จะตั้งธนาคารได้ ใจคิดจะตั้งธนาคารนะ เอ๊ะ มองไปมองมา เงินมันได้ไม่ถึงล้าน ตั้งธนาคารไม่ไหว เอาไว้ที่ วัดพระแก้ว นี้ดีกว่า ไข่ใหม่ เพราะว่าคำว่าแก้วนี้ ท่านแปลว่าดี อย่างลูกดีเขาก็เรียกลูกแก้ว ผัวดีก็เรียกว่า ผัวแก้ว เมียดีก็เรียกว่า เมียแก้ว ละก็เหล่าดีเขาก็เรียกว่า เหล่าในแก้ว (หัวเราะ) ไข่ใหม่ ไอ้เหล่าในไห ในขวดนะ ยังไม่ดี ต้องแก้วเมื่อไรดีเมื่อนั้น นะ มันเข้าปากได้ (เลิกแล้วครับ) เลิกแล้วหรือ คนนี้บอกว่าเลิกแล้ว แสดงว่าส่อมามาก คุณอื่นเขาเจ็บหมดไข่ใหม่

ก็รวมความว่า ความดีท่านเรียกว่า แก้ว ก็หมายความว่า ทรัพย์สมบัติบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทนำมาให้ในวันนี้ ท่านนำมาให้เพราะใจท่านใสเป็นแก้วแล้วตัวใหม่ แก้วที่เป็นตัวตัดความโลภออกจากใจ ในใจของคนนะ เป็นแก้วแต่ขุ่นมัว อาศัยความโลภ ความเศร้าหมองเข้ามาครองใจ ตานี้ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายตัดความโลภขึ้นใหญ่ๆ บางคนตั้งพัน พันสตางค์บ้าง สองพัน

สตางค์บ้างห้าพันสตางค์บ้าง หมื่นหนึ่งบ้าง แสนหนึ่งบ้าง บางคนก็เป็นหลายแสนก็มีแสนสตางค์นะ นี่เรานับเป็นสตางค์ๆ

อย่าลืมนะว่าถ้าทำบุญตั้งแต่ 1 สตางค์ขึ้นไป ถ้าจิตเป็นกุศลนี้มีค่าใหญ่ที่นี้กำลังใจของญาติโยมพุทธบริษัทวันนี้เห็นเป็นแก้วใน **จาคานุสสติกรรมฐาน** การบริจาคทรัพย์คือ การตัด **ความโลภ** ออกจากจิต ตัวนี้จะเป็นตัวหนึ่งที่จะก้าวไปถึงพระนิพพาน หรือใครว่าไม่ถึง ใครว่าไม่ถึงค้ำได้เลยจะได้เลิก ไข่มุขใหม่แล้วก็จะของเราที่จะทำใน **กรรมบถ** ทั้ง 10 ประการเพื่อนิพพาน

มันมีอีกข้อหนึ่ง คือการตัด **โทสะ** ความโกรธ ที่พระพุทธเจ้าบอกว่า จงอย่าคิดประทุษร้ายบุคคลอื่น การที่จะไม่คิดประทุษร้ายบุคคลอื่น พระพุทธเจ้าตรัสว่ามีเหตุอยู่ 8 ประการ ได้แก่ พระกรรมฐาน 8 อย่าง ลืออย่างก็ได้แก่ **พรหมวิหาร 4** ที่มี **เมตตา** **ความรัก** **กรุณา** **ความสงสาร** **มุทิตา** มีจิตอ่อนโยน ไม่คิดอิจฉาริษยาใคร และ **อุเบกขา** วางเฉย ถ้าจิตเรามีความคิดเมตตาปรานีแก่คนและสัตว์ทั้งหมดทั้งโลกไม่ใช่เฉพาะเรา จิตเรามีความสงสารคนและสัตว์ทั้งโลก หรือจะเกื้อกูลให้มีความสุข จิตเราไม่คิดอิจฉาริษยาใคร เมื่อคนอื่นได้ดีพลอยยินดีด้วยและจิตเราจะวางเฉยไม่ซ้ำเติมเมื่อผู้อื่นมีความทุกข์

ถ้าจิตทรงอารมณ์ความดีอยู่อย่างนี้ ความโกรธจะเกิดขึ้นมาในใจไม่ได้ มันเข้าไม่ได้เพราะจิตมันไม่รัก ไข่มุข จิตมันเต็มไปด้วยความปรานี เต็มไปด้วยความรัก เต็มไปด้วยความสงสาร เต็มไปด้วยความยินดี ไม่อิจฉาริษยากัน เต็มไปด้วยการวางเฉย อย่างนี้ความโกรธเข้าไม่ได้ ใจมันก็หมดความโกรธ และก็ยังมียกหนึ่งถ้าจิตเรายังไม่ชอบพรหมวิหาร 4 คิดว่าเย็นชื้อเกินไป การปฏิบัติแบบนี้ต้องใช้กำลังใจ คิดว่ามันยาวเกินไป ไม่พอใจ เพราะเราเป็นคนใจร้อน

เสียงจะหมดไปทุกทีๆ แล้ว กินยาหอมก่อน หอมใหม่ (หอมศรี) หอมหรือหรือว่าอุปาทาน คนหน้านี้ บอกกินยาหอมก่อน อาตมาหีบแก้วน้ำขึ้นมาดื่มถามว่าหอมใหม่ บอกหอม (หัวเราะ) เอาละ จะได้หายว่างได้มั่งนะ หาเรื่องทะเลาะกับคนข้างล่าง

ตะกั๊เทศน์ถึงไหนละ อ้อ เหลืออีก 4 จะลืมไปแล้วซิ เหลืออีก 4 อย่างสำหรับคนใจเร็ว คือว่าถ้าเราใช้ **พรหมวิหาร 4** มันจะเข้าไม่ทันใจ ตัดโทสะไม่เด็ดขาด องค์กรสมเด็จพระบรมโลกนาถบอกว่าให้ใช้อีก 4 อย่างคู่กัน **กายคตานุสสติ** ก็ได้แก่ **กถิน 4** **กถิน 4** ก็ได้แก่ **กถินสีแดง** **กถินสีเหลือง** **กถินสีเขียว** **กถินสีขาว** คือว่าเอาจิตไปจับสี จิตตามสี เฟ่งสีให้จำได้ หลับตานึกถึงภาพสีนั้นเข้าไป อย่างเดียวนะ ลืออย่างนี้พอใจอย่างไหนเอาอย่างนั้น ไม่ใช่เอา 4 อย่างนะชอบสีแดงใช้สีแดง ชอบสีเขียวใช้สีเขียว ชอบสีขาว ชอบสีเหลือง ชอบสีเหลืองใช้สีเหลืองและถ้าจะให้ดี ถ้าใครชอบสีแดง ไล่เสื้อแดงนุ่งผ้าแดงเป็นกถินแดงไปเลยตั้งที่แลเห็นสีที่ตัว นั้นละใช้ได้ ไข่มุข ก็รวมความว่า ใช้ **กถิน** ให้เป็น **ฉาน**

ตัวอย่างก็เช่น เมื่อตอนที่องค์กรสมเด็จพระพิชิตมารสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ เวลานั้นสมเด็จพระบรมครูทรงรับพระองค์หนึ่งจาก **พระสารีบุตร** คือ **พระสารีบุตร** ท่านรับคนไว้คนหนึ่ง คือ **ลูกขายนายช่างทอง** เป็นคนหนุ่มด้วยเป็นคนสวยด้วย เป็นคนรวยด้วย เข้ามาบวชดีกว่า คน

หนุ่ม คนสวย คนรวย จะหนักไปในทางราคะจริตคือ ให้ อสุภกรรมฐาน กับ กายคตานุสสติ พระองค์นั้นปฏิบัติไป 3 เดือน เจ้า ไม่ได้ไม่เสีย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าได้แค่ศีลแค่เป็นพระสงฆ์ ก็จริงแท้ แต่ว่าไม่ได้ด้านการตัดกิเลส อารมณ์ดีทรงอยู่แค่โลกีย์วิสัย แต่ศีลดีก็ไม่ได้ไม่เสีย

ต่อมาเมื่อออกพรรษาแล้ว อัครสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว คือ พระสารีบุตร เห็นว่าพระองค์นี้เราสอนตั้ง 3 เดือน ไม่ได้อะไรสักหน่อย ฉะนั้นโลกีย์ก็ไม่ได้ นี่กรรมฐานถ้าผิดจริตมันเป็นอย่างนี้ จึงนำไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรและกราบทูลให้ทรงทราบว่ามี 3 เดือน ไม่ได้อะไรเลย

พระพุทธเจ้าพิจารณาแล้วทรงทราบว่า พระองค์นี้มีโทสจริตเป็นประจำ ไม่ใช่ราคะจริต นั้นสมเด็จพระธรรมสมาธิจึงบอกกับ พระสารีบุตร ว่า สารีบุตร ดูกร สารีบุตร เธอกลับไปได้ กุลบุตรผู้มีศรัทธาที่ตกตสนไม่ได้จะไม่ มี หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระชินศรี ก็ให้เริ่มที่ กสิณ เริ่มที่ กสิณสีแดง เธอพิจารณาพักเดียวก็ได้ฉาน 4 เมื่อได้ฉาน 4 แล้ว ขอย้อนต้นนิคสมเด็จพระมหา มุนีเนรมิตดอกบัวทองคำให้ไปนะ เป็นสีแดง ให้พั่งดอกบัวทองคำลืมหามาแล้วก็จำภาพ แล้วก็หลับตาจำภาพ ถ้าภาพเลื่อนไปก็ลืมหามาดูใหม่ทำอย่างนี้สลับกันไปสลับกันมา ในไม่ช้าท่านก็ได้ ฉาน 4

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระมหา มุนีก็ทรงเนรมิตดอกบัวให้กลีบร่วงหล่นท่านลืมหามาดูก็ เห็นว่าดอกบัวเมื่อกี้มันแจ่มใสดีเวลามันเหี่ยวแล้วก็ร่วงหล่นหมดก็คิดถึงร่างกายว่า เอ๊ะ ร่างกาย ของเราก็มีสภาพอย่างนี้ ดอกบัวที่มันเป็นดอกบัวทองคำ มีสภาพแข็งแรง เช่นเดียวกับร่างกายของ เราฉันใด แล้วมันพังได้ฉันใดร่างกายของมันอ่อนกว่าดอกบัว มันก็พังได้ฉันนั้น ขึ้นชื่อว่าชีวิต ร่างกายไม่มีความหมาย เพียงเท่านี้กำลังใจหมดจากโทสะ พร้อมด้วยตัดกิเลสได้เป็น สมุจเฉตพหวน

บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน ถ้าเราหวังให้นิพพานใน กรรมบถ ทั้ง 10 ประการ การ ที่สมเด็จพระพิชิตมารตรัสว่า เราจะต้องไม่คิดประทุษร้ายใคร ต้องใช้กรรมฐานให้ถูกกำลังใจ ที่เรา ต้องการจะปฏิบัติ ได้แก่ พรหมวิหาร 4 หรือ กสิณ 4 ถ้าทำอย่างนี้ไปนิพพานได้

ข้อสุดท้าย สัมมาทิฐิ อันนี้เป็นตัวสัญญา เห็นจะไม่ต้องกล่าวกันมากถ้าปฏิบัติไปได้แต่นี้ก็ ปรากฏว่า บรรดาท่านพุทธบริษัทเป็นพระอนาคามีแล้ว

หลังจากนั้นไป องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงสอนธรรมะเล็กน้อยเพื่อ ตัดอนุสัย ได้แก่ พิจารณาใน รูปฉาน และ อรูปฉาน คือเราไม่หลงใน รูปฉาน และ อรูปฉาน ด้วยถือว่า รูปฉาน ก็ดี อรูปฉาน ก็ดี ที่เราได้จาก กรรมบถ 10 นี้ เป็นแต่เพื่อเป็นกำลังส่งเสริมให้ เป็นปัจจัยส่งเสริม วิปัสสนาญาณเท่านั้นไม่ติดอยู่แค่นั้น

แล้วต่อมาก็พิจารณาตัว มานะ การถือตัวถือตนว่ามันดีหรือมันเลว เราจะถือว่าเราดีกว่าเขา เราเสมอเขา เราเลวกว่าเขา มันไม่มีประโยชน์ ทำกำลังใจของเราให้ไม่มีโทษ พิจารณาว่าคนหรือ สัตว์ทั้งหลาย เกิดแก่เจ็บตายเหมือนกันร่างกายของคนและสัตว์มีสภาพเท่ากันคือ สกปรก และมี

สภาพเป็นอนิจจังหาความเที่ยงไม่ได้ มันไม่เที่ยง เรายึดถือเกินไปมันก็เป็นทุกข์ ในที่สุดมันก็ตายไป ก็รวมความว่า ขึ้นชื่อว่าร่างกายหลายๆ อย่างนี้จะไม่มีความสำคัญต่อไปจิตเราสิ่งที่เราต้องการนั้น ไซ้ไร คือ พระนิพพาน

และองค์สมเด็จพระพิชิตมารท่านกล่าวว่า ให้ตัด อวิชชา การตัด อวิชชา นี้เพราะ อวิชชา นี้ พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ใน **ขันธวรรค** โดยท่านแยกศัพท์เป็น 2 ศัพท์ คือ **ฉันทะ** กับ **ราคะ** คือว่าตัด **ฉันทะ** ความพอใจในมนุษยโลก เทวโลกและพรหมโลก ตัด **ราคะ** คือไม่เห็นว่าเป็น **มนุษยโลก เทวโลก พรหมโลก** จิตใจต้องการอย่างเดียวคือพระนิพพาน เราปฏิบัติไปได้อย่างนั้น ถ้าจิตใจของบรรดา ท่านพุทธบริษัททุกท่านจะเข้าถึง **สังขารเปกขาญาณ** คือมีอารมณ์วางเฉยในการที่จะสัมผัสกับ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ์ทั้ง 6 ประการใครเขาชมมาใจก็เฉย ใครเขาคำมาใจก็เฉย เห็นของสวยใจก็เฉย เห็นของไม่สวยใจก็เฉย พบกลิ่นหอมใจก็เฉย พบกลิ่นเหม็นก็เฉย เห็นว่าเป็นของ **ธรรมของชาวโลก**

เพียงเท่านั้นแหละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ก็คิดว่าถ้าสามารถปฏิบัติได้ อย่างนี้โดยอาศัย **กรรมบถ 10** ประการเป็นพื้นฐาน ทุกคนก็ถึงพระนิพพานได้สมความปรารถนา เห็นจะเทศน์ต่อไปไม่ไหวแล้ว ปากมันติดกันว่าต่อไปไม่ไหว กำลังกายมันหมด

นับแต่บัดนี้ต่อไป ขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายที่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระบรม สุกตที่ใต้สดับพระธรรมเทศนาวันนี้ก็ดี และญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายที่ตั้งใจบำเพ็ญกุศลใน ศาสนาขององค์สมเด็จพระชินศรี อย่างเมื่อกี้นี้ได้พากันนำไปปัจจัยมาบูชาธรรม อาตมาก็ขออน้อมนำ ปัจจัยของบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน นำไปบูรณะ **วัดพระศรีรัตนศาสดาราม** ต่อไป

ด้วยกำลังใจดีของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทั้งหมดนี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และ สังฆรัตตะ ทั้ง 3 ประการ ขอจงดล บันดาลให้บรรดาพุทธบริษัททุกท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์ดีพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผล และจงเจริญ ไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านพึงประสงค์ สิ่งใดขอให้สิ่งนั้นสมปรารถนาจงทุกประการ อาตมาภาพรับประทานวิสาขนามาในอัปมาทกาลา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาดำรงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอิวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง ขุณฺณสามพี่น้อง

แสดงเมื่อ

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อิติปิ โส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทธโร ภควา ติติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในจริยาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองคศรัทธาธรรมที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีกัน คือวันแรม 14 ค่ำ เดือน 9 วันนี้เป็นวันพุธ ที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายพร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลบุญราศี ทั้งนี้ก็เพื่อจะปฏิบัติตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระมหามุนีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ถึงที่สุดแห่งความเป็นทุกข์ คือพระนิพพาน

ฉะนั้นบัดนี้ อาตมภาพจะได้เอาจริยาขององค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่สงเคราะห์บรรดาพุทธบริษัท แต่ว่าบรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย จริยาที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สงเคราะห์บรรดาประชาชนทั้งหลายที่หวังความสุขนั้น จะเห็นว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสอนไม่เหมือนกัน บางท่านสอนแบบนี้ บางท่านสอนแบบโน้น อย่างวันพระที่แล้วโน้น พระพุทธเจ้าสอนคณะท่าน พระยส ทั้งหมดด้วยกัน 50 คนเศษ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ก็สอนแต่ **อนุบุพพิกกา** คือเทศน์อย่างเดียวกันหมด ทั้งนี้เพราะองค์สมเด็จพระบรมสุคตทราบบว่า ท่านทั้งหลายเหล่านั้นบำเพ็ญกุศลมาเช่นเดียวกัน

แต่ว่าการแสดงพระธรรมเทศนาวันนี้ จะนำเอารื่องราวขององค์สมเด็จพระภควันต์ตอนสอนขุณฺณทั้ง 3 พี่น้อง คือ **อุรุเวลกัสสป นทีกัสสป คยากัสสป** ทั้งสามท่านมาแสดงแก่บรรดาพุทธบริษัท แต่วันนี้องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากายไม่ได้สอน **อนุบุพพิกกา** สอนเรื่องของไฟ 3 ประการ คือ **ราตคฺคิ** ไฟคือราคะ **โทสคฺคิ** ไฟคือโทสะ **โมหคฺคิ** ไฟคือโมหะ สอนไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบอุปนิสัยของคนว่า สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาจะสอนแบบไหน เขาจึงจะได้บรรลุมรรคผล

เมื่อสมเด็จพระบรมทศพลทรงทราบอุปนิสัย และกำหนดพระธรรมเทศนาแล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็สอนตามนั้น แล้วเขาทั้งหลายเหล่านั้นก็พากันบรรลุมรรคผลไปตามๆกัน

เรื่องนี้มีอยู่ว่า เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากป่า **อิสิปตนมฤคทายวัน** แล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงมีพระราชประสงค์จะไป **กรุงราชคฤห์มหานคร** ต่อมาเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้พบคณะ **พระยส** จึงได้เทศนาจนได้บรรลุอรหัตผลทั้งหมด หลังจากนั้นสมเด็จพระบรมสุคตก็เดินทางต่อไป ไปในระหว่างทางก็ไปพบบรรดาพวก **ภททวัคคีย์** แปลว่าผู้มีความเจริญแล้ว 30 ท่าน ทั้ง 30 ท่านนี้ต่างพากันไปเที่ยวในป่า และต่างคนต่างนำภรรยาไปด้วย อีกคนหนึ่งไม่มี

ภรรยาที่นำเอาหญิงแพศยาชื่อ โสเภณี ไปแทนภรรยาไม่มีเมีย แต่ต่อมาภายหลังโสเภณีคนนั้น เธอสักเครื่องประดับของ ท่านภักทวัคคีย์ คณะพวกนี้หนีไป

เธอทั้งหลายจึงตามไปพบองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเข้า เวลานั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุนิเสกสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ๆ ยังไม่มีใครรู้จักนักว่าเป็นพระพุทธเจ้า เธอทั้งหลายเข้าไปหาแล้วก็ถามว่า เห็นหญิงแพศยาเดินทางมาทางนี้บ้างไหม องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเห็นหน้าพวกเธอ ก็ทราบว่าคุณคนทั้งหลายพวกนี้มีบารมีเต็มจะได้บรรลุมรรคผลเป็นพระอรหันต์เป็นต้น ฉะนั้นองค์สมเด็จพระทศพลจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า โภ ปุริสเส ดุกรบุรุษผู้เจริญ ท่านจะติดตามหญิงแพศยาด้วยเหตุอันใด ตั้งใจฟังธรรมก็แล้วกัน หลังจากนั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงแสดงพระธรรมเทศนาจบ ก็ปรากฏว่าท่านทั้ง 30 คนนั้นได้บรรลุพระโสดาบัน เป็นต้น ทั้ง 30 คนหมด และองค์สมเด็จพระบรมสคคตก็ได้ให้บวชในพระพุทธศาสนา ทรงกล่าววาจา เอหิภิกขุ ซึ่งแปลเป็นใจความว่า เจ้าจงเป็นภิกษุเถิด เพียงเท่านี้ก็เพียงพอ

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ส่งท่านทั้งหลายไปแสดงธรรมหมายความว่า ไปประกาศพระพุทธศาสนา แต่ไปในสถานที่ไม่ซ้ำกัน หลังจากนั้นแล้วองค์สมเด็จพระภควันต์ก็มุ่งไปสู่ กรุงราชคฤห์มหานคร แต่ว่าก่อนจะไปถึงก็ไปพบคณาจารย์ใหญ่คณะหนึ่ง ซึ่งมี ท่านอุรุเวลกัสสปะ หรือ กัสสป เป็นอาจารย์ใหญ่สำหรับ ท่านอุรุเวลกัสสป นีมีพี่น้องอยู่ด้วยกันรวม 3 คนด้วยกันคือ ตัวท่านเองเป็นพี่ชายใหญ่ชื่อว่า อุรุเวลกัสสป มีบริวารอยู่ในสำนัก 500 ท่าน น้องชายคนที่ 2 ชื่อว่า นทิกัสสป มีบริวารอยู่ในสำนัก 300 ท่าน น้องคนสุดท้ายมีนามว่า คยากัสสป มีบริวารอยู่ในสำนัก 200 ท่าน รวมแล้วทั้ง 3 ท่านนี้มีบริวารทั้งหมด 1,000 คนก็ดี ท่านทั้งหลายเหล่านี้มีวิสัยเป็นพระอรหันต์คือ มีบารมีเต็มแล้ว

ฉะนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงทราบต่อไปว่า ถ้าเราจะเข้าไปแนะนำเขาเฉยๆ อย่างนี้เขาไม่ยอมแพ้เรา คือไม่ยอมง่ายๆ จะต้องใช้แสดงฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่อผู้กัน เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาทรงทราบอัยยาศัย จึงเข้าไปในสำนักของ ท่านอุรุเวลกัสสป แล้วกล่าววาจาขออาศัยสถานที่อยู่ อุรุเวลกัสสป เห็นองค์สมเด็จพระบรมครูเป็นสมณะ ก็เป็นนักบวชเหมือนกันแต่ว่าแต่งตัวไม่เหมือนกัน คือว่าของเขามีชฎา แต่ว่าของพระพุทธเจ้าไม่มีชฎาแต่ว่าโกนศีรษะ เห็นว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นนักบวชต่างศาสนากันหรือต่างคณะกัน

อุรุเวลกัสสป ก็ไม่มีความปรารถนาจะให้ท่านเข้าพักจึงกล่าวว่า ในสถานที่นี้ไม่มีที่ว่าง ไม่สามารถจะรับให้ท่านอาศัยได้ สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงกล่าววาจาอ่อนแค้นขอที่อาศัย ในที่สุดท่านอุรุเวลกัสสป ก็บอกว่าที่อื่นไม่มี มีแต่ที่โรงไฟเป็นที่บูชาไฟ แต่ว่าที่นั่นมีนาคร้ายท่านจะอาศัยได้หรือ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็กล่าวว่า ที่ไหนก็ได้ อันตรายสำหรับเราไม่เกรงกลัว ท่านอุรุเวลกัสสป เห็นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเช่นนั้นก็คิดว่าดีแล้ว คินนี้จะต้องให้พยานาคร้ายทำลายสมณะผู้นี้ จึงได้อนุญาตให้องค์สมเด็จพระมหา牟尼พักในโรงบูชาไฟ

ก็ปรากฏว่าในเวลาคืนวันนั้น ด้วยอำนาจของ **อูรูเวลกัสสปล** ก็บันดาลให้พญานาคร้าย แต่ความจริงพญานาคไม่ใช่พญานาคจริง เป็นพญานาคที่เนรมิตขึ้นมาด้วยอำนาจของอภิญญา ปรากฏตัวขึ้นมาเป็นตัวใหญ่มาก เข้าจะเข้าทำร้ายองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ใช้อำนาจของพระพุทธรูปปฏิหารีย์ บันดาลให้นาคตัวนั้นเล็กเหลือเท่างูเขียวตัวเล็กๆ แล้วก็จับมาขุดไว้ในบาตร เวลากลางคืนเวลายามดึก องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้เสด็จจงดกรม

เวลานั้นก็ปรากฏว่า **ท่านอูรูเวลกัสสปล** ทราบว่าพญานาคแพ้ฤทธิ์พระพุทธรูปเจ้า เขาจึงได้เข้าไปใช้ **อาโปกลิน** บันดาลให้น้ำไหลมาจากทิศทั้ง 4 หวังจะให้ท่านองค์สมเด็จพระมหาโมนินิ แต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เห็นกระแส น้ำไหลมา สมเด็จพระบรมศาสดาจึงเข้า **ปฐวีกลิน** คำว่า เข้าๆ ก็แค่นี้ก็เข้าก็ใช้ได้ นะ ไม่ใช่ไปเข้านาน บันดาลให้น้ำเหล่านั้นแข็งเป็นกำแพงอยู่รอบพระองค์พอสมควร หรือไม่เข้ามาถึงโรงไฟ แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ทรงจงดกรมในที่แห่งเป็นอันว่าคืนนั้นแสดงฤทธิ์กันมาก แต่ถึงกล่าวไปเวลาก็ไม่พอ

เป็นอันว่าในตอนเช้าบรรดาพวกขลุ่ยทั้งหลายมี **อูรูเวลกัสสปล** เป็นต้น มาดูคิดว่าองค์สมเด็จพระพุทธพลจะตาย แต่ปรากฏว่าเห็นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามีสีหน้าเข้มขึ้นอยู่เป็นปกติ กำลังจงดกรมอยู่ แล้วสมเด็จพระบรมครูจึงได้ตรัสว่า **โภ ปุริสเส** ดูกร บรมผู้เจริญ นาคร้ายของท่านที่ปล่อยมาเมื่อคืนนี้ตาคดจับไว้ในบาตรแล้ว แล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วจึงเอาพระหัตถ์ล้วงเอาพญานาคตัวเล็กๆ ส่งให้ **อูรูเวลกัสสปล อูรูเวลกัสสปล** ก็ตกใจ

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา จึงชวน **อูรูเวลกัสสปล** กับ บริวารคอยกัน สมเด็จพระภาควันต์จึงได้ทรงปรารภว่า **โภ ปุริสเส** ดูกรบรมผู้เจริญ ท่านเจริญบำเพ็ญเพ่งกระแสไฟนี้เป็นการดี เพราะว่ากระแสไฟฟ้านี้เป็นการดี สามารถเนรมิตอะไรๆ ต่างๆ ได้ แต่ทว่าท่านทั้งหลายที่บำเพ็ญกองไฟแบบนี้เป็นการบำเพ็ญกองไฟภายนอก ตาคดก็ใช้ไฟเหมือนกัน แต่ว่าเป็นไฟภายใน แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ตรัสว่า ไฟของตาคดนั้นมีอยู่ 3 กอง ของพวกท่านนะมีกองเดียว มันดีก็จริงแหละแต่ว่ามันเป็นไฟภายนอก ถ้าจะให้ดี ท่านบูชาไฟภายในด้วยจะดีมาก

ตอนนี้ท่านพุทธบริษัทฟังแล้ว จะพิจารณาเห็นว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อเสด็จไปถึงไหนองค์สมเด็จพระจอมไตรไม่เคยตำหนิเจ้าของสำนัก พระพุทธรูปเจ้าไม่เคยตำหนิเตียนไตรใครเขาทำอะไรก็เป็นเรื่องของเขาเมื่อทำไม่ถูกไม่ต้อง องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็หลีกไป แต่ถาหากว่าบุคคลผู้นั้นมีวิสัยเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหัตตผล องค์สมเด็จพระพุทธพลจะพยายามแก้ไขข้อวัตรปฏิบัติของเขาให้ถูกต้อง

ฉะนั้นในวันนั้นเมื่อท่านพบ **อูรูเวลกัสสปล** แทนที่จะกล่าวตำหนิว่า การเพ่งไฟอย่างนี้ มันดีก็จริงแหละ แต่ทว่ามันมีโทษมาก และประการที่สองการได้มานสมาบัติ ได้อภิญญาโลกีย์ อย่างนี้ไม่พินนรก เพราะยังไม่สามารถตัดกิเลสให้เป็นสมุจเฉตพหาน แต่องค์สมเด็จพระพิชิตมารไม่ตรัสอย่างนี้ แทนที่จะตำหนิ กลับชมว่าเธอบูชาไฟนี้ว่าเป็นของดี สามารถทำฤทธิ์ทำเดชให้เกิดขึ้นได้ แต่ว่าการบูชาไฟที่เธอบูชา นั้นมันเป็นไฟภายนอก ตาคดก็บูชาไฟเหมือนกันคือไฟภายใน การพูด

แบบนี้ทำให้กำลังใจของท่านคิดว่าท่านกับพระพุทธเจ้าเป็นพวกเดียวกันบูชาไฟเหมือนกัน มันก็
คุยกันได้ นี่วิธียุคในพระพุทธศาสนาเขาต้องคุยแบบนี้ ไม่ใช่มานั่งขัดคอกัน ขัดคอกันนะ มันสร้าง
กิเลส

แต่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาก็กล่าวว่า ไฟภายในนั้นมี 3 กอง คือ หนึ่ง ราศีคติ ไฟ
ได้แก่ราคะ สอง โทศคติ ไฟได้แก่โทสะ สาม โมหคติ ไฟได้แก่โมหะหากว่าท่านทั้งหลายบูชาไฟทั้ง
สามกองนี้ด้วย ก็จะช่วยให้มีความสุขมีอำนาจมากเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอย่างนี้
แล้ว เขาทั้งหลายเหล่านั้นจึงกราบทูลให้องค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงแสดงพระธรรมเทศนา แล้ว
สมเด็จพระบรมศาสดาก็ทรงเทศน์โดยย่อ เพราะว่าคนพวกนี้ได้ถือัญญาสมบัติไม่ยากในการที่จะ
บรรลุมรรคผล

สมเด็จพระทศพลก็กล่าวว่า ราศีคติ ไฟคือราคะ ได้แก่ความรักในรูป ในเสียง ในกลิ่น ใน
รส และสัมผัส ทั้งหมดนี้มันเป็นอารมณ์ของความรุ่มร้อน ความร้อนจริงๆ มันอยู่ที่ใจ ถ้าความรัก
เกิดขึ้นในสถานที่ใด เวลานั้นก็มีแต่ความรุ่มร้อนใจเป็นปัจจัยให้เกิดความทุกข์และอันตราย แล้ว
องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงกล่าวว่า ปิยโต ชายเต โสโก ปิยโต ชายเต ภัยัง ก็แปลเป็นใจความว่าความ
ว่าความเศร้าโศกเสียใจเกิดจากความรัก ภัยอันตรายเกิดขึ้นได้เพราะอาศัยความรักเป็นเหตุ

แล้วองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาก็กล่าวว่า สิ่งทั้งหลายในโลกนี้เป็น อนิจจัง คนก็เป็น
อนิจจัง สัตว์ก็เป็น อนิจจัง วัตถุธาตุก็เป็น อนิจจัง คือมันไม่เที่ยง คำว่าไม่เที่ยงเกิดในเบื้องต้น มันก็
มีความเสื่อมไปในท่ามกลาง เสื่อมไปทุกวันอย่างคนเกิดจากความเป็นเด็ก แล้วก็เป็นผู้ใหญ่เป็นสาว
แล้วมันก็ค่อยๆ แก่ลงสัตว์ก็มีสภาพเหมือนกัน วัตถุธาตุทั้งหลายเกิดมาใหม่ๆ ดี นานๆ ไปความเศร้า
หมองก็ทับถมเข้ามาทุกทีนี้มันไม่เที่ยงพระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่าถ้าเราไปรักคนรักสัตว์รักวัตถุธาตุ
อารมณ์ใจเราก็เป็น ทุกข์ ทุกข์ เพราะอะไร เพราะเราคิดว่ามันจะทรงตัวอยู่ตามนั้น มันก็เสื่อมคลาย
ไปที่ละน้อยๆ เศร้าหมองไป ทรุคโทรมไป ในที่สุดมันก็พังที่เรียกว่า อนัตตา

ขอท่านทั้งหลายจงวางภาระ คือ ราศีคติ ไฟคือราคะ คือดับเสีย เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างใน
โลกไม่มีการทรงตัวในเบื้องต้น แล้วก็เสื่อมไปในท่ามกลาง แล้วก็พังสลายไปในที่สุด แม้แต่ร่างกาย
เราก็เช่นเดียวกัน

ต่อมาสมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาจึงกล่าวว่า ถ้าดับเสียได้อย่างนี้ จิตของเราจะเป็นสุข
คือดับไฟกองแรกได้ แต่ว่าจะดับได้อย่างนี้ก็ต้องอาศัยกรรมฐานอีก 2 ประการ กล่าวคือ กายคตา
นุสสติ และ อสุภกรรมฐาน เข้าประหัดประหาร ราศีคติ ไฟคือราคะ นั่นก็หมายความว่า คุกายเรา คุก
กายคนอื่นว่ากายเราก็ดี กายคนอื่นก็ดี มีอาการ 32 เหมือนกัน แล้วภายในร่างกายนี้นั้นเต็มไปด้วย
ความสกปรก เต็มไปด้วยความโสโครก มีน้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำหนอง เป็นต้น อยู่ในร่างกาย มัน
สกปรกเสียสิ้นดี

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระชินศรีจึงได้กล่าวถึง **โทสัคคิ** ไฟคือโทสะความโกรธ ความพยาบาทเป็นปัจจัยให้เกิดความเร่าร้อน และมีอาการเผาผลาญร่างกายให้ทรุดโทรมเร็ว ฉะนั้นคนที่มี ความโกรธจึงมีหน้าตาไม่สวย เพราะยิ้มไม่เป็น หน้าตาไม่สดชื่น คนที่มีความโกรธบ่อยๆ โทโสรัย แก่เร็วเป็นความทรุดโทรมของร่างกาย องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่า ความโกรธเกิดขึ้นมาเมื่อใด ไฟกองนี้มันจะเผาผลาญให้มีความทรมานทรมายใจ กำลังใจไม่เป็นสุข ฉะนั้นท่านทั้งหลายจงพากันดับไฟ คือกองทุกข์กองนี้เสีย

แล้วสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงแนะนำว่า วิธีดับไฟกองนี้ใช้กรรมฐาน 8 อย่างให้ เลือกเอาตามชอบใจ กรรมฐานหมวดแรกมี 4 อย่างต้องใช้พร้อมกันหมด คือหนึ่ง **เมตตา** ความรัก สอง **กรุณา** ความสงสาร สาม **มุทิตา** จิตอ่อนโยน ไม่คิดอิจฉาริษยาใคร สี่ **อุเบกขา** วางเฉย ทั้งสี่ ประการนี้เป็นอารมณ์ใคร่ครวญ เป็นอารมณ์คิด รักษากำลังใจให้ทรงตัว **โทสัคคิ** ไฟ คือโทสะ จะดับไฟได้

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า ถ้าเราไม่ชอบ **พรหมวิหารสี่** ไม่เป็นที่ถูกใจ องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงแนะนำว่าถ้าอย่างนั้น ถ้าไม่ชอบ ถ้าอย่างนั้นก็ใช้ **กสิณ** อีก 4 อย่าง เลือกเอาอย่างหนึ่งที่เราชอบใจ ความจริงเขาได้ **เตโชกสิณ** อยู่แล้ว เป็นของไม่ยาก เพราะ **เตโชกสิณ** ของเขาเป็นฌานสี่และเป็นอภิญญาด้วย พระพุทธเจ้ากล่าวว่าให้เลือกกสิณ 4 อย่าง คือ **กสิณแดง** **กสิณสีเหลือง** **กสิณสีเขียว** หรือ **กสิณสีขาว** อย่างไม่อย่างหนึ่งก็ได้ตั้งใจจนเป็นฌานก็สามารถ บันดาลให้โทสะระงับไปได้

บรรดาท่านพวกนั้นฟังองค์สมเด็จพระจอมไตร ใจก็น้อยนึกไปตามนั้น คือ หนึ่งอันดับแรก ตัดราคะจริต **ตัดราคะ** ไฟคือราคะ ได้เพราะกำลังฌาน พอฟังองค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงแนะนำ เรื่อง **กสิณ** ก็เป็นของไม่ยาก เพราะเขาได้ฌาน 4 อยู่แล้ว พอองค์สมเด็จพระประทีปแก้วพูดไป เขาคิดได้ ตัดสินใจไป พอองค์สมเด็จพระจอมไตรพูดจบ เขาก็ **ตัดโทสัคคิ** ไฟคือโทสะได้

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวถึงไฟข้อที่ 3 **โมหัคคิ** ไฟคือโมหะ ได้แก่ความหลง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า ถ้าเราจะหลงว่าร่างกายนี้มันเป็นเรา เป็นของเรา เรามีในร่างกาย ร่างกายมีในเราก็คือ แล้วก็หลงในร่างกายของคนอื่นนี่ว่าเป็นร่างกายของเรา หรือหลงว่าทรัพย์สมบัติที่ปรากฏในโลกนี้เป็นของเรา มันก็เป็นของไม่ถูก เพราะว่าตามธรรมดา ร่างกายของเราก็คือร่างกายของบุคคลอื่นก็ดี วัตถุธาตุต่างๆ ก็ดี สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เป็นของประจำโสภณมันมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น แล้วก็มีความแปรปรวนไปในท่ามกลาง และมีการแตกสลายไปในที่สุด คำว่าเราจริงๆ ได้แก่ **อภิสสมานกาย** คือกายที่ซ้อนอยู่ในกายเนื้อ กายเนื้อมันเป็นเรือนร่างที่อาศัยชั่วคราว พอหมดระยะที่มันจะทรงตัวอยู่มันก็พัง ถ้ามันพังแล้วเราก็ไปใหม่ หาพบหาชาติเป็นที่เกิดต่อไปใหม่

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรัสอย่างนี้ เขาได้ **อภิญญา** คือมี **ทิพจักขุญาณ** แล้ว จึงส่งกระแสจิตไปตามกระแสพระสัทธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว มันก็เป็น

ของไม่ยาก เห็นชัด แล้วองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาย์จึงตรัสว่า เธอทั้งหลายทั้งหมด จงพากันกำหนดด้วยกำลังของปัญญา คือไม่ติดอยู่ในร่างกายของเรา คือคิดว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา มันเป็นเรือนร่างที่อาศัยที่ค้ำหาสร้างขึ้น มันมีธาตุ 4 คือ ธาตุน้ำ ธาตุดิน ธาตุลม ธาตุไฟ ผสมกันเข้าเป็นกายแล้วก็มีอากาศธาตุฝังอยู่ภายใน บรรจุให้เต็มสภาพ แล้วมีวิญญาณธาตุฝังอยู่เป็นเหตุรู้ให้ปรากฏ องค์สมเด็จพระบรมสุคตกล่าวว่า กายเราก็คือ กายสัตว์ก็คื ทั้งหลายทั้งหมดนี้มันพังสลายไปในที่สุด เธอทั้งหลายจงอย่าเกาะในร่างกายหรือในความเป็นมนุษย์ของเราเอง จงอย่าเกาะร่างกายของบุคคลอื่นว่า เป็นเรา เป็นของเรา จงอย่าไปเกาะวัตถุธาตุใดๆ ถ้าเธอสามารถทำได้เช่นนี้แล้ว ใจของเธอจะมีความสุข

เป็นอันว่า เมื่อเทศน์เพียงเท่านี้ ปรากฏว่าชฎิลที่มี อรุณเวลกัสสป เป็นต้นและบรรดาบริวาร ทั้ง 500 คน เมื่อองค์สมเด็จพระทศพลเทศน์จบ ทุกคนได้ อรหัตผล เป็นพระอริยบุคคลเบื้องสูงในพระพุทธศาสนา เมื่อได้เป็นอรหันต์แล้วต่างคนต่างก็ลอยบริวาร ลอยชฎาทิ้งไป ปลดเปลื้องเครื่องของถุขทิ้งไป ลอยน้ำไปหมด แล้วเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระบรมสุคต ขอบวชในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้ามีทรงมีพระพุทธรูปบูชาว่า เอหิภิกขุ แปลว่า เจ้าจงเป็นภิกษุมาเถิดผ้าไตรจีวรสำเร็จไปด้วยฤทธิ์ก็เข้ามาสวมกาย

หลังจากนั้นเมื่อบริวารทั้งหลายมันลอยไป ท่านคยากัสสป และ ท่านนทีกัสสป ขอเล่าลัด เพราะเวลาเหลืออีกแค่ 2 นาที ก็ปรากฏว่า เห็นบริวารของพี่ชายลอยมาก็เข้าใจว่า อันตรายจะมีแก่พี่ชายของเธอ เพราะว่าเธออยู่ท้ายน้ำ ทั้งสองท่านต่างคนต่างก็ยกทัพขึ้นมา คิดว่าใครพิฆาตเช่นฆ่าพี่ชายเรา เราก็จะต้องตอบสนอง ครั้นมาถึงเห็นพี่ชายและบริวารอีก 500 เป็นพระไปหมดแล้ว นั่งอยู่ข้างหน้าองค์สมเด็จพระประทับแก้ว ท่านทั้งสองจึงเข้าไปถามพี่ชาย พี่ชายก็ตอบว่าองค์นี้คือ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา คือพระพุทธเจ้า เราพอใจในพระธรรมสั่งสอนของพระองค์ จึงสลัดสภาพความเป็นถุขทิ้งไป เวลานี้เราได้อรหัตผลเป็นพระอริยบุคคลผู้ใหญ่ในพระพุทธศาสนา เจ้าทั้งสองจงเต็มใจสดับพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วท่านทั้งสองก็พาบริวารอีก 500 เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็เทศน์แบบเดียวกัน เพราะบำเพ็ญบารมีมาด้วยกัน พอจบลงเท่านั้น ปรากฏว่าน้องอีก 2 ท่านกับบริวารทั้งสองคณะ 500 รูป ต่างคนต่างเป็นอรหัตผลเป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ทั้งสามพี่น้องได้บำเพ็ญกุศลมีจรรยาสัมมาปฏิบัติในชาติก่อนร่วมกันมา พร้อมด้วยบริวาร

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ถ้าขึ้นเทศน์บุพพกรรมวันนี้ก็ไม่ต้องเลิกกัน แล้วมันก็หมดเวลา 30 นาทีแล้ว อาตมาภาพก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้

ฉะนั้นการที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายได้มาบำเพ็ญกุศลบุญราศี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีมากท่านที่มาจากต่างจังหวัด ตั้งใจมาบำเพ็ญปฏิบัติพระกรรมฐานได้แก่มโนมยิทธิ ซึ่งเป็นพื้นฐานของอภิญาสมาบัติ หากว่าท่านได้แล้วจงอย่าคิดว่า ธรรมะเหล่านั้นจะพอ เพราะว่ามโนมยิทธินี้เป็นปัจจัยกัน ไม่ให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมีความเข้าใจผิด เรื่องชาติเก่าๆ หรือสวรรค์ นรก

พรหมโลก เปรต อรุษกาย เป็นต้น ว่าการที่องค์สมเด็จพระทศพลกล่าวมาแล้วนั้นมันจะมีหรือไม่มี เราต้องการจะปลื้มความสงสัย

หลังจากนั้นแล้ว ให้นำเอาพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระจอมไตรเข้าไปตัดราคาด้วย กายคตานุสสติ กับ อสุภกรรมฐาน แล้วก็เอา พรหมวิหาร 4 หรือ กสิณ 4 เข้าไปตัดโทสะ แล้วก็ตัดโมหะด้วยการไม่หลงในร่างกายของเราร่างกายของบุคคลอื่น และวัตถุธาตุใดๆ ถ้าปฏิบัติได้อย่างนี้แล้วก็อาศัยมโนยิต्ธิที่เราทำได้เข้าช่วยฝึกฝนกำลังจิต ไม่ช้าท่านทั้งหลายก็จะมีผลตามที่สมเด็จพระธรรมสามิสรต้องการคือ บรรลุมรรคผลตามอัชฌาศัย

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย แสดงพระธรรมเทศนาก็เลยเวลาไปนิดหน่อยแล้ว ในที่สุดนี้อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และสังฆรัตตะ ทั้ง 3 ประการ ของจกคบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านมีแต่ความสุข สวัสดิ์พิพัฒน์มงคลสมบุรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรจุแล้ว ขอบรรดาสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วที่อยูในที่นี้ทั้งหมด จงปรากฏว่าเป็นผู้บรรลัระมณันในชาติปัจจุบันนี้เทอญ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง พระนางรูปนันทาเถรี

แสดงเมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 2 กันยายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อัปมาเทนสะ สัมปาเทละ ตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะได้แสดงพระสัทธรรมเทศนา ในเรื่องราวบุพพคาถา อันเป็นเครื่องโสรจของคศรัทธาจารย์ ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปักษ์ คือวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 วันนี้ การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจบำเพ็ญกุศลบุญราศี เนื่องจาก **ทานมัย** คือบุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน **ศีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล **ภาวนามัย** คือตั้งใจสวดรับรสพระพุทธรพจน์เทศนา อันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวันนี้ ทุกคนต้องการความสุขคือ **พระนิพพาน**

ฉะนั้น วันนี้อาตมภาพได้นำพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระพิฆิมารบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้า มาแสดงแก่บรรดาท่านพุทธบริษัทในเรื่องราวของ **พระนางรูปนันทาเถรี** ความมีอยู่ว่า เมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนา พระองค์มีความสนิทสนมกับ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** บรมกษัตริย์เป็นอันมาก ทราบข่าวว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไป **กรุงพาราณสี** มากกว่าทุกประเทศ คือประเทศนี้องค์สมเด็จพระมหามุนีเสด็จไปถึง 25 ครั้ง สำหรับประเทศอื่นๆ เสด็จไปน้อยกว่านั้น

แต่ทว่าปรากฏว่ามาในกาลไม่นานนัก อัครมเหสีของ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** บรมกษัตริย์ คือ **พระนางมัลลิกาเทวี** ถึงแก่สิ้นชีพิตักษัย ฉะนั้น **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ประรณนาใคร่จะได้มีความใกล้ชิดกับองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามากขึ้น จึงได้ไปขอสตรีในราชินิกุลของ **กรุงกิลฬิสถมุตมหานคร** ซึ่งเป็นหลาน จะกล่าวกันไปก็เป็นน้องสาวขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา คือเป็นลูกของพระเจ้าอา ชื่อว่า **รูปนันทาเทวี**

ครั้นเมื่อนางได้เข้ามาอยู่ในสำนักของ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** นี้แล้ว ปรากฏว่า เธอเป็นคนสวยมาก ยากที่จะมีสตรีอื่นเทียมเทียบทันได้ แต่ทว่าได้ทราบข่าวว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นพระเชษฐาเทศน์ ทรงดำหนิความสวยของร่างกาย ฉะนั้นพระนางนี้จึงไม่ตั้งใจคือ ไม่สนใจจะสวดรับรสพระพุทธรพจน์เทศนา

เมื่อพระพุทธรเจ้าเสด็จมา **กรุงพาราณสี** แต่ละคราว นานๆ จะมาสักทีหนึ่งเพราะว่าพระพุทธรเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นเวลา 45 ปี แต่ก็มีโอกาสพักที่ **กรุงพาราณสี** เพียง 15 ครั้ง เป็นอันว่าไม่ได้มาทุกปี

ฉะนั้น ขณะที่องค์สมเด็จพระชินศรีเสด็จประทับยังตำราญอิริยาบถปรากฏอยู่ในพระราชอุทยานของ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** **พระเจ้าปเสนทิโกศล** และบรรดาประชาชนทั้งหลาย ต่างคนก็

ต่างไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรเป็นปกติ เพื่อสดับพระธรรมเทศนา แต่ทว่า พระนางรูปนันทา ไม่ยอมไปด้วย พระเจ้าปเสนทิโกศล จะช่วยชักชวนแนะนำประการใดก็ดี พระนางนี้ก็ไม่ยอมไปที่ไม่ยอมไปก็เพราะว่าไม่ได้โอรสพระพุทเจ้า มีความรู้สึกที่ว่าตัวท่านเป็นคนที่มีความสวยสดงดงามมาก ยากที่จะมีบุคคลใดเทียบเท่าได้ แต่ทว่าองค์สมเด็จพระจอมไตร ขำว่าอย่างนั้นว่า พระพุทเจ้า ทรงดำหนิรูปสวยหรือรูปคนว่าไม่ดีพระนางจึงไม่ยอมไป

ต่อมา พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงได้ให้คนแต่งกลอน เป็นกลอนพรรณนาถึงพระราชอุทยานว่า มีความงามเสมอด้วยสวนสวรรค์ และให้นางกำนัลขับร้องกล่อมให้ พระนางรูปนันทา ฟังทุกวัน พระนางรูปนันทา ก็สงสัยถามเธอเหล่านั้นว่า การที่เธอขับร้องกันอยู่นี้อยากทราบว่าเป็นสวนที่ไหนด

หญิงทั้งหลายเหล่านั้นก็กราบทูลว่า สวนของพระเจ้าแม่เองพระเจ้าคะสวยสดงดงามเหลือเกินเวลานี้ นับตั้งแต่องค์สมเด็จพระมหามุนีพร้อมด้วยบรรดาพระอริยสงฆ์ทั้งหลายมาพัก พระเจ้าปเสนทิโกศล พระบาทท้าวเธอให้จัดการให้สวยสดงดงามเป็นพิเศษ

มาวันรุ่งขึ้น เธอก็ไม่ได้ตั้งใจจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ แต่ว่าอยากจะไปดูสวน เขาลือกันว่ามันสวย ในตอนเช้าเมื่อ พระเจ้าปเสนทิโกศล เสวยพระกระยาหารเสร็จแล้ว จึงได้เข้าไปหานาง ถามว่า รูปนันทา วันนี้จะไปชมสวนไหม นางก็บอกว่า วันนี้ตั้งใจจะไป

วันนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล จัดกระบวนเป็นพิเศษ ให้เกียรติยศหมายข้อความว่า เป็นการเอาใจ ก็สั่งให้บรรดาประชาชนตกแต่งสวนเป็นกรณีพิเศษสวยงามมาก พอได้เวลาตอบบายจึงได้พานางไปเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า

แต่ทว่าขณะที่ไปเฝ้าแล้ว ก็ปรากฏว่า องค์สมเด็จพระประทีปแก้วกำลังแสดงสัทธรรมเทศนาอยู่ นางเห็นองค์สมเด็จพระบรมครู เทศน์อย่างนั้นก็เลยนั่งอยู่ไกลๆ ท้ายบริษัท เพราะว่าไม่ได้ตั้งใจจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสวัสดิสภาคย์นั่งอยู่ไกลที่สุดคือ ท้ายหมู่คน

ครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาทรงทราบว่า น้องสาวเสด็จมาสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเห็นว่าวิสัยของ รูปนันทา นี้ จะได้อรรถผล เป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนาในวันนี้ ฉะนั้นองค์สมเด็จพระมหามุนีขณะที่เทศน์อยู่ สมเด็จพระบรมครูจึงได้ทรงนิรมิตผู้หญิงคนหนึ่งที่มีความสวยสดงดงามมากกว่า พระนางรูปนันทา รูปร่างก็สวยกว่า ทรวดทรงก็ดีกว่า ผิวพรรณก็ดีกว่า เครื่องประดับก็ดีกว่า พระนางรูปนันทา มาก ยืนอยู่ใกล้ๆ องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายงาน พัด ก็หมายความว่า องค์สมเด็จพระสวัสดิสภาคย์เทศน์ฝ่ายหญิงนั้นก็ยืนพัดเรื่อยไป

เป็นเหตุให้ พระนางรูปนันทา มองดูหญิงคนนั้น แล้วก็มองดูสมเด็จพระภควันต์ แล้วก็ดูตัวเอง ก็นึกในใจว่า ขาวเขาลือกันว่าสมเด็จพระเจ้าที่ทรงดำหนิสตรีผู้มีความงาม แล้วผู้หญิงคนนั้นก็สวยกว่าเรา แล้วเครื่องประดับประคาก็ดีกว่าเรา ถวายงานพัดอยู่ใกล้ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้า คือพระ

เจ้าพี่ แล้วทำไมข้าวลือกันไปว่า พระเจ้าพี่นี่ทรงกำหนดความงามของร่างสตรีใดๆ เป็นอันว่าข้าวคราวที่ลือกันไม่เป็นความจริง

ฉะนั้น **เจ้าหญิงรูปนันทา** จึงตั้งใจสดับรับรสพระพุทธรูปเทศนาของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เพราะมีความเบาใจว่า เธอเป็นคนสวย แต่ว่าสวยน้อยกว่าหญิงคนนั้น เมื่อหญิงคนนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ให้โยกมัดถ่วงงานมัดได้แสดงว่าไม่รังเกียจฉันใด เธอซึ่งมีความงามต่ำกว่า องค์สมเด็จพระศาสดาก็คงมรังเกียจในรูปฉันนั้น

เธอก็ตั้งใจฟังเทศน์ พระพุทธเจ้าวันนั้นเทศน์ในไตรลักษณ์ญาณ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา หรือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ต่อมาองค์สมเด็จพระจอมไตรก็เทศน์เป็นใจความสั้นๆ ว่า เวลามันสั้นนะ ท่านกล่าวว่า ชีวิตมันเป็นเรื่องไม่เที่ยงเกิดขึ้นมาแล้วก็มีความเสื่อมไป เดิมเป็นเด็ก แล้วต่อมาก็เป็นหนุ่มเป็นสาว ตนเป็นหนุ่มเป็นสาวร่างกายสมบูรณ์แบบมีความงามทุกอย่าง แต่ความงามของทรวดทรงทั้งหลายเหล่านั้นมันไม่ทรงตัวอยู่ แล้วสมเด็จพระบรมครูก็ตรัสว่าหลังจากความเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้วร่างกายก็จะร่วงโรยลงทีละน้อยๆ จนไปถึงวัยกลางคน

มาตอนนี้เอง หญิงสาวคนสวยที่ถ่วงงานมัดอยู่ เมื่อสมเด็จพระบรมครูเทศน์ไปแบบไหน ร่างกายเธอก็ทรุดโทรมไปตามนั้น ค่อยๆ คลายความสวยไปทีละน้อยๆ จนถึงวัยกลางคน

พระนางรูปนันทา นั่งมองดูฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระบรมครู แล้วก็มองดูหญิงคนนั้น แล้วก็แปลกใจ ว่าหญิงคนนี้เมื่อกึ่งนี้มันสาวสวยกว่าเรา แต่เวลานี้ก็แก่ไปทีละน้อยๆ จนถึงวัยกลางคน ผมเริ่มเป็นดอกเลา ต่อมาสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงเทศน์ต่อว่า กลายจากความเป็นคนกลางคนแล้ว ร่างของบุคคลนั้นก็จะต้องแก่ไปทีละน้อยๆ ทรุดโทรมไปทีละน้อยๆ ถึงวัยชรา ร่างกายหญิงนั้นก็แก่ไปตามวาจาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์

ท่านก็บอกว่า เมื่อความแก่เข้ามาถึง ผมที่ดำสนิทก็กลับค่อยๆ ขาว เริ่มเป็นดอกเลาแล้วก็ขาวหมดทั้งศีรษะผมของหญิงคนนั้นก็เริ่มคลายตัวไปทีละน้อยๆ ในที่สุดก็ขาวหมดหัว **พระนางรูปนันทา** ก็แปลกใจ ต่อไปสมเด็จพระจอมไตรก็บอกว่า หนังที่เคยเปล่งปลั่งมันก็เหี่ยวยุบ กลายเป็นคนที่ไม่มีความสวย ร่างกายของหญิงนั้นก็ไปตามนั้น แล้วสมเด็จพระภควันต์ก็ตรัสว่าแม่แต่ฟันที่อาศัยอยู่เต็มปากทั้ง 32 ซี่นี้ มันก็ยังหลุดไปทีละซี่สองซี่ ในที่สุดก็หมดปาก

องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเทศน์อย่างนี้ปั๊บ ฟันของหญิงนั้นก็หลุดไปทีละซี่สองซี่ จนหมดปาก ปากนุ้มนุ่มเข้าไป เวลาต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ตรัสว่า นอกจากความแก่จะเข้ามาถึงแล้ว โรคภัยไข้เจ็บก็เข้ามาเบียดเบียนมีอาการต่างๆ มีอาการเสียดท้อง ปวดท้อง ปวดศีรษะ มีอาการอาเจียนเป็นต้น แล้วองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาก็บอกว่าแบบไหน หญิงนั้นก็มิสภาพแบบนั้น ผลที่สุด ก็อาเจียนเกือบล้มเกือบตาย

ในที่สุดองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ก็กล่าวว่าที่สุดของชีวิตนั้นก็คือความตาย หญิงคนนั้นก็ล้มลงมาทันทีถึงแก่ความตาย

แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรตรัสต่อไปว่า ความตายมันไม่หยุดเพียงแค่นี้ในเมื่อธาตุหมดไป ธาตุไฟหมดไป เหลือแต่ธาตุน้ำกับธาตุดิน ธาตุดินไม่มีอะไรเป็นเครื่องประคับประคองก็จมมีไฟประคับประคองในที่สุดธาตุน้ำก็ละลายดินดินละลายแล้วเกิดอาการเนาขึ้นมา บรรดาอสุภะ ก็ของที่น่าเกลียดทั้งหลายในร่างกายก็ผุดขึ้นมามีกลิ่นเหม็นฟุ้ง ขึ้นอืด สภาพของหญิงนั้นก็เป็สภาพแบบนี้

ในที่สุดองค์สมเด็จพระภควันต์ก็กล่าวว่า เมื่อน้ำหมดไป ร่างกายก็โทรกลงเนื้อหมดไป เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ภาพของหญิงนั้นก็เป็นที่ตามนั้น

ในที่สุดหนังก็หมดไป เหลือแต่กระดูกขาตเป็นชิ้นเป็นท่อนเป็นตอน ภาพนั้นก็เป็นที่ตามนั้น ในที่สุด ท่านก็บอกว่า กระดูกก็เรียรายหายไปจากสภาพร่างกายหายไปในพื้นที่ปฐพี ครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ตามนี้ ร่างกายของหญิงนั้นมีสภาพไปตามนั้น

พระนางรูปนันทา ก็มองดูตามภาพนั้นตามลำดับ ในที่สุด ก็มีความคิดว่าหญิงคนนี้สาวกว่าเรา หญิงคนนี้สาวสวยกว่าเรา รูปร่างหน้าตาดีกว่าเรา เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศน์เธอก็สภาพตามนี้ พองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศน์จบ **พระนางรูปนันทา** พิจารณาร่างกายหญิงคนนั้น แล้วก็พิจารณาร่างกายของตัวเองว่า สภาพต่อไปในเบื้องหน้าก็มีสภาพเป็นอย่างนี้

เมื่อสมเด็จพระชินศรีเทศน์จบ **พระนางรูปนันทา** ก็บรรลุอรหัตผลในพระพุทธศาสนา หรือกลับตามย้อนรอยหลับมามาว่าทำไม **พระนางรูปนันทา** จึงสวยมากตอนนี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงไว้ในที่บางตอน ท่านกล่าวว่า **พระนางรูปนันทา** เป็นคนในตระกูลศากยราช เกิดในตระกูลของเจ้าก็จริงແທ່แต่ทว่าเป็นเจ้าที่มีความสวยงามเป็นกรณีพิเศษ ไม่มีหญิงใดใน **กรุงกิลพัสดุ์มหานคร** จะสวยเท่า **พระนางรูปนันทา** คำว่า **รูปนันทา** แปลว่า มีรูปเป็นเครื่องบันเทิง คือมีรูปเป็นเครื่องดีใจ

สมเด็จพระจอมไตรตรัสว่า ในอดีตชาติก่อน คือว่าทุกชาติที่ผ่านมามันเป็นนิสัยนะ พระพุทธเจ้าบอกวานิสัยนี้ละไม่ได้คนจะละนิสัยได้มีคนเดียวคือพระพุทธเจ้าถ้ายังไม่เป็น พระพุทธเจ้าเพียงใดก็ทรงนิสัยตามนั้น เมื่อได้บรรลุอุกฤษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้วก็ละนิสัยนั้นได้ มีองค์เดียว คนอื่นนอกจากพระพุทธเจ้าแม้แต่พระอรหันต์ทั้งหลายก็ละนิสัยเดิมไม่ได้ อย่างพระสารีบุตร อดีตเห็นจะเกิดเป็นลิงมามาก เป็นอัครสาวกขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เวลาพบลำคลองหรือสำราง พระอื่นค่อยๆ ข้ามไป หรือค่อยๆ ถกฝ่าลุยน้ำไป แต่พระสารีบุตรขัดเขมาแล้วก็โดดไป เป็นอันว่านิสัยนี้ทิ้งไม่ได้แม้ว่าจะเป็นอัครสาวก

สำหรับ **พระนางรูปนันทา** ก็เหมือนกัน ที่สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาตรัสว่า ชาติในอดีตของ **รูปนันทา** ทุกชาติที่เกิดเป็นมนุษย์ นี้หมายความว่าทุกชาติที่เกิดเป็นมนุษย์ เวลาที่เธอจะทำบุญทำทานภาวนาทุกอย่างต้องสะอาดหมดตั้งแต่สมัยเป็นคนยากจนก็ตามที่ ภาวนามันอาจจะไม่ดีเท่าชาวบ้านเขาแต่ว่าการทำความสะอาดภาวนาที่จะไปทำบุญต้องสะอาด ถ้าไม่สะอาดเธอไม่ทำ

ต่อมาจนกระทั่งเป็นลูกเศรษฐี มหาเศรษฐี หรือลูกกษัตริย์มาก็หลายวาระ เวลาที่จัดภัตตาหารไปถวายพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ภาชนะทุกอย่างเธอต้องล้างเอง ต้องเช็ดเอง ต้องทำเองทุกอย่าง จนกระทั่งเป็นที่พอใจ

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า อาศัยที่ **รูปนันทา** เป็นคนชอบความสะอาด รักความสะอาด เวลาให้ทานหรือบำเพ็ญกถาการกุศล เหตุนี้จึงบังจัญให้ **รูปนันทา** เป็นคนสวยทุกชาติ มาชาติสุดท้ายนี้เป็นคนสวยที่สุด แต่ว่าไอ้ความสวยก็อยู่ไม่ได้นาน

แล้วองค์สมเด็จพระพิชิตมารจึงได้กล่าวแก่บุคคลทั้งหลายว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ความจริงท่านเทศน์กับพระกับคน แต่พระนั่งอยู่ใกล้จึงปรารภกับพระว่า ภิกขเว ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงดูสภาวะของหญิงที่มีรูปงามที่ถวายงานพัดตาคอยอยู่ แต่ไม่ช้าไม่นานเท่าไรองค์สมเด็จพระบรมครู คือ ตถาคตเทศน์ไม่ทันจะครบ เธอก็ตาย เวลานี้กระดูกริษายลงบนพื้นปฐพี จะหาสิ่งที่ปรากฏเป็นร่างกายนี้ก็ไม่ปรากฏอันใด พวกท่านทั้งหลายที่สดับรับรสพุทธพจน์เทศนาอยู่เข้าไปหาความตาย ถ้าอายุยืนสักหน่อยก็มีอายุถึงแก่ แก่แล้วก็ตาย ถ้าบาปกรรมที่อกุศลทำไว้มาก ไชริ้ เช่น **ปาณาติบาต** ก็สามารถจะตัดชีวิตไปในระหว่างกลางให้ถึงแก่ความตายได้ ฉะนั้นพวกเธอทั้งหลายจงอย่าประมาทในชีวิตอย่าคิดว่าชีวิตจะยืนยาวต่อไป

แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ทรงนำมาซึ่ง **อริยสัจ** โดยย่อ นั่นก็หมายความว่า เธอทั้งหลายจงรู้สภาพว่า การเกิดนั้นมีสภาพเป็นทุกข์ การทรงชีวิตนั้นมีสภาพเป็นทุกข์ทุกอย่าง ความหิวก็เป็นทุกข์ ความกระหายก็เป็นทุกข์ การป่วยไข้ไม่สบายก็เป็นทุกข์ การประกอบภารงานก็เป็นทุกข์ การปวดอุจจาระปัสสาวะก็เป็นทุกข์ มีความปรารถนาไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ มันทุกข์ทั้งหมดพระว่าปรากฏแล้วว่าคนเกิดมาแล้วไม่มีความสุขแท้จริง

พระองค์กล่าวว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลายและบรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิง พวกเราจะพ้นทุกข์ได้เพราะหาเหตุความเกิดให้พบ เหตุที่จะเกิดความทุกข์ได้ นั่นก็คือตัณหา ได้แก่ ความอยาก ตัณหา ได้แก่ ความอยากได้ในสิ่งที่ไม่มิให้อยากมีขึ้น **ภวตัณหา** สิ่งที่มีขึ้นแล้วอยากให้ทรงตัวตอนนี้แหละมันเป็นตัวทุกข์มาก การอยากได้เข้ามาเป็นของธรรมดาของคนที่มีชีวิต เพราะต้องเลี้ยงตัวเองเป็นของไม่แปลก ถ้าได้มาด้วยสัมมาอาชีพะ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่ทรงดำหนิแต่ก็ทรงดำหนิตอบที่ว่า พอได้มาแล้วไม่ต้องการให้มันหมดไป จะให้มันทรงอยู่ อย่างคนที่ได้มาแล้วมีความเป็นหนุ่มเป็นสาวเพียงใดต้องการให้สาวให้หนุ่มตลอดกาล มีรูปร่างหน้าตาสะสวยเพียงใดต้องการให้สาวให้หนุ่มตลอดกาล ทรัพย์สินที่หามาได้แล้วต้องการให้มันอยู่กับเราตลอดกาล สมบัติส่วนใดที่สร้างขึ้นมาเป็นวัตถุ ต้องการให้มันใหม่ตลอดเวลา นี่มันเป็นไปไม่ได้อารมณ์ที่ต้องการให้ทรงอยู่ตลอดกาลนี้เรียกว่า **ภวตัณหา** มันเป็นตัวบันดาลให้เกิดความทุกข์

เพราะอะไร เพราะคนเกิดมาแล้วมันต้องแก่ทุกคน ร่างกายต้องทรุดโทรมทุกคน แล้วต้องตายทุกคน สัตว์ก็มีสภาพเช่นเดียวกัน วัตถุที่หามาได้นั้น ได้มาใหม่แล้วก็เก่าลงไปทุกวันๆ ถ้าเรา

ต้องการให้มันใหม่อยู่ ให้มันทรงตัวอยู่ ในเมื่อมันเปลี่ยนแปลงไป ใจมันก็เป็นอย่างนั้น อันนี้ ภาวคัตถหา เป็นปัจจัยให้เกิดความทุกข์ คืออารมณ์ต้องการให้ทรงตัวอยู่

และในตอนท้ายสมเด็จพระบรมครูกล่าวว่า **วิภวคัตถหา** อีกตัวหนึ่งที่ทำให้เราทุกข์ **วิภวคัตถหา** นี่ยอมรับว่ามันแก่ก็แก่ ทนไม่ไหวห้ามไม่ได้ ของแก่ก็เก่าไม่ว่าอะไร ขอย่าให้มันพัง อย่าตายก็แล้วกัน ใจความพังความตายมันเป็นของธรรมดาของสมบัติของโลก นี่มันก็ห้ามไม่ได้อีก ในเมื่อเราต้องการไม่ให้มันพัง ไม่ให้มันตาย ทีนี้เวลามันจะพัง มันจะตายขึ้นมา ใจเราก็เป็นอย่างนั้น

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า เธอทั้งหลาย เมื่อรู้เหตุของความทุกข์ คือ ตัวอยาก คืออยากได้ในสิ่งที่ไม่มีมา ไม่มีมา ต้องการให้มีขึ้นสิ่งที่มีขึ้นแล้วต้องการให้ทรงตัว สิ่งที่มีมันไม่ทรงตัวไม่ต้องการให้มันจากไป อាកารอย่างนี้เป็นปัจจัยของความทุกข์

เธอทั้งหลาย จงตัดทุกข์ด้วยอริยมรรค อริยมรรคท่านย่อลงแล้วเหลือ 3 ประการ คือ **ศีล สมาธิ ปัญญา** คือ **ตั้งใจรักษาศีลให้บริสุทธิ์** และ **ตั้งใจดำรงสมาธิหรือกำจัดนิวรณ์ 5** ออกจากใจ ปัญญาพิจารณาว่าขึ้นชื่อว่าขันธ 5 ซึ่งประกอบด้วยธาตุ 4 มีอาการ 32 มันเป็นของไม่ดี ตัวอย่างเหมือนสตรีนาภพเมื่อคืนนี้ เธอเป็นสาวเป็นคนสวย ต่อมาร่างกายก็ทรุดโทรมไปทีละน้อยๆ ในที่สุดก็แก่ แก่แล้วก็ตาย

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงกล่าวว่า **จงอย่ายึดถือว่าร่างกายนี้เป็นเราเป็นของเรา** เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา **จงอย่ายึดถือว่าร่างกายของเราว่าจะทรงอยู่จงอย่าถือว่าร่างกายของบุคคลอื่นว่าจะทรงอยู่** แล้วสมเด็จพระบรมครูก็ตรัสว่า **จงวางภาระในวัตถุธาตุทั้งหมดที่เป็นของภายนอก** จากกาย จิตใจเราไม่ต้องการสิ่งใดนอกจากนิพพาน

เมื่อองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์จบ นอกจาก **พระนางรูปนันทา** นอกจาก **พระนางรูปนันทา** จะได้พระอรหันต์เป็นคนแรกแล้ว ปรากฏว่าสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ที่ทั้งหมดราวาส ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ต่างคนต่างก็บรรลุมรรคผลไปตามกันเกือบทั้งหมด

ครั้งเมื่อองค์สมเด็จพระบรมสุคตเทศน์จบ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ไม่ทราบว่ามีเมียเป็นอรหันต์ เห็นว่า **พระนางรูปนันทา** ฟังเทศน์แล้วก็นั่งนิ่งพระพุทธรูปเจ้าเทศน์จบ ชาวบ้านเขาก็ลุกกลับ **พระนางรูปนันทา** ก็ไม่ลุกจากที่เธอจึงได้ไปหายอดนางถามว่า **รูปนันทา** จะกลับหรือยัง จะกลับพระราชมารดาหรือยัง

พระนางรูปนันทา ท่านเป็นพระอรหันต์นี่ จิตมันก็หมดจากกิเลสไปแล้วสติที่ครองตัวอยู่ในความเป็นมารวาส ก็ไม่ควรจะมี เธอจึงได้มองดูหน้าสมเด็จพระชินศรี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มีพุทธรูปกับ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ว่า ขอถวายพระพร มหาบพิตรพระราชมารดา เวลานี้ **รูปนันทา** ไม่ควรแก่การครองเรือน เพราะเป็นอรหันต์เสียแล้ว พระองค์ต้องการให้ **รูปนันทา** นิพพานวันนี้

หรือจะให้มีชีวิตอยู่ ถ้าต้องการให้นิพพานวันนี้ ก็ให้ **รูปนันทา** กลับไปพระราชฐานก็จะนิพพานในวันนี้ ถ้าต้องการให้มีชีวิตอยู่ก็ต้องยอมให้ **รูปนันทา** บวชเป็นภิกษุณี

พระเจ้าปเสนทิโกศล ก็คิดว่า เมียของเรา เรารัก แต่ทว่าเวลานี้เธอเป็นถึงพระอรหันต์ ไปถึงพระราชฐานเธอก็นิพพาน แต่ถ้าบวชเป็นภิกษุณี แม้ว่าเราจะไม่มีโอกาสอยู่ร่วมกับเธอ แต่ก็ยังเห็นหน้ากัน จึงกราบทูลองค์สมเด็จพระภควันต์บอกให้ทราบว่า ข้าพระพุทธเจ้าต้องการให้ **รูปนันทา** บวชเป็นภิกษุณีพระเจ้าข้า

ขณะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า **เอหิภิกขุ** ซึ่งแปลเป็นใจความว่า **รูปนันทา** เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เหนือฟ้าไตรจักรที่เธอบำเพ็ญไว้ในกาลก่อนที่เป็นอานิสงส์สำเร็จไปด้วยฤทธิ์ที่สอยมาสวมกาย ผมที่ยาวนั้น ไชรัก็กลับกลายเป็นคน โคนหัวไปในทันที ร่างกายของเธอนี้ก็กลายเป็นนางภิกษุณีเต็มอัตรา

นี่ละบรรดาพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า แสดงเรื่องราวนี้มามั่นเหนี่ยวก็ตะกุกตะกักไปเป็นบางตอน วันนี้แรงไม่ดี ปรากฏว่าท่านสดับรับรสพุทธพจน์เทศนาขององค์สมเด็จพระชินศรีในวันนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็นพระสูตร แต่ว่าเป็นอริยสงฆ์เต็มอัตรา ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ที่ตั้งใจบำเพ็ญกุศลด้วยจรรยาสัมมาปฏิบัติในวันนี้

1. **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน ที่ท่านแล้วเป็นปัจจัยในการตัดความโลภ
2. **ศีลมัย** ที่ท่านสมาทานแล้ว ตั้งใจรักษาศีลแล้วเป็นปัจจัยตัดความโกรธ
3. **ภาวนามัย** ที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจสดับรับรสพุทธพจน์เทศนา ถ้าหากว่าใจใช้ปัญญาพิจารณาตามไปด้วยจะเป็นวิปัสสนาญาณตัวสุดท้าย

ผลที่สุดถ้าท่านทั้งหลายไม่ประมาทในชีวิตคิดว่า จะทรงความดีนี้อยู่ ก็จะได้บรรลุมรรคผลตามอย่างสาวกขององค์สมเด็จพระบรมครู คือ **พระนางรูปนันทา**

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า อาตมาแสดงพระธรรมเทศนามาตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ก็ได้ 30 นาทีพอดี ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศานี้ อาตมาขอตั้งสัตยาธิษฐานอังกุณพระศรีรัตนตรัย มีพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการของอภิบาลบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ให้มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒน์มลคลลสมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านพึงประสงค์สิ่งใดก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาจงทุกประการ

อาตมาพรับประทานวิสาขามานใน **รูปนันทาเถรีคาถา** ก็ขอยุติธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวังก็มีประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง ท่านวิสาขามหาอุบาสิกา
แสดงเมื่อ
วันศุกร์ที่ 3 กันยายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสส (3 จบ)

บุญญาณี ปรโลกัสมีง ปติภูจฺจฺวา โหนติ ปาณินันฺติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในความเป็นมาของมหาอุบาสิกาคนสำคัญในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองคศรัทธาบารมีที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีก็คือวันแรม 8 ค่ำ เดือน 10 วันนี้ การที่พุทธบริษัททั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลบุญราศี ก็เพราะว่ามีความเคารพในองค์สมเด็จพระมหามุนีบรมศาสดาเป็นเหตุ จึงได้พากันปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐผู้มีการบำเพ็ญกุศล คือ ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน สิลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล และภวานามัย ตั้งใจบำเพ็ญกุศลบุญราศีด้วยการสดับรับรสพุทฺธพจน์เทศนา และเจริญสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน การบำเพ็ญกุศลของท่านพุทธบริษัทนี้นั้น มีอานิสงส์เป็นเลิศประเสริฐยิ่งนัก แต่ถ้าหากว่าจะได้พรรณนาถึงอานิสงส์คุณบุญราศีที่บรรดาพุทธบริษัทบำเพ็ญแล้วในวันนี้ ก็เห็นว่าจะไม่จบในเวลาจำกัด ตามที่องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภณกษัตริย์ว่า พุทฺโธ อปฺปมาโร รัมโหม สังโฆ อปฺปมาโณ คุณของพระพุทธเจ้าก็ดี คุณของพระธรรมก็ดี คุณของพระอริยสงฆ์ก็ดี นี่หาประมาณมิได้

การที่บรรดาพุทธบริษัททั้งหลายบำเพ็ญกุศลในวันนี้ ก็ชื่อว่าเป็นพุทฺธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชา คำว่าบูชาแปลว่า ขอมรับนับถือซึ่งกันและกัน เป็นอันว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีความนับถือในพระพุทธเจ้า นับถือในพระธรรมนับถือในพระอริยสงฆ์ จึงได้ตกลงบำเพ็ญกุศลบุญราศีตามที่องค์สมเด็จพระมหามุนีทรงแนะนำ แต่การบำเพ็ญกุศลแบบนี้ ก็มีมหาอุบาสิกาคนสำคัญในพระพุทธศาสนาท่านหนึ่ง ซึ่งพระพุทธเจ้ากล่าวยกย่องสรรเสริญมาก ท่านผู้นี้ก็คือ ท่านวิสาขามหาอุบาสิกา

ความมีอยู่ว่า นางวิสาขามหาอุบาสิกา เกิดมาในชาตินี้มีกรรมเป็นพิเศษ ที่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐทรงยกย่องก็คือว่า หนึ่ง นางวิสาขามหาอุบาสิกา มีปัญญาอันเลิศ เธอมีปัญญาประเสริฐมาตั้งแต่อายุเด็กๆ สมัยอายุ 7 ปี เมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จไปถึง เมืองสาเกตุ อันเป็นสถานที่บ้านของ นางวิสาขา อยู่ ในการต้อนรับองค์สมเด็จพระบรมครู บิดามารดาได้มอบหมายให้ นางวิสาขา ซึ่งเป็นเด็กมีอายุเพียง 7 ปี จัดการเรื่องในการรับรององค์สมเด็จพระชินศรีแต่เพียงผู้เดียว นางก็สามารถจัดการได้เรียบร้อยทุกประการ การที่องค์สมเด็จพระ

พิชิตมารไปในเวลานั้น ไม่ใช่ไปแต่พระพุทธเจ้าองค์เดียว ไปมีพระสงฆ์ติดตามไปด้วย 500 รูป นางก็จัดการได้ดี

และอีกประการหนึ่ง นางวิสาขา นี้ องค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากล่าวว่าเป็นหญิงที่มีความร่ำรวยเป็นกรณีพิเศษ คือว่าตระกูลนี้จะจัดว่าเป็นมหาเศรษฐียิ่งกว่าเศรษฐีใดๆ จะนับเงินเป็น 80 โกฏิ หรือ 160 โกฏินั้นไม่ได้ ต้องนับกันเป็นเล่มเกวียนๆ เป็นแสนเป็นล้านเป็นโกฏิเล่มเกวียนอย่างนี้เป็นต้น ตัวอย่างนี้ขององค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาทรงกล่าวว่า เธอทำบุญพิเศษเข้าไว้

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตร ยังทรงยกย่อง นางวิสาขามหาอุบาสิกา ว่ามี **เบญจกัลยาณี** คือว่าเป็นหญิงที่มีความเป็นรูปงามและว่าเป็นนางงาม 5 อย่าง ตามพระบาลีกล่าวว่า **หนึ่ง** งามผมสมพักตร์ลักขณา **สอง** โอบฐาจิมลิมดูพริ้มเพรา **สาม** งามทนตย์ปลั่งดั่งสังข์ขัด **สี่** ผิดทักกรรณิการังามราสี **ห้า** คลอดบุตรสักเท่าไรวัยยังดี ก็หมายความว่า **ผม** ของ นางวิสาขา นี้จะหิวหรืออมไหว้จะสระจะล้างหรือไม่ก็ตามที ผมจะเรียบสะอาดอยู่ตลอดเวลา ไม่หิวก็เหมือนหิว ตามมาท่านกล่าว **โอบฐาจิมลิมดูพริ้มเพรา** ก็หมายความว่า **ริมฝีปาก** ของ นางวิสาขา เรียบสนิทไม่มีริ้วไม่มีรอย และก็แดงเรื่อๆ กำลังสวยพอดี **ข้อที่สามก็ ผิดทักกรรณิการังามราสี** นั้นก็หมายความว่า **ผิ** ของ นางวิสาขา นี้ย่อมเกลี้ยงเกลาไม่มีไฟไม่มีฝ้า แล้วยังสวยสดงดงามตามความนิยม **ข้อที่สี่** **ผิ** ของ นางวิสาขา นี้ไม่จำเป็นต้องชำระล้าง ก็มีความสะอาดและก็เงางามไม่ต้องขัด ไม่ต้องแต่ง ที่กล่าวว่า **คลอดบุตรสักเท่าไรวัยยังดี** ก็หมายความว่า **นางวิสาขา** นี้คลอดบุตรคนแรกเมื่ออายุ 16 ปี ต่อมาถึงอายุถึง 120 ปี ก็ปรากฏ **วัย** ของ นางวิสาขา ก็เหมือนคนอายุ 12 ปี ไม่เคลื่อนคลาด

แล้วองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถก็ทรงยกย่อง นางวิสาขาว่าเป็นผู้เลิศในเครื่องประดับกาย ได้แก่ นางวิสาขา มี **เครื่องมหาลดาประสาธน์** เป็นต้น ตามที่กล่าวมานี้ทั้งหมดยังไม่ครบถ้วนความดีของ นางวิสาขา แต่ว่าเวลานั้นน้อยก็ขอนำเรื่องราวเป็นต้นมา คำว่า **นางวิสาขา** มีปัญหาเลิศประเสริฐฉลาดเป็นกรณีพิเศษ แม้แต่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐียังยกย่อง **นางวิสาขา** และ **นางวิสาขา** นี้เป็นพระโสดาบันตั้งแต่อายุ 7 ปี

ที่เป็นดังนี้เพราะองค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้าทรงกล่าวว่า ในชาติแต่อดีตเป็นชาติที่แล้วๆ มา ไม่ใช่ชาติเดียว **นางวิสาขา** เป็นคนนิยมในการสดับธรรมและปฏิบัติธรรม ตามพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินวรศาสดาเป็นเหตุการณ็อบรมธรรมอย่างนี้ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์กล่าวว่า **เกิดไปชาติใดฉันใดจะเป็นคนที่มีปัญญามากก็ตาม บรรดาที่ท่านพุทธบริษัทสดับพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระสงฆ์นำมาแสดงและนำไปประพฤติปฏิบัติท่านทำเช่นใด นางวิสาขา ก็ทำเช่นนั้น** ก็เพราะอาศัยการฟังธรรมนี้แหละ จึงได้เกิดปัญญา

แต่ว่าปัญญาของ **นางวิสาขา** หนักไปในด้านของกองการกุศล จึงเป็นปัจจัยให้คนได้ **เบญจกัลยาณี** ข้อนี้ขององค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า และการเกิดของ **นางวิสาขา** นิยมในการบำเพ็ญทานกองการกุศลด้วย เพราะอาศัยการฟังธรรมทำให้เกิดศรัทธา

เป็นอันว่าในกาลครั้งหนึ่งในสมัย พระพุทธกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อ สมเด็จพระ
พุทธกัสสป เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว แต่ว่าศาสดาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วยังทรงอยู่
เหมือนกับศาสดา ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วยังอยู่เช่นเดียวกัน ท่านกล่าวว่าวันหนึ่ง นาง
วิสาขามหาอุบาสิกา เวลานั้นก็มีใช้คนร่ำรวยนัก แต่ก็อยู่ในเกณฑ์รวยเพราะผลของทานกองการกุศล
ที่ตนทำมาในชาติก่อน วันหนึ่ง เพื่อนๆ พวกนั้นมาชวน แนะนำว่าจะไปฟังเทศน์ในศาสนาขององค์
สมเด็จพระชินวร ซึ่งบรรดาพระสงฆ์ยังมีอยู่ นางวิสาขา นั้นอาศัยที่มีความเลื่อมใสในศาสนาของ
องค์สมเด็จพระบรมครูก็ไปด้วย

แต่ว่าการเดินทางไปในคราวนั้น ยังไม่ถึงที่ๆ จะฟังเทศน์ นางก็เห็นรูปหล่อขององค์
สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ที่เขาปั้นไว้ คือพระพุทธรูปที่เขาปั้นไว้อาคารที่มุ่งที่บังเขาปั้นไว้กลางทาง
สำหรับคนไปมาจะได้ไหว้ อาคารมีที่มุ่งที่บังหลังคามันก็ผุ ปรากฏว่าพระพุทธรูปองค์นั้นก็แตก ผิว
ก็แตก เป็นริ้วเป็นรอยบางชิ้นบางส่วนก็สลักหักพังไป เป็นต้น นางจึงเข้าไปไหว้รูปเปรียบสมเด็จพระ
พุทธศพล คือพระพุทธรูปองค์นั้น แล้วตั้งสัตยาธิษฐานกล่าวกับพระพุทธรูปองค์นั้นว่า หลังจาก
การสดับพระธรรมเทศนามาแล้ว หม่อมฉันจะให้ช่างมาปั้นซ่อมแซมสถานที่ และก็จะ
พระพุทธรูปนี้ให้ดีขึ้นตามเดิม

เมื่อนางฟังเทศน์กลับมาแล้ว นางก็จ้างช่างไปทำตามนั้น แต่การกระทำนั้น นางวิสาขา
ไม่ได้บนบานพระพุทธรูเจ้าว่า ต้องการจะให้เป็นคนสวย ต้องการจะให้เป็นคนรวย ไม่ได้ทำอย่างนั้น
ต้องการอย่างเดียวกันคือให้พระรูป พระโฉมรูปเปรียบขององค์สมเด็จพระภาควันต์เรียวร้อยงามดี จะ
เป็นปัจจัยแก่บุคคลทั้งหลายที่มีศรัทธามานมัสการกราบไหว้บูชา

องค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เพราะอาศัยที่ นางวิสาขามหาอุบาสิกา
ซ่อมแซมพระพุทธรูป ที่ปรักหักพังและกลับดีขึ้นตามเดิมและสวยสดงดงามเช่นนั้น เป็นต้น สมเด็จพระ
พุทธศพลจึงกล่าวว่าเกิดมาในชาตินี้ นางวิสาขา จึงได้ เบนบุญกัลยาณี มีความงาม 5 ประการ วันนี้เรา
เทศน์กันถึงเรื่องทานกองการกุศลโดยมีบุคคลเป็นเครื่องกล่าว

ต่อมามององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า ที่ นางวิสาขา ได้ เบนบุญกัลยาณี ก็กล่าวไปแล้ว
ต่อมามององค์สมเด็จพระประทีปแก้วกล่าวว่า ที่ นางวิสาขา ได้เครื่องมหาลาตาประสาธน์ กล่าวไว้ว่า เครื่อง
มหาลาตาประสาธน์ นี้เขาทำคลุมตั้งแต่เช้า แบบแขก คลุมมาทั้งตัวแบบเสื้อคลุม แล้วก็บนศีรษะ บน
ศีรษะนั้นเป็นนกงูร่าแพน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แก้วมณีนี้มีถึง 20 ทะนาน และเสื้อทั้งหมดปรากฏว่า
ไม่มีด้ายแม้แต่เส้นหนึ่ง ส่วนใดที่จะเป็นด้ายส่วนนั้นเขาทำด้วยเงิน ทั้งหมดทำด้วยทองคำก็ได้ แก้ว
ประพานบ้าง แก้วอินนิลบ้าง เพชรนิคจิตดาบ้าง เป็นต้น

เสื้อตัวนี้มีราคา 60 โกฏิหกบาทนะ ในสมัยนั้น ถ้าจะเทียบกับของเรา 60 โกฏิหกบาทนะก็
เท่ากับ 60 โกฏิตำลึง การคิดค่าของทองคำเวลานั้น ทองคำหนัก 1 บาทประมาณ 16 บาท ราชามัน
มากเหลือเกิน

สำหรับ เครื่องมหาลดาประสาธน์ ที่ นางวิสาขา ได้ในชาตินี้ องค์สมเด็จพระมหามุนีกล่าวว่า เป็นเพราะว่า นางวิสาขา เป็นผู้มีความพอใจในทาน คือได้ถวายผ้าไตรจีวรในพระพุทธศาสนา การถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนานี้ท่านกล่าวว่า ถ้าเป็นผู้ชาย พอฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาถ้าต้องการจะบวช องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวด้วยพุทธวาจาว่า เอหิภิกขุ ท่านทั้งหลายจงเป็นภิกษุมาเถิด เพียงเท่านี้ ผ้าไตรจีวรที่สำเร็จไปด้วยฤทธิ์จะลอยมาสวมตัวทันที เพราะว่าอาศัยว่าถวายผ้าไตรจีวรในพระพุทธศาสนา

สำหรับผู้หญิงที่ถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนา ได้เครื่องประดับที่มีความสำคัญที่มีนามว่า เครื่องมหาลดาประสาธน์ อย่าง นางวิสาขามหาอุบาสิกา

แล้วต่อมาองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พรรณนาความดีของ นางวิสาขานี้ว่า นางวิสาขา เกิดมาในชาตินี้เป็นคนรวยที่นับเงินเป็นเหรียญไม่ได้ต้องนับกันเป็นเล่มเกวียนๆ ว่า การแต่งงานใหม่ๆ บิดามารดาให้ของไปใช้ชั่วคราวกล่าวว่าถ้าไม่พอใช้จะมาเบิกใหม่เมื่อไรก็ได้ ตัวอย่างเป็นต้นว่า ให้ทองคำจริง 500 เล่มเกวียน เป็นทองแท่ง ในเงินแท่ง 500 เล่มเกวียน และให้ ภาชนะเครื่องใช้สอยคือ ถ้วย ชาม โถ กระโถน เป็นต้น ที่ทำด้วยทองคำ 500 เล่มเกวียน ภาชนะที่ทำด้วยเงิน 500 เล่มเกวียน และภาชนะที่ทำด้วยทองแดง 500 เล่มเกวียน เป็นต้น

ที่ นางวิสาขา รวยอย่างนี้ และอีกประการหนึ่ง เมื่อ นางวิสาขา เป็น อิศรภาพขึ้นแล้ว ก็ปรากฏว่า เป็นมหาอุบาสิกาที่บำรุงพุทธศาสนาอย่างยิ่งคู่กับ ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี หมายความว่า พระเจ้ามาตลีก็พันก็หมื่นก็แสนก็ตามที่ นางวิสาขา เลี้ยงได้ครบถ้วน แม้แต่คนที่เข้าไปอาศัยพระองค์อยู่ในวัดมีเท่าไร นางวิสาขา เลี้ยงได้ทุกคน ที่เป็นอยู่เนื่ององค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดากล่าวว่า นางวิสาขา มีความพอใจในทานมาในกาลก่อน นั่นก็หมายความว่าในตอนต้นๆ ท่านกล่าวว่า นางวิสาขาก็เป็นเหมือนๆ เช่นพวกเรา ไม่ได้มีความร่ำรวยยิ่งไปกว่าบุคคลธรรมดา แต่ว่า นางวิสาขา พอใจในการบริจาทานมาตั้งแต่สมัยเป็นคนจน

ถอยหลังจากนี้ไป เมื่อสมัยองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดามีนามว่า พระพุทธกัสสป เวลา นั้นนางวิสาขาเกิดในสมัยนั้นเช่นเดียวกัน แล้วก็มีความเคารพในองค์สมเด็จพระทรงธรรมด้วยกำลังของศรัทธา แต่ว่า นางวิสาขา เป็นหญิงที่มีฐานะพอสมควรแบบคนธรรมดาๆ ที่ว่าจะรวยก็ไม่รวย จะจนก็ไม่จนเป็นคนมีฐานะปานกลาง แต่ว่าเพื่อนของ นางวิสาขา คนหนึ่งนั้น เธอร่ำรวยมากมีเงินนับไม่ถ้วน เป็นผู้บำรุงพระพุทธศาสนา หมายความว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการอะไร คำว่าต้องการของพระพุทธเจ้านี้ ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโปรดทราบ ว่า ท่านจะไม่ออกปากขอ เป็นแค่เพียงว่าถ้าพระมาก ก็สั่งให้ยึดเสียดอยู่ด้วยกันตามเท่าที่มันจะพึงมี ถ้าสถานที่ไม่มีพระก็อยู่ตามโคนไม้บ้าง ตามถ้ำบ้าง ตามเพิงบ้างอย่างนี้เป็นต้น

เพื่อนของ นางวิสาขา คนนั้นเห็นสาวกขององค์สมเด็จพระทศพลและตลอดจน พระพุทธเจ้ามีความลำบาก ก็เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าขออนุญาตสร้างวิหารเป็นที่อยู่

สมเด็จพระบรมครู **พระพุทธกัสป** ก็ทรงอนุมิตินางก็ทำ ถ้ายบรดาพระสงฆ์มากขาดด้วยอาหาร นางก็ให้อาหาร ขาดด้วยเงินนางก็ให้เกสร ขาดด้วยผ้าผ่อนท่อนสไบ นางก็ให้ สมัย **สมเด็จพระพุทธกัสป** นั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรเสด็จไปไหน มีพระสงฆ์ติดตามอย่างน้อย 2 แสนรูปแต่ว่านางคนนี้เป็นเพื่อนของ **นางวิสาขา** เขาคีมาก มีเงินมาก มีศรัทธามากเลี้ยงได้ด้วยประการทั้งปวง

นางวิสาขา เห็นเช่นนี้แล้วจึงได้ตั้งใจคิดว่าชาติต่อไปถ้าพึงเกิดได้ ถ้าจะพึงเกิดก็จะขอมีฐานะเช่นเดียวกับเพื่อนหญิงคนนี้ หมายความว่าต้องการบำรุงพุทธศาสนาเช่นกับเพื่อน

ในวันหนึ่ง **นางวิสาขา** ได้นำภัตตาหารไปถวายองค์สมเด็จพระพิชิตมารพร้อมได้ด้วยพระสงฆ์ การถวายทานอย่างนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททำในวันนี้เขาเรียก เป็น **สังฆทาน** คือถวายพระตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไป อย่างนี้ท่านเรียกว่า **สังฆทาน** แต่ว่าเวลานั้นพระประมาณ 2 แสนรูป

เมื่อถวายทานเสร็จ **พระพุทธเจ้า** ก็ดี **พระอรหันต์** ก็ดี ก็ฉันเสร็จ ก่อนที่จะโมทนา **นางวิสาขา** ได้เข้าไปกราบองค์สมเด็จพระบรมศาสดา แล้วกล่าวมโนปณิธานปรารถนาว่า ถ้าชาติหน้าจะพึงมีข้าพเจ้าเกิดในชาติใดก็ดี ถ้าพบองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใด ขอข้าพเจ้าจงมีฐานะใหญ่เช่นเดียวกับเพื่อนของข้าพเจ้าคนนี้ และได้มีโอกาสทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระชินศรี คือบำรุงพระพุทธเจ้าด้วย บำรุงพระอริยสงฆ์และพระสงฆ์ทั้งหลายด้วย และก็ช่วยสร้างวิหารทานให้มีความสุขในที่อยู่ให้แก่พระสงฆ์ด้วยประการทั้งปวง

เมื่อ **นางวิสาขา** ตั้งนโมปถมานด้วยการถวายสังฆทานในครั้งนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วซึ่งมีนามว่า **พระพุทธกัสป** ก็พิจารณาด้วยอำนาจพุทธญาณอยากจะทราบว่าการตั้งมโนปณิธาน ความปรารถนาของหญิงคนนี้จะได้สมปรารถนาหรือไม่ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาซึ่งมีนามว่า **พระพุทธกัสป** ก็ทรงทราบด้วยอำนาจพระพุทธญาณว่า

ต่อไปในภพนี้ หลังจากเรานิพพานไปแล้ว เว้นระยะเวลา 1 พุทธันดรต่อมาจะมีองค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามีนามว่า **พระสมณโคดม** ทรงอุบัติขึ้นมาในโลก และหญิงคนนี้จะเกิดในสมัยนั้นมีนามว่า **วิสาขามหาอุบาสิกา** เธอจะมีเงินนับไม่ได้ มีโอกาสได้บำรุงพุทธศาสนาเช่นเดียวกับเพื่อนของเธอตามความปรารถนาที่เธอตั้งไว้

เมื่อทรงทราบแล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงได้ตรัสว่า ภคินีดูกร น้องหญิง ความปรารถนาของเธอสำเร็จสมความปรารถนาด้วยประการทั้งปวง คือต่อไปหลังจากตถาคตนิพพานแล้วเว้นไป 1 พุทธันดร องค์สมเด็จพระชินวรมีนามว่า **พระสมณโคดม** จะอุบัติขึ้นแล้วในโลก เธอจะเกิดในตระกูลมหาเศรษฐีใหญ่ มี **เมณฑกเศรษฐี** เป็นปู่ หลังจากนั้น เธอจะมีความเคารพในองค์สมเด็จพระบรมครู เพียงแค่อายุ 7 ปี เธอจะได้บรรลุโสดาปัตติผล เริ่มเป็นพระอริยบุคคลตั้งแต่นั้น ฐานะของเธอจะเป็นฐานะใหญ่ จะได้บำรุงพระพุทธศาสนาตามที่เธอตั้งใจไว้

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย การบำเพ็ญกุศลเนื่องด้วยความดีประเภทนี้ นางวิสาขา ทำมาก แต่ว่าทำด้วยศรัทธา แต่ก็อย่างนี้กันว่า นางวิสาขา เกิดมาทุกชาติจะเป็นคนร่ำรวย ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ในชาติบางชาติ นางวิสาขา เริ่มทำมาตั้งแต่เป็นคนจน เธอบำเพ็ญกองการกุศลตั้งแต่เพียงเล็กๆ น้อยๆ หมายความว่า มีฐานะเช่นเรา ที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า นางวิสาขา ว่า เป็นคนมีบุญพิเศษ ถ้าต้องการของนี้เพียง 10 ชิ้น เธอจะได้เกิน 10 ชิ้น ต้องการ 1 ชิ้น ได้เกิน 1 ชิ้น อย่างนี้เป็นต้น ทุกสิ่งทุกอย่างจะได้เกินความต้องการ

อนิสงส์ที่มีอย่างนี้นั้น องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดากล่าวว่า นางวิสาขา เวลาบำเพ็ญกุศล คือว่าเวลาในทานก็ดี ถวายทานแก่พระสงฆ์ก็ดี นางวิสาขา ชอบทำบุญแถม ชอบทำบุญเกิน แม้แต่เวลาให้ทานคนรับทานบอกว่าพอแล้วเจ้าคะ พอแล้วขอรับ นางก็บอกว่าอย่างนี้ก็ดี เอาอีกหน่อยนะจ๊ะ อย่างนี้ก็ดีเอาอีกหน่อยนะจ๊ะ อย่างนี้เป็นต้น อย่างนั้นก็ดี อย่างนี้ก็ดี ถ้าพระสงฆ์ในพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระชินศรีที่นางเลี้ยง นางถวายทานพระ พระบอกว่าพอแล้วโยม อย่างนี้พอแล้ว นางก็บอกว่า อย่างนี้ก็ร่อยเจ้าคะ อย่างนี้ก็ดีเจ้าคะขอแถมนิดแถมหน่อย

พระพุทธเจ้ากล่าวว่า การที่ นางวิสาขา บำเพ็ญมาตั้งแต่เป็นคนจน เวลาบำเพ็ญกุศลการให้ทานกับคน การให้ทานกับสัตว์ การถวายทานกับพระ นางวิสาขา ชอบแถมชอบเกินด้วยเหตุนี้ เมื่อเกิดมาในชาตินี้ สิ่งใดที่ นางวิสาขา ต้องการจะไม่ได้พอดี คือ ได้เกินพอดีกว่าที่นางต้องการเสมอ

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า วันนี้เทศน์กับถึงอนิสงส์ของท่าน แต่ว่าจะว่ากันเป็นคำบรรยายแล้วก็เกรงว่า ท่านพุทธบริษัทจะนั่งนานเกินไป จึงได้นำเรื่องราวตัวอย่างของท่านทั้งหลายได้แก่ นางวิสาขามหาอุบาสิกา มาเล่าสู่กันฟัง หมายความว่า เขาทำแล้วเขาได้ผลแล้ว ถ้าเราทำอย่างเขาก็จะได้ผลอย่างเขา สิ่งที่มีความสำคัญอยู่จุดหนึ่งของ นางวิสาขามหาอุบาสิกา คือ ความเป็นคนสวยก็ดี ถือว่าไม่มีความสำคัญ เพราะว่าสวยก็ตาย สวยก็แก่ และอีกประการหนึ่ง นางวิสาขามหาอุบาสิกา รวย รวยก็รู้จักตาย

แต่สิ่งที่มีความหมาย มีความสำคัญคือ นางวิสาขามหาอุบาสิกา ก็คือ ท่านผู้นั้นเป็นพระโศดาบันตั้งแต่อายุ 7 ปี ขื่อนี่น่าสนใจ แล้วก็ นางวิสาขา นั้นนั้ไชร้เมื่ออายุ 16 ปี เธอก็แต่งงานเป็นอันว่าพระโศดาบันกับพระสภิกาคามีนี้ยังแต่งงานอยู่ แต่ว่าสาวิกาของสมเด็จพระบรมครู นี้มีบุญมากเป็นพิเศษ คือว่าเธอรวยมาด้วย แต่งงานเมื่ออายุ 16 ปีด้วย เป็นพระโศดาบันเมื่ออายุ 7 ปีด้วย แต่ว่าแต่งงานแล้วแอบมีลูกชะ 20 คน จึงเรียกว่า วิสาขา ขึ้นงอกงาม คือมีลูกผู้ชาย 10 คน มีลูกผู้หญิง 10 คน แต่ว่านางมีผลเป็นพิเศษ คือว่าได้ เบนุจกัลยาณี คลอดบุตรลูกชายคนแรกเมื่ออายุ 16 ปี เธอเกิดไปอยู่เท่าไรๆ ก็ตามที มันก็สาวเท่านั้น

คือ นางวิสาขา นี้เป็นพระโศดาบัน นี่บรรดาพุทธบริษัทควรจะสนใจ เพราะเป็นสิ่งที่ไม่มี การสลายตัว ทุกสิ่งทุกอย่างพังไค รูปมีความสวยก็พังได้ ทรัพย์สมบัติมีมากก็หมดได้ เมื่อทรัพย์สมบัติไม่หมดไป เวลาเราตายเราก็นำทรัพย์สมบัติไปไม่ได้ ส่วนที่เราจะนำไปได้ นำไปได้ดีไม่มี

การถอยหลังคือ ความเป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโศดาบัน เป็นต้น ปรากฏว่านางฟ้าเทศน์ขององค์สมเด็จพระทศพลจบเดียวเป็นพระโศดาบัน นี่เขาฟังกันอย่างไร รวมความว่า เขาก็ฟังแล้วก็จำด้วย จำด้วยแล้วเขาก็นำไปประพฤติปฏิบัติด้วย ไม่ใช่สักแต่ว่าฟัง พระโศดาบันเขาเป็นแคไหน ความจริงพระโศดาบันมีอารมณ์ไม่หนัก ที่เราเรียกกันว่าชาวบ้านชั้นดี คือว่า

หนึ่ง พระโศดาบันตัดสักกายทิฏฐิเบาๆ ที่พระพุทธเจ้ากล่าวว่พระโศดาบันมีปัญญาเล็กน้อย มีสมาธิเล็กน้อย แต่ทรงศีลบริสุทธิ์ ที่มีปัญญาเล็กน้อยก็ได้แก่ ตัว สักกายทิฏฐิ ที่มีความรู้สึกว่ร่างกายที่เราเกิดมานี้มันต้องตายแน่ ในเมื่อร่างกายของเราจะตายก็ให้มันตายแต่เพียงร่างกาย ความดีเราจะไม่ยอมตายคือเราจะไม่ยอมไปอบายภูมิ

สอง ใช้ปัญญาพิจารณาความดีของพระพุทธเจ้า ของพระธรรม และของพระอริยสงฆ์ ว่ พระไตรสรณคมน์ทั้ง 3 ประการนี้ควรเคารพใหม่ ต้องใช้ปัญญาพิจารณาเมื่อปัญญาพิจารณาเห็นแล้วว่า องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ดี พระธรรมก็ดีพระอริยสงฆ์ก็ดี ท่านมีความดี ก็ตัดสินใจนับถือองค์สมเด็จพระชินศรีเป็นต้น ไม่มีการสงสัยในคุณพระรัตนตรัย คือว่า ตัดวิจิกิจฉา ความสงสัยในสังฆโยชน์ตัวที่ 2

ข้อที่สาม สิ้นพตปรามาส คือรักษาศีลห้าเด็ดขาด คือไม่ยอมบกพร่องอย่างลึ้มว่าศีลห้านี้จะขาดก็อาศัยว่มีเจตนาเป็นสำคัญ ถ้าผลออกไปหรือรู้ไม่ทันว่อะไรมันมีอยู่ สัตว์มันมีอยู่อย่างนี้เป็นต้น ไปชนหรือไปโดนหรือไปเหยียบมันเข้าตายโดยไม่เจตนานี้ก็ศีลไม่ขาด

องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถตรัสว่ นางวิสาขา ฟังเทศน์จบเดียวเธอมีปัญญาเข้าใจว่ ร่างกายมันจะตายไม่ลึ้ม มีความเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัยอย่าง ไม่เลื่อมคลาย มันคง มีจิตตั้งตรงไว้ โดยเฉพาะว่ ศีลห้าบริสุทธิ์ จิตก็มีวิมุคติ คือว่าต้องการพระนิพพานเป็นที่ไป เพียงแค่นี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่ นางวิสาขา ได้พระโศดาปัตติผล เป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า อาตมาแสดงพระธรรมเทศนามากี่หมด 30 นามีพอดี เห็นจะไม่ต้องอธิบาย เพราะเรื่องราวกล่าวช้ดอยู่แล้ว

ต่อไปนี้ อาตมาภาพขออาราธนาบารมีขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว และขอตั้งสัตยาธิษฐาน อ่างคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ของอภิบาลบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านให้มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านฟังประสงค์สิ่งใดก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนา จงทุกประการ อาตมาภาพรับประทานวิสาขามาใน ทานกถา ก็ขอยุติพระสังฆธรรมเทศนาคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง จูฬกสาฎกพราหมณ์

แสดงเมื่อ

วันอาทิตย์ที่ 26 กันยายน 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

วิริเยนะ ทุกขมัจเจตติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาใน **วิริยกลา** เพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรองครัทธาบารมีที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล
ประจำปักษ์ คือวันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 11 วันนี้ การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ตั้งใจ
มาบำเพ็ญกุศลในจรรยาสัมมาปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพราะว่า มีความเคารพในองค์สมเด็จพระทวงศ์
โสภาคย์เป็นอันดี จึงได้พากันมาบำเพ็ญกุศลบุญราศีตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า และการที่ท่านพุทธบริษัทมาถวายทานก็ดี สมาทานศีลก็ดี สดับรับรสพุทธพจน์
เทศนาที่ดี อานิสงส์อันนี้มีเป็นประการใด บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายก็ทราบแล้ว

ต่อไปนี้จะนำเอาพระสูตร ที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส
ไว้ เรื่องการบำเพ็ญเพียรปฏิบัติความดีตามที่องค์สมเด็จพระชินศรีตรัสไว้ว่า **เอกัสมิถ สมเย** ในสมัย
หนึ่งเมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ๆ ในตอนนั้นองค์สมเด็จพระ
จอมไตรบรมศาสดาเสด็จออกจาก **กรุงราชคฤห์มหานคร** แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็
ไปสู่ **กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร** ภายหลังเสด็จย้อนมาสู่ **เมืองพาราณสี** อันเป็นที่ประทับของ **พระเจ้าป
เสนทิโกศล** บรมกษัตริย์พระสหายเก่า เมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไป ณ ที่นั้น บรรดา
ประชาชนทั้งหลายทราบว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาเสด็จมา มีพระราชเป็นประมุข ต่าง
คนต่างมานมัสการองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า และคอยสดับรับรสพระพจน์เทศนาที่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว ประราธนาจะให้คนได้สดับรับรสพุทธพจน์เทศนาขององค์
สมเด็จพระประทีปแก้ว

ยังมีประชาชนหลายพวกด้วยกัน พากันประกาศให้ชาวบ้านทราบว่า เวลานี้สมเด็จพระผู้มี
พระภาคเจ้าคือ พระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก ขึ้นชื่อว่าพระพุทธเจ้าเราต้องการกันมานาน
หลายแสนปี แต่ทว่าเวลานี้องค์สมเด็จพระชินศรีทรงอุบัติขึ้นแล้ว และก็จะเทศน์ทั้งกลางวันและ
กลางคืน ขอพ่อทั้งหลาย แม่ทั้งหลาย ที่มีศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพากันไปฟัง
ธรรม

ในกาลครั้งนั้นก็ปรากฏว่า มีพราหมณ์สองตายาย ภายหลังมีนามว่า **จูฬกสาฎก** แต่ความ
จริงพราหมณ์สองคนนี้แกชื่ออะไรไม่ทราบ ที่มีนามว่า **จูฬกสาฎก** ก็อาศัยปฏิบัติที่แก่ทำบุญ แต่
พราหมณ์สองคนนี้เป็นคนจนมากและตามประเพณีของพราหมณ์ เมื่อออกจากบ้านแล้วจะมีเพียง
ฝ้านุ่งอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีผ้าห่มไปด้วย คือนุ่งผืนหนึ่งกับผ่มผืนหนึ่ง แต่ก็ว่าเป็นการบังเอิญอย่าง
ยิ่งก็ว่าบ้านนี้มีฝ้านุ่งอยู่ 2 ผืน แต่ว่ามีผ้าห่มอยู่ผืนเดียว คือตากับยายมีฝ้านุ่งกันคนละผืน และมี

ฝ่าห่มผืนเดียว ถ้าเวลาแกออกจากบ้าน ชายก็ต้องเฝ้าบ้านเพราะไม่มีฝ่าห่ม ถ้าชายออกจากบ้าน ตาก็ต้องเฝ้าบ้านเพราะไม่มีฝ่าห่มจนมาก

เมื่อทราบข่าวว่า องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลกและก็ได้เสด็จมาที่ เมืองพาราณสี ในคืนวันนี้จะเทศน์เป็นกัณฑ์แรก ที่พระราชอุทยานของพระราชชา เพราะพระราชชาทรงอนุญาตว่า บุคคลทั้งหลายต้องการจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครก็เข้าได้ อนุญาตทั้งหมด เพราะว่าพระราชชามีความเลื่อมใสเคารพในองค์สมเด็จพระสุคตอย่างหนึ่ง อีกประการหนึ่งสมัยก่อนก็เคยเป็นเพื่อนกันมา เรียนหนังสือมาด้วยกัน เมื่อตาได้ทราบข่าวองค์สมเด็จพระภควันต์มาแล้ว ประารถนาจะไปฟังเทศน์องค์สมเด็จพระประทีปแก้ว จึงได้ถามท่านชายว่า ชาย ชายกับฉันนี้มันไปพร้อมกันไม่ได้ เพราะว่าเรามีฝ่าห่มผืนเดียว ถ้าชายไปฉันก็จะอยู่บ้าน ฉันไปชายก็ต้องอยู่บ้าน เพราะองค์สมเด็จพระภควันต์ท่านเทศน์ทั้งกลางวันและกลางคืน อยากจะทราบว่ายายจะไปคืนวันนี้หรือว่าวันพรุ่งนี้

เมื่อพราหมณ์ผู้เป็นภรรยาได้ฟังวาจาของผู้มีสามี ก็บอกกับผู้เป็นสามีว่าหูตาฉันนะมันไม่ค่อยจะดี แแรงก็น้อย ถ้าจะไปเวลากลางคืนก็แสนจะลำบากมากถ้าอย่างนั้นละก็ตาไปก่อน กลางวันฉันถึงจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าฟังพระธรรมเทศนา เป็นอันว่าสองตายายตกลงกันตามนี้แล้ว ท่านตาก็ตั้งใจไปฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ห่มผ้าเดียวที่มีกันอยู่สองคนออกจากหามไป

แต่ว่าวันนั้นพอองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเสด็จมาถึง พระเจ้าปเสนทิโกศล บรมกษัตริย์จำเป็นต้องยกกองทัพไปปราบข้าศึกที่ยกมาประชิดติดพระนคร แต่อาศัยว่ามีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินวร และถือบารมีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และสังฆรัตตะ เป็นที่พึ่ง จึงสามารถปราบปรามข้าศึกได้โดยฉับพลัน ข้าศึกแพ้ไป เมื่อข้าศึกแพ้ไปแล้วก็ตั้งใจกลับมาเฝ้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ณ เวลากลางคืน

พอมาถึงแล้วก็สั่งทหารชั้นผู้น้อยตั้งแต่พลทหารขึ้นมา ให้ทหารชั้นผู้น้อยกลับบ้าน ได้ แต่ว่า นายทหารชั้นผู้ใหญ่กับพระองค์เข้าไปฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีรับสั่งว่าเทศน์ยังไม่จบเพียงใดห้ามกลับบ้านเพียงนั้นคืนนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดามุ่งเฉพาะบุคคลคนเดียว คือเวลาที่พระพุทธรเจ้าเทศน์นี้ คนจะมาฟังก็คนก็ตาม แต่ถ้ารู้ว่าใครจะมีมรรคผลเกิดขึ้นในเวลานั้น องค์สมเด็จพระภควันต์จะเทศน์เจาะเฉพาะบุคคลนั้นเป็นสำคัญและบุคคลทั้งหลายที่พลอยได้ก็มากมายด้วยกัน เพราะพลอยฟังเรื่องนั้น แต่ว่าพระพุทธรเจ้าก็ไม่ได้บอกนะว่าจะเทศน์เฉพาะคนนั้นคนนี่ เป็นเรื่องใจของท่าน

รวมความว่าวันนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์เทศน์เฉพาะเรื่องของท่านโดยเฉพาะ กล่าวอานิสงส์ของท่านว่า ท่านัง สักคโส ท่านัง ทานยอมเป็นบัจฉัย ให้บุคคลเกิดในสวรรค์ สวรรค์มันมีความสุขอย่างไร องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงบรรยายเป็นลำดับ ก็ปรากฏว่าเวลานั้น ยามต้น

ท่านพราหมณ์ก็ปรากฏว่าแสนจะยากจน คือ **อุพทสาฎก** ฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระทศพลเรื่อง อานิสงส์ของท่าน ที่พระพุทธเจ้าบอกว่า การให้ทานนี้มันเป็นปัจจัยให้ในปัจจุบัน ก็คือความสุขใจ คือ

ปิโย บุคคลผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของบุคคลผู้รับ เมื่อบุคคลไหนมีคนรักมาก ก็มีความสุข
กิตติศัพท์ คนที่ให้ทานมีชื่อเสียงความดีฟุ้งขจร ไกล

วิสารโท บุคคลผู้ให้ทานแล้วจะเป็นแก้วกล้าในบริษัท ก็หมายความว่า มีคนรักมากก็ไม่ได้มีความกลัว

อสังมุพโท ก็หมายความว่า ตายก็ไม่หลงตาย คือมีชีวิตอยู่ก็มีความสุข มีคนรักมาก เวลาจะตายก็ไม่หลงตาย

ทนาง์ สักคโส ทานัง ตายแล้วอย่างยัง คนให้ทานไปเกิดในสวรรค์ มีวิมานเป็นที่อยู่

และองค์สมเด็จพระบรมครูก็ตรัสว่า คนที่ให้ทานแล้วถ้าพ้นจากสวรรค์ลงมาถ้าเกิดเป็นคนขึ้นชื่อว่า ความยากจนเข็ญใจจะไม่ปรากฏแก่บุคคลผู้นั้นจนกว่าจะเข้าพระนิพพาน

เมื่อพราหมณ์ผู้นั้นท่านเป็นคนจนแสนจน ฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระทศพลแบบนั้นก็เกิดความเลื่อมใส ตั้งใจว่า เราจะถวายทานแต่อย่างอื่นมันไม่มี มีผ้าห่มอยู่ผืนเดียว ยามต้นคิดว่าจะถวายทาน แต่จิตคิดห้วงท่านยายที่บ้านว่า เอ๊ะ เทศน์ดีๆ อย่างนี้ที่เราไม่เคยฟังมาก่อน ถ้าเราเอาผ้าไปถวายสมเด็จพระชินวรเสียแล้ว พรุ่งนี้ยายจะมาฟังเทศน์ได้ยังไง เกิดความห้วงในยายขึ้นมาเลยไม่ถวายพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์ย่ำแบบนั้นใน **ยามที่สอง** พราหมณ์ก็ตั้งใจอีก แต่จิตห้วงยายขึ้นมากระบังไว้ **ยามที่สาม** องค์สมเด็จพระจอมไตรก็เทศน์ซ้ำแบบนั้นแหละ จนกระทั่งพราหมณ์เกิดศรัทธา จึงตัดสินใจว่า ยายแก่จะมาฟังเทศน์ได้หรือไม่ได้ก็ช่างเถอะ ฉะฉานแล้วก็หมดเรื่องกันไป ว่าไง เดี่ยวไอนั้นมันถอดเสื้อถวายไม่ได้ละ

รวมความว่า ตัดสินใจเปลื้องผ้าออกจากกาย พับเสียดแล้วก็เข้าไปถวายองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ไฉ่ฝ้านะมันเก่าแสนเก่า วางไว้เบื้องพระบาทขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ ถอยหลังกมาเปล่งวาจา **ซีตั้งเม ซีตั้งเม ซีตั้งเม** ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า กุชนะแล้ว กุชนะแล้ว กุชนะแล้ว เสียงดังก้องไปทั้งพระราชอุทยาน

พระเจ้าปเสนทิโกศล ประทับอยู่ที่นั่น นึกแปลกใจว่านี่เราไปรับทัพจับศึกกลับมา เข้าศึกแพ้ไป แต่ว่าอิตาเถกนนี้แก่ชนะใคร สงสัยแก่ก็ตะโกนก็ร้องอยู่ไม่หยุด กุชนะแล้ว กุชนะแล้ว กุชนะแล้ว ไม่ฟังเสียงใครทั้งหมด ท่านถึงได้สั่งให้นายทหารชั้นผู้ใหญ่เข้าไปถาม นายทหารชั้นผู้ใหญ่เข้าไปถาม ถามว่า คุณลุง คุณลุงชนะใครครับ ไปรบกับใครมา

คุณลุงก็กราบเรียนบอกว่า ผมไม่ได้รบกับใครหรอกครับ ผมรบกับความตระหนี่ที่มันมีอยู่ในใจ ไฉ่ความตระหนี่นี้มันตั้งผมไว้ตั้งแต่ยามต้น ผมจะถวายผ้ากับสมเด็จพระทศพล มันก็ห้วงยายยามที่สองผมจะถวายใหม่ ความตระหนี่ในใจมันก็เกิดห้วงยายขึ้นมาถวายไม่ได้ ยามที่สามผม

ตัดสินใจถวายแน่ พຽງนี้ย้ายจะมาได้หรือไม่ได้ก็ช่างมันเถอะ ผมก็ออกจากบ้านไม่ได้เหมือนกัน เพราะว่ามีฝ้ายนึ่งฝืนเดียว ต่างคนต่างคนและฝืน ฝ้ายห่มไม่มีแล้ว

เมื่อนายทหารทราบว่ ท่านตัดสินใจเอาฝ้ายฝืนเดียวที่มีอยู่ด้วยกันสองคนถวายองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว จึงมารายงานให้ พระเจ้าปเสนทิโกศล ทราบพระเจ้าปเสนทิโกศล จึงได้สั่งคนสนิทให้ไปเอา ฝ้ายสาฎก อย่างดีที่ทำจาก แคว้นกาสิ สมัยนั้นเขาถือว่ามีราคามาก คีมาก มาให้กับพราหมณ์คู่หนึ่ง สองฝืนห่มฝืนนึ่งฝืน แกร็บแล้วแก็ถวายเป็นพุทธเจ้าอีก ให้นำมา 4 ฝืน แก็นำไปถวายพระพุทเจ้าอีก นำมา 8 ฝืน ก็นำไปถวายพระพุทเจ้าอีก ผลที่สุดให้นำมา 32 ฝืน แก็ถวายพระพุทเจ้าหมดเลย

เลยต้องเลิกกัน ถ้าขึ้นให้เท่าไร องค์สมเด็จพระจอมไตรแบกไม่ไหวแน่ ต่อมา พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงมีพระบัญชาว่า ต่อนี้ไปไม่ให้แล้วพราหมณ์ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ฉนั้นจะตั้งพราหมณ์ไว้ในตำแหน่งคหบดี คหบดีนี้มีทรัพย์ต่ำกว่า 40 โกฏิลงมา จึงพระราชทานทรัพย์ต่ำกว่า 40 โกฏิ นิดหน่อยให้แก่พราหมณ์แล้วก็พระราชทานส่วยให้อีก 100 ตำบล ให้คนสำหรับรับใช้คือ ชาย 100 หญิง 100 ช้าง 100 ม้า 100 โกล 100 กระบือ 100 เป็นต้น

รวมความว่า ตาพราหมณ์บำเพ็ญกุศลกับองค์สมเด็จพระทศพล ลงทุนฝ้ายฝืนเดียว แต่ว่ามีฐานะเป็นคหบดี ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าพราหมณ์ถวายหมดตัวนะ แม้ฝ้ายฝืนเดียวแม้จะราคาถูกแต่อย่าลืมนะ พราหมณ์นะมีอยู่เท่านั้น

ฉนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์เมื่อเทศน์จบ บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายพราหมณ์ก็กลับบ้านสบายแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วประทับอยู่ต่างหากบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายก็นั่งประชุมกัน ว่าน่าอัศจรรย์หนอ ที่พราหมณ์ที่ชื่อ จูเพกสาฎก บำเพ็ญกุศลกับองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นผลในปัจจุบัน ฝ้ายเก่าๆ ของเธอฝืนเดียวเท่านั้นถวายแก่พระพุทเจ้า แต่ว่าในที่สุดพราหมณ์ก็ได้เป็นคหบดีภายในคืนเดียวกันนั่นเอง

สำหรับพระผู้มีพระภาคเจ้านั่งอยู่ไกลนะ พระคยู่ไกลสมเด็จพระจอมไตรทรงได้ยินด้วยอำนาจทิพโสศญาณ สมเด็จพระพิชิตมารจึงได้เสด็จไปที่หมู่สงฆ์ที่นั่นประชุมกัน บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายเหล่านั้นก็ปุ้อาสนะ อาราธนาให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทรงประทับนั่ง แล้วพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้มีพระพุทฐีกาตรัสว่า ภิกขเว คูกร ภิกษุทั้งหลาย เธอสนทนากันด้วยเรื่องอะไร นี้ความจริงท่านทั้งหลายก็ทราบแล้วว่า พระพุทเจ้าทรงรู้เรื่องแล้วทั้งหมด แต่ถาจะถามว่า ทำไมองค์สมเด็จพระบรมสுகตจึงต้องถามพระ ก็เพราะว่าเป็นจริยา คือเป็นมรรยาทในทางพระพุทศาสนา พระพุทเจ้าก็ดี พระสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี จะรู้ความสุขความทุกข์ของบุคคลผู้ใด จะรู้จริยาของบุคคลใดก็ตามที่ ก็ต้องทำตนเป็นคนไม่รู้ไว้ก่อนเสมอ เพราะยังไม่ถามต้องไม่รู้ พระพุทเจ้าก็เช่นเดียวกัน เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์ถามแบบนั้นแล้ว บรรดาพระสงฆ์ทั้งหมดก็กราบทูลองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ว่าที่คุยกันก็เห็นเป็นเรื่องอัศจรรย์ที่

พราหมณ์คนนั้นถวายเป็นผ้าเก่าๆ กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันสงฆ์ได้เป็นคหบดีภายในคืนเดียวกัน

สมเด็จพระภควันต์จึงได้มีพระพุทธปฏิมาตรัสว่า คุณกร ภิกษุทั้งหลาย ชำเกินไปสำหรับพราหมณ์ ถ้าพราหมณ์ตัดสินใจถวายตถาคตตั้งแต่ยามต้น พราหมณ์จะได้เป็นมหาเศรษฐีในคืนวันนี้ ถ้าพราหมณ์ตัดสินใจถวายตถาคตในยามที่สองพราหมณ์จะได้เป็นอนุเศรษฐีในคืนวันนี้ แต่ว่าพราหมณ์ตัดสินใจถวายในยามที่สามจึงได้เป็นแค่คหบดี องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าการบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนาต้อง **ตุริตะ ตุริตัง สีมะ สีฆัง** คือตัดสินใจเร็วๆ ใดๆ ถ้าตัดสินใจเร็วได้ผลมาก ก็ได้จับพลัน ถ้าตัดสินใจช้าก็เช่นเดียวกับพราหมณ์

เวลานี้มาเทศน์แสดงแก่บรรดาพุทธบริษัทก็เพราะว่า เวลานี้บรรดาพุทธบริษัทที่นั่งอยู่ที่นี่ต่างคนต่างหวังความดี ต่างคนต่างต้องการความสุข แต่ว่าท่านทั้งหลายหวังความดี ก็ให้ดูตัวอย่างพราหมณ์เป็นสำคัญ เพราะพราหมณ์คนนี้ต้องใช้ความเพียรทำหั้นกับกิเลส ได้แก่ **มัจฉริยะ** คือความตระหนี่ มากเพียงไรเพราะพราหมณ์แกมีผ้าผืนเดียว สิ่งที่จะเป็นเหตุร้ายมากที่สุดก็คือหมายความว่า ถ้าง่ายผ้าห่มไปแล้ว นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป พราหมณ์สองคนตายจะไม่มีสิทธิ์ออกจากบ้านเลย เพราะว่าต่างคนต่างก็มีผ้าผืนกันคนละผืน ผ้าห่มไม่มีออกไม่ได้ ประเพณีของพราหมณ์ แต่พราหมณ์ก็ใช้ความพยายามคือ ความเพียรตัดกิเลสทำหั้นตั้งแต่ยามต้น และก็ยามที่สองมาตัดสินใจเด็ดขาดทำหั้นกิเลส คือ **มัจฉริยะ** ความตระหนี่ได้ในยามที่สาม

ในที่สุดพราหมณ์ก็เข้าถึงไตรสรณาคมน์ คือเคารพพระพุทธเจ้า พระธรรมพระอรียสงฆ์แน่นอน และตัดสินใจถวายทานด้วยผ้าเก่าๆ กับองค์สมเด็จพระชินวรด้วยเพียงผืนเดียวก็หมดตัว จึงได้อานิสงฆ์เป็นคหบดี

หากว่าท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นี้ คือตั้งใจตั้งใจน้อมสการพระรัตนตรัยหรือกล่าวว่ **พุทธัง ัมมัง สังฆัง สรณัง คัจฉามิ** ซึ่งแปลเป็นใจความว่าข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอรยสงฆ์ เป็นที่พึ่ง แล้วก็ **ปาณาติปาตา เวรมณี** เป็นต้น คือตั้งใจปฎิญาณตนว่า นับแต่นี้ไป ข้าพเจ้าทั้งหลายจะไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต จะไม่ลักขโมย ถือของที่บุคคลอื่นไม่ให้โดยชอบธรรมจะไม่ประพฤตผิดในกาม จะไม่กล่าววาจามุสาวาท จะไม่ดื่มสุราและเมรัย นี่เฉพาะศีลห้านะ เท่านั้นพอ

ถ้าตั้งใจตามนี้ ถ้าปฎิญาณตามนี้ และตั้งใจทำจริง ถ้าบรรดาพุทธบริษัทชายหญิงจะบอกว่า มั่นยากแสนยาก เพราะอาการมันชินคือ ละเมิดศีลมาจนชิน ถ้าละเมิดศีลจนชิน รับประทานปฏิบัติไม่ได้ก็หมายความว่า ตั้งหน้าตั้งตาโกหกพระจนชินเหมือนกัน สมาทานที่ไร รักษาไม่ได้สักที นี่มุสาวาทโกหกพระมะ แกตกรนกระนะ ตาหง่า นะ แกตกรนกรลิกกว่าคนอื่นเขาณะ เป็นหัวหน้าเขาณะ ถ้าหากว่าเราถือความชินนี้เป็นสำคัญ ก็หมายความว่า ต้องตกรนกรจนชินเหมือนกัน การเข้าถึงพระไตรสรณาคมน์ คือเคารพพระพุทธเจ้า พระธรรม และ พระอรียสงฆ์ คนที่จะเข้าถึงไตรสรณาคมน์จริงหรือไม่จริง เขาคุยกันที่ศีลห้า แล้วศีลห้ามีไว้ทำไม ถ้าจัดเป็นศีลของโลกียวิสัย องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาบอกว่ามีไว้ตัดทุกข์ในชาติหน้า

คือทุกข์ในชาตินี้ตัดไม่ได้ แค่บรรเทาได้ ใจพอเป็นสุข แต่ทุกข์มันต้องมี ที่ทุกข์มันมีเพราะอะไร เพราะมันเกิด ยังต้องเกิด ในเมื่อเกิดขึ้นมาแล้วสิ่งที่ได้รับก็คือ ความแก่ ความป่วยไข้ไม่สบาย และก็มีความตายเป็นที่สุด ในขณะที่เราเป็นมนุษย์ มีอะไรบ้างที่เราจะพึงได้รับ สมบัติที่เราจะพึงได้รับจริงๆ ในขณะที่เป็นมนุษย์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ การป่วยไข้ไม่สบายทางกาย

การป่วยไข้ไม่สบายทางกายนี้ สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่า เป็นโทษจาก **ปาลมคติบาต** เพราะอาศัยการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมาในชาติก่อน กรรมมันย้อนมาสนองเรา นี่เราต้องป่วยกัน เสียเงินทองเสียเวลาการทำงานเพราะใจร้ายฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

ข้อที่สองสมเด็จพระธรรมสามิสรากล่าวว่า ทรัพย์สินที่ต้องสลายไปเพราะน้ำท่วมบ้าง ลมพัดให้พังบ้าง ไฟไหม้บ้านบ้าง ถูกขโมยขโจรลัก ถูกเขาโกงบ้าง เป็นต้น อย่างนี้องค์สมเด็จพระทศพลกล่าวว่า เป็นโทษจาก **อทินนาทาน** คือเราลักขโมย เราคดโกงทรัพย์สมบัติเขาไว้ มันมาสนองตน

และข้อที่สาม องค์สมเด็จพระทศพลตรัสว่า การที่มีคนได้บังคับบัญชาว่ายากสอนยาก มีลูกก็ว่ายากสอนยาก เป็นต้น อันนี้องค์สมเด็จพระทศพลกล่าวว่า เป็นโทษมาจาก **กามสมุจจฉาจาร** เพราะเจ้าชู้มากเกินไป

ข้อที่สี่องค์สมเด็จพระจอมไตรกล่าวว่า บุคคลผู้ใดกล่าววาจาไร้ศีลธรรม คือไม่ยอมกล่าวตามความเป็นจริง จะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ตาม เกิดมาชาตินี้วาจาไร้ประโยชน์ ถึงแม้ว่าจะพูดจริง คนอื่นเห็นว่าเป็นวาจาที่เป็นโทษ ไม่ยอมรับฟังไปแล้วไม่มีใครเขาเชื่อ นี่ก็เพราะว่านิยมการโกหกมดเท็จ

ข้อที่ห้า องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้คนเป็นโรคเส้นประสาทสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์บ้าง กลายเป็นคนบ้าบ้าง เลยกเกิดมีอาการเสียคนทางใจ กายเป็นสุขแต่ใจเป็นทุกข์ ก็เพราะอาศัยการดื่มสุราและเมรัย

การที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า เข้าถึงไตรสรณาคมน์ คือนิยมพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์ นี้มีบุญมาก ที่พระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า **พุทฺโธ อปฺปมาโณ ฆมฺโม อปฺปมาโร สันฺโฆ อปฺปมาโณ** คุณของพระพุทธเจ้าก็ดี คุณของพระธรรมก็ดีคุณของพระอริยสงฆ์ก็ดี หาประมาณมิได้ ถ้าบุคคลใดยึดเอาคุณพระรัตนตรัยทั้งสามประการประจำใจเข้าไว้ คนประเภทนี้ตกนรกไม่เป็น ถึงจะมีบาปอกุศลมาในกาลก่อนเพียงใดก็ตามที่ สมเด็จพระชินศรีกล่าวว่า เพียงแค่นี้ชื่อของพระองค์เท่านั้น ตายแล้วไปสวรรค์นับแสนนับโกฏิ ตกนรกไม่ได้ เพราะความดีขององค์สมเด็จพระจอมไตร

นี่ข้อต่อมาองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวว่า ให้สมาทานศีลห้า และทรงศีลห้าทั้งนี้ เพื่อเป็นการบรรเทาทุกข์ที่เราทำมาแล้วในชาติก่อน และถ้าต่อไปองค์สมเด็จพระชินวรกล่าวว่า บุคคลใดที่มีศีลห้าประจำบุคคลผู้นั้น องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่าเป็นผู้เข้าถึงไตรสรณาคมน์ว่าโดยตรงก็ว่ามีความสุขแต่ก็ไม่แน่นอน เพราะจิตยังเป็นโลกีย์วิสัยอยู่ ยังมีความห่วงไหวแล้วก็ในขณะที่ใดถ้าจะตายก็เป็นการบังเอิญอย่างยิ่ง ถ้าบรรดาพุทธบริษัทชายหญิงมีกำลังใจเศร้า

หมองในเวลานั้น คือเวลาจะตายลี้มพระพุทเจ้า ลี้มพระธรรม ลี้มพระอริยสงฆ์ลี้มศีล กลับมีใจเศร้าหมอง ภาวะนกรวายเป็นอย่างหนึ่ง ห่วงหน้าห่วงหลังเกินไป อย่างนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรกล่าวไว้จิตเศร้าหมอง ลงนรกได้เหมือนกันแต่ถ้าพ้นนรกเมื่อใดก็ไปสวรรค์เมื่อนั้น

นี่เป็นการป้องกันลงอบายภูมิแน่นอน องค์สมเด็จพระชินวรก็ตรัสว่า ในเมื่อจิตเคารพในพระไตรสรณคมน์ทั้ง 3 ประการแล้ว มีจิตรับเคารพศัลห้ งดเว้นได้ทุกอย่าง คือการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม คี๋มสุราเมรัย มุสาวาท ไม่มีในเจตนาของเรา มีความเคารพในพระพุทเจ้าจริง ๆ เคารพในศีลจริง ๆ ถ้าบรรดาท่านพุทบริษัททั้งหลายชายหญิงทรงอารมณ์ได้อย่างนี้ สมเด็จพระชินศรีตรัสว่า

ให้เอาจิตห่วงเหนี่ยวเอาไว้เฉพาะนิพพานอารมณ์เดียวคือมีจิตคิดไว้เสมอว่าการเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นทุกข์ หากความสุขจริง ๆ มันไม่ได้ ถ้าตายจากคนเป็นเทวดาหรือพรหมเพียงใด ก็มีความสุขชั่วคราว หมคบุญวาสนาบารมีก็ต้องลงมาจุดที่จะสุดตลอดกาลสมัยได้แก่นิพพานแห่งเดียว ถ้ามีความเคารพในพระรัตนตรัยจริง มีศีลห้าบริสุทธิ์จริง และบรรดาพุทบริษัทชายหญิงตั้งจิตไว้ โดยเฉพาะว่า ถ้าขันห้ห้คือ ร่างกายนี้มันตายเมื่อไร จุดที่เราจะไปคือนิพพานจุดเดียวการทำความดีทุกอย่าง ให้ท่านแก่สัตว์ให้ท่านแก่คน ถวายท่านแก่พระสงฆ์ตั้งใจสดับรับรสพุทพจน์เทศนา รักษาศีล เจริญภาวนา ทุกสิ่งทุกอย่างนี้ไม่หวังผลตอบแทนในปัจจุบัน ต้องการอย่างเดียวเพื่อเป็นกำลังไปนิพพาน

ถ้ากำลังใจของท่านพุทบริษัทเต็มไปด้วยแบบนี้ นั้น ท่านกล่าวว่าท่านผู้นั้นเป็นพระโสดาบัน หรือพระสกิทาคามี ที่ต้องใช้ความพยายามนิดหนึ่งต้องฝืนใจหน่อยหนึ่งอย่าง **จูเพกสาฎก** ท่านทนฝืนความจนถวายผ้าแก่พระสัมมาสัมพุทเจ้าเพื่อความสุขของท่าน

ถ้าพวกเราต้องการความสุขที่ถาวรจริง ๆ ก็เคารพในพระพุทเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์ ให้จริง และกั้ทรงศีลห้าให้บริสุทธิ์จริง จิตตั้งใจเฉพาะพระนิพพานจริง อย่างนี้ทั้งชายและหญิงทั้งหมด สมเด็จพระบรมสุคตกล่าวว่า ท่านเป็นพระโสดาบัน หรือพระสกิทาคามี ถ้าตายลงไปคราวนี้ขึ้นชื่อว่า อบายภูมิทั้ง 4 คือเกิดเป็นสัตว์นรก เปรต เป็นอสุรกาย เป็น สัตว์เดรัจฉาน ไม่มีสำหรับท่าน อย่างเร็วที่สุดที่เกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นมนุษย์ชั้นดีแต่ว่าโอกาสน้อย

ถ้าตายจากคราวนี้ เราคิดว่า เราต้องการพระนิพพาน เมื่อตายเมื่อไร ใจมันก็ไปนิพพานเมื่อนั้น รวมความว่าทุกท่านจะหาความสุขได้โดยง่าย ๆ

เอาละ บรรดาท่านพุทบริษัททั้งหลาย ว่ามาว่าไปมันก็หมดเวลาอาตมาภาพขออุทิศพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ ในที่สุดของพระธรรมเทศนา นี้ อาตมาภาพขอตั้งสัตยาธิษฐานอ้างคุณพระศรีรัตนตรัย มีพุทรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้งสามประการ ขอจงคลันดาลให้บรรดาท่านพุทบริษัททุกท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วย จตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านพึงประสงคั้สิ่งใด ก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาจงทุกประการเอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง พระเวสสันดร

แสดงเมื่อ

วันเสาร์ที่ 2 ตุลาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

ผู้สวดคือ วรวิณนา เทติ อิมัง ชัมมเทสนัง ตถา

นิโครธาราม วิหรัณโต โปกขรวัสสัง อารัมภภเถสีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ในความเป็นมาของเรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก หรือตามภาษาที่นิยมกันเรียกว่า เทสน์ คาถาพัน คำว่า คาถาพัน นี้ เขาหมายความว่า เขากล่าวเป็นคาถาตอนละ 8 บท หรือ 8 คำ ได้ 8 พันคำพอดี ในเรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก จึงเรียกว่า คาถาพัน คือ คาถาหนึ่งมี 8 คำ แต่ว่าใน คาถาพัน นั้นตามบาลีเล่า เรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก ที่นี้ตามที่บรรดาท่านพุทธบริษัทฟังเทศน์เหล่านี้มันไม่ได้ อะไรไปเลย ได้แต่เพียงว่า ตาหง่า เหนื่อย แล้วสวดก็ไม่ได้ ตาหง่าร้องที่ไรอาตมาได้สวดคำทุกที ไซ้ใหม่ สำหรับอนาถาไม่มี เพราะอะไร เพราะไม่รู้เรื่องไม่สามารถจะนำไปประพฤติปฏิบัติได้

ความมุ่งหมายของพระโหราจารย์ก็มีอยู่ว่า ให้บรรดาท่านพุทธบริษัท จำரியของพระเวสสันดร หรือบุคคลที่เนื่องถึงกันแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติจะมีผลเช่นนั้น ในตอนเริ่มเรื่องของ พระเวสสันดรชาดก มีอยู่ว่า ท่านกล่าวความเป็นมาของ พระนางมุลดี ก่อน เพราะว่า พระนางมุลดี นี้ ถอยหลังจากกันไปแสนกัป มีพระพุทธรูปองค์หนึ่งที่ชื่อว่า พระวิปัสสี ทรงอุบัติขึ้นในโลก เวลานั้นพระนางเธอเป็นพระราชธิดาของพระราชองค์หนึ่ง มีพระนามว่า พระเจ้าพันธุมราช แล้วพระราชองค์นั้นก็ยังมีพระราชธิดา 2 พระองค์ คือ พระนางมุลดีและน้องสาว ในตอนกาลครั้งหนึ่งมีบรรดาเมืองประเทศราชที่เรียกว่า เมืองขึ้นเขานำดอกไม้เงินดอกไม้ทองมาถวายเป็นเครื่องบรรณาการ แล้วก็นำปทุมแก่นจันทน์มาถวายด้วย

พระราชบิดาจึงได้นำดอกไม้เงินดอกไม้ทองนั้นให้แก่้องสาว แล้วก็ปทุมแก่นจันทน์ให้แก่บุคคลผู้เป็นพี่สาว สำหรับน้องสาวจึงได้นำดอกไม้เงินดอกไม้ทองให้ช่างทำเป็นเครื่องประดับ ว่าทำเป็นเครื่องประดับอก สำหรับพี่สาวก็สั่งให้คนบดให้ละเอียดคือ แก่นจันทร์ แล้วก็นำจันทน์แก่นจันทน์นั้นไปโปรยปรายในวิหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดวิหารให้หอมฟุ้งไปหมดและสำหรับน้องสาวก็ได้นำเครื่องประดับอกไปถวายพระพุทธรูป แต่ว่าสองคนนี้มีอธิษฐานไม่เหมือนกัน ก็จัดเป็นอธิษฐานบารมีอยู่ นะ ว่าการทำบุญนี้มันขึ้นกับอธิษฐานบารมีจะ ไปทางไหนกันนะนั่น

ก็หมายความว่า ท่านที่เป็นน้องสาวเมื่อถวายเครื่องประดับอกกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็ตั้งมโนปณิธานว่า หากข้าพระพุทธเจ้าจะเกิดไปในชาติใดก็ตามที่ ขอเครื่องประดับอกนี้จึงอย่าคลาดจากข้าพเจ้า หมายความว่า มีเครื่องแต่งตัวสวยๆ ตลอดชาติทุกชาติ นี้เธอปรารถนาเท่านั้น

สำหรับพี่สาวนั้นปรารถนาคนละอย่าง กล่าวว่าการที่หม่อมฉันนำจุมจนแก่นจันทร์มาไปรย
ปรายทำให้วิหารนี้หอมตลบไป ทำลายสิ่งที่ไม่เป็นคุณ หรือไม่เป็นประโยชน์ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้
ย่อมมีคุณไม่ใช่มีโทษ ข้าพระพุทธเจ้าขอปรารถนาเป็นพระพุทธมารดาพระพุทธเจ้า พระองค์ได้
พระองค์หนึ่งในอนาคตกาล ที่รวมความว่า พี่สาวกับน้องสาวนี้ตั้งมโนปฏิธานนี้ไม่เหมือนกัน
พี่สาวนี้ต้องการเป็นมารดาของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง แต่น้องสาวต้องการคือว่า เกิดไปทุก
ชาติขอให้มีเครื่องประดับอก เครื่องประดับอกก็สร้อย พวกนี้ละนะเครื่องประดับสวยๆ

เมื่อพี่สาวตั้งมโนปฏิธานอย่างนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ในสมัยนั้นจึงได้พิจารณาด้วย
อำนาจพระพุทธญาณก็จึงทราบว่ เธอผู้หญิงคนนี้ ต่อไปในอนาคตกาล ผ่านไปอีกแสนกัป จะได้
เป็นพระมารดาของพระพุทธเจ้ามีพระนามว่า **พระสมณโคดม** แล้วพระองค์ก็ทรงพยากรณ์ตามนั้น

ตามพระบาลีท่านกล่าวสั้นๆ ว่า เมื่อท่านทั้งสองนั้นตายจากความเป็นคนหมายความว่า
พระพุทธเจ้ากัณนิพพาน พ่อก็ตายแม่ก็ตาย ตัวท่านก็ตายเมื่อตายจากความเป็นคนแล้ว ก็ไปท่องเที่ยว
อยู่บนสวรรค์ ในการท่องเที่ยวบนสวรรค์ในคราวนั้น จนกว่าจะถึงกัปนี้สิ้นแสนกัป ท่านไม่ได้บอก
ว่าไปเกิดที่ไหนเลย คือการทำบุญครั้งนั้น ทั้งสองพี่น้องนั้นอยู่บนสวรรค์ถึงแสนกัปของมนุษย์

และเมื่อต้นกัปนี้มีพระพุทธเจ้ามีพระนามว่า **พระพุทธเจ้ากสันโธ** ก็ทรงอุบัติขึ้นในโลก
ท่านทั้งสองก็ลงมาเกิดอีกเป็นลูกกษัตริย์เป็นวาระที่สอง ตอนนีสำหรับน้องสาวที่ถวาย
เครื่องประดับอก ได้กล่าวว่าทุกชาติที่ข้าพเจ้าเกิดไปขอให้มีเครื่องประดับอก เครื่องแต่งกายสวยๆ
อย่างนี้ทุกชาติ ท่านผู้นี้เมื่อเป็นสาวอายุประมาณ 16 ปี ได้พบองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาซึ่งมี
พระนามว่า **พระกกุสันโธ** พึงเทศน์จบเดียวเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอริยบุคคลสูงสุดใน
พระพุทธศาสนา

ส่วนพี่สาวนั้นก็ยืนยันว่าจะเป็นมารดาของพระพุทธเจ้าต่อไป ก็เลยยังไม่ได้หลังจากนั้น
ไซ้ไรในกาลต่อมาก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงอุบัติขึ้น 1 ชาติ ในตอนนั้นพระ
พี่สาวก็มาเกิดเป็น **พระนางมุสดี** คือว่าตายจากสมัยนั้นน้องสาวเป็นพระอรหันต์ก็ไปนิพพาน พี่สาว
ต้องการปรารถนาเป็นมารดาพระพุทธเจ้าก็ไปเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก มีนามว่า **มุสดี** เป็น
ชายาของ **พระอินทร์** ครั้นเวลาที่เธอหมดบุญวาสนาบารมีที่จะต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ **พระอินทร์**
แนะนำบอกว่า วาระที่สุดของเธอมาถึงแล้ว เธอจะต้องกลับไปเกิดเธอก็ขอพรจาก **พระอินทร์ 10**
ประการ ที่เรียกว่า **ทศพร**

พร 10 ประการก็คือ หนึ่ง ให้มาเกิดในตระกูล **พระเจ้ามัทราช** เป็นต้นประการที่สอง เกิด
มาแล้วต้องเป็นคนสวย คีวงาม ตางาม ก็ว่าไปตามเรื่องของผู้หญิง และก็ต่อมาต้องการให้มีบุตรที่
ปรากฏในจิตไว้เป็นกุศล และพระครรภ์ของนางนี้ของคนเวลาตั้งครรภ์ไม่นูนเหมือนหญิงธรรมดา
สรุปแล้วพรทั้ง 10 ประการนั้นพระอินทร์ก็ให้หมด เธอก็ไปเกิดในตระกูลของ **พระเจ้ามัทราช**
ต่อมาก็ได้มาแต่งงานกับ **พระเจ้ากรุงสัตยชัย** และเวลาที่แต่งงานแล้วนี้

ตอนนี้ขอขออนุญาตหนึ่ง ว่าการทำบุญที่ประกอบไปด้วยจิตที่เป็นมหากุศลระวังให้คืนะ การทำบุญนี้ต้องทำจิตให้ตรง ว่าเวลานี้เราทำบุญ อย่าให้อารมณ์ที่เป็นบาปเข้ามาข้องแม้แต่นิดหนึ่ง ถ้าอารมณ์ที่เป็นบาปเข้ามาข้องคือ อารมณ์ที่เป็นบาป อารมณ์ที่ไม่พอใจเข้ามาข้องนี้ ตายแล้วไม่ได้ เป็นเทวดา ไม่ได้เป็นนางฟ้าแต่ว่าตายแล้วเป็นอสูร มีทิพย์วิมานอยู่เหมือนกัน แต่ว่าหน้าตาขุ่นไป หน่อย ไม่สวยแล้วเวลาที่ท่านบรรดาพุทธบริษัททำบุญก็ดูตัวอย่าง พระนางมุสดี กับน้องสาวท่าน เป็นลูกกษัตริย์ ท่านไม่ได้ถือตัวว่าท่านเป็นลูกกษัตริย์ เวลาทำบุญก็เคารพในบุญด้วยดี แล้วตั้งจิต อธิษฐาน ไว้ จำไว้ว่า กรทำบุญทุกอย่างต้องมีอธิษฐานบารมี แล้วก็ก่อนที่จะทำบุญให้ได้กุศลเต็มที่ก็ ต้อง หนึ่ง ก่อนที่จะให้ตั้งใจว่าจะให้ ประการที่สอง เวลาให้ก็ตั้งใจให้ ประการที่สาม เวลาให้แล้วมีความเลื่อมใสมีความปลื้มใจ ถ้าท่านประกอบด้วย 3 ประการอย่างนี้ มีอานิสงส์เลิศ ของมาก ของน้อย ของราคาถูก ของราคาแพง มันมีผลเหมือนกัน

รวมความว่า พระนางได้รับพรจาก พระอินทร์ แล้วก็มาเกิดในสำนักของ พระเจ้ามัทราช แล้วก็ได้แต่งงานกับ พระเจ้ากรุงสัตยชัย ตอนนี้ พระอินทร์ ก็ร้อนใจว่า พรแก่ประการเธอได้แล้ว แต่ ยังขาดอยู่พรอันหนึ่งคือ ได้ลูกที่มีจิตเป็นกุศล ฉะนั้น พระอินทร์ จึงได้ไปอาราธนาองค์สมเด็จพระ ทศพลคือ พระพุทธเจ้าองค์นี้ ในสมัยนั้นเป็นเทพบุตรอยู่ชั้น ดุสิต ให้มาเกิด ว่าถึงเวลาที่จะมาทรง อุบัติขึ้นในโลก พระองค์ก็ทรงรับ

เมื่อรับแล้วตอนนี้ก็ถือว่ามาเกิดแล้ว เวลาที่คลอดจากพระครรภ์พระมารดาเมื่อครรภ์แก่แล้ว จริงๆ ว่าปรากฏว่า พระนางนี้มีความปรารถนาจะไปเที่ยวชมตลาดก็นำท่านไปเที่ยวชมตลาด และ ในเวลานั้นก็บังเอิญปวดพระครรภ์ มีลมเบ่งใกล้จะคลอด จะคลอดที่ไหน ก็กลางถนน ที่เรียกว่า เวสสันดร ๆ นั้นเขาแปลว่ากลางถนน กลางตรอกพ่อค้า บรรดาเทวดาทั้งหลายก็มาช่วย ประคับประคองทั้งนางฟ้าและเทวดาเมื่อ พระเวสสันดร คลอดออกมาแล้วก็กล่าวคำกับแม่ว่า อามะ ข้าแต่แม่ มีเงินไหม ขอเงินให้ทาน ที่นี้เวลาพระพุทธเจ้านะ ก่อนที่บารมีจะเต็มจะเกิดมาแล้วพูดได้ 3 ชาติ พอคลอดจากครรภ์มารดาจริงๆ ก็พูดได้ทันทีที่มี 3 ชาติ พระมารดาก็มอบเงินให้พันบาท คือ พันกหาปณะ คือ สี่พันบาท พระองค์ที่ทรงให้ท่านหลังจากนั้นพระราชบิดาก็นำมาส่งที่พระราชฐาน

รวมความว่า ในกาลต่อมา เมื่อพระองค์เติบโตขึ้นมาแล้ว พระราชบิดาก็ทรงให้แต่งงานกับ พระนางมัทรี นี้เป็นเพราะว่า สองคนนี้เป็นคู่บารมีกันจริงๆ คือพระพุทธเจ้ากับ พระนางพิมพา หรือว่าสมัยนั้นเป็น พระเวสสันดร กับ พระนางมัทรี ท่านทั้งสองนี้เป็นคู่บารมีกันมาตั้งแต่เริ่มต้น ปรารถนาพระโพธิญาณเมื่อพระพุทธเจ้าปรารถนาพระโพธิญาณในระยะต้นมีสตรีคนหนึ่งเข้าไป ขออธิษฐานว่าข้าพเจ้าขอเป็นคู่บารมีขององค์สมเด็จพระพิชิตมาร คือคนๆ นี้จนกว่าจะได้บรรลุ อภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ ฉะนั้นคนทั้งสองนี้จึงไม่คลาดกัน

เมื่อ พระเวสสันดร หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ ได้รับราชสมบัติจากพระราชบิดา ก็มานั่ง คิดว่า เราจะให้ท่าน จึงตั้งโรงงาน 6 แห่ง คือรอบพระนคร 5 แห่ง และภายในพระนคร 1 แห่ง

บริจาคทั้งกลางวันและกลางคืน แก่คนยากจนเสียใจ คนกำพร้า คนเดินทาง จ่ายค่าโรงงาน คือโรง
ทานโรงหนึ่งวันละแสนบาทแปด เท่ากับวันละ 4 แสนบาท ในสมัยนั้น แต่ว่าคนรับทานทุกวันที่
เป็นที่พอใจ แต่กำลังทานนี้พระองค์ไม่พอใจนัก คิดว่า ทานทั้งหลายเหล่านี้ เป็นทานภายนอก ทำให้
คนทั้งหลายไม่ขอดวงตาเรา ไม่ขอแขนซ้าย ไม่ขอแขนขวา ไม่ขอหทัย ถ้าขอเราจะให้เพราะ
ปรารถนาพระโพธิญาณว่า ตอนที่ พระเวสสันดร เกิดขึ้นนั้นก็มีช้างตัวหนึ่ง นำช้างเผือกเข้ามาไว้ใน
โรงช้าง เรียกว่า ช้างปูลงจันทน์เคนทร์ หรือ ป้างจันทน์ ช้างตัวนี้ก็มีบุญมากเป็นคู่บารมี

ต่อมาในวันหนึ่งเมื่อ พระเวสสันดร จะออกไปตรวจโรงงาน ไประหว่างทางก็มีพราหมณ์
8 คน ที่ชาว เมืองกลิงกราษฎร์ ที่ฝนแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาลเขาประชุมกันว่า การที่ฝนแล้งอย่างนี้
เพราะพระราชาไม่ดี จึงเกณฑ์ให้พระราชารักษาศูโอบสถกับพระราชาณี ฝ่ายพระราชาทำตาม ทำตาม
สิ้นระยะเวลา 15 วันฝนก็ไม่ตก ก็จึงมาปรึกษากันว่า ไร่ฝนแล้งประเภทนี้จะโทษพระราชาไม่ได้
พระราชาทำดีแล้ว ถ้ากระไรก็ดี พระเวสสันดร นี้มีช้างตัวหนึ่งว่า ป้างจันทน์ ช้างตัวนี้ไปไหนฝนฟ้า
ดี บรรดาประชาชนทั้งหลายมีความสุข พี่ชพรณัฏฐญาหารดี จึงได้ส่งพราหมณ์ 8 คนมาขอ เมื่อ
เวลาที่ พระเวสสันดร จะไปตรวจโรงงานก็ทรงคอยช้าง พราหมณ์แก่ก็มาขอ อ้างเหตุผลต่างๆ ท่านก็
มีความสงสารจึงยกช้างให้พี่ชพรณัฏฐญาหารดีเขาก็จะคืนให้ เมื่อท่านให้ช้างไปแล้ว แต่ว่า ความ
จริงช้างนี้เป็นช้างคู่บารมีของท่าน

บรรดาท่านพุทธบริษัทฟังตอนนี้แล้วก็จำให้ดินะ ว่าการทำความคิดไม่ไหวว่าจะรับคำชมเชย
เสมอ และการทำความดีไม่ไหวว่าจะมีความสุขใจเสมอไป พระเวสสันดร ให้ช้าง ชาวบ้านโกรธ แต่
ว่าความจริงมันช้างของ พระเวสสันดร ท่านให้ไปด้วยเมตตา ชาวบ้านก็โกรธ หาวาให้ของมีค่ากับ
ประเทศอื่นไป ก็ต่างคนต่างประชุมกันว่า จะต้องเรียนให้ พระเจ้ากรุงสีพี หรือ พระเจ้ากรุงสุยชัย
จับได้ พระเวสสันดร ออกจากพระราชนิเวศน์ นี้ความจริงมันไม่ใช่เรื่องของชาวบ้าน ชาวบ้านนะ
เลือกเฉยๆ หรือไง ตาหง่า นะ

เมื่อ พระเวสสันดร ไม่เกิดช้างตัวนี้ก็ไม่มา เมื่อท่านเกิดแม่ช้างก็เอามาให้เป็นช้างของ พระ
เวสสันดร คู่บารมี แต่ว่าทำไมชาวบ้านจึงทำอย่างนั้น เรียกว่าเป็นการบังคับลงประชกัณฑ์กัน
ร่วมกันมารประชุมจับได้ ขอ พระเจ้ากรุงสุยชัย จับได้ พระเวสสันดร ถ้าไม่จับ ดีไม่ดีเขาก็จะยึด
อำนาจเอา พระเจ้ากรุงสุยชัย ก็มีความจำเป็นจำใจต้องให้ลูกชายออกจากพระราชนิเวศน์

ขอเล่าลึๆ ไม่ใช่เล่าเหมือน ตาหง่า ร้องเพลง ตอนนั้น พระเวสสันดร ไปลา พระนางมัทรี
พระนางมัทรี ก็ไม่ยอมอยู่บ้าน ไม่ยอมอยู่วัง ขอไปด้วย กัณหชาติ ก็ขอไปด้วย แต่ก่อนที่จะไป พระ
เวสสันดร ขอให้ สัตตสตกมหาทาน ก่อน พระเจ้ากรุงสุยชัย ก้อนมัตติ คือให้ ช้าง มา โกล กระบือ
หญิง ชาย ทาสหญิง ทาสชาย อย่างละร้อยๆ กับบรรดาประชาชนให้จนสิ้นไปแล้วในที่สุด ก็ให้เหล่า
เป็น สัตตสตกมหาทาน ด้วย ให้สุรา ทั้งนี้เพราะอะไร พระพุทธเจ้าเทศน์ไปถึงตอนนี้พระสงฆ์ถาม
ว่า การให้สุราก็ดี การให้เนื้อสก็ดี สองอย่างนี้เป็นทาน องค์สมเด็จพระพิชิตมารบอกว่า ไม่มี

อานิสงส์ทำไมเมื่อพระองค์เป็น พระเวสสันดร นะ จึงได้ให้นุราเป็นทาน พระพุทธเจ้าทรงยอมรับว่า การให้สุราเป็นทานไม่มีอานิสงส์ก็จริงแท้ แต่ทว่าเวลานั้น ตถาคตต้องการให้ให้เป็นที่ถูกใจผู้รับ เพราะไอ้คนจี๋เหล่านี้ให้เงินให้ทองให้ผ้าผ่อนท่อนสไบมันไม่ชอบ มันชอบเหล้า ก็ตามใจมัน คือไม่ต้องการอานิสงส์

รวมความว่า เมื่อท่านให้ทานเสร็จท่านก็เดินทางออกจากพระราชนิเวศน์ตอนนี้ขอย้อนหลังมานิดหนึ่ง ว่าทำไม พระเวสสันดร ทำดี เป็นที่รักของคนให้ทาน แก่คนกำพร้าและยากจนที่ไม่เคยมีมาในกาลก่อน ตั้งโรงงาน 6 แห่ง พวกคนจนกินสลาย นอนสลาย คนกำพร้าเดินทางสบายที่สุด ไม่มีใครมีความทุกข์ไม่มีเสื้อผ้า ผ้าผ่อนท่อนสไบไปเอาได้จากโรงงาน ไม่มีอาหารจะกิน ไม่มีขนมจะกิน กินได้จากโรงงาน ไม่มียารักษาโรคไปขอได้จากโรงงาน มีหมอรักษาได้ เขาสบายอย่างนี้ทำไม จึงพาลขับไล่ พระเวสสันดร แล้วทุกคนทำไมจึงไม่มีปัญญาจะคิดเสียบ้างเลยว่า พระเวสสันดร นะดีขนาดไหน ให้ความสุขกับเขาขนาดไหนทำไมจึงไม่คิด ไอ้คนนะทำไมถึงโง่งทั้งประเทศ มี ตาหง่าคนเดียวเวลานั้น ไม่โง่งเอาเรื่องมาเทศน์หาสดางค์สมัยเป็นพระ จริงไหม

ตอนนี้ต้องย้อนหลังไปถึงเรื่องของเทวดา ความจริงที่ พระนางผุสดี จะมาเกิดก็มาเกิดจากเทวดาคือ พระอินทร์ ส่งลงมา ตอนจะแต่งงานก็ พระอินทร์ จับแต่งงานเหมือนกัน แต่ไม่เห็นตัว แล้วต่อมาที่ พระเวสสันดร จะมาเกิด มาจาพระโพธิสัตว์มาจาก ชันธุสิต พระอินทร์ ก็นำมา แล้ว พระอินทร์ ก็ทรงทราบว่า พระเวสสันดร บำเพ็ญบารมีชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย บารมีเต็ม ฉะนั้นชาติที่บารมีเต็มจะต้องบำเพ็ญบารมีครบถ้วนสิบประการ ถ้าหากจะให้ พระเวสสันดร อยู่ในพระราชฐาน ไอ้มันมันขาดไปอย่างหนึ่ง คือ เนกขัมมบารมี เนกขัมมบารมี นี้เขาแปลว่า การถือบวช ฉะนั้นในเมื่อ พระเวสสันดร ให้ทานข้างไป บรรดาเทวดาทั้งหลายก็บันดาลให้ชาวบ้านโกรธ พระเวสสันดร ไอ้แบบนี้ละ ตาหง่า นะ มันต้องหวดปากกันดิโหม ฮี บันดาลให้บรรดาชาวบ้านโกรธ พระเวสสันดร ร้องเตือนให้ พระเจ้ากรุงสุยชัย จับ พระเวสสันดร ทั้งนี้ต้องการอะไร ก็ต้องการให้ พระเวสสันดร บำเพ็ญบารมีครบสิบบารมีพอดี คือถ้าไม่ไปขาด เนกขัมมบารมี

แล้วก็ประการที่สอง คนที่จะเป็นพระพุทธเจ้า จะต้องบำเพ็ญบารมีสำคัญอีกบารมีหนึ่ง คือ บริจาคลูกและเมียเป็นทาน ถ้าขาดบริจาคลูกและบริจาคเมียเป็นทานยังถือว่าบารมีไม่เต็ม นี่เป็นเหตุเมื่อ พระเวสสันดร บรมกษัตริย์ท้าวเธอได้ลาพระราชบิดาเสด็จไป ก็ยังมีคนจัญไร พราหมณ์ 2 คน มาขอฆ่าอีก นี่ไอ้คนระยำๆ มันไม่ได้คิด ว่ามาขอฆ่า ม้าเทียมรถ ท่านก็ให้ เมื่อท่านให้ไปแล้วทำอย่างไรเหลือแต่รถนี้ ม้ามี เทวดาก็ขับ พระเวสสันดร ไป ก็เลยต้องแปลงเป็นม้า ให้สมน้ำหน้านะ ตาหง่า นะ แปลงเป็นม้าลากรถ สองตัวก็สององค์ ไซ้ใหม่

ต่อไปไม่ช้าไม่นานเท่าใด มีคนมาตัดหน้าขอรดชะเอือก พระเวสสันดร ก็ให้รถม้าก็เลยหายไป ทีนี้เป็นเรื่องของเทวดาทั้งหมด คือช่วยกันก็เพราะประสงค์จะให้บำเพ็ญบารมีให้เต็ม

หลังจากนั้น ทั้งสองพระองค์ก็ต้องอุ้มลูกหญิงและลูกชายเดินเข้าไปในป่าเมื่อเข้าไปในป่าแล้ว เมื่อลูกต้องการดอกไม้และผลไม้ ความจริงต้นมันสูงเทวดาก็ต้องโน้มเอาต้น ไม้มาให้เอื้อมถึงให้หยิบ เก็บมาให้ นี่เป็นเรื่องของเทวดา

แล้วต่อไปก็ไปถึง เมืองเจตรัฐ ซึ่งเป็นเมืองของ พระนางมัทรี ทั้งสองพระองค์นี้ก็ไปพักอยู่ที่ศาลาหน้าพระราชนิเวศน์ จะเข้าไปข้างใน ขาเล่าลัดๆ

ต่อไปท่านก็ไป เขาวงกต แต่ความจริง เขาวงกต นี้ พระเวสสันดร ก็ไม่ทรงรู้จัก แต่ว่าเป็นเรื่องของเทวดานำ บรรดา เจตราช ทั้งหลายก็ตั้ง เจตบุตร ไว้เป็นนานค่วน ระวังต้นทางไว้ว่าไม่ให้ใครไปกวน พระเวสสันดร พอไปถึง เขาวงกต ก็ปรากฏว่ามีสระโบกขรณี มีถ้ำ มีตำหนักคือ มีกุฏิของฤาษี มีเครื่องของฤาษีพร้อมมูล เครื่องของ พระเวสสันดร ชุดนี้ เครื่องของ พระนางมัทรี ชุดนี้ เขาเขียนไว้เสร็จ เป็นเรื่องของเทวดาทั้งหมด

ตอนถึงตอนนี้แหละทั้งสองทั้งสามสี่คน ก็เป็นคาบส คือบำเพ็ญ เนกขัมมบารมี ถือบวช ถือบวชเวลานั้นเขาบอกว่า พระเวสสันดร ถือบวช 6 ศีลอะไรบ้างก็ไม่รู้ เอาแค่ 6 ก็แล้วกันนะ

รวมความว่า สำหรับ วิกาลโภชนาเวรมณี นี่ท่านถือช่วงกลางคืน เพราะว่าตอนเช้าจะกินมัน เพราะว่า พระนางมัทรี ต้องไปหาเพื่อหาหมั้นในเวลาเช้าจะกลับมาที่เที่ยงก็บ้าย ถือบวชเวลากลางวันไม่กินอะไรเลย บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทฟังตอนนี้ก็ต้องถือกำลังใจเป็นสำคัญ ถ้าเจตนาใดมีอยู่ถ้าเราคิดว่าเราจะปฏิบัติตามเงื่อนไขอย่างขององค์สมเด็จพระบรมครู การที่ พระเวสสันดร ต้องถูกบรรดาประชาชนขับไล่ต่างๆ ที่ไม่มีความผิด ต้องคิดตามนั้นว่า เวลานั้นท่านไม่ได้โกรธบรรดาประชาชนเลย ท่านถือว่าเป็นกฎของกรรมของเรา กรรมของเราแม้แต่เราจะทำความดี แต่เวลานี้อาจจะมีกรรมที่เป็นอกุศลเข้ามาดลใจทำให้บรรดาประชาชนทั้งหลายจึงพากันเกลียดเราขับไล่เรา อันนี้พระองค์ทรงระงับความโกรธ จัดเป็นขันติบารมี ขันติบารมี เมตตาบารมี เป็นทั้งสองประการ ต้องจำให้คินะ

ต่อไปเมื่อเข้าไปในป่าก็ถือ เนกขัมมบารมี ถือเป็นนักพรตด้วยกันทั้งหมดทั้ง พระนางมัทรี ทั้ง พระเวสสันดร กัณหา และ ชาลี พระนางมัทรี ก็มีความดี แม้จะเป็นลูกกษัตริย์ไม่เคยลำบากอยู่ในป่า ก็หาเพื่อหาหมั้นมาให้แก่พระสวามีตลอดเวลา นี่เป็นกำลังใจของ พระนางมัทรี ขอเล่าลัด

ต่อไปก็ปรากฏว่ามีโจรสลัดคือ อิตาซุชก ไซ้ใหม่ ตาหง่า อิตาซุชก นี้แก่ได้เมียสาว เพราะว่าแก่เป็นขอทาน ใครๆ ก็รู้เรื่อง ต่อมาได้เมียสามเพราะว่าถวายดอกบัวหนุ่ม เอ๊ะ ไซ้ใหม่ ถวายดอกไม้สาวกับพระสงฆ์ไซ้ใหม่ละ อียายอมิตตดา แกลถวายดอกไม้แก่ อานิสงส์ก็เลยได้ฟัวแก่ เขาว่าอย่างนั้นนะ ก็เรื่องของแก่

ต่อมาแก่ก็รับใช้จากภรรยาให้ไปขอทาสที่นี้เทวดาก็ลใจให้ นางอมิตตดา บอกกับ ซุชก ว่าเวลานี้ พระเวสสันดร เข้าไปอยู่ใน เขาวงกต และเป็นคนใจดีชอบบริจาคทาน ขอให้ท่านจะไปขอ กัณหา และ ชาลี มาความจริง อมิตตดา ก็ไม่รู้เรื่อง ซุชก ก็ไม่รู้เรื่องแต่เทวดาคลใจ ตาซุชก จึงออกไป

จากบ้าน เมื่อออกไปจากบ้านอยู่ข้างหลัง **อมิตตดา** ก็มีผิวใหม่ มีผิวนุ่ม **ตาชุก** ก็เดินไปขอ **พระเวสสันดร**

ตอนนี้ก็ขอจับเรื่องตอนถัด ว่าในเมื่อได้ลูกของ **พระเวสสันดร** คือ **พระกัณหา** และ **ชาลี** เป็นทาส เมื่อ **พระเวสสันดร** มอบให้แล้ว แทนที่แจะรับมาเฉยๆ แยกกลับมาเอาวัลย์เข้าไปมัดไว้ที่มือของทั้งสองคน แล้วก็เขียนตีต่อหน้าพระราชบิดา ตอนนี้ปรากฏว่าพระราชบิดา ขันติเกือบแตก ถึงกับชกพระขรรค์ถือว่าถูกกันเกินไป แต่ก็มาตัดสินใจได้ทันทีว่า นั่นเขาเข้ากับเจ้า บ่าวกับนายเรา ให้เขาแล้ว ก็เลยนำตามไหลเดินเขาหลังภูไป ลูกชายทั้งสองก็ถูกรรมาเขาเขียนเขาตีจุดกระชากลากมา ถึงเวลากลางคืนตาชุกแก็นอนบนยอดไม้ ให้สองคนนอนโคนไม้ เสื่อจะกิน สัตว์จะกัด ก็ช่างมันปะไร ไม่ใช่ตัวของเรา

แต่เทวดาท่านก็ต้องแปลงเป็น **พระเวสสันดร** และ **พระนางมัทรี** มาประทับประครองลูกทั้งสอง ท่านทั้งสองดีใจ ตอนเช้าเทวดาก็หายไป

เป็นอันว่า ตอนนี้ก็ย้อนถึงบาปกรรมว่าทำไมสองกุมารนี้ เมื่อเขาจับไปเป็นทาส ควรจะประทับประครองเขาก็ให้แล้วด้วยดี ท่านก็กล่าวถึงบุญกรรมในตอนต้นว่าในชาติก่อนนี้ **ตาชุก** นี้แก็เป็นควายแก่ ที่ชาวบ้านเขาไม่ใช้งานแล้ว เขาก็ปล่อยไปตามถาวรรมคือ มีอิสรภาพ ไม่ต้องเข้าคอก ไม่ต้องเข้าแหล่ง ไม่ต้องใช้งาน แก็กินหญ้าของแก็เรื่อยไปตามปกติ ทีนี้สองกุมารคือ **กัณหา** และ **ชาลี** นี้ เป็นลูกชานา เป็นลูกชานาพ่อแม่ตกกล้าไว้ให้ลูกคอยดู ไร่ตาชุกแก่ตัวนี้ เด็กผลอเมื่อไร แก็กินข้าวกล้าทุกที ทั้งสองคนก็ถูกบิดามารดาเขียนตีและด่าว่า หว่าไม่ระมัดระวัง ผลอไม่ได้ผลจะต้องกินทุกที วันหนึ่ง ทั้งสองพี่น้องคิดว่า ฟุ้งนี้ถ้าไร่ควายแก่ตัวนี้มา เราจะต้องจับมันตีเสียให้เจ็ด รุ่งขึ้นแก็จ้องอยู่ ก็มาจริงๆ แก็จับไปสนตะพายผูกกับต้นไม้ แก็แล้วเขียนตีด้วยไม้เรียว จนหน้าใจแล้วก็ปล่อยควายแก่ตัวนั้นไป

องค์สมเด็จพระทศพลตรัสต่อไปว่า เมื่อ **ชุก** แก็เดินนำผ่าน **กรุงสิพี** แก็หลงทาง แทนที่แก็จะไปหา **อมิตตดา** แต่ความจริงแก็ไปหา **อมิตตดา** ก็ไม่มี **อมิตตดา** แล้ว เทวดานำหลงทางผ่าน **กรุงสิพี** เวลานั้น **พระเจ้ากรุงสัตยชัย** นั่งอยู่กับบรรดาอำมาตย์ราชบริพาร พระราชฐานเวลานั้นก็บ้านฝากระดานธรรมดาๆ ไร่ไร่ไถ่ไร่ไถ่เห็นจะมีแต่ไร่ไม้ไผ่หรือไร่ไม้ทราย มันถึงได้มองเห็นนะ **ตาชุก** แก็จุดระชากลากสองกุมารผ่านไป **พระเจ้ากรุงสัตยชัย** มองแต่ไกลก็สงสัยว่าสองคนนั้นเหมือนหลายของเรา จึงได้ถามอำมาตย์ข้าราชการที่เขาหนุ่มกว่า ก็บอก ไซ้พระเจ้าคะ ท่านจึงให้ไปนำมา

พอนำเข้ามาแล้ว **ชุก** ก็เข้ามา สองกุมารก็เข้ามา **กัณหา** และ **ชาลี** นั่งอยู่ข้างล่าง พระเจ้าปู่ก็บอกว่า หลานทั้งสองขึ้นมา นั่งตักปู หลานทั้งสองบอกว่านั่งตักไม่ได้พระเจ้าคะ เพราะว่าเวลานี้พระเจ้าพ่อมอบให้เป็นทาสของ **ชุก** ไม่ใช่เจ้าเสียแล้ว จึงถามว่า แล้วพ่อสั่งว่าอย่างไร บอกว่า พ่อสั่งว่า ต้องไถ่ด้วยค่าไถ่คือพ่อตีราคามาทองคำตั้งพันตำลึง เป็นต้น แก็ก็ข้าวของต่างๆ **กัณหา** และ **ชาลี** ของไถ่ไม่เสมอกัน ทั้งนี้ **พระเวสสันดร** ต้องการว่า ถ้าใครต้องการจะไปจาก **ชุก** ถ้าคนธรรมดา

นำไปไม่ได้ นอกจากกษัตริย์หรือมหาเศรษฐี พระเจ้าปู่ก็ให้นำของตามที่ พระเวสสันดร ตีราคาน้ำมา กอง เป็นมหาเศรษฐีใหญ่เลย มหาชุก

เมื่อพ้นจากความเป็นทาสแล้ว ทั้งสอง กัณหา และ ชาลี ก็ไปนั่งดักพระเจ้าปู่ พระเจ้าปู่จึงได้ มีรับสั่งให้อามาตย์ราชบริพาร นำ ชุก ไปพักผ่อนนอนให้สบาย พร้อมด้วยสมบัติและเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ปรากฏว่า ชุก นี้ไม่เคยกินของดี อดอยากมานาน มาพบของดีๆ เข้าก็เลยล่อชะเต็มที่ ผลที่สุดขาดไม่ย่อย ตายไปเลย เมื่อตายแล้วพระราชทานก็ตี ท่านประกาศหาญาติของ ชุก ชุก ไม่มีญาติ เป็นอันว่าสมบัติของ ชุก ก็ตกเป็นของหลวงไป ชุก นี้คือ เทวทัต

แล้วต่อมาพระมหากษัตริย์คือ พระเจ้ากรุงสุทนต์ ก็ถาม กัณหา และ ชาลี ว่า พ่อและแม่มีความสุขดีหรือไม่ ท่านก็บอกว่า พ่อกับแม่มีความลำบากมาก เวลานั้นก็เป็นเวลาพอดีที่เทวดาทั้งหลาย ถอนความรู้สึกของบรรดาประชาชนทั้งหลายคือความจริง พระเวสสันดร ไปไม่นาน ไม่กี่วัน เทวดาก็ถอนความรู้สึกของบรรดาประชาชน คนทั้งหลายมีอารมณ์เป็นของตัวเอง ก็เลยคิดถึง พระเวสสันดร ขึ้นมาอีก อยากให้ พระเวสสันดร กลับมาสู่พระราชนิเวศน์ ทั้งนี้เพราะอะไรเพราะ พระเวสสันดร ไปแล้ว โรงทาน 6 แห่งก็เลิกให้ คนจนก็จนต่อไป คนเป็นไข้ได้ป่วยก็ต้องรักษาตนเองตั้ง อใช้เงินใช้ทอง รวมความว่า ก็เกี่ยวข้องไม่ได้ต้องขยันเมื่อมีความลำบากก็นึกถึง พระเวสสันดร

เวลานั้นเมื่อ กัณหา และ ชาลี เข้ามาแล้ว พระเจ้ากรุงสุทนต์ บรมกษัตริย์พระบาทท้าวเธอจึง ประกาศให้บรรดาประชาชนทั้งหลาย ว่าเวลานี้เราต้องการจะไปรับ พระเวสสันดร กับ พระนางมัทรี กลับสู่พระราชนิเวศน์ บรรดาประชาชนทั้งหลายจะขัดข้องไหม คนพวกนั้นหิวทานมาตั้งปี เมื่อได้ ทราบอย่างนี้ก็ดีใจ ต่างคนต่างก็สาธุทั่วกันว่า ไปๆ จะไปรับด้วยกัน เป็นอันว่า จึงจัดขบวนเป็นจตุรงคเสนา พร้อมด้วยประชากรทั้งหลาย ไปรับ พระเวสสันดร

ตอนนี้ขณะเคลื่อนไป มันก็เป็นกองทัพใหญ่ เป็นกองทัพทหารและก็เป็นกองทัพ ประชาชน กองทัพใหญ่มหึมา ตอนนั้น พระเวสสันดร กับ พระนางมัทรี นั่งอยู่บนดาศรมบน กลางๆ เขา เห็นบรรดากองทัพทั้งหลายเคลื่อนไปก็คิดในใจว่า เวลานี้อาจจะมึประเทศใดประเทศ หนึ่ง ที่รู้ว่าเราถูกเนรเทศมาอยู่ เขาเวท สำหรับที่ กรุงสีพี มีพระราชบิดาที่ปกครองอยู่เป็นคนแก่ คงจะยกทัพมายึดพระนคร และเมื่อยึดได้แล้วก็เข้าใจว่า เรายังอยู่ที่นี้ก็จะตามมาฆ่าเสียให้สิ้นซากไป พระเวสสันดร เกิดความกลัวขึ้นมา จึงบอก พระนางมัทรี ว่าเธอรับหน้าอยู่ก่อนนะ ฉันจะหลบไป อยู่หลังอาคารก่อน

นี่เป็นอย่างนี้ละ ตอนที่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทฟังให้ดี ว่าเป็นกฎของกรรม พระพุทธเจ้ากล่าวว่า ที่ พระเวสสันดร มีความรู้สึกอย่างนั้น ความจริงหน่วยทหารต่างๆ พระองค์เคย ปกครองมา มันน่าจะรู้จัก แต่กลับมีความคิดอย่างนั้นขึ้นมาท่านบอกว่า ในสมัยหนึ่ง ก่อนชาตินี้ พระเวสสันดร เป็นกษัตริย์วันหนึ่งทรงเสวยพระนคร ใ้อการเสวยพระนครนั้นก็มึกองทหาร มีจตุรงคเสนาแวดล้อมเป็นขบวนใหญ่ ปรากฏว่าขณะที่เดินไป มีพระองค์หนึ่งท่านเดินสวนทางมา พระ

เวสสันดร ท่านก็มีความเมตตาในพระความจริงท่านมีความเคารพในพระท่านจึงได้บอกให้ทหารไปบอก ไปบอกกับพระ อรรณนาท่านด้วยดี บอกว่าขบวนของเราน่ะมันใหญ่มากหากเดินมาตามทางอย่างนี้ ท่านจะลำบากเวลาที่กองทัพเข้าไปถึง ขอให้พระคุณเจ้าจงหลีกเลี่ยงหน้อยเถอะ พอกองทัพผ่านไปเสียก่อนแล้วจึงเดินต่อไป เมื่อนายทหารชั้นผู้ใหญ่ไปบอกให้พระทราบ พระเกิดความหวาดกลัวพระราชาก็เลยหนีไป

พระพุทธรเจ้าบอกกรรมเพียงเท่านี้แหละ สมัยที่ท่านเป็น พระเวสสันดร เห็นกองทัพใหญ่ของพระราชบิดา ก็คิดว่านี่เป็นกองทัพของคนอื่นเกิดความหวาดกลัว นี่กรรมเล็กน้อยเท่านี้มันตามข่ายิตลอดเวลา ต่อมาก็ปรากฏว่า เมื่อเข้าไปถึง เมื่อกองทัพไปยับยั้งอยู่ชายเขตเขา กัณหา และ ชาลี จึงนำพระเจ้านุ และพระเจ้าย่า ไปหาพระเจ้าพ่อ พระเจ้าแม่ ก็ปรากฏว่า พบแต่พระเจ้าแม่ พระเจ้าพ่อไม่พบ ต่อมาพระเจ้าแม่ก็ให้ไปตามพระเจ้าพ่อออกมาทั้ง 6 กษัตริย์ออกมาพบกัน ตอนนั้นนี่ดีใจมาก ดีใจไปดีใจมาเลยสลบทั้ง 6 คน แล้วไอ้กองทัพทั้งหมดก็สลบหมด สงสัยตอนนั้น ตาหง่า คงไม่สลบเพราะ ตาหง่า แก่เป็นหมาตามกองทัพไปด้วย (หัวเราะ) ไปหรือเปล่า หง่า

ปรากฏว่า เป็นการสลบหมด พอสลบหมดก็เป็นเหตุยุ่งถึงเทวดา เทวดาเห็นว่า ถ้าไม่ช่วยคนทั้งหมดนี้ ทั้งหมดก็จะตายไปหมด ก็ชื่อว่าเราทำความไม่ดีทำให้หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ต้องสิ้นชีวิต จึงบันดาลให้ฝนโบกขรพรรษตกลงมา ไอ้ฝนโบกขรพรรษนี่มันแปลกจากฝนอื่นคือ มีน้ำฝนสีแดงคล้ายกับสีเท้านกพิราบ ถ้าคนใครต้องการให้เปียกมาก ใครต้องการให้เปียกน้อยก็เปียกน้อย ใครไม่ต้องการให้เปียกเลย ฝนก็จะไม่เปียก

เมื่อฝนโบกขรพรรษโปรยปรายลงมาอย่างนี้ ปรากฏว่าทั้ง 6 กษัตริย์ก็ดีทหารและบรรดาประชาชนทั้งหมดก็ดี ก็พินคินสติ ตอนนี่จึงนำกลับเข้าสู่พระนครเขาเรียกว่าอะไร ตอนนี่เรียกว่าอะไรนะ ตาหง่า เรียกว่า นครกัณฑ์ ไซ้ใหม่ จบแล้วนะ ก็เล่าแค่นี้ก็ถือว่าจบ มาถึงได้ก็บุญด้วยแล้ว คอมันไม่ดี

แล้วมาตอนนี่คือ ตอนที่ฝนโบกขรพรรษตกมานี้แหละ เป็นเหตุที่พระพุทธรเจ้าจะทรงเล่าเรื่องราวของ พระเวสสันดร ที่พระพุทธรเจ้าทรงเล่าเรื่องราวของ พระเวสสันดร นั้น ตอนนั้นก็มียู่ ว่า พระเจ้าสุทโธทนะมหาราช พระราชบิดาต้องการให้พระองค์ทรงไปโปรด กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร แต่ว่าองค์สมเด็จพระชินวรทรงทราบว่า หมู่พระประยูรญาติว่า เป็นคนที่มีมานะและทิฎฐิมาก ใช้เวลาถ่วงเวลามาถึง 7 ปี องค์สมเด็จพระชินศรีจึงได้เสด็จไปที่นั่นและกั้นในตอนนั้นเมื่อเวลาเข้าไปแล้ว คนก็ยังเคารพไม่หมด ทั้งๆ ที่ส่ง พระอภัย ไปประกาศพระศาสนาจนถึง 60 วัน คนเหล่านั้นยังถือตัว ญาติผู้ใหญ่ถือเอาเราโตกว่า สิทธิตระกูลกุมาร ก็ไม่ยอมไหว้ แต่ว่าถ้านั่งข้างหน้าไม่ยอมไหว้เขาเขาก็จะนิทาเอาได้ จึงให้คนที่อ่อนกว่าพระพุทธรเจ้านั่งข้างหน้าตัว ตัวนั่งข้างหลังแล้วก็ให้คนเล็กๆ ไหว้ตัวเองไม่ไหว้

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรเห็นเช่นนั้นจึงแสดงปาฏิหาริย์ เหาะขึ้นไปบนอากาศ เหาะไป เหาะมา เหาะมาเหาะไป **พระเจ้าสุทโธทนะ** นะท่านกราบมาตั้งแต่ออก เมื่อคลอคมาท่านก็กราบ เมื่อ อายุ 7 ปี ท่านก็กราบ มาวันนี้ท่านบอกกราบเป็นครั้งที่สาม เมื่อ **พระเจ้าสุทโธทนะมหาราช** กราบ กราบไปท่านกลางประชาชน คนทั้งหมดก็ต้องกราบ เมื่อพระพุทธเจ้าเห็นคนทั้งหมดมีศรัทธา พอสมควรเช่นนั้น จึงลงมาแสดงพระธรรมเทศนา แต่พอเทศน์จบเท่านั้นละ ปรากฏว่า **พระเจ้าสุ ทโธทนะมหาราช** เป็นพระโสดาบัน และหมู่พระประยูรญาติทั้งหลาย ที่มีความเคารพด้วยดีก็เป็น พระโสดาบันไปตามๆ กัน เมื่อเทศน์จบคราวนั้น ก็ปรากฏว่ามีฝนโบกขรพรรษตกลงมา

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เข้าพัก บรรดาพระสงฆ์ก็เข้าพักที่ของตัว ตามที่เขาจัดไว้ บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายจึงประชุมกันบอกว่าเห็นเป็นที่น่าอัศจรรย์ องค์สมเด็จพระ ภควันต์ทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณมาตั้งหลายปี เทศน์ที่ไหนก็ดี ไม่เคยเห็นมีฝนโบกขร พรรษตกลงมา แต่วันนี้พอเทศน์จบ มีฝนโบกขรพรรษตกลงมาเป็นอัศจรรย์ เมื่อองค์สมเด็จพระ พิชิตมาได้สดับเสียงของบรรดาพระสงฆ์ที่คุยกันอยู่ไกล แต่ฟังด้วยหูเป็นทิพย์ เมื่อทรงทราบอยู่แล้ว ก็ทรงมีพระพุทธดำริว่า เราจะไปคุยกับพระดีหรือไม่ดี พระพุทธเจ้าเวลาท่านจะคุยกับใครท่านต้อง มองผล เพราะถ้าไม่บรรลุมรรคผลนี้ท่านไม่คุยก็ทรงทราบว่า ถ้าเราไปที่นั่น เล่าความเป็นมาของ เรื่องราวของ **พระเวสสันดรชาดก** พอจบลงไปแล้วบรรดาพระทั้งหลายเหล่านั้นที่เป็นปุถุชนก็จะได้ เป็นพระอริยเจ้า ถ้าเป็นพระอริยเจ้าเบื้องต้นาก็จะได้เป็นพระอริยเจ้าเบื้องสูง

ฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงเสด็จไปที่หมู่พระนั่งคุยกัน บรรดาพระทั้งหลายปูอาสนะถวายให้ องค์สมเด็จพระจอมไตรประทับที่นั่น และเป็นจริยาของพระสงฆ์และพระพุทธเจ้าต้องปฏิบัติ เหมือนกันอยู่ข้อหนึ่ง คือรู้แล้วต้องทำเป็นไม่รู้ นี่เหมือนกันนะ พอองค์สมเด็จพระบรมครูประทับ นั่งแล้ว จึงได้ตรัสถามว่า ภิกขเวดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอสนทนากันด้วยเชื้ออะไร แต่ความจริงฟังเสีย พอแล้วรู้หมดแล้ว ถ้าโกหกก็จับได้แล้ว ไซ้ไหม หรือไฉน ๖ ตาหง่า นะ บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายก็เล่า ให้ฟัง

องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า ภิกขเว ดูกรภิกษุทั้งหลาย การที่เราตถาคตเป็น พระพุทธเจ้ามีบารมีเต็มแล้ว สามารถทำให้มีฝนโบกขรพรรษตกลงมาได้นี้เป็นของไม่อัศจรรย์ แต่ ในสมัยที่ตถาคตนั้นบ่าเพ็ญบารมีอยู่ เป็นพระโพธิสัตว์ มีบารมีไม่เต็ม สามารถทำให้มีฝนโบกขร พรรษตกลงมาได้จึงเป็นของอัศจรรย์ เมื่อกล่าวอย่างนี้แล้วองค์สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงหยุด ถ้าไม่ ถามต่อท่านก็ไม่เทศน์ ถามต่อท่านจึงเทศน์ คือเทศน์ตามเมื่อกี้ดังที่กล่าวมา

รวมความว่า เวลานี้สามโมงกว่าไป 1 นาที จบกันพอดีดีกว่านะ เป็นอันว่าเรื่องราวนี้ **พระ เวสสันดร** ในสมัยนั้นก็มาตรัสเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **พระเจ้ากรุงสุทนต์** ก็มาเป็น **พระเจ้ากรุงสุทโธทนะมหาราช** **พระนางสุสติ** ก็มาเป็น **ท่านสิริมหามายาราชเทวี** **พระนางมัทรี** ก็มา เป็น **พระนางพิมพา** สำหรับ **กัณหา** มาเกิดเป็น **ท่านอนุบลวรรณาเถรี** เพราะมาเกิดไม่ทัน **ท่านชาลี** ก็ มาเกิดเป็น **พระราहुล** สำหรับ **ชูชก** ต้นทุนก็ทุนก็มาเกิดเป็น **พระเทวทัต**

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัท อาตมาก็ได้แสดงพระธรรมเทศนามาก็แค่เทศน์เต็มที คอไม่ดี ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้ การฟังเรื่องราวของ พระเวสสันดร ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทฟังทราบว่า เวลาทำบุญกุศลเวลาใดให้ตั้งใจอย่าง พระเวสสันดร หรือตั้งใจอย่าง พระนางมุลลตี หรือตั้งใจอย่าง พระนางมัทรี ก็ใช้ได้ไปหมด คือท่านเหล่านี้มีสังขารม พระนางมุลลตี ถึงว่า น้องสาวจะได้เป็นอรหันต์ ท่านก็ยังไม่ยอม ซึ่งท่านคิดว่า มันจะต้องเป็นแม่ของพระพุทธเจ้าให้ได้ เห็นไหม ไม่เปลี่ยนการตั้งใจ สำหรับสมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาปรารณาพระโพธิญาณมาสิ้น ลือสงไปขกับแสนกัป ก็ทำด้วยกำลังใจจริง

แต่ทุกชาติที่เกิดมานะ บรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิง การเป็นพระโพธิสัตว์นี้ลำบากมาก ต้องให้การบำเพ็ญบารมีมากและถูกแกล้งทุกชาติ ทุกชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติท้ายๆ ที่เป็นปรมัตถบารมี อยู่ใน ทศชาติ คือ 10 ชาติ ที่องค์สมเด็จพระชินศรีแต่ละชาตินะ ลำบากทุกชาติอ แต่ความจริง การทำความดีของบรรดาท่านพุทธบริษัท อย่าลืมนะว่าถ้าเราทำความดีแล้วก็ถูกด่า ทำความดีแล้วก็ ถูกกลั่นแกล้ง จงจำไว้ว่า การเกิดมาในชาตินี้เราได้รับผล 2 ประการ เราทำความดีวันนี้ แต่วันก่อนเรา ทำอะไรไว้ ชาตินี้เราทำดี ชาติก่อนเราทำอะไรไว้ นึกถอยหลังไปดื้อๆ ถ้านึกถอยหลังไปไม่ได้ก็นึก ว่า เกิดมาในชาตินี้เราได้รับผลของความดีหรือความชั่วในชาติก่อน ถ้าผลความชั่วให้ผลเราจะมีแต่ ความทุกข์ ความเดือดร้อน แต่ผลของความดีชาติก่อนมาให้ผล เราก็มียแต่ความสุข ดูอย่าง พระเวสสันดร คือว่าที่กองทัพพอเคลื่อนไป แทนที่จะมีความสุขใจกลับเกิดความหวาดหวั่น ก็เพราะนั่น เป็นแค่แนะนำให้พระหลีกทางเท่านั้น

สำหรับพวกเราก็เหมือนกัน ถ้าหากโรคร้ายไข้เจ็บเกิดจากร่างกาย อันตรายเกิดจากร่างกาย คือทราบว่ำนั้น ความชั่วใหญ่ที่เราทำไว้แต่ปางก่อนคือ โทษ ปาณาติบาต การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทำให้ เราป่วยไข้ไม่สบาย อย่างอาตมาป่วยอยู่เวลานี้นะ ชาตินี้ทั้งชาติไม่เคยเว้นจากการป่วย แล้วชาติหน้า คงทำบุญฆ่าเขาไว้มากนะ อาจารย์หง่า นะ ทำบุญไว้มาก ส่งคนไปสวรรค์บ้าง ส่งสัตว์ไปสวรรค์บ้าง ไปสวรรค์หรือไปนรกก็ไม่รู้ ทีนี้ชาตินี้มันมากวนตลอดชาติ ไม่ใช่เรื่องแปลก มันกวนนิดเดียว

แล้วประการที่สอง ถ้าเราทำ อทินนาทาน ไว้ชาติก่อน โทษที่เราจะรับในชาตินี้คือ หนึ่ง ของหาย ถูกปล้นถูกจี้ สอง ไฟไหม้บ้าน สาม น้ำท่วมบ้าน สี่ ลมพัดให้บ้านพัง

และที่สามถ้าเรามีโทษ กามสุมิจนจาร ก็เป็นว่าคนที่อยู่ในปกครองว่ายากสอนยาก เด็กคือ ด่านไม่ฟังคำสั่ง ไม่ฟังคำสอน

ถ้าเราโกหกเขาไว้มากๆ เกิดมาในชาตินี้ พุดแล้วไม่มีใครเขาอยากเชื่อ

ถ้าชาติก่อนดื่มสุราเมรัยเอาไว้มาก ชาตินี้เกิดมาก็เป็น โรคเส้นประสาท หรือเป็น โรคบ้า

ทีนี้ถ้าอาการอย่างนี้ ถ้ามันเกิดมาก็รู้ตัวว่าเป็นกรรมอะไรที่เราทำไว้ในชาติก่อน เมื่อรู้ตัว แล้วก็ยับยั้งเสีย ถ้าหากว่าเราสร้างความดี 5 ประการ คือเว้นจาก ปาณาติบาต คนที่เว้นจาก ปาณาติบาต นี้ต้องมีเมตตาจิต ตัวเมตตาทำให้เป็นคนมีรูปร่างหน้าตาสะสวย เกิดขึ้นมาแล้วโรคร้าย ไข้เจ็บไม่ค่อยจะรบกวน แล้วก็มียอายุยืนนาน

คนที่ไม่มีโทษใน อทินนทาน เกิดมาชาตินี้ไม่มีการเบียดเบียนจากโจรผู้ร้ายจากไฟ จากน้ำ จากลม มีทรัพย์สินวางไว้ที่ไหนก็ตามไม่มีใครเขาอยากลักขโมย มีความสุขในการปกครอง ทรัพย์

ถ้าเป็นคนที่มั่งคั่งธรรม ชื่อสัตย์ต่อภรรยาและสามี เกิดมาในชาตินี้เป็นคนมีอำนาจ จะพูดอะไรกับใครที่ไหนก็มีคนเชื่อตลอดเวลา วาจาดีวาจาศักดิ์สิทธิ์ ว่าเป็นคนดีที่เขาชอบใจ

ถ้าเว้นจากการ มุสาวาท นั้นไซ้ เขาว่ามีวาจาเป็นทิพย์ มีวาจาสัตย์ที่ปฏิบัติ มีวาจาเป็นทิพย์นี้ท่านบอกว่าพูดอะไรก็มีคนเชื่อหมด มีคนนิยมทั้งหมดควาจากทุกถ้อยคำเป็นประโยชน์

ถ้าเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย เกิดชาตินี้เป็นคนฉลาด

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัท เมื่อทราบกฎของกรรมอย่างนี้ ขอทุกคนจงทำแต่ความดี แต่ผลของการที่ท่านพุทธบริษัทที่มานั่งฟังธรรมกันอยู่เวลานี้ ส่วนใหญ่เป็นคนเจริญพระกรรมฐาน และได้ฌาน ได้ญาณวิเศษที่เรียกว่า มโนมยิทธิ เป็นต้น ขอให้ทุกคนจงตั้งใจคิดว่าการที่องค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงไปนิพพานเพื่ออะไร เพื่อความสุขอันใด และองค์สมเด็จพระบรมศาสดาทรงแนะนำพวกเรา ก็เพื่อหวังให้มีความสุขคือ นิพพาน

ฉะนั้นของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน จงตั้งใจตัดสินใจว่า ถ้าขั้นห้าฟังในชาตินี้เมื่อไร ขึ้นชื่อว่ามนุษย์โลกก็ดี เทวโลกก็ดี พรหมโลกก็ดี ไม่มีสำหรับเราสิ่งที่เราต้องการคือพระนิพพาน ถ้าตั้งใจมั่นอย่างนี้แล้ว จงพากันทรงศีลห้าให้บริสุทธิ์ มีความเคารพในพระไตรสรณาคมน์ทั้ง 3 ประการ มีจิตจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ อย่างนี้ท่านเรียกว่า พระโสดาบัน หรือสกิทาคามี ถ้ารวบรวมกำลังใจตั้งอยู่ตามนี้ จะตายเมื่อไรเป็นอรหันต์เมื่อนั้น

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน เทศน์ไปเทศน์มาเสียงก็ไม่มี ขอจบกันเพียงเท่านี้ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง เทโวโรหนสูตร

แสดงเมื่อ

วันอาทิตย์ที่ 3 ตุลาคม 2525

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสส (3 จบ)

อิติปิโส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภควา ติติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ใน เทโวโรหนสูตรคถา เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองครุฑบาปารมีที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปักษ์ อันเป็นวันสำคัญในวันนี้ซึ่งเป็นวันตรงกับวันที่องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลกลงสู่ประตู่ เมืองสังกัสนคร ในวันนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงพระพุทธรูปปฏิหารีย์ให้คนก็ดี เทวดาก็ดี สัตว์ก็ดี สัตว์นรกก็ดี เปเรต อสุรกาย และบรรดาประชาชนทั้งหลายทั้งหมด ต่างคนต่างเห็นกัน ต่างคนต่างรู้ภาษากันทั้งหมด ด้วยอำนาจขององค์พระบรมสัพทซึ่งเป็นผู้พระพุทธรูป พระพุทธรูปทรงบันดาลถึงความสำคัญในการแสดง ยมกปฏิหารีย์ ในกาลครั้งนั้น

ความสำคัญมีอยู่ว่า องค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องการจะแสดงพระธรรมเทศนาโปรดพระพุทธรูปมารดา ว่าองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสูติจากพระครรภ์พระมารดาแล้วได้ 7 วัน พระนางสิริมหามายา คือ พระมารดาท่านก็สิ้นพระชนม์ ตายจากความเป็นคนไปเกิดเป็นเทพบุตรอยู่บน ชั้นดุสิต ทั้งนี้เพราะว่า ครรภ์ใดที่องค์สมเด็จพระธรรมสามีสรรทงเกิดในครรภ์นั้น ครรภ์นั้นย่อมไม่คู่ควรกับสัตว์อื่นจะมาก่อรวมได้ ฉะนั้นพระมารดาจึงจำเป็นต้องตาย ตายแล้วไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต

ต่อมาองค์สมเด็จพระธรรมสามีสรร มาพิจารณาพระธรรมคำสั่งสอนที่องค์สมเด็จพระชินศรีทรงบรรลุแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วพิจารณาถึงด้านพระสูตรก็ดี พระวินัยก็ดี เห็นว่ายังไม่คู่ควรกับความดีของพระมารดา มาพิจารณาถึงพระอภิธรรมที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาทรงบรรลุแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วเห็นว่าคู่ควรกับความดีของพระมารดา จึงตั้งใจแล้ว ยมกปฏิหารีย์ ที่ เมืองพาราณสี แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ก็เสด็จขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก มีความประสงค์จะเทศน์โปรดพระมารดา

เวลานั้น ท้าวโกสิยัสถกเทวราช รับรององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วก็อาราธนาองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับบน บันฑุกัมพลศิลาอาสน์ แต่ว่า พระอินทร์ ท่านก็มีความรู้สึก ว่า องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเป็นมนุษย์ สูงแค่ 8 ศอก ของมนุษย์เท่านั้น แต่ว่า บันฑุกัมพลศิลาอาสน์ ซึ่งเป็นที่ประทับของพระองค์นั้น ยาว 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ โยชน์มนุษย์นะ แล้วก็สูง 15 โยชน์ ถ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่บนนั้น จะมองไม่ต่างอะไรกับตัวแมลงเล็กๆ เกาะอยู่บนเตียง

เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทราบวาระน้ำจิตของ **พระอินทร์** ว่าคิดอย่างนั้น สมเด็จพระภควันต์จึงได้ปลดสังฆาฏิออกจากบ่า แล้วสมเด็จพระบรมศาสดาก็โยนผ้าสังฆาฏิไป ปรากฏว่าสังฆาฏิขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาคือ **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** พอดี หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระชินศรีก็ประทับนั่งร่างกายใหญ่โตพอเหมาะพอดีกับ **พระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์**

เวลานั้น **พระอินทร์** ก็รู้สึกอัศจรรย์ใจจึงถามองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธานุภาพเจ้าข้าชาวบ้านเขาถือกันว่าพระองค์สูงแก่ 8 ศอกของมนุษย์ แต่ทว่า **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** น่ะยาว 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ สูง 15 โยชน์ เวลา นี้ปรากฏว่าพระวรกายของพระองค์พอเหมาะพอดีกับบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์

ตั้ง สุตวา เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถทรงสดับ พระองค์จึงได้ทรงมีพระพุทธานุญาตว่า **มณะ** **คุรท้าวโกสิย** ขึ้นชื่อว่าพระพุทธานุภาพนี้หาประมาณมิได้ตามพระบาลีว่า **พุทธโธ อปฺปมาโณ ัมโม อปฺปมาโณ สัมโม อปฺปมาโณ** คือ พระพุทธานุภาพจะประมาณว่าเท่าหนึ่งเท่าโดยย่อไม่ได้ พระธรรมและพระอริยสงฆ์ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์จึงได้มีพระพุทธานุญาตว่า การที่ตถาคตมาคราวนี้ ต้องการจะเทศน์โปรดหรือสงเคราะห์ทดแทนความดีของมารดาขอ **ท้าวโกสิย** สักกเทวราช โปรดไปตามพระมารดาด้วย หลังจากนั้นพระอินทร์ก็ใช้เทวดาไปตาม **สันตติเทพบุตร** คือ **สิริมหามายา เทพบุตร** ลงมา

แต่ว่าในขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับใหม่ ๆ เวลานั้นนอกจาก **พระอินทร์** แล้วก็ยังมีเทวดาหลายท่านด้วยกัน แต่ว่ามีเทวดาสองท่านด้วยกันที่เข้ามาใกล้องค์สมเด็จพระจอมไตร คือองค์หนึ่งมีนามว่า **อินทกเทพบุตร** อีกองค์หนึ่งมีนามว่า **อังกูรเทพบุตร** เทพบุตรสององค์นี้เข้ามานั่งใกล้เท้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ช้างซ้ายและข้างขวา ต่อมาเทวดาบนสวรรค์ ชั้น **ดาวดึงส์เทวโลก** ก็ดี ทุกชั้นก็ดี มานมัสการองค์สมเด็จพระชินศรี เมื่อต่างคนต่างมา **อินทกเทพบุตร** ก็นั่งที่เดิม **อินทกเทพบุตร** นี้ไม่ใช่พระอินทร์นะ เป็นเทวดาอีกองค์หนึ่ง แต่ว่า **อังกูรเทพบุตร** ถอยออกไปทุกที

พอเทวดาอื่นมาทั้งหมดแล้ว ปรากฏว่า **อังกูรเทพบุตร** นั่งท้ายที่สุดของบรรดาเทวดาทั้งหลาย

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรมีความประสงค์จะให้เทวดาก็ดี หรือบรรดาประชาชนทั้งหลายก็ดี ที่มาชมแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** ที่ **เมืองพาราณสี** แต่ว่าเวลานั้นที่พระพุทธานุภาพแสดงปาฏิหาริย์นั้น คนมาชมกันหลายโกฏิ ไม่ใช่หลายล้านนับเป็นร้อยๆ โกฏิ เพราะข่าวลือสะพัดหลายเดือนแล้วว่า องค์สมเด็จพระบรมครูจะแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** แข่งกับเดียรถีย์ ฉะนั้นบรรดาประชาชนทั้งหลายจะมาชมบารมีขององค์สมเด็จพระชินศรี ต่อเมื่อพระพุทธานุภาพหายไประยะหนึ่ง **เมืองพาราณสี** ขึ้นข้างบนไม่ลง คนทั้งหลายเหล่านั้นก็ปฏิญาณตนว่า ถ้าพระพุทธานุภาพไม่ลงเพียงใด พวกเขาจะไม่ยอมกลับบ้าน

ตอนนี้ละเกิดความหนักกับ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ซึ่งเป็นเจ้าของพระนครต้องเลี้ยงดูกันเป็นการใหญ่ เมื่อบรรดาประชาชนทั้งหลายตั้งใจจะคอยพระพุทธเจ้าในเวลานั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ต้องการจะให้เขามีประโยชน์ในการสดับรับรสพระพจน์เทศนา ฉะนั้นองค์สมเด็จพระบรมศาสดา จึงได้ทรงบันดาลเสียงของพระองค์ที่ดี เสียงของเทวดาที่พูดสัมภาษณ์กับพระพุทธเจ้า ระหว่างเทวดากับพระพุทธเจ้าที่ดี บรรดาประชาชนในเมืองมนุษย์ที่พากันชมอยู่นี้ได้ยินกันหมดชัดเจนแจ่มใส

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา บรรดาให้คนทั้งหลายมีความเข้าใจการบำเพ็ญกุศลกับท่านที่บริสุทธิ์ กับการทำบุญกับคนที่ไม่บริสุทธิ์มีอันต่างกัน ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสถาม **อังกูรเทพบุตร** เมื่อตถาคตขึ้นมารั้งแรก เชนั่งใกล้พระบาทข้างซ้ายของเรา เวลานี้เทวดาทั้งหลายมาพร้อมกันเชนั่งท้ายบริษัทไกลที่สุด อยากจะถามว่าสมัยที่เธอเป็นมนุษย์ ทำบุญอะไรเข้าไว้

เมื่อพระองค์ตรัสถามดังนั้นแล้ว **อังกูรเทพบุตร** จึงได้กราบทูลองค์สมเด็จพระประทีปแก้วว่า ภักเ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้าในสมัยที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์เวลานั้นว่างจากพระพุทธศาสนาคนไม่มีศีลธรรมจะพึงปฏิบัติ เป็นการว่างจากองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภากย์ไม่มีใครสอนธรรมวินัย เวลานั้นข้าพเจ้าเกิดในสมัยนั้นมีอายุ 8 หมื่นปีเป็นอายุขัยต่อมาเมื่อสมัยแก่มีเวลาเบื้องหลังอีก 2 หมื่นปีก่อนจะตาย ข้าพระพุทธเจ้ามีฐานะเป็นมหาเศรษฐีใหญ่ ตั้งโรงงาน 80 แห่ง เป็นระยะยาวหนึ่งโยชน์ตั้ง 1 แห่ง หนึ่งโยชน์ตั้ง 1 แห่งคือ 500 เส้นตั้ง 1 โรง เลี้ยงคนเดินเท้าและคนเดินทางทั้งกลางวันและกลางคืน เป็นระยะเวลา 2 หมื่นปี บำเพ็ญกุศลมากเพียงเท่านี้ แต่อาศัยว่าทำบุญกับคนที่ไม่มีความดี ตายจากความเป็นมนุษย์ มาเกิดเป็นเทวดาบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก** เป็นเทวดาที่มีบุญน้อยที่สุดกว่าเทวดาทุกองค์บน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์** เป็น **อังกูรเทพบุตร**

ตอบจบ พระพุทธเจ้าจึงหันไปถาม **อินทกเทพบุตร** ว่า **อินทกเทพบุตร** เชนะเป็นเทวดาที่มีบุญญาธิการมาก เมื่อตถาคตมาใหม่ๆ เชนั่งตรงนี้ เวลานี้เทวดามาหมดทั้ง 6 ชั้น มาเฝ้าตถาคตบริเวณนี้ เชนั่งที่เดิมไม่ถอยไปไหนแสดงว่าบุญญาธิการของเธอมากเหลือเกิน มากกว่าเทวดาองค์ใดในสวรรค์ชั้น **ดาวดึงส์เทวโลก** หรือทั้ง 6 ชั้น อยากจะถามว่า ในสมัยที่เธอเป็นมนุษย์นั้น ทำบุญอะไรไว้

ท่านอินทกเทพบุตร ก็กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาว่าภักเ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ พระพุทธเจ้าข้า ในสมัยที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์เป็นคนยากจนเชิญใจต่อมาบิดาตายเหลือแต่มารดาข้าพระพุทธเจ้าเป็นชาวป่า ต้องตัดฟันขายเอาเลี้ยงมารดา คืออยากจนมาก แต่ว่ามีจิตประกอบด้วยความกตัญญูคือ รู้คุณบิดามารดา การที่จะบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนาที่ไม่มีโอกาส แต่ว่าเวลาใดที่สาวกขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถไป ณ ที่นั้นก็ไม่มีความอดอยาก เวลาที่มีอาหารอยู่บ้างก็ไม่มีพระไป ก็พระสมัยนั้นมีน้อย

ต่อมาในวันหนึ่ง ปรากฏบรรดาพระสงฆ์ในพุทธศาสนาเดินทางผ่านแคว้นนั้น เข้าพระพุทธเจ้าก็พอดีมีอาหารจะบริโภคอยู่ตามสมควร จึงได้นิมนต์บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลาย เหล่านั้นมารับสังฆทาน คือพระตั้งแต่ 4 องค์ขึ้นไป ข้าพเจ้าในสมัยที่มีชีวิตเป็นมนุษย์อยู่นั้น ได้ถวายสังฆทานเพียงครั้งเดียวในชีวิต เมื่อตายจากความเป็นคนก็มาเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้น ดาวดึงส์ เทวโลก เป็นเทวดาที่มีอานุภาพมากกว่าทั้งหมด นอกจาก ท้าวโกสิยัสถกเทวราช เท่านั้น ที่มีอานุภาพมากยิ่งขึ้นกว่าข้าพระพุทธเจ้า

ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงได้สรุปความว่า ภิกขเว คุณกริกขุทั้งหลาย การบำเพ็ญกุศลในพุทธศาสนาที่ไซร้ ย่อมมีอานิสงส์มาก เพราะว่า การที่จะบำเพ็ญกุศลให้มีอานิสงส์มากนั้นต้องอาศัยเหตุทั้ง 3 ประการคือ หนึ่ง ผู้ให้บริสุทธิต่างสำหรับ อินทกเทพบุตร นี้มีความบริสุทธิ์ทั้ง 3 ประการ คือ ประการแรก ถวายเป็นสังฆทาน ถวายสังฆทานนี้ถ้าพระผู้รับไม่บริสุทธิ์ ก็ลง เวจิมหานรก ไปเอง อานิสงส์ก็มาก ผู้รับได้มากและผู้ให้บริสุทธิต่างก็เพราะว่า ผู้ให้ตัดพินมาขายไม่ได้รับกวนใคร ทรัพย์สินทั้งหลายนั้น ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ฉะนั้นจึงมีอานิสงส์มาก

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัท การบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนา ท่านปรารถนาเหตุ 3 ประการ เป็นสำคัญ หนึ่งผู้ให้บริสุทธิต่าง ผู้ให้นี้ตามปกติผู้ให้บริสุทธิต่างอยู่สักหน่อยเพราะมีการบกร่องในศีล 5 แต่ว่าถ้าผู้ใดไม่มีการบกร่องในศีลห้าชื่อว่าผู้นั้นบริสุทธิต่าง

ฉะนั้นท่านโบราณจารย์ท่านจึงกำหนดไว้ว่า เวลาก่อนจะถวายทานจึงให้ตั้งใจสมาทานศีล แต่ว่าการสมาทานศีลนี้ก็ไม่แน่ว่าจะเป็นผู้บริสุทธิต่างหรือเปล่า ถ้าสักแต่ว่าสมาทานตามกัน ไปก็มีความหมาย

ในการทรงศีล เวลาสมาทานนี้เราต้องตั้งใจคิดว่า ศีลห้านี้เราจะต้องตั้งใจปฏิบัติให้บริสุทธิต่างตลอดชีวิต แต่ว่าวันหน้าบังเอิญจะต้องไปกระทบจิตที่จะต้องบรรลุศีลเข้า แต่ว่าวันนั้นบริสุทธิต่างก็ใช้ได้ คือว่าเวลานั้นเราตั้งใจสมาทานศีลและเคารพศีลด้วยดี

วัตถุกทานที่ได้มานี้ต้องไม่มีการเบียดเบียนชีวิตสัตว์ ไม่ลักไม่ขโมยใครเขามาให้ขาด

สำหรับพระผู้รับทานนั้นต้องเป็นพระที่บริสุทธิต่างถ้าไปถวายส่วนบุคคล ถ้าเป็นการถวายเป็นสังฆทานอย่างทีบรรดาท่านพุทธบริษัทได้ถวายในวันนี้เป็นสังฆทานพระผู้รับจะบริสุทธิต่างหรือไม่ บริสุทธิต่าง อานิสงส์ของท่านย่อมสมบูรณ์แบบ แต่ว่าถ้าพระผู้รับไม่บริสุทธิต่าง กินเข้าไป ท่านผู้นี้ตายไปแล้วต้องลงเวจิมหานรก ก็เป็นเรื่องของพระไม่ใช่เรื่องของเรา

ทีนี้ต่อไปขอเล่าเรื่องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอเล่าลัด ถ้าขึ้นเทศน์เรื่องนี้ทั้งหมดละวันนี้เล่าไม่จบ เป็นอันว่า เมื่อองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิสภาคย์เทศน์ครบ 3 เดือน ของมนุษย์ แต่อย่าลืมว่า 3 เดือนของมนุษย์นี่เห็นจะได้หนึ่งชั่วโมงของเทวดา เพราะว่าบนสวรรค์ ชั้น ดาวดึงส์เทวโลก นี้ใช้เวลา 100 ปีของเรานี้เท่ากับ 1 วันในสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์เทวโลก ฉะนั้นเวลา 90 วัน ของเราจะเท่ากับชั่วโมงหรือเปล่านั้นก็ไม่ทราบ

และวันออกพรรษาคือวันนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาก็ทรงปรารภกัน **ท้าวโกสีย์** **ลักทเวราช** ว่าเวลานี้เทศน์โปรดพระพุทธรูปสำเร็จแล้วองค์สมเด็จพระประทีปแก้วให้พระมารดาเป็นพระโสดาบัน ก็ท่านได้พระโสดาบัน ตั้งใจจะลงที่ประตู **เมืองสังกัสนคร** ตอนนั้น จอมบพิตรอดิศร **ท้าวโกสีย์ลักทเวราช** หรือได้แก่พระอินทร์ ก็เนรมิตบันได 3 บันได คือบันไดกลางเป็นบันไดแก้ว บันไดข้างซ้ายเป็นบันไดทอง บันไดข้างขวาเป็นบันไดเงิน

บันไดแก้วนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จ และบันไดทองบรรดาพรหมทั้งหลายลงทางนั้น บันไดเงินบรรดาเทวดาทั้งหลายลงทางนั้นพระพุทธรูปเจ้าทรงบันดาลให้คนทุกคนที่อยู่ในเมืองมนุษย์เห็นสวรรค์ทุกชั้น เห็นเทวดาทั้งหมด แม้แต่สัตว์นรก ไพนรกกี่ดับ เครื่องทรมานก็หยุดมีความสุขสบายต่างคนต่างเห็นกัน มนุษย์ก็เห็นสัตว์นรก เห็นเทวดา เห็นสวรรค์ และบรรดาสัตว์นรกทั้งหลายเหล่านั้นก็เห็นเทวดาเห็นคน ต่างคนต่างมีความสุข สัตว์ทั้งหลายรู้ภาษามนุษย์ทั้งหมดว่าองค์สมเด็จพระบรมสุขตกลงมา ขบวนติดตามมีทั้งเทวดาและพรหม งามสง่าเป็นอันมาก

ต่างคนต่างเห็นกันว่า การเป็นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเป็นพระพุทธรูปเจ้ามีอานุภาพมากอย่างนี้ก็เป็นเหตุให้คนที่เวลาเห็นในสมัยนั้น ท่านกล่าวว่า คนก็ดีสัตว์ทั้งหลายก็ดี มดค้ำมดแดงก็ดี ต่างคนต่างคิดว่าเป็นองค์สมเด็จพระชินศรีเป็นพระพุทธรูปเจ้ามีอานุภาพมาก ที่นี้ทุกคนในเวลานั้นก็ตั้งใจอธิษฐานบารมีขอบำเพ็ญบารมี เป็นองค์สมเด็จพระชินศรีหรือเป็นพระพุทธรูปเจ้าในวันข้างหน้า ไอ้นี้แหละ ไอ้ตอนที่คิดว่าอยากจะเป็นพระพุทธรูปเจ้านี้แหละ อธิษฐานพุทธรูปมึนเลยถ่วงให้ไปนิพพานช้า ไอ้ตัวนี้ ตัวอยากเป็น แต่อยากไม่นาน พอตอนกลางๆ เลยเลิกอยาก ควรที่จะบำเพ็ญบารมี 1 อสงไขยกับแสนกัป ได้ไปนิพพานก็เลยไม่ได้กับต้องใช้บารมีมากกว่านั้น บำเพ็ญนานกว่า

ฉะนั้นสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงเข้าไปหาพระที่เป็นปูลุชน คำว่าปูลุชน หมายความว่า มีศีลดี มีสมาธิพอสมควร และมีฉานสมาบัติ ท่านคือว่าเป็นปูลุชน คนยังหนาแน่นไปด้วยกิเลส สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาจึงทรงถามปัญหาทางเนสมาบัติและด้านศีล พระที่ทรงฉานสมาบัติทรงศีลบริสุทธิ์ตอบได้คล่องแคล่วดี

ต่อมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงถามปัญหาท่านผู้นั้น ในปัญหาของพระโสดาบันกับท่านผู้ทรงฉาน แต่ท่านผู้ทรงฉานไม่สามารถจะตอบปัญหาของพระโสดาบันได้

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงถามพระโสดาบัน พระโสดาบันท่านก็ตอบได้ ครั้นถามปัญหาพระสัททาคามี เป็นวิสัยพระสัททาคามีกับพระโสดาบันพระโสดาบันตอบไม่ได้

พระองค์จึงกลับไปถามปัญหากับพระสัททาคามี พระสัททาคามีก็ตอบได้เมื่อถามปัญหาอันเป็นวิสัยของพระอนาคามี กับพระสัททาคามี พระสัททาคามีก็ตอบไม่ได้ ต้องพระอนาคามีตอบ

เมื่อพระอนาคามีตอบได้ หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรจึงถามปัญหาซึ่งเป็นวิสัยของพระอรหันต์กับพระอนาคามี พระอนาคามีตอบไม่ได้ ต้องพระอรหันต์ตอบ

เมื่อถามปัญหาอัครสาวกเบื้องซ้ายกับปกคิอรหันต์ บรรดาพระอรหันต์ตอบไม่ได้ ต้อง **พระโมคคัลลาน์** ตอบ เพราะเป็นวิสัยของ **พระโมคคัลลาน์** **พระโมคคัลลาน์** ก็ตอบ

ต่อมาพระพุทธเจ้าถามปัญหาซึ่งเป็นวิสัยของพระอัครสาวกเบื้องขวา พระมหาโมคคัลลาน์
ตอบไม่ได้ ต้อง พระสารีบุตร ตอบ

เมื่อ พระสารีบุตร ตอบปัญหาซึ่งเป็นวิสัยของตนแล้ว องค์สมเด็จพระทศพลจึงได้ถาม
ปัญหาซึ่งเป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า พระสารีบุตร ก็ตอบไม่ได้พระพุทธเจ้าถามใหม่โดยให้หนักกับ
พระสารีบุตร พระสารีบุตร จึงตอบได้

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย เรื่องความเป็นมาในพระพุทธศาสนาถือว่า มีความรู้
ในพระพุทธศาสนา ถ้าเรามีความรู้แค่อ่านหนังสือ มันไม่ได้เข้าถึงหนึ่งในล้านของพระพุทธศาสนา
คือการเข้าใจจริงไม่มีเลย

ถ้าเราเก่งเฉพาะอ่านตำราก็ถือว่า ยังไม่เข้าถึงพระพุทธศาสนาเลย เพราะบุคคลที่จะเข้าถึง
พระพุทธศาสนาจริงๆ เป็นอันดับแรกๆที่เรียกว่า ไตรสรณาคมน์ บุคคลผู้นั้นจะต้องมีความเคารพใน
พระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์จริงโดยไม่มี ความสงสัย และที่ตั้งใจรักขาศิลปวิสุทธิ
อย่างนี้ชื่อว่าเข้าถึงเขตไตรสรณาคมน์ เข้าถึงจุดหนึ่งของพระศาสนา เอาชอบ ๆ

ทีนี้ถ้าหากว่าคนที่มีศีลวิสุทธิมีความเคารพในพระไตรสรณาคมน์จริง แต่ว่าบรรดาท่าน
พุทธบริษัทชายหญิงไม่เคยเจริญสมาธิ ไม่เคยเจริญฌานสมาบัติจะไม่เข้าใจเรื่องฌานสมาบัติ
ไม่ได้ ขึ้นเดาก็มีทางลงนรก เพราะว่าเคาผิด

คนที่ได้ฌานสมาบัติ จะไปมีความเข้าใจในเรื่องราวของพระโศดาบันก็ไม่ได้อีก เพราะสูง
ไม่ถึง

พระโศดาบันจะไม่เข้าใจความเป็นมาของพระสัททาคามีก็ไม่ได้อีก เพราะตัวไม่ถึง
เป็นอันว่าการเข้าใจในเรื่องของพระศาสนานี้ ถ้าบรรดาพระอริยะทั้งหลายถ้าท่านเป็นพระอริยะจริงๆ
หรือว่าถ้าท่านเป็นผู้มีการทรงฌานจริงๆ หากว่าท่านทรงฌานแค่ปฐมฌาน ถ้าเราไปถามท่าน ท่าน
จะอธิบายจริงๆ แค่อุทธฌาน ถ้าไปถามฌานที่สอง ที่สาม ที่สี่นี้ท่านไม่ตอบ นี่คนที่เขาได้จริงนะ
เพราะว่าความรู้สึกที่เราอ่านหนังสือมันต่างจากที่ปฏิบัติได้มากมายนัก

ถ้าหากว่าเป็นผู้ทรงฌานแล้วยังไม่ได้พระโศดาบัน ถ้าเราไปถามความเป็นพระโศดาบันเขา
ไม่ตอบ ทำไมเขาไม่ตอบ เพราะเขารู้ว่าตอบไปก็ตอบผิด แล้วไอ้ความรู้สึกตั้งแต่ฌานต้นมาถึงฌาน
สี่มันรู้แล้วว่า การอ่านหนังสือมานี้มีความเข้าใจไม่ถูกเลย

ฉะนั้นถ้าท่านผู้นั้นเป็นพระอริยะเจ้าจริงๆ ถ้าเราอยากจะรู้ แต่ว่าต้องถามด้วยความเคารพ
ต้องถามด้วยความฉลาด มีความเคารพแล้วไม่มีความฉลาดก็ไม่มีโอกาสจะได้ผล ถ้าเรามีความ
เคารพจริง มีความฉลาดในการถามจริง บรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิงขอให้ศึกษาเรื่อง สังโยชน์
10 ถ้าไปขอศึกษาเรื่อง สังโยชน์ 10 ถ้าท่านผู้นั้นเป็นพระโศดาบันหรือสัททาคามี ท่านจะแนะนำแค่
สังโยชน์ 5 ประการ ว่าไปเที่ยวแล้วกลับมาอีกเที่ยว ไปอีกเที่ยว สามเที่ยวหยุดแสดงว่าท่านได้แก่นั้น
ท่านไม่สอนต่อ เพราะสิ่งที่ท่านไม่ได้จะไม่สอนต่อ

ถ้าเป็นพระอรหันต์ท่านจะอธิบายตลอด **สังโยชน์** ทั้ง 10 ประการ แล้วก็อธิบายแล้วก็ฟัง
ง่ายๆ ไม่ยากอย่างที่เรารอหนังสือ นี่เป็นลิลิตของบรรดาท่านพุทธบริษัทจะรู้จักพระอริยเจ้า

และโดยเฉพาะพระอริยเจ้าถ้าเราเข้าไปหาจะไม่มีการตำหนิใคร คำว่าตำหนิ นี่หากว่าเราเข้าไป
ไม่ปฏิบัติตามระเบียบพระธรรมวินัย เขาเอาแน่ เพราะว่าเขาจะไม่เลี้ยงคนเลย ถ้าเราเข้าไปด้วยความ
เคารพ จะไปให้ตำหนิคนโน้นตำหนิคนนี้ พระอริยเจ้าท่านไม่ยอมตำหนิ ถือว่าเป็นกฐกรรมคา
และถือว่าท่านเป็นลูกพระพุทเจ้า **พระพุทเจ้าท่านไม่เคยตำหนิใครฉันใด พระอริยเจ้าก็ไม่ตำหนิ
ผู้อื่นฉันนั้น** นอกจากบุคคลที่จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ถ้าปฏิบัติผิดพระธรรมวินัย ท่านเอาแน่ อย่าง
พระพุทเจ้าท่านก็ลงโทษพระตามพระธรรมวินัยกลุ่มเดียวกัน แต่บรรดาเดิยรติทั้งหลายเหล่านั้น
เขาไปทำความชั่วพระพุทเจ้าท่านไม่เคยตำหนิเพราะว่าเป็นเรื่องของเขา

เอาละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัท คิวามันไม่ไอเข้ามา เมื่อกี้ไอเสียงดังไข้ใหม่เป็นอันว่า
การเทศน์วันนี้ก็ต้องการให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมีความเข้าใจในเรื่องราวของ
พระพุทศาสนา ตามที่พระพุทเจ้าต้องการ ว่าคนที่ทรงศีลบริสุทธิ์จะไปรู้เรื่องของฉานสมาบัติ
ไม่ได้ ถ้าขึ้นไปสู่รัฐเห็นเข้าเมื่อไร ก็คิดเมื่อนั้นแหละ เมื่อทำถึงฉานสมาบัติแล้วจึงจะเข้าใจว่า
ความรู้สึกเดิมของเรานั้น ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ต้องเป็นอารมณ์เข้าใจ เมื่อเป็นผู้ทรงฉาน
สมาบัติจะคิดว่าจะมีความเข้าใจเรื่องพระโสดาบัน สกิทากามีก็ไม่ได้อีก ทั้งนี้เพราะอะไรเพราะกำลังใจ
ละเอียดไม่พอ

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า จงยับยั้งชั่งใจในตัวเอง อย่ามีความ
ประมาทในตัวเอง คิดว่าอะไรเราอ่านหนังสือแล้วเรารู้นะ นั่นนะชวนลงนรกตีมากที่สุด เพราะว่า
การเข้าใจผิดที่เรียกว่า **มิจฉาทิฎฐิ** มีความเห็นผิด ถ้ามีความเห็นผิดมีความเข้าใจผิดมันก็ปฏิบัติผิด
ถ้าคนที่ปฏิบัติผิดมีความเข้าใจผิด เขามีที่เก็บมีที่อยู่ คือมีสำนักพระยายมควบคุมอยู่ สมเด็จพระบรม
ครู ไม่สามารถจะช่วยให้ไปสวรรค์ ไปนิพพานหรือไปพรหมได้

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ทุกท่านที่มาบำเพ็ญกุศลในวันนี้ ต่างคนต่างตั้งใจดี
อย่างน้อยที่สุดก็เป็นคนมีศีลบริสุทธิ์ มีความเคารพในพระรัตนตรัยแต่ส่วนใหญ่กำลังใจของท่าน
บรรดาพุทธบริษัทเป็นผู้ทรงฉานสมาบัติ และมีพระนิพพานเป็นอารมณ์ กำลังใจอย่างนี้องค์สมเด็จพระ
พุทเจ้าทรงนิยามว่า เป็นที่ชอบของพระองค์และพระองค์ต้องการให้ทุกคนไปนิพพาน ที่นี้
กำลังใจของบรรดาพุทธบริษัทที่ทรงอย่างนี้นั้น ขอให้ทรงไว้จะเป็นที่ถูกใจพระพุทเจ้าอย่างยิ่งเอา
ละ บรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิง เสียงมันไม่มีแล้วก็ขอบแต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มี
พระพุทรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการของจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธ
บริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดีพัฒนาผลกมลสมบุญผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง
4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดา

สั้มาสั้พุทธเจ้าทรงบรรลุแล้ว ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทที่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระประทีป
แก้ว ณ ที่นี้ จงบรรลุธรรมนั้นในชาตินี้โดยฉับพลันเถิด เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

สนทนาหลังกรรมฐานที่บ้านคุณสมบูรณ์ เวสาลีชานนท์

วันจันทร์ที่ 24 ธันวาคม 2522

เรื่อง เทวดาชั้นกามาวจรภูมิและท่านพกาพรหม

จะให้ตีขึ้นตรงไหนดีละ (ขึ้นไม่เป็นหรือคะ) หา ประไพ ขึ้นตรงไหน ทือ ขึ้นตรงไหนดี แรกๆ ถ้าเอาแรกๆ จำไม่ได้ ขึ้นเรื่องเทวดาก็แล้วกัน เทวดาที่อยู่กามาวจรภูมิ กามาวจรนี้ต้องเข้าใจนะ เทวดาที่เรียกว่า กามาวจรคนมักไปตีความหมายว่า เทวดานี้เป็นผู้เสพกาม ตีความหมายอย่างมนุษย์ มันไม่ถูก ก็เลยไปถามแม่ศรีก็ไปถามเทวดา ถามเขาว่า กามาวจรเป็นไง ถามว่า การเสพกามมีไหม ในเทวดา แกล้งถามว่า เทวดาที่ไหนเขาเสพกามกันละ บอก นี่ฉันถามนะถามเพื่อต้องการให้รู้ความเป็นจริง ท่านบอกว่า ไม่จริง

คำว่า กามาวจร แปลว่า ผู้ไปในความใคร่ ยังมีในความใคร่ ยังมีความผูกพัน ไอ้คำว่า ผูกพัน มันมีว่า มีความผูกพันในสถานะเป็นทิพย์ รู้ว่าคนนั้นเป็นพ่อรู้ว่าคนนี้เป็นแม่ใช่ไหม ข้างบน และถ้าอยากรู้ว่าข้างล่างนี้ ใครเป็นลูก เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นญาติ เป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เมื่อไหร่ เกรงว่าไอ้พวกนี้มันจะลงนรก อันนี้มันมีความใคร่ใช่ไหม แต่ว่าความใคร่ตัวนี้เขาเรียกว่า กามฉันทะ แล้ว เมตตา เมตตา กรุณา เป็นพรหมวิหาร 4 นะ ก็ตอบว่าถือเป็นการใคร่ในความใคร่เป็นเทวดา ไม่ใช่เทวดามีการเสพกามแบบมนุษย์นะ พระเทศน์นะ พระเทศน์นี้ผิดจุดนี้ ผิดมาก เทวดากับพรหมยังมีมิจฉาทิฎฐิ ที่เทศน์ถึง ท้าวพกาพรหม เมื่อกี้ ว่าท่าน พกาพรหม ท่านเกิดเป็นพรหมชั้นที่ 11 จนจำกับไม่ได้ มันนานมาก ต่อมาก็มาเป็นพรหมชั้นที่ 10 แล้วก็พรหมชั้นที่ 9 ตอนนี้บริษัทก็มาสนับสนุนว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ แล้วแดนใดที่จะไปสุดอีกนะ ไม่มีนะ ก็มีแค่พรหมนี้แหละ มันก็ที่สุดของชีวิต ก็เป็นความสุขที่สุด ก็พวกที่มาเป็นพรหมแล้วนี้ก็ไม่ต้องไปไหน นี่หมายถึงว่า พรหมฆานโลกีย์ มีความคิดอย่างนี้ เขาเรียกว่าเป็นมิจฉาทิฎฐิ แล้วถามว่า

เทวดามิจฉาทิฎฐิกับพรหมมิจฉาทิฎฐิมิหรือ ท่านตอบว่า มี แต่ใช้คำว่ามิจฉาทิฎฐิของเขาม่าของเรานะ ของเขาเป็นอนุบาล เรื่องเด็กนะ ใช่ไหม แต่ของเราระดับมหาวิทยาลัย มิจฉาทิฎฐิของเขา เป็นแต่หลงว่าถ้าเป็นเทวดาอยู่ ก็คงเป็นเทวดาต่อไป เหมือนกับที่พวกเราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นชาวบ้าน เขาตายมนุษย์ก็ตาย แต่เทวดาเห็นคนอื่นจุดนี้ก็คิดว่าเราจะไม่จุด นี่ก็เป็นมิจฉาทิฎฐิหลงผิด พรหมก็มีที่คิดว่าเป็นพรหมแล้วจะไม่ไปไหน เมื่อกิดว่าถูกสรรเสริญเยินยอมากขึ้น ก็เลยซัดเต้ทำเต้ทำว่า สิทธิธตธราชกุมาร เป็นโอรสของ ศากยราช ที่ประกาศตัวว่าเป็นพระพุทธเจ้านะ แต่เราหรือเปล่า แหม มาตอนนี้ใช่แหละ ท่านท้าวพกาพรหม แต่ท่านคู่กับ ท่านมหาขมภู นะ เวลานี้จะเป็นอรหันต์ อยู่ละ พอท่านนึกแบบนั้น พระพุทธเจ้าท่านก็ทรงทราบ

พระพุทธเจ้านี้เก่งจริง ๆ นะ พอเขานึก เท่านั้น ท่านรู้ว่า ทำท่านละไปเลย แต่ไอ้คำว่าทำนี่ ไม่ได้หมายความว่า ทำ คือท่านรู้นะว่า ถ้าหากท่านขึ้นไป ท่านท้าวพกาพรหม จะเป็นพระอรหันต์ พอรู้ว่า ท่านท้าวพกาพรหม คิดอย่างนั้น ไม่มีผล และก็ไม่มีทาง ใครว่าก็ไม่ไป จ้างก็ไม่ไป ท่านรู้ว่า

ท่านท้าวพกาพรหม คิดอย่างนั้น ท่านก็อย่างนี้ ท่านทราบว่ พกาพรหม นี้หลงผิด ทะนงตน แต่ทว่า ถ้าพบเราแล้ว ฟังเทศน์จากเราจะได้เป็นพระอนาคามี

ท่านก็เลยขึ้นไป พอขึ้นไปแล้วท่านแสดงตนถามว่า พกาพรหม ท่านคิดแบบนี้ใช่ไหม ท่านก็รับว่าใช่ ท่านก็เลยถามว่า อยากจะพิสูจน์ไหมว่าท่านกับเรานะ ใครจะเหนือกว่ากัน แหม เห็นไหม ทำรบเลย ท่านพกาพรหม ก็เอา จะเอา อย่างไรกันแน่ แต่ไม่ได้ชกกันหรือกันนะ เล่นซ่อนหากัน ท่านบอกเอาๆ เล่นซ่อนหากันก็แล้วกัน ท่านพกาพรหม จะไปซ่อนที่ไหน แต่ว่าพระอรหันต์ท่านละเอียดกว่าพรหมจะไปบังที่ไหน ท่านก็เป็นพรหมเพราะความละเอียดมันต่างกันพระอรหันต์ถ้าไม่ต้องการให้พรหมเห็น พรหมจะเห็นไม่ได้ พรหมถ้าไม่ต้องการให้เทวดาเห็น เทวดาก็จะเห็นไม่ได้ ถ้าเทวดาไม่ต้องการให้ผีหรือเปรตเห็น ผีและเปรตจะเห็นไม่ได้ ถ้าผีและเปรตไม่ต้องการให้คนเห็น คนก็จะเห็นไม่ได้ เว้นไว้แต่เราที่เจริญพระกรรมฐานด้านทิพจักขุญาณ หรืออภิญญา เขาเห็นได้ แต่ธรรมดาเขาเห็นไม่ได้ ที่นี้ ท่านท้าวพกาพรหม ซ่อนที่ไหน พระพุทธเจ้าท่านก็หาพบหมด ผลที่สุดท่านท้าวพกาพรหม บอกว่า ให้ท่านซ่อนมั่ง แต่ความจริงที่หนังสือหรือพระภิกษุอาจารย์ที่ว่า พระพุทธเจ้าไปซ่อนหน้าผากของ ท้าวพกาพรหม อันนี้ไม่ถูก ไปถามท่านแล้ว ท่านบอก ไม่ใช่ไปซ่อนที่หน้าผาก

พระพุทธเจ้าท่านก็นั่งอยู่ที่เดิม ฉันใช้เสียงพูด ท้าวพกาพรหม ซึ่งไม่ถูกได้ยินแต่เสียงแต่ไม่เห็นตัว ถามว่า เวลาฉันนั่งอยู่ตรงไหน ท่านพกาพรหม ตอบว่า ไม่เห็น ก็ท่านไม่เห็นเทวดาหรือพรหมท่านไม่โกหก เทวดาและพรหมไม่โกหกเหมือนคน ท้าวพกาพรหม ตอบไม่ได้ ในที่สุดก็เลยยอมแพ้ พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์ ท่านก็ไม่ได้เทศน์อะไรมา เทศน์ว่าสมัยก่อนๆ ที่เธอจะขึ้นมาเป็นพรหมเธอเป็นคาบส บำเพ็ญบารมีนี้ ถึงขั้นสมาบัติ 8 และออกด้วยกำลังฌาน 4 ละเอียดจึงไปเป็นพรหมชั้นที่ 11 ก็กับจำไม่ได้ และต่อมา เมื่อหมดเขตจากพรหมชั้นที่ 11 อาศัยบารมียังทรงอยู่นะ ทรงอยู่ชั้นนั้นไม่ได้ ต้องลดลงมาเหลือชั้น 10 ลดลงมาชั้นที่ 9 ชั้นสุภกนิหา เธอทำไมไม่ใช่ปัญญาพิจารณาเรื่องนี้บ้างว่าสภาวะของความเป็นคนก็ดี เป็นเทวดาก็ดี เป็นพรหมก็ดี มันมีสภาพเป็นอนิจจังเป็นสภาพไม่เที่ยง พรหมนี้เขาจุดตัวเธอเอง จุดจากชั้น 11 มาชั้น 10 ก็รู้ จากชั้น 10 มา 9 ก็รู้ ทำไมจะไม่รู้

ท่านพกาพรหม ที่นั่งฟังไป ท่านก็ว่า การคิดว่าพรหมเป็นแดนสูงสุดยอดแล้ว ไม่มีการเคลื่อนอารมณ์แล้ว พรหมอย่างเธอนะ ถ้ายังคิดอย่างนี้อยู่ ก็ถือจิตยังอยู่ในโลกียวิสัย เธอก็จะต้องจุดลงไป และการจุดลงไปไม่ใช่ว่าจะไปเป็นคนหรือไม่ใช่จะไปเป็นเทวดานะ ต้องลงนรกก่อน ท่านก็บอกคุณสิ ลงนรกมันสบายไหม เพราะก่อนที่จะเป็นคาบสนั้นได้สร้างกรรมที่เป็นอกุศลไว้ใช่ไหม ก่อนจะบวชมันก็ต้องฆ่ากัน ก็ต้องฆ่าสัตว์เล็กสัตว์น้อยเป็นธรรมดา กรรมพวกนี้แหละเธอยังไม่ได้ชำระ พอหมดสภาวะจากพรหม เธอต้องลงนรก อาจจะนรกขุมใหญ่และผ่าน นรกขุมใหญ่อีกหลายขุม และยังต้องผ่านนรกบริวารแต่ละขุม เพราะนรกขุมใหญ่นี้มีนรกบริวารของเขา 4 ขุม ถ้าเจอนรกขุมใหญ่อีก 1 ขุม ออกจากนั้นก็ต้องเจอกับนรกบริวารอีก 4 ขุม จะใช้เวลาที่นับจึงจะขึ้นจากนรกได้

แล้วต้องมาเป็นเปรตอีกเท่าไร? อสุรกายอีกเท่าไร? สัตว์เดรัจฉานอีกเท่าไร? และถ้ามาเป็นมนุษย์ ต้องมาประสบกับเศษจากของกรรมนั้นอีกเท่าไร? กรรมที่เป็นอกุศล

ท่านเป็นคนตลกนะ เคยเป็น **ท้าววิรุฬหก** มาก่อน เวลาจะทำน้ามนต์พระมาเป็นชุดๆ คนสุดท้ายมาคือ **ท้าวพกาพรหม** ถือกระบองแบบเก่ามาขัดเข้าไปในบาตรนะ คน **ปัง ปัง ปัง** ท่านว่ายังมีละอิตน้ามนต์ บอก เอ น้ามนต์ทำแล้วมัน แต่ฮิตจริงๆ คนไปคนมาเราหลับ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะว่ากลางคืนคืนนั้นมันไม่ได้หลับ คืนหนึ่งเที่ยงเพลินไป พอหมดเวลา เขาบอกสว่างแล้วท่าน ก็กลับมา กลับมาก็ออกบิณฑบาต ก็ไปฉันข้าวกลับมากฎีกี่มานอน เพราะ **พระครูวิชาญชัยคุณ** ไม่อยู่ ตอนนั้นฉันอยู่ **วัดปากคลองมะขามเฒ่า** ที่นี้ไอ้เด็กสาวๆ 1 คน มันถือขวดมาขอน้ามนต์ ถามว่า หลวงพ่อมาทำน้ามนต์หรือ บอกให้ไปขอ **พระครูวิชาญ** บอก หลวงพ่อ **พระครูวิชาญ** ไม่อยู่ ขอ หลวงพ่อทำก็แล้วกัน ไอ้ที่เราั่งมันพอดคืออยู่ข้างตุ่มเหมาะเลย

พอเริ่มอาราธนาพระท่านก็มาทำ สุดท้ายเคยเป็น **ท่านท้าวมหาขมภู** พอ **ท่านท้าวมหาขมภู** มา **ท่านทั้งหลายพกาพรหม** ก็มา ท่านบอก เอ๊ย อย่างนี้ถึงจะฮิต (นี่ท่านนั่งหัวเราะ) เอา ตะบองยักษ์ นะมาเป็นท่ากุมภภัณฑ์ มาคนควังๆ คนไปคนมา เราหลับเลย หลับไป 2 ชั่วโมง ตอนตั้งนะ 2 โมง มา รู้สึกตัวเอา 4 โมง เด็กคนนั้นมันก็นั่งดู คงนึกว่าเข้าฌานเต็มที คืออย่างเดี๋ยวยังแพ้ **เจ้าคุณเทพฯ วัดปทุมคงคา เจ้าคุณเทพฯ** ท่านเข้าฌานเป็นครอก เขาให้ดูที่ หลวงพ่อเจ้าคะบ้านหนูสร้างใหม่ ที่ก็ซื้อใหม่ ให้หลวงพ่อดูด้วย ฉันเข้าแล้ว ยังไม่ทันยกท่านก็นั่งพับ ไอ้เรากี่ร้อง ครอก ไอ้เรากี่นั่ง ต่อมา พระไปไม่ได้ทั้งแถวนะสิ โช้ใหม่ไอ้คนข้างหน้ามันขึ้นยานี่ดันครอกซะแล้ว ก็รู้สึกตัวขึ้นมา นึกกลัวองค์ที่สองจะสะกิด หลับพักใหญ่เลยนะ พอลืมตาขึ้นมา ถามนี่ไหนๆ บทไหนนี่ เรานั่งเป็นองค์ที่สามก็บอก โช้ ไอ้คนสองเข้าฌานแล้วครอก มันมีทุกข้อคั่นนะ โช้ใหม่ ก็ถามทำไมละ พ่อคุณ แหม หม่าหม่อวี่งกันอ้าวเลย ทรนดั่งจริงๆ

แต่วันนั้นเราไม่ถึงครอก ยังแพ้ **เจ้าคุณเทพฯ** แกพอลืมตาขึ้นมา บอกไอ้หนู น้ามนต์นี้ดี เดียวแม่หาย ไอ้แม่มันป่วยรักษาไม่หายมานาน ก็บอกหลวงพ่อกับแม่ เห็นหลวงพ่อนั่งหลับตาตั้งนาน เทียนรดฟุ้ง ฟุ้งเป็นไฟเขียว แต่แปลกที่ไฟไม่ลาม โดยตั้ง 2 ชั่วโมง นี่เทียนไม่หมดนะ ไม่มีเทียนที่ ไหนลุกได้ตั้ง 2 ชั่วโมงหลวงพ่อบอก ไปเหอะ แม่เอ็งหายแน่ ท่านเวลาทำหลับไปแล้วอย่างนี้นะ แต่ท่านก็ทำน้ามนต์แล้ว ไอ้เด็กมันก็คุยนะ ก็เดินผ่านตลาดไปก่อน บอก โอ๊ย หลวงพ่อก่อนน้ามนต์ ก็บอกแม่หาย แต่เรื่องนี้เป็นความจริง พอบอกให้แม่กินทีเดียวหายเลยเหมือนกัน เดียวนี้ชักง่วงหลับ ใครมาอีก บอกไม่ได้ละ โน้น หน้าที **พระครูวิชาญ** คนทำน้ามนต์ จะเอาแบบนั้น เดียวท่านไม่ม่ ไม่เอากระบองลงเราก็แยกตอนนั้นก็ไม่ทราบว่าเป็นโรคอะไร ยาอะไรก็รักษาไม่หาย

เอา เรื่องต่อไป เรื่องอะไรต่อไป **ท่านท้าวพกาพรหม** เวลานี้เป็นอรหันต์มรรค ท่านบอก ยังคา อีกนิดเดียว ถ้าเป็นอนาคามี (ถาม ท่านดูแลเรื่องของสงฆ์ โช้ใหม่คะ) อันนี้เป็นหน้าที่ของพรหมชั้นที่ 16 ขกยอดคลุมหมดเลยถามว่า มีหน้าที่อะไร ก็ต้องบอกว่า ขกยอด เลยเป็นท้าวมหาขมภูมาก่อนที่

ท้าวมหาชฌุ ท้าวพกาพรหม ท้าวมหาชฌุ เคยเป็น ท้าวเวสสุวรรณ ท้าวพกาพรหม เคยเป็น ท้าว
วิรุฬหก ฝ่ายยันต์แดง นี้ของท่านนะ ท่านทำของท่าน ถ้าฝ่ายยันต์มหาพิชัยสงคราม ท่านไม่ทำ
พระพุทธรเจ้ามาทำ แต่ 2 องค์นี้มาปิดรายการ

ก็พอชุดที่แรกมาท่านจะบอกว่า ใช้เวลาเท่าไรชุดแรกมานั้นะ บอกว่าทำมานี้เวลาเท่าไร
1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง หรือ 20, 30 นาที ท่านจะบอก บอกใช้เวลาแล้ว ท่านก็มาทีเดียวพร้อมกันหมด
พระพุทธรเจ้ามาพร้อมพระอรหันต์และหลังจากนั้นมี ท้าวมหาชฌุ นี้เป็นคนปิด ปิดรายการ มาถึง
ปั๊บท่านจะบอกเลิกเวลาเท่านั้นนะ แล้วเลิกเวลาเท่านั้น เราไม่จำเป็นต้องเดินตามนาฬิกาอะพอเลิก
แล้วปั๊บ ท้าวมหาชฌุมมาปิดรายการ บอกเสร็จแล้วครับ เต็มแล้ว เมื่อลืมหาคูนาพิภามันจะตรงพอดี
นาฬิกาไม่เกินแม้แต่ 1 นาทีแน่นอน

เวลานี้ ท่านก็ ท่านบอกเมื่อก็ ท่านก็คายชนิดหนึ่ง ท่านเป็นอรหัตมรรคถ้าเป็นอรหัตผลก็
นิพพานเลยนะ เวลานั้นท่านอยู่ชั้นที่ 8 ก็ถามว่า เขาไปชั้นที่ 9 ,10,11,12,13,14,15,16 หรือเปล่า
ไม่นะ จากที่ 8 ก็ไป 16 เลย ท่านว่าอีก 37 ปีมนุษย์ ถามว่าคิดตัวแทนแล้วยังโยม ท่านบอกว่ามีแล้ว
ถามใครไปคุยกันที่นิพพานนะ บอก ปัญจลักษณะบุตร ๆ นี้เป็นเลขๆ นะ ตอนนี่ก็นั่งอยู่ข้างหน้า
ตอนนี้ ตรงนี้ เขาได้ วัตตบท 7 ถ้าถามว่า วัตตบท 7 นี้ไม่ใช่ไปไม่ได้บนสวรรค์นะนี้ได้มาจาก
ข้างล่างไม่ได้ที่บนสวรรค์ ได้อยู่แล้วจากข้างล่าง ตำแหน่งพระอินทร์นะ เป็นยาก เป็นพรหมเป็นง่าย
กว่า ตำแหน่งพระอินทร์เป็นยากมากหากคนเป็น วัตตบท 7 ไม่ได้ เป็นพรหมนี้ไม่ต้องมี วัตตบท 7 มี
เมตตา กรุณา เท่านั้น ไปได้แล้ว วัตตบท 7 นี้ โอ้โฮ

มตาเปติภัง ขันตุง โอ้ย ยุบบรรลัยเลย ปฏิบัติบิดามารดาเป็นสุข

กุเล เขฎฐาปจายินัง มีความเคารพต่อบุคคลที่มีอายุสูงกว่า อายุสูงกว่าวันสองวัน เขาถือว่าเป็น
เป็นผู้มีอายุสูงกว่านะ เราต้องเคารพนะ เดียวนี้ไม่มีทางได้ครุมนยังไม่มีเคารพเลยนะ แต่คนมีอายุแก่
กว่าหน่อยเดียว วัน 2 วัน ก็ต้องถือว่าเป็นผู้ต้องทำการเคารพแล้ว พวกนี้ **กุเล เขฎฐาปจายินัง**
หมายความว่า บุคคลที่มีอายุแก่กว่าชนิดหนึ่งถือว่า **กุเล เขฎฐาปจายินัง** ต้องมีความเคารพ

สัททัง สขิลสัมภาสัง มีคำพูดสุภาพ มีใจแจ่มในตลอดเวลา

เปสุญเณยัปปหายินัง ระวังความโกรธที่รู้แล้วนะ

มัจเจรวิเนย ยุตตัง เป็นการให้ท่านเป็นนิตยนะ

สัจจัง มีวาจาสัตย์ทั้ง 7 อย่าง โอ้เรื่องนี้มีความสำคัญ **มตาเปติภังขันตุง** ตั้งใจปฏิบัติบิดา
มารดาให้มีความสุข มีความกตัญญู แล้วก็ **กุเล เขฎฐาปจายินัง** มีความเคารพต่อบุคคลที่มีอายุสูงกว่า
เขฎฐาเป็นลูกพี่ใจ พี่กว่าวันเขาถือเป็นที่ มีความเคารพ สัททังหัวใจ วาจา ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์รื่น
เริงอยู่ตลอดเวลา โอ้ที่มานานั่งก็ขมวดไม่มีแล้วก็มีอะไร **ทานสังวิภาครโต** มีการให้ท่าน มีการให้
ท่านเป็นนิตย ท่านก็ระวังความโกรธ **อโธโร** ท้ายๆ มันไม่หนักนัก โอ้ตัวหนักนี่เป็นการยิ้มแย้ม
ใครยิ้มได้ละก็ ก็ไม่โกรธหรอก ใจใหม่ แต่ว่าท่านก็เป็นระวังความโกรธ แต่ความจริงความโกรธ

อาจจะไม่ เพราะไม่ใช่พระอนาคามีใช่ไหมละ ก็มีความโกรธจะระงับเร็ว ส่วนมากจะไม่ค่อยแสดงออก

อย่างพระพุทธเจ้าท่าน พระพุทธเจ้าท่านเป็นพระอินทร์บ่อยนะ แต่พระที่เป็นพระอินทร์บ่อยอีกองค์หนึ่ง คือ พระอนุรุทธ ผู้ที่เป็นพระอินทร์บ่อยนี้มีทิพจักขุญาณพิเศษทุกคน อ้าว ก็พระอินทร์ไม่ต้องใช้ดาบพิศหรือ สหัสเสนโต พระอินทร์มีตาตั้ง 1,000 นะ เขาเรียกจริงๆ ว่า **ท้าวตรีเนตร** ตรีเนตร หมายถึง 3 ตา แต่ตาวิเศษนี้มีจริงๆ นะ ไปดูให้ดีๆ ต้องขอถึงจะเห็น ผ่องใสมากนะ ตาที่ 3 นั้น ไม่ได้ใช้ดู แต่ก็ใช้เหมือนกัน ถ้าหากว่า มนุษย์ที่มีบุญญาธิการ มีความทุกข์มีความเดือดร้อนจะหาทางช่วย จะใช้ตานี้ ตากลาง ที่เรียกว่า **ตรีเนตร** แต่คำว่า **สหัสเสนโต** นี้ไม่ได้ใช้ดาบใช้อารมณ์ หมายความว่า ท่านใช้อารมณ์คิดเรื่อง 1,000 เรื่องในขณะที่เดียวกับ 1,000 เรื่องนะ หนังสือที่จะต้องเซ็น 1,000 ไป คิคมันแป็บเดียวรู้เลยถูกหรือผิดนี่นะ นี่ตอนนี้เป็นพระอินทร์แล้วนะ ทำได้ วัตถุประสงค์ 7 นะ เป็นได้แบบนี้ เก่งละ ต้องปกครอง 1,00 ประเทศนะ แต่พอเรารู้เรื่อง 1,000 เรื่องแล้ว คิดในช่วงขณะจิตเดียว ก็สามารถแก้ปัญหาได้หรือทำอะไร หรือสั่งงานได้ในช่วงขณะจิตเดียว พอเขาถามแล้วตอบได้เลย 1,000 เรื่อง ไม่ต้องมานั่งนึก จึงชื่อว่า **สหัสเสนโต** ใช่ไหม ที่บอกว่าปู้ต้องตายอย่างนี้ สหัสสะ ต้องตาใหญ่ และตาใหญ่ตั้ง 1,000 ตา แยะหือ ทีนี้ การเป็นพระอินทร์เป็นยากนะ ท่านมี **ลักษณะรบบท** แล้วเราก็คพบท่านอยู่เรื่อยๆ ไม่เคยถาม

แล้วก็เลยถามว่า ทำไมไม่รับตำแหน่งในเวลานี้ ท่านบอกมันเกี่ยวกับวาระที่จะเข้ามารับตำแหน่งไม่ใช่เวลานี้ วาระนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่ ก็เลยถามท่านว่าถ้าถึงวาระที่ **ปัญจลักษณะพบบุตร** มา รับตำแหน่งนี้โยมไปเลยไหม ท่านตอบจะอยู่ทำไม ก็ในเมื่อไปกันหมดแล้ว ปล่อยให้แม่แกเขาอยู่คนเดียวก็แล้วกัน

เขาห้วงรานะ ท่านไปโยมผู้หญิงก็ยังอยู่ ท่านว่า คุณโยมผู้ชายของคุณนะเขาสว่างนะ ไม่ใช่เขาไม่สว่าง เห็นเขาริบ ใดๆ ประเดี๋ยวเถอะ ท่านก็ปลั่งชัดอย่างพระอินทร์นี้ ท่านไม่สว่างท่านก็หรือเสียได้ เพราะว่าท่านเป็นพระอินทร์เป็นราชาเทวดาทั้งหมด ถ้าใช้กำลังอำนาจหรือรัศมี ไรรัศมีนี่มันเป็นอำนาจจะต้องใช้ตามวาระไม่ใช่เป็นผู้มีอำนาจก็ใช้ชะละ อย่างเช่น **จอมพลประภาส** ท่านเดือน **พ.อ.ณรงค์** นะ ว่า ถ้าอำนาจเรามีอยู่ก็ควรจะใช้ให้เป็นจังหวัดจะโคม ใช้ไปในการที่ควร อย่าใช้พร้าเพื่อ อำนาจก็จะเสีย เพราะฉะนั้นท่านมีอำนาจอยู่ท่านก็ต้องใช้ตามวาระ

ฉะนั้นแสงรัศมีที่ปลั่งมันเป็นตามวาระอย่างโยมผู้หญิงท่านไม่จำเป็นหรือท่านถึงที่ว่า จะเต็มอัตราอะไรกันตลอดใช่ไหม เคยเห็นท่านย่า ใช่ไหม สว่างจ้าเลยใช่ไหม สว่างจัด ใสเราไปเห็นคุณโยมผู้หญิงท่านสว่างจัด เรากี่ เอ นิ่งนี้โยมผู้ชายท่าน ก็ถ้าท่านทำไม่ถึงไม่สว่างเท่ากัน แต่ถ้าจะสว่างมันก็แตกต่างกันอีกล่ะอย่างไ้กระจะกบานเล็กกับบานใหญ่ ถ้าแก้วของท่านเล็กกว่า ใช่ไหม รัชนี ไหน ลองดูที่ซี (ดูสว่างน้อยกว่า ท่านย่าละ) ใช่ มีแก้วเล็กๆ หรือเปล่า (มีละ) มีเล็กๆ ท่านก็ว่า คุณเอาของคุณมาดูสิ เรากี่ดู เธอจริงสิ บอก ของเราเป็นลูกเล็กๆ ไม่เท่าแม่

ท่านก็บอกของผู้หญิงกับของผู้ชายไม่เหมือนกัน ของที่เหมือนกัน เครื่องประดับ แต่จะ
หยาบกว่า เพราะต้องการสวย เพราะของเดิมของชีวิตในสมัยที่เป็นมนุษย์ผู้หญิง จะสนใจในความ
สวยงามมากกว่าผู้ชายใช่ไหม ไอนั้นก็เครื่องประดับเพราะต้องการให้มีประกายออกมาก ไอ้เพชรที่
ประดับนั้นคือเม็ดโตกว่า แต่บางครั้งก็เรียกว่า แก้วมณี เขาไม่เรียกเพชรนะ โตกว่า ฉะนั้นการแพรว
พราวมันเห็นสูงกว่า แต่รัศมีก็ไม่ใช่เครื่องประดับ รัศมีที่เปล่งออกมามันอีกอันหนึ่ง เราก็ดูแค่
เครื่องประดับ มันสงสัย ท่านอย่าท่านไม่เอาละ เครื่องประดับ เดี่ยวๆ ท่านเปล่งตลอด หือ ท่านบอกที่
ฉันเปล่งตลอด เพราะห่วงหลาน เราเห็นของท่านสว่างจ้าเราก็สบายเราก็สบายปลื้มใช่ไหม นี่ท่าน
ต้องการจุดนี้ ไม่ใช่ว่าท่านจะไปแข่งกับใคร ก็บอกไอ้ที่พูดกันวันนี้ท่านบอกนี่เห็น ฉันเปล่งนะ ฉัน
เปล่งเพราะห่วงลูกห่วงหลานโยมผู้ชายบอกให้แม่เขาอยู่ก่อนเถอะ ฉันจะได้ไปละ แล้วท่านอย่าว่าไร
รู้ไหม ท่านบอกฉันไม่รู้หรือก บ้างฉันมี แล้วท่านก็ชี้บ้านท่านเวลานี้บ้านท่านสวย

กามาวจรที่ทวดานี้ นี่จำไว้ละพระเทศน์ผิคนะเป็นแถวๆ เลย ที่ว่ามีการเสพกามบนโน้น
เขาไม่มีหรือ สภาวะเป็นทิพย์แล้วอารมณ์เขาละเอียด

(หนึ่ง) แล้วที่เขาว่าทวดาอุ้มลูกจูงหลานละเจ้าค่ะ

นั่นเป็นศัพท์ภาษาไทย อันนี้เนื่องในบารมี อุ้มลูกจูงหลาน นี่ท่านเขียนทวดาอุ้มลูกจูง
หลานท่านหลบ พระไปเจริญกรรมฐาน แก่ก็นึกว่าจะไปอยู่เดี่ยวเดียว พระไปจำพรรษาที่พรรษาแก่ก็
เออ พระอยู่ข้างล่างนานๆ ก็รำคาญ แกะจะขึ้นวิมานก็อยู่สูงกว่าพระ พอกกลางพรรษาทวดาก็ไม่รู้
เข้าพรรษาแล้วทวดาแกไม่มีพรรษานี้ แล้วก็ 50 ปีของเราที่เป็น 1 วันของแก แหม แบบนี้เขา
อยู่เดี่ยวเดียวไม่น่าจะบ่นนะนี่ ก็แกสั่งทำเป็นเสียงเสีย เสียงสิงห์ร้อง พระก็ชักหวาดๆ พระยังไม่ได้
อะไรเลย ในที่สุดท่านก็กลับ พอลกลับไปที่ไปถามพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าถามว่า สบายดีหรือเธอ
พระพุทธเจ้าท่านมักถามแบบนี้เป็นปกตินะเธอมีความสุขดีหรือ พระบอก ไม่สุขพระพุทธเจ้าข้า ถาม
ไม่สุขเพราะอะไร ก็ตอบว่าช่วงต้นก็ดี แต่พอกกลางพรรษามีเสียงสัตว์ร้ายคำรามอยู่ตลอดเวลา ทำให้
หวาดหัวนเลยไม่ได้มีมรรคผล

พระพุทธเจ้าก็ถามว่า เธอเข้าป่าไม่ได้เอาอาวุธไปด้วยหรือ พระท่านถามว่าในพุทธศาสนามี
อาวุธหรือ พระพุทธเจ้าบอก มี ถามว่า อะไร ท่านก็บอก เมตตัญจะ สัพพะโล ไว้ มันมี 2 ตอน คือ
ตอนต้นถึงครึ่งหนึ่งเป็นเรื่อง การเล่า เรื่อง ตอนตั้งแต่ เมตตัญจะ สัพพะโล หมายความว่า เธอได้แม่
เมตตัจจะเข้าป่าก็ดี ผ่านบ้านก็ดี ป่าช้าก็ดี ป่าขุฎกัณณะ หรือว่าในวิหารผ่านที่ไหนก็ตาม ก่อนจะ
เข้าไปแม่เมตตัจจะก่อน แม่เมตตัจจะหมายความว่า ทวดาก็ดี ภูตผีก็ดี อะไรก็ตามที่นั่นขอบรรลุ
ด้วยใช่ไหม และในที่อยู่ตลอดเวลาแม่เมตตัจจะตลอดเวลาถ้าอย่างนี้จะอยู่ที่ไหนก็เป็นสุข ทวดา
และอมมนุษย์ทั้งหลายจะไม่ทำร้าย

พวกเธอจงกลับไปใหม่ แล้วพระพวกนั้นก็กลับมา กลับมาก่อนจะมาถึงป่าพอออก เอาเลย
สตาร์ทมัน ตั้งแต่ฟังพระพุทธเจ้านี้ละ ไอ้เมตตัญจะ สัพพะโลก นะความจริงไม่ต้องว่าก็ได้ ก็ตั้งใจ
สัพเพทวา ว่าไปเถอะ ว่าบรรดาท่านทั้งหลายที่อยู่บริเวณนี้ แต่ต้องนึกถึงพระเจ้าก่อนนะ นึกถึง

บารมีของพระพุทธเจ้าไซ้ใหม่พระอริยเจ้าทั้งหมด เทวดา และพรหมผู้คุ้มครองทั้งหมด ขอให้ช่วย
ขอทุกท่านที่อยู่บริเวณนี้ เทวดาก็ดี รุกขเทวดาก็ดี พรหมก็ดี หรือว่าสัมภเวสีอะไรต่างๆ รวมทั้งหมด
ยอดแม้แต่สัตว์ และก็ขอทุกท่านจงมีความสุข ก่อนที่จะเข้าอยู่ก็บอกท่านที่เป็นเจ้าของสถานที่
ทั้งหมด เราขออาศัยอยู่ชั่วคราว ในระหว่างที่อยู่ป้องกันอันตรายด้วยท่านี่ละ นี้ ชุบกันชะ
หนอยก็หมดเรื่อง ไซ้ใหม่ท่านก็หยวบ

จะว่า อัฐมลูกจูงหลานนั้นเป็นศัพท์ภาษาไทย เทวดามีลูกท่านก็เดินท้องป่องสินะ เทวดาไม่มี
การเสพงาม แล้วจะท้องป่องได้อย่างไร การเกิดของเทวดามีดังนี้

1. ถ้าจะเกิดเป็นลูก ตายจากมนุษย์ ขึ้นไปจุติ ก็จะไปเกิดบนตักนอนบนตักของเทวดา
องค์ใดองค์หนึ่ง ถ้าผู้ชายเรียกว่า เทพบุตร ถ้าผู้หญิงเรียกว่าเทพธิดา นี้ ตัวเขาเท่าเลย ตัวเขาเต็มอัตรา
ตัวเขาก็ไม่โต เกิดเป็นหนุ่มเป็นสาวและก็เป็นหนุ่มเป็นสาว ท่านนั้นตลอดจนถึงกาลจุติ ไม่มีใครเพิ่ม
ถ้าหากว่าไปเกิดบนวิมานของใคร ก็หมายถึงคุ้มครองของคนนั้น บรรดาบริวารทั้งหลายอยู่กันเป็นพัน
เป็นหมื่น ไม่มีการเลื่อนฐานะนะ ไม่มีการยกอันดับนะ มนุษย์นี้มันก็ยกได้เทวดานี้แย่นะ ยกอันดับ
ไม่ได้

2. ถ้าหากว่าจะเกิดเป็นบริวารนะ ใ้อบริวารนี้ ถ้าเกิดในวิมานของใครในเขตวิมานนี้
ไปเป็นบริวาร แต่ถ้าเกิดกึ่งกลางวิมานสิแล้วนี่กึ่งกลาง ถ้าหันหน้าไปทางไหนก็แสดงว่า เป็นบริวาร
ของวิมานนั้น แต่ว่า พระนางโรหิณี น้องสาวพระอนุรุท แกลไม่เอาอย่างนั้น แกลเกิดแล้วก้มหน้าลง
น้องสาว พระอนุรุท นี้ตอนเกิดเป็นมนุษย์ ท่านเป็นโรคเรื้อน เวลาพระพุทธเจ้าเสด็จไป ท่านไม่
กล้ามาพึ่งเทศน์เพราะอายชาวบ้านเขา เพราะเป็นเจ้า เจ้าอะไร เจ้าก็มีโรคเรื้อนเหมือนกันต่อมา พระ
อนุรุท จึงถามว่า น้องทำไมไม่ไปพึ่งเทศน์ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านว่าไม่รู้ไซ้ใหม่ ท่านอาย
เพราะท่านเป็นผู้หญิงและเป็นโรคเรื้อน ให้อันไปยังไงเล่า

พระอนุรุท ก็บอกว่า เองก็แล้วกัน ถ้าเธอไปแบบนั้น ไม่ได้ก็ทำแบบนี้ เวลาพระมาที่นี้
หมายถึง กรุงกบิลพัสดุ์ นี้เขามีวิหารไว้ให้ แล้ว ตอนเข้าที่พระไปบิณฑบาต พระยังไม่กลับ เธอก็ไป
จัดน้ำใช้น้ำฉัน จัดสถานที่ คือ ออกไปกวาดสถานที่ให้สะอาดบริเวณปูอาสนะให้เรียบร้อยแล้วก็
เวลาพระจะมาคอยกลับเข้าห้องไป ผ้าอาสนะมันสกปรกก็ให้เอาไปทำความสะอาด เอาไปซักไป
ฟอก ทำความสะอาดให้แก่พระ เธอทำอย่างนั้นไม่นาน ปรากฏว่าโรคเรื้อนนี้หาย จำให้คืนะยา
ขนานนี้คืนะ มาใช้ที่ วัดท่าซุง นะ ไม่หายเพราะโรค ก็หายเพราะเผาณะก็เมรุก็ทำแล้วนี่นะ

ต่อมาเมื่อโรคเรื้อนหายก็ไปพึ่งเทศน์จากพระพุทธเจ้า แต่ว่าพระพุทธเจ้าบอกว่า ท่านเป็น
พระอริยเจ้า แต่จำไม่ได้ว่าเป็นอริยะชั้นไหน ใครลองถามคุณนะว่า ท่านโรหิณี อยู่ที่ไหน เข้าใครเคา
ถูก ไซ้ เวลานี้ท่านพระอนาคามีท่านอยู่ใน เวชยันต์วิมาน เพราะวิมานนี้ ไม่มีเหลือเลย ดีหมด พระ
เจ้าพ่อเจ้าแม่ไปหมดไม่มีใครเหลือ เปิดหมด ไปอยู่ที่นั่นนะ เพราะเป็นพระเจ้าหลานพระเจ้าลูก
ทั้งนั้นเฉพะาใน เวชยันต์วิมาน ก็เป็นแสน ถ้าจะมีบริวารอีกท่านก็ขบนหมด ทีแรกคิดว่าจะขบนกัน
สมัย พระศรีอารีย์

เป็นอันว่า ตอนที่ท่านขึ้นไป ท่านยังไม่เป็นพระอนาคามีหรือ ท่านเป็นพระโสดาบัน ท่านมาเป็นอนาคามี ตอนหลังนี้ท่านก็ขึ้นไปจุดตรงกึ่งกลาง วิมาน 4 มุม แต่ไม่ใช่วิมานของพระอินทร์ ท่านขึ้นไป ท่านก็ไปยืนก้มหน้า และเป็นนางฟ้าที่สวยงามที่สุดกว่าบรรดานางฟ้าทั้งหมดในดาวดึงส์สมัยนั้น แต่ว่าเป็นนางฟ้าชั้นบริวารนะ ไม่มีใครสวยเท่า ทำให้เทวดา 4 องค์นี้ทะเลาะกัน ต่างก็จะเอานางฟ้าไปเป็นบริวาร ต้องไปวิมานกัน ก็เสียดกัน ไปวัดระยะก็เท่ากันหมดไม่มีใครยาวใครสั้นกว่ากัน ถ้าใกล้ของใครเป็นบริวารของคนนั้นนี้ ท่านก็ไม่ยอมเงยหน้า ไปหาวิมานไหน ยืนก้มหน้าเสียดด้วย ยืนอยู่กึ่งกลาง ในที่สุด พระอินทร์ ทราบข่าว เห็นทำไม่ได้การเทวดาจะยุ่ง นางฟ้าองค์นี้ไม่ควรเป็นบริวารของเทวดาพวกนั้น แล้ว พระอินทร์ จึงถามว่า ถ้าเทวดาทุกองค์ถ้าไม่ได้นางฟ้านี้เป็นบริวารจะเป็นไป จะเป็นจะตายจะหาไป กี่ว่ากันไป ไอนั้นก็ขี้เกียจพรรณนาของแคะ พระอินทร์ ท่านก็ตัดสินใจว่า ถ้าฉันไม่ได้นางฟ้าองค์นี้เป็นบริวาร ฉันตายนะ เทวดาพวกนั้นก็ล้วนตาย ก็ถวายให้ไปเลย เออ ดีเว้ย เวชยันต์วิมาน จะว่าพระพุทธรูปเจ้ากับ พระอินทร์ ก็เครือเดียวกัน พระพุทธรูปเจ้านี้เป็น ชาวกรุงกบิลพัสดุ์ พระอินทร์ เป็นเทวดา ท่านเป็นเครือเดียวกันมาในกาลก่อนนะ แต่ที่นี้ถึงเวลาพอตอนหลังท่านเป็นพระโสดาบันเพราะฟัง สักกปัญหา จุดลงมาเกิดใหม่ ความจริงท่านถ่วงมานานนะ ไอ้การที่ท่านถ่วงโดยรอเราเข้าสมัยพระศรีอริย์ ท่านถ่วงโดยการขยับยั้งอารมณ์เป็นแค่พระโสดาบัน พอวาระที่ 3 พวกฝึกมโนยิทธิรุ่น 3 นะ พอรุ่น 3 ได้แม่ศรีตัด โยมผู้ชายตัด ยังไม่ตัดแต่อย่า

(หลวงพ่อดาม) โยมตัดหรือยัง

(ท่านย่าตอบ) ยังรอหลานๆ ก่อนจะไปกันหมดหรือไม่หมด

มาตอนหลังนะ ไม่นานนักหรือก็ไปเป็นกุสุฯ

(ท่านย่าตอบ) ท่านบอก ไปก็ไปละ ไม่คอยละ ถามว่า มันใจหรือว่ามันจะไปกันหมด คนดีก็มี คนเลวก็มี ท่านบอก มันใจ จะเลวหรือดี มันก็อยู่ช่วงระหว่างกลางชีวิต เพราะกรรมที่เป็นอกุศลนี้แหละ แต่ว่าช่วงจะตายทุกคนต้องได้อารมณ์กันหมด นี่มันตัดตอนช่วงจะตายตอนออกตัวเดียว เพราะว่าเราพูดเรื่องนิพพานกันจริงๆ ก็มีสำนักเรา เราได้ไปอวดพระอื่นนะ

ที่เราพูดได้เพราะไปกันได้ ถ้าไปพูดกับที่เขาไปไม่ได้เขาจะลำบาก ลำบากเพราะอะไร จะหาว่าบ้าๆ บวมๆ เดี่ยวแก่ก็บ้าเสียเอง คือถ้าอารมณ์เขาไม่ถึง ถ้าไปที่อื่นก็ดูหน้าคนก่อน ก็คนที่มาหาเรา มาคุยกับเรา มันเคยอยู่กับเรามั่งหรือเปล่าถ้าไม่เคยอยู่กับเรา เราก็ไม่พูด หรือว่าคนที่มาอยู่กับเรา มันมีบางคนที่เลวมากคนลอบเข้ามา มามีกำลังใจเลวมาก อันนี้ก็พูดไม่ได้เหมือนกัน แต่ว่า คนของเรามาก แต่คนอื่นที่ไม่เห็นด้วย มีปริมาณเพียงแค่ 2-3 คน อันนี้เราไม่หวังเขาเราหวังของเรา แต่ว่ามันจะลงนรกก็ให้มันลง ตามใจมันนะ การเป็นพระแล้วต้องเปิดทุกอย่าง เราต้องเปิดทุกแบบ ไม่อคติ ใครอยากไป สวรรค์ให้เขาไป ใครอยากไปพรหมให้เขาไป ก็แนะนำเขาให้ไป อยากไปนิพพานก็ไป ใครอยากไปนรกก็ให้เขาไป ไม่ต้องไปอคติกับเขา จะเอาขึ้นไปข้างบนหมดนะ ก็คนมันขี้หนาวนะไซ้ใหม่ เขาอยากไปผิงไฟ แล้วคนขี้ร้อนแบบเดียวกันอยากอยู่ห้องแอร์ ไปห้ามเขาได้

อย่างไร ไซ้ใหม่ นิพพานที่เราพูดกันจนชิน เพราะท่านให้พูด เพราะอารมณ์ถึงแต่ก่อนถ้าพูดถึง นิพพาน ให้พูดมันก็ไม่ไหว ไซ้ใหม่ เวลานี้ถ้าจะไปพูดกันก็เฉยๆ เราก็ไปนิพพานได้กันทุกคน คนที่ ไปถึงนิพพานทุกคนนะ ทุกคนมีสิทธิที่จะไปนิพพานได้ในชาตินี้ หรือเว้นแต่ว่าจะสละสิทธิ์ มีพวก ที่สละสิทธิ์ นี้มี คือพวกที่ขาดอธิฐานบารมี พวกนี้มีการสละสิทธิ์ ไครมาอธิษฐานขอให้รวย รวย รวย ก็ลงนรกไปเลย

แล้วก็มิหลายคนฝึกไปได้แล้วกลับไปบ้านไม่กล้าทำ มารายงานหลายคนถามว่าทำไม เพราะไม่มีกรรม บอก ดีแล้ว โมทนาด้วยลงนรกไปหะเออ ถ้าหากเป็นแบบนี้จริงๆ โมทนาด้วยลง นรกไปตามสบาย ไม่ดีใจหรอก ถ้าเราพูดแบบนี้บางทีแกล้งสะอึกใจ แกล้งกลับมาดีใหม่ก็บอกว่ามาฝึก ใหม่มาฝึกไม่หวาดไม่ไหว ไอ้คนให้ไปแล้วก็อย่าห่วงไอ้ที่ให้ไปแล้วเอาไปทิ้ง ก็ไม่ควรให้ต่อ ป่วย การให้ต่อไม่มีประโยชน์สำหรับคนประเภทนี้ แนะนำไปแล้ว ดังคำว่า อักขา ตาโร ตลาคตา พระพุทธเจ้า ว่า ตลาคตาเป็นแต่เพียงผู้บอก

อย่างฉัน ฉันได้มาอย่างลำบาก แต่ฉันก็พยายามจดจำให้ได้เป็นแบบง่ายๆ ให้ได้ แบบสั้น หมายความว่าอย่างฉันท่านบอกนิดเดียว แล้วไปหัดทำ แล้วไปหัดทำ คูหนังสือ คูเรื่องไป แต่ถ้าทำ แล้วไม่ได้ แกล้งมาถามต่อนะ วิชาการปฏิบัติอารมณ์การปฏิบัติมันอีกเรื่องหนึ่งไซ้ใหม่ สมัยนี้ ไม่ใช่แต่ หลวงพ่อปาน องค์เดียวนะ เหมือนกันหมด หลวงพ่อปานนี้เป็นพระโพธิสัตว์ นอกนั้นเป็น พระอรหันต์ ก็พระโพธิสัตว์จะเจอใครอีกสักองค์หรือเปล่าน้อ อ้อ เจอะ แต่ไม่ได้เรียน **ครูบาตรี วิชัย** หลวงพ่อปานบอกให้ไป **ครูบาตรีวิชัย** พระทองคำนะ ท่านไม่ไปเราต้องไป นอกนั้นก็พระ อรหันต์ ก็เหมือนกัน ถ้าสอนแล้วเราต้องตั้งใจฟัง จะไม่พูดเป็นวาระที่สอง จะสอนสั้นๆ บอกไปทำ ให้ได้ บอกอารมณ์ บอกตรงนี้เป็น **ปฐมฌาน** ตรงนี้เป็น **ฌานที่ 2** ท่านจะพูดให้ฟังสั้นๆ แต่ให้เข้าใจ ง่าย พอเข้าใจแล้ว เราเรียนหนังสือมาแล้วก็เข้าใจไซ้ใหม่ ท่านสอนถึงอารมณ์ อารมณ์ที่เข้าถึงเป็น อย่างไร หนังสือนี้อีกแบบหนึ่ง

อารมณ์ของ **ขณิกสมาธิ** มันเป็นไง วิ่งเข้า วิ่งออก หรือ วิ่งออก วิ่งเข้า เป็นไง มันก็ตั้งข้าง นิ่งข้าง ตัวนี้ท่านบอกว่า อย่าประมาท เราไปเป็นเทวดาชั้นกามาวจรได้ ต้องภูมิใจว่า จิตมันทรงอยู่ใน **ขณิกสมาธิ** ถ้าเราภูมิใจ เราดีใจที่เราทำได้ เราก็ทำเรื่อยไป จิตจะได้ไม่คืน ถ้าเราภูมิใจหรือพอใจ ขณิกสมาธิก็เอาได้แค่นี้ก็พอ เราเป็นเทวดาก็ได้ เราก็ภาวนาเรื่อยไป จิตมันไม่คืนก็เข้าถึง **อุปจารสมาธิ** ตัวนี้พอใจมันเกินไป ถ้าถึง ขณิกสมาธิ แล้วคืนเมื่อไหร่ จะถึงอุปจารสมาธิก็เลยไม่ต้องถึงละ ไม่ถึงจริงๆ ตัวคืนนะ จะไม่ถึง เป็น **อตตกิสถานุโยค** ถ้าเป็นกิเลสก็เป็น **อุทัจจกุกุจะ** เป็นนิวรณ ณะ ไม่มีทางได้ ถ้าสอนเราพอใจ อารมณ์ที่เข้าอยู่ในเวลานั้นพอพอใจ จิตก็สบาย จิตสบายก็เข้า **อุปจารสมาธิ** เลย มันเข้าของมันเอง ไม่ต้องไปเข็นมันนะ จิตก็เหมือนกับแมว แมวนี้เนมันเดินหน้า มันก็จะถอยหลัง พอเข้าถึงอุปจารสมาธิ เราก็พอใจมันเป็นปีติ ไซ้ใหม่ เอามันได้แค่นี้ ก็แค่นี้ ก็แสดง ว่าใจเราสบาย ก็เข้า **ปฐมฌาน** บางทีไม่เข้า **ปฐมฌาน** เน นี้ไม่แน่เจ้า **ปฐมฌาน** แล้วปู้ดปรี๊ดไปเลย

พระพุทธเจ้าท่านก็สอนแบบนี้สอนให้ตามอาภาณี่ไป ถ้าไม่ได้ตามนี้ ก็อย่าเข้าไปถามใหม่ไม่มีทาง ถ้าได้ในจุดนั้นแล้วทำให้มันคล่อง

มาถึงท่านก็ถามอรรมณ์ อารมณ์ที่เราผ่านมาแล้ว ท่านบอกไปแล้วว่าเป็นจุดหนึ่งเท่านั้น เพราะท่านจะทำอาการ โนน อาการนี้ อาการ นั้น ถ้าตอบไม่ได้ไม่มีทาง ถ้าตอบไม่ได้ ไปทำอีก ถ้าได้ ก็ต้องขอยจนกระทั่งอรรมณ์สบาย เข้าบิ๊บบจับได้ๆ จิตเป็นสุข จากนั้นก็กลับมาท่านก็มาสอนต่อ ไซ้ใหม่ กว่าจะได้มันหนัก ได้ คนที่ได้ฌาน 4 1,000 คน จะได้ทิพจักขุญาณ 1 คนก็แสนยากที่ พระพุทธเจ้าบอกไว้ใน วิสุทธิมรรค พระพุทธโฆษาจารย์ ท่านเขียนไว้พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า คนคล่องในฌาน 4 หนึ่งพันคน จะได้ทิพจักขุญาณ 1 คนก็แสนยาก แล้วคนคล่องในฌาน 4 หนึ่งพันคนจะได้มนมยิทธิ 1 คนก็แสนยาก ไอ้ที่เราได้มันต้องภูมิใจ กว่าจะได้มันก็แสนยาก สอนที่แรก มันหนักมากไม่ใช่เบา ถ้ามาฝึกสมัยฉันจะรู้เลยนะหนัก พระที่บวชในสมัยฉันอยู่กันหลายสิบองค์ เอาจน อยู่กันแทบแก่ตายให้มันได้ ขนาดซดรงค์กันเคียด ทำกันเคียด แต่ละฌานนี้ทำกันได้ ฌาน 4 ฌาน 4 ทำกันได้ แต่ มโนมยิทธิ และ ทิพจักขุญาณ นี้ทำกันไม่ได้ ฌาน 4 ฌาน 8 สมบัติ 8 ทำกันได้ ฤทธิ์ได้ อภิญญา ได้ วิชชา 3 ไม่นั่นนะ ถ้าได้ ฌาน 8 ก็ได้เปรียบอยู่นิดนะ ถ้าได้ ฌาน 8 ถ้าเจริญ วิปัสสนาในอันดับ ฌาน 8 ถ้าจิตเข้าถึง อนาคามี เขาเป็น ปฏิสัมภิทาญาณ เลย แต่ที่นี้ความรู้ วิชชา 3 อภิญญา 6 เขาได้หมด หากินไกลถึงไม่หิว แต่เขามุ่งมั่นเอา อภิญญา กัน การ ได้ ฌาน 4 ฌาน 8 เขาก็ ถือว่าต่ำ ถ้าใครยังไม่ได้ อภิญญา ก็ถือว่าไม่ได้ก็แพ้เขาแน่ แต่ว่ามันไม่ใช่วาระจิตยังไม่เข้าถึงพระ นิพพานเวลานั้นนะคนเข้านิพพานจึงมีน้อย มีเหมือนกันแต่น้อยจริงๆ ตามพุทธพยากรณ์ว่าที่กำหนดว่า หลังจากกึ่งพุทธกาลแล้ว พุทธศาสนารุ่งเรืองอีกวาระหนึ่งพุทธศาสนารุ่งเรืองหมายความว่า คนจะเข้าถึงมาก พุทธศาสนานี้ท่านทรงตัวเหมือนบ้านไม่มีคน บ้านมีคนน้อยไม่รุ่งเรือง แต่ถา บ้านมีคนมากก็รุ่งเรือง

ตอนนี้จะมีพระอริยเจ้ามากขึ้น เหมือนครั้งพระพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ จะมีมากขึ้นตามลำดับ ขึ้นไปๆ ต่อไปมากขึ้นทุกที เวลานี้ยังไม่มาก ต่อไปจะมากกว่านี้แล้วก็จะถอยหลังน้อยลงก็โน่น เมื่อ ปี พ.ศ. 4500 ความหมายของพระพุทธเจ้าที่ประกาศศาสนาไว้ 5,000 ปี ก็มีความหมายว่า พันปีต้น มากไปด้วย ปฏิสัมภิทาญาณ พันปีที่สอง มากไปด้วย อภิญญา 6 พันปีที่สาม มากไปด้วย วิชชา 3 ช่วงนี้นะนะ พันปีที่สี่ ก็จะมีมากไปด้วย สุขขวิปัสสโก พันปีที่ห้า มากไปด้วย อนาคามี

ไอ้คำว่า มาก อย่างอื่นก็มีอยู่นะ แต่ว่าน้อยกว่า และช่วงนี้ วิชชา 3 มากแต่ อภิญญา 6 ก็มานะ มาในช่วง 20 ปีข้างหน้าถึง 40 ปีนะ เขามาอยู่ช่วงเดียว 20 ปี 40 ปี เท่านั้นนะ อภิญญา 6 จะมาแล้วต่อไปก็ถอยเหลือแต่ วิชชา 3 อภิญญา 6 ตกค้างไว้ อภิญญา 6 ตกค้างยังมีอยู่ช่วง 20 ปี ต่อไปนี้ เยอะนะ ที่แบบบอกจะเลิกท่านบอก เลิกไม่ได้ จำต้องปูพื้นฐาน เพื่อรองรับ อภิญญา 6 ไม่ได้ปูพื้นฐาน เพื่อรับอภิญญา 6 อย่างเดียว ปูไปปูมา เพื่อสร้างพื้นฐานเพื่อตัด สังโยชน์ นี้เราคิดไม่ถึง วันเก็บของ จะตัดลูกนิมิตินะนะ ท่านแม่ท่านบอกท่านบอกไว้เลย แต่บอกละเอียดไม่ได้ เดี่ยวจะโหม่มากไป แต่

ท่านบอกไว้หมดท่านบอกละเอียด ก็เยี่ยมๆ วัณโรคหนึ่ง มันจะเป็นแดนของพระอริย เป็นที่เกิดนะ แล้วไม่ใช่จะมีเฉพาะบ้านที่เดียว ที่อื่นเขาก็ทำได้ แต่กลุ่มของใคร กลุ่มของมันนี่มันเป็นกลุ่มของเรา ก็อย่างที่ ท่าน**ปรีชาทรงธรรม** ท่านก็บอก ท่านก็ประกาศองค์นั้นพูดอะไรไม่ผิดหรอก ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านพูดตรงไปตรงมาได้ ท่านก็ประกาศเลยว่า เวลาท่านตรัส ท่านก็ลงตรงนั้นแหละ ปลุกต้นกาะทิงไว้ต้นกาะทิง อะไรจะไปอยู่ตั้งล้านปี อย่าไปยุ่งกับท่าน ท่านรดน้ำพรวนดินของท่านเอง แหม อุดสำหรีไปปลุกต้นกาะทิงไว้ เอ้า อย่าไปว่าอะไรท่านนะ **ชมภูทวีป** หมายความว่า มีดินชมพูประเทศนี้มีชมพูที่ใหญ่ที่สุดในโลก จึงเรียกว่า ชมภูทวีปแต่ตอนนี้ตายไปแล้ว ใครอย่าไปชอถ่ายรูปนะ

เป็นอันว่าเรื่องนิพพานที่เราไม่หนักใจเพราะพูดกันจนชิน ในเวลานี้ไม่หนักแล้วใช่ไหม ท่านให้พวกกันจนชิน พูดให้ฟังจนชิน ชินนี่คือฉาน ฉานก็คือชินและอารมณ์ชินในพระนิพพานคือเห็นว่าการมณัพระนิพพานนี้ไม่หนัก หมายความว่าคือผู้ผู้ทรงฉานใน **อุปสมานุสสติกรรมฐาน มีอุปสมานุสสติกรรมฐาน** นั้นไม่ต้องไปนั่งหลับตา ถ้าหลับตามันฝึก ถ้าลืมตาจิตมันรักพระนิพพาน อันนี้เป็น **อุปสมานุสสติกรรมฐาน** แน่ แล้วก็เป็ฉานในกรรมฐานแบบที่ใช้งานด้วย ถ้าจิตรักพระนิพพานเป็นอารมณ์มีศีล 5 บริสุทธินี้เป็น **พระโสดาบัน** เห็นไหมแค่นี้พอ

ท่านบอกว่าเวลานี้ถ้าคนเราทุกคนภายในกรุปของเราะ ถ้าใครก็ตามที่จิตทรง **พระโสดาบัน** ได้ ตายแล้วไปนิพพานหมด ถามทำไม (ท่านตอบ) แกพูดซะมันไม่ยาก ก็ไปกันหมด **พระโสดาบัน** นี้แปลว่าเป็นผู้เข้าถึงกระแสพระนิพพานถ้าฟังคำนี้ออกนะ แต่ว่าในเมื่อจิตนั้นพอใจพระนิพพาน เวลานี้ให้จับจุดที่พอใจพระนิพพานตัวเดียว มโนมยทธีให้ขึ้นไปเพื่ออะไร ให้ขึ้นไปแลดูว่าเป็นลูกเป็นหลานญาติใคร แล้วก็เพื่อหวังอยู่กับท่านหวังให้ไปพระนิพพาน ให้จิตมันถึง ถ้าจิตมันถึงอยู่แล้วมันไม่ไปไหน อย่างกับหมอสวมศักดิ์นะ แกไม่มีมโนมยทธี บอกมโนมยทธีมันง่าย แกบอกว่า เวทนามันมาก บอก หมดสมศักดิ์บอกว่า ให้นึกถึงอยู่เสมอว่า ถ้าร่างกายมันพังเมื่อไหร่ ถ้าร่างกายมันพังเมื่อไหร่ พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนขอยุ่ที่นั่น อันนี้เป็นวิปัสสนาญาณชั้นสูง มันตัดทั้งหมดตัด มนุษย์ตัดเทวดา ไข่หรือปลา จิตมันต้องการจุดเดียว คือ พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนขอยุ่ที่นั่น จิตต้องการนิพพานตัวเดียว จะต้องไปไล่เบี่ย ทำหอกอะไร ให้มันเหนื่อย ไล่ไม่ทันจบจะตาย เดี่ยวไม่ให้ตายยังไม่เสร็จ อย่าฟังตาย กุยังไม่จบเดี่ยวไปไล่ วิปัสสนาญาณ 9 อะไรมั่งหนอ เอ ไอ้เด็กมันไปไหนวะ ไปหยิบหนังสือมาทีชิ เด็กหาไม่เจอ โกรธเด็กเสียอีก จะลงนรกเสียแล้ว ไม่เอาหนังสือมาให้อ่านเลย ออกอาการไม่ไหว นี่วิธีง่ายๆ คือว่าตามตำราท่านเขียนนะ มันมีความจำเป็นเขียน มีนี่มีนั่นต่างๆ ยาว ใช่ไหม

แต่อย่าลืมนะที่พระพุทธเจ้าเทศน์ให้กับ **ท่านพาหิยะ** เพียงสั้นๆ ว่า **พาหิยะ เธอจงอย่าสนใจในรูป** เท่านั้นเอง รูปทั้งหมดไม่ต้องงการ คือ รูปคน รูปสัตว์ รูปวัตถุ ในทำยมมหาสติปัฏฐานสูตร ท่านก็ไปเทศน์ลงท้าย เธอจงอย่าสนใจกาย ในกายคือตัวของตัวเอง อย่าสนใจ กายภายนอก อย่าสนใจจิต

ธาตุใดๆ ทั้งหมด เพราะอะไรจึงอย่าสนใจ ก็ไปนั่งคิด ก็ดูตามความเป็นจริง ทุกคนคนก็สกปรก สัตว์
ทุกตัวก็สกปรก มีความทุกข์ยาก มีความทรุดโทรม อันนี้คิดลำบากคิดเอาแบบย่อยๆ เราจะไปนิพพาน
ใครไปไหนก็ช่าง ภูไปอยู่ท่าเดียว ไปอยู่ท่าไหนล่ะ ให้ละระคะก็พยายามละ พิจารณากายคต
นุสสติ

ทีนี้คนทุกคนก็มีร่างกายสกปรกหมด ไข้ใหม่ พยายามคิดซิ คนทุกคนร่างกายทรุดโทรม
และยังมีระคะทั้งนั้นแหละ ทีนี้คนทุกคนมันตาย พอตายแล้ววัตถุที่เราพึ่งรักนะใครแบกมันไปได้
บ้างไม่มี นียามปกตินะ ร่างกายยังดีก็นั่งดูตามความเป็นจริง แต่หากว่าร่างกายเราป่วยเจ็บลงไป ก็
ตัดเลย ร่างกายมันจะพังแล้ว มันพังเวลานี้ ก็ขอยุ่ในพพาน ไปไม่ว่าพึ่งตอนไหนก็ตาม ขึ้นชื่อ
ร่างกายพังแล้ว ไม่มีประโยชน์ ทรัพย์สินต่างๆ มันก็ไม่มีประโยชน์ เมื่อตายเวลานี้ เราให้นิพพาน
ตายเวลาไหนเราก็ไปนิพพาน เราขอไปพระนิพพาน เอาให้ย่อ ให้เกะติด เวลานี้พระพุทธเจ้าอยู่ที่
ไหน เราขอไปอยู่ที่นั่น เราตัดจิตไปอยู่พระนิพพาน มันก็ต้องหมดมนุษยโลก เทวโลก พรหมโลก
ตัดอวิชา ไข้ใหม่ ขององ่ายๆ เห็นใหม่ จงจำไว้นะ ไปแล้วอะไร พยายามตัดอารมณ์เพื่อพระ
นิพพาน และจำอารมณ์ที่เราไปอยู่พระนิพพานเอาไว้ อันนี้สำคัญ ขณะใดที่พวกเราขึ้นไปนั่งภาวนา
แต่ถ้าเราขึ้นได้ พอเริ่มบิ๊บ นั่นเลยโดยไม่ต้องพิจารณาไม่ต้องภาวนานะดี เวลาพิจารณาเห็นคนเห็น
สัตว์ทำงาน มันทุกข์ใหม่ มันลำบากใหม่ มันน่าเบื่อใหม่ นี้คูมันไว้เป็นของจริง ให้อ่านใครครวญ
อยู่หลังตามันไม่จริงยามลึ้มตาอยู่หรือทำงานให้เห็นของจริงว่ามันน่าเบื่อ ให้อ่านโลกมนุษย์นี้การเกิดมา
เป็นพวกที่มีร่างกายนะมันไม่ดี ถ้าไปเกิดเป็น พรหม เทวดา ก็ต้องทนมันดูสิถามท่านปู่ ท่านยอว่าเรา
เคยเกิดเป็นพรหมก็ชาติ เทวดาก็ชาติ ท่านก็จะตอบให้ว่าทำไมทุกชาติไม่ทรงอยู่ที่นั่นตลอดละ ลงมา
ทำไมละ เทวดากับพรหมมีการจุติมีการเคลื่อนย้าย เทวดาและพรหมก็ไม่สบายจริง เป็นเทวดา เป็น
พรหมเราไม่เอาไปนิพพานดีกว่า จิตตัดเฉพาะไปนิพพาน

แต่สิ่งที่ข้ามไม่ได้เวลาขึ้นไปจริงๆ ก็คือ ข้อหนึ่ง ผู้มีพระคุณ ท่านที่เคยมีพระคุณตั้งแต่
ระดับพี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ขอขึ้นไปถึง บัณทุกัมพลลิตลาอาสน์ ไปไหว้ท่านปู่ท่านย่าเสร็จ และพ่อ
แม่เสร็จ ถ้าแม่ศรีมาก็ไหว้ท่าน ขอท่านเลยนะท่านผู้มีพระคุณทั้งหมด จะเป็น พี่ พ่อ แม่ ตา ยาย ปู่ ย่า
ก็ตามนะ ทั้งหมดขอท่านมาประชุมที่นี่เพื่อให้เราไหว้ท่าน ขอแค่นั้น ท่านก็มาเต็ม อย่าไปหาว่าท่าน
นอยกรับไหว้ นะ ท่านอยากให้เราไปเร็ว ขอแค่นั้น ท่านก็มาเต็ม อย่าไปหาว่าท่านอยากไหว้ นะ
ท่านอยากให้เราไปเร็ว ให้เราไปดี เพราะไหว้ท่านมีคุณ จะไปดีไปเร็ว เพราะขณะนี้ท่านผู้มีพระคุณ
เวลานี้ก็เป็นพระอริยเจ้าหมด คือ เฝ้ารามมีละ ที่ขึ้นไปแล้วไม่เป็นพระอริยะนี้ไม่มีเลย เวลาไปไหว้
พระอริยะ ไร้อริยะก็คิดมา เราก็เลยเป็นอริยะไปด้วย อริยะยังงี้ก็ช่างเถอะเราไหว้ท่าน พอไหว้
เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งหมดและพรหมเชิญข้างในหมด ท่านจะมารวมกันแต่อย่าผลอก่อนจะกลับนะ
ท่านที่เคยเป็นบิดามารดาทั้งหมดขอเชิญประชุมที่นี่ พร้อมกัน เพื่อเราจะไ้กราบไหว้ท่าน ถ้ามีพระ
พุทธเจ้ามา เราก็กราบมา 80 องค์ พอมองก็ตกใจมาอย่างไร เชิญแต่พ่อแม่ ท่านบอกว่า ฉันเคยเป็นพ่อ
แก่เหมือนกันนี่แล้วกัน พอขึ้นไปก็ ถามว่าแม่ละ แล้วท่านก็มา ท่านบอกว่าไปนิพพานกันหมดแล้ว

ฉันมีพระพุทธเจ้าเป็นพ่อจริงๆ นะ 84 องค์ แสดงว่าฉันนี่เก่งจริงๆ มีพ่อเป็นพระพุทธเจ้าตั้ง 84 องค์ แล้วยังเขานิพพานไม่ได้นี่แสดงว่า ต้องเก่งจริงๆ นะ ท่านไปนิพพานนะ ไม่แน่เท่าเรา ฉันเก่ง ทีแรกฉันพบ 10 องค์ ท่านก็บอกว่า เป็นพ่อทั้ง 10 องค์ ทีแรกฉันรู้แค่ 2 คือ สมเด็จพระปฐม และ พระพุทธกัสสป รู้ทั้ง 2 คือ รู้แค่ 2 ท่าน แล้วแต่ต่อมานั้นท่านก็มานั่งให้ดู 10 องค์ สมเด็จพระปฐม ท่านก็บอก บอกนี้มี 84 องค์นะ พ่อนะ เป็นพ่อมาองค์ละก็ชาติท่านบอกเลยนะ เกิดเป็นอะไรบ้าง วันนั้นท่านพาไป เราไม่รู้จะไปไหนนี่ เวลานี้ มันหาที่ไม่ได้ ไปไหนก็ไม่สนุก ท่านก็พาไปนิพพานไป เราก็ไปตามเรื่องตามราวก็ไปที่วิมานของพระพุทธเจ้า ไปชมพระพุทธเจ้า 84 องค์ ท่านบอกว่านี้องค์นี้ก็พ่อผองศ์ไหน พระสมณโคดม ก็เป็นพ่อในฐานะที่เป็นคน 83 ชาติ เป็นช้าง 1 ชาติฉันก็นิยมเป็นช้างจริงๆ องค์ไหนก็ตาม สตาร์ทเป็นพ่อในสมัยเป็นช้างทุกทีคงจะแบกขุงมาเยอะ แบกหรือเปลาก็ไม่รู้ ไอ้เปียกเป็นลูกช้างหรือไงนี่ เอ น่ากลัวนี้ว่ายน้ำไม่เป็น ช้างว่ายน้ำไม่เป็นนะนี่ แต่ช้างมันเดินในน้ำ ถ้าน้ำเลยวงเดินไม่ได้นะ แต่ช้างว่ายน้ำเป็นนะ ไม่ใช่ ว่ายน้ำไม่เป็น แต่ว่าถ้าน้ำไม่ลึกเกินไป งวงเขาจะชูให้พ้นน้ำ แล้วเขาก็เดินสบาย ใครจะว่ายน้ำ องค์ไหนๆ ก็สตาร์ทช้างๆ ก็มานั่งนึกในใจ เอ เรานี่ถนัดช้าง แล้ว สมเด็จพระปฐม ก็บอกท่านเป็นพ่อครั้งแรกสมัยที่เป็นช้าง และทุกองค์ที่ผ่าน มาทั้งหมดก็บอกเป็นพ่อครั้งแรกก็สมัยเกิดเป็นช้าง แหม คงจะเกิดเป็นช้างบ่อยจริงๆ เวลานี้ถึงเหมือนช้าง เวลานี้ก็แบก แบก ทั้งกรรม แบกทั้งโลก แบกอิหฺลุกขลุกขลักไปหมดเลย เหมือนกับช้างนะ เอ แต่มีเพื่อนช้าง คือ คุณสมบุรณ์ เราไม่ได้เป็นช้างคนเดียว มีเพื่อนช้าง

นี่จำไว้ นะ เวลาปฏิบัติธรรมอย่าอยากสว่างมันต้องตัด ไอ้สังโยชน์นี้ต้องศึกษาให้มาก อารมณ์พระโสดาบัน 1. เคารพในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ 2. มีศีล 5 บริสุทธิ์ และ 3. รักพระนิพพานเป็นอารมณ์ จุดนี้ให้ได้ศึกษาให้ได้ ถ้าจุดนี้ไม่ได้ ปฏิบัติไม่มีประโยชน์

สนทนาที่บ้านคุณสมบูรณ์ เทศรัชชานนท์

25 ธันวาคม 2522

ก็คุยกันนะ โยมนะ คุยเพื่อการศึกษา ถ้าหากว่าถ้าเราปฏิบัติ ถ้าว่านั่งหลับตาๆ ไอ้หลับตามันก็แค่นั้นแหละ กลับไปหลับมาหลับมาหลับไปก็เลยหลับส่งเมื่อคืนนี้ไปคุยมาแล้วไม่รู้จะคุยอะไร ไม่รู้คุยว่ายังไง วันนี้ออนๆ พอนอนก็สตาร์ทโน้น ถ้านอนปกติมันก็ต้องไปหา พระมหากัสสป ก่อน

พระมหากัสสป องค์ที่อยู่ที่ยังคงนี้ นั่นละ แต่ไม่ใช่ล้าที่หมดไป เขายังไม่เปิด (เสียงผู้ถาม เขาไม่ให้ไปนะค่ะ) ไม่ใช่ เขาไอ้ที่เมื่อคืนฉันพูดนะความจริงเขายังไม่เปิด ถ้านี้ยังเข้าไม่ได้นะ เมื่อหลังจากที่พุทธกาลแล้วก็ปิดตามเดิม เข้าไปก็ไปกราบกราบว่างท่าน แล้วก็ดูว่าไอ้บ้านนี้มันมีสภาพเป็นบ้านร้างไปแล้ว ซึ่งไม่มีความหมาย ร่างกายนี้สภาพเมื่อวิญญูณหรือ จิตมันออกไปแล้วก็หมดสภาพไปซะใหม่ แล้วก็ไปนั่งดูฉันชอบที่นั่นนะ ดูแล้วก็มาไว้กับตัวเรา มันก็ไม่มีมีความหมาย ร่างกายเราก็เหมือนกับร่างกายของท่าน นี่แหละ ก็มานั่งคิดว่านี่ท่านเป็น พระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ และก็เป็นผู้สาวองค์สำคัญของพระพุทธเจ้าแต่ที่ว่าร่างกายก็ต้องถูกทอดทิ้ง เราก็นั่งดูไอ้ร่างกายมันก็เหมือนกับบ้านเก่าเหมือนบ้านร้าง เดี่ยวส่องโผล่มาแล้ว บอกมาไหว้อะไร ก็บอกให้วัชรณะ เอาไหนเป็นธรรมะ บอก ร่างกายนี้ มีสภาพเกิด แก่ เจ็บ ตาย พระพุทธเจ้าตรัสอันนี้ถือว่าเป็นวัตถุที่เป็นธรรมะ แล้วก็ท่านบอกว่า แล้วมากราบท่านทำไม บอกกราบธรรมะ บอกว่าโน้นก็ธรรมะแล้ว ทำไมต้องมาไหว้ธรรมะนี้อีก บอกว่าไอ้นี้แหละธรรมะแท้ นี่เป็นนามธรรม ไอ้โน้นเป็นวัตถุธรรมที่เป็นธรรมะ ไม่ทราบว่าคุณที่ไม่รู้สภาพจริงๆ ก็ไปคิดวัตถุธาตุ ซึ่งไม่มีประโยชน์ ก็คุยกันไปสองสามคำกับสมเด็จพระมหากัสสป ท่านขวปลั่ง ท่านบอก ถูก บอกอย่างนี้แหละถูก

แกล่เคยไหว้ผีมาหลายหน ไหว้ธรรมะชะบั้งนะ (ฟังไม่ชัด) แหมเล่าประวัติย้อนประวัติเดิม เราเสียด้วยนะ คริมคริม ท่านถามว่า วันนี้เขาจะให้คุยเริ่มต้นอีกกริ บอกเขาจะให้คุย คุยได้แต่เหมือนหรือไม่เหมือน วันนี้เขาจะให้คุยเริ่มต้นอีกกริ บอกเขาจะให้คุย คุยได้แต่เหมือนหรือเหมือน บอกไม่รู้ฉันไม่ทราบแต่เหมือนหรือไม่เหมือน ฉันชอบใจฉันก็แล้วกัน ก็ว่ากันไป ก็นึกว่าก็เลยถวายท่าน บอกว่า ขอลถวายเป็นการของพระองค์ ควรไม่ควรอะไรควรก็ขอลถวายเป็นเรื่องของพระองค์ ถ้าเรื่องของฉัน ฉันก็พูดเรื่องของฉัน แล้วท่านจะว่าอย่างไรต่อไป เจ็บ ถามซิท่านว่าอย่างไรต่อไป เรื่องของท่าน นี่ หลวงพ่อที่นั่งเฉยซะใหม่ (ฟังไม่ชัด) (เสียงหลวงพ่อก้าวเรณะนะ ท่านก็พูดไป ก็เอ็งไม่ฟังหรือคะ หึ ไซ้ใหม่ เสียคนสา) ไอ้คนน้อยนัยกัย นกเลิกเข้า วันนี้ไอ้คนตาโตมันไปเหอ ค่ะ เออ

เอื่อเบื้องต้นเมื่อคืนนี้เราพูดกันถึงอะไร ตั้งแต่ ขณิกสมาธิ ไซ้ใหม่ นี่ฉันนึกอะไรไม่ออกเลย เมื่อตอนกลางวันทีถามนี่ฉันนึกอะไรไม่ออกเลย เวลานี้ก็ออกสรุปว่า

เริ่มต้น คือการปฏิบัตินี้ ให้ถืออารมณ์ใจในปัจจุบัน คือว่าส่วนสุ สอง อย่างที่พระองค์ตรัสเป็นพระธรรมเทศนาครั้งแรก เมื่อครั้งแรกก็ถือว่าเป็นเทศน์กัณฑ์สำคัญที่หักล้างอารมณ์ของ

พราหมณ์ และก็ความเข้าใจของพราหมณ์ก็คือ พระองค์ให้ทรงละส่วนสุดสองอย่าง ได้แก่ 1. **อัตตกลิมถานุโยค** การปฏิบัติมีการทรมานเกินไป 2. **กามสุขัลลิกานุโยค** เวลาทำมีอารมณ์ย่อหย่อน คำว่า อารมณ์ย่อหย่อนในที่นี้หมายความว่า หย่อนในการทรงสติให้สมบูรณ์แบบ คือทรงอารมณ์เฉพาะที่ เรียกว่า **เอกัคคตารมณ์** ก็หมายความว่า มีความปรารถนาขณะที่ภาวนาอยู่พิจารณาอยู่ อยากจะเห็น อยากจะไป อยากจะละโน่น อยากจะตัดนี้ อันนี้ไม่มีผลอย่างนี้เขาเรียก **กามสุขัลลิกานุโยค** ได้ เวลาที่ภาวนาอยู่พิจารณาอยู่ต้องพิจารณาในจุดที่เราต้องการ

หรือภาวนาอยู่เฉพาะในอารมณ์ที่เราต้องการ และคำภาวนาที่เราต้องการถ้าออกจากนั้น ต้องไม่เกี่ยว อย่างเราอยากเป็นพระอรหันต์นี้เราอยากได้ เวลาปกติที่เราไม่ได้ภาวนาไม่พิจารณา เราอยากได้ดีเป็นของดี แต่ว่าเวลาที่เราพิจารณาเพื่อเป็นการตัดกิเลสจะตัด **กามฉันทะ** เขาจะต้องใช้อุสุภกรรมฐาน กับ กายคตานุสสติ นี่ไอ้จุดนี้ให้มันอยู่เฉพาะ กายคตานุสสติ กับ อุสุภกรรมฐาน ไม่ใช่เอาจิตไปตั้งพระนิพพานมาใช้

แต่พอมานึกว่าถ้าเราจะตัด **โทสะ** ตัดความโกรธ ก็ใช้ **พรหมวิหาร 4** หรือ **กสิณ 4** อย่างไม่อย่างหนึ่งถ้าใช้ **พรหมวิหาร 4** ก็เป็นอารมณ์คิด คิดในด้าน เมตตา ความรักในฐานะที่คนหรือสัตว์มีสถานะเสมอกัน และมีความต้องการอย่างเดียวกัน ไม่ต้องการให้ใครมาประทุษร้ายตนเอง ไม่ต้องการให้ใครมาลักขโมยทรัพย์สิน ไม่ต้องการให้ใครมาแย่งความรัก ไม่ต้องการให้ใครมาโกหกมดเท็จ ไม่ต้องการเสียดสีสัมปชัญญะ นี่ถ้าเรามี **พรหมวิหาร 4** อารมณ์อย่างนี้มันจะทรงตัวถึงบอก เราไม่ต้องการฉันทใด เขาก็ไม่ต้องการฉันทนั้น

ก็ในเมื่อเราไม่ต้องการให้ใครประหัตประหารเรา เราก็ไม่ประหัตประหารเขา เราไม่ต้องการให้ใครมาขี้อายของเรา เราก็ไม่ขี้อายของเขา เราไม่ต้องการให้ใครมาแย่งคนรักเรา เราก็ไม่แย่งคนรักเขา เราไม่ต้องการให้ใครโกหกเรา เราก็ไม่โกหกเขา เราไม่ต้องการบ้าเราไม่ดื่มสุราเมรัย เป็นอันว่าให้ทรงอารมณ์อยู่เฉพาะมันจะตัด **โทสะ** ได้ ถ้าความโกรธ มันเกิดขึ้น ท่านบอกว่าให้คิดว่า ถ้าเราฆ่าเขาตายนี้ ไอ้ความแค้นหรือสิ่งที่มันเสียไปแล้วมันจะคืนตัวใหม่มันก็ไม่มีการคืนตัว ไอ้การโกรธเราโกรธได้โกรธประเดี๋ยวเดียวก็ดีขึ้น ไอ้ความโกรธมันสร้างความคิดอะไรขึ้นมาบ้าง มันมีแต่ความเร่าร้อน

เป็นอันว่าการปฏิบัตินี้ให้ตัด **กามสุขัลลิกานุโยค** รวมความว่า ภาวนาอยู่ว่า **พุทโธ ธัมโม สังโฆ** ให้จิตมันอยู่แค่ **พุทโธ ธัมโม สังโฆ** ถ้าเราคิดว่าจะภาวนา **พุทโธ** ก็ให้อยู่แค่ **พุทโธ** ไม่ถึง **ธัมโม สังโฆ** ถ้าเราคิดว่าจะภาวนาทั้งสามอย่างก็ให้จิตมันจับให้ครบสามอย่างเท่านั้น ให้จิตมันตั้งอารมณ์เป็น **อุเบกขา เอกัคคตารมณ์** นี่เป็นความหมายของการปฏิบัติให้ได้ผลดี ก็มาเทศนาเป็นกัณฑ์แรกคือหนึ่งละ **อัตตกลิมถานุโยค** การทรมานตน ทำแล้วใช้อารมณ์เครียดต้องนั่งเท่านั้นชั่วโหมง ต้องนั่งเท่านั้นชั่วโหมงอันนี้ไม่ใช่ มันกินพอดีใช้แค่อารมณ์สบายๆ ไม่ลำบากกาย แล้วก็ลำบากใจ

ถ้ากายและใจมันมีความวุ่นวาย ควบคุมมันไม่อยู่ก็ต้องถือว่าเป็นของธรรมดาเนะ มันเป็นของธรรมดาที่จิตนี้คบกับ นีวรณฺ์ มานาน มันก็ต้องวุ่นวายเป็นของธรรมดา ก็สภาพมันเป็นอย่างนี้ เมื่อจิตมันช่านไปข้าง ก็มีความรู้สึกกลัวขึ้นละก็มาพอดตั้งต้นกันใหม่ เป็นอันว่าจับไว้เฉพาะอารมณ์ และอีกประการ

ประการที่ 2 ถ้าหากว่าจิตมันฟุ้งช่านมากเกินไป อันนี้เราก็เลิกเสีย ถ้าช่านทำไปแล้วก็มันจะเกิดอาการกลุ่ม ถ้าเกิดอาการกลุ่ม ไม่ช่ามันก็เป็นโรคประสาทความวุ่นวายของจิตเกิดขึ้น

ก็เป็นอันว่าในด้าน อตฺตกิลมณฺุโยค เราต้องไม่ทรมาณทั้งกายและไม่ทรมาณทั้งใจ คือกายนี้จะทรงอยู่ตามสภาพที่เราเห็นว่ามันสบาย นั่งพับเพียบสบายก็นั่งพับเพียบ นั่งพับเพียบข้างซ้ายไม่ถนัดก็กลับนั่งข้างขวา พับเพียบไม่ถนัดก็นั่งขัดสมาธิ นั่งขัดสมาธิมันไม่ไหว ก็นั่งเก้าอี้ห้อยขาเอน กายนอนตะแคงแล้วก็นอนตะแคงซ้ายตะแคงขวา ยืนหรือเดินก็ได้ทุกอย่าง ให้จิตมันทรงอารมณ์อยู่ นี่เป็นเรื่องเบื้องต้นนะ

สำหรับเรื่องของเทศน์กัณฑ์แรกของพระพุทธเจ้านี้ต้องจำตลอดชีวิต และต้องจำจนกว่าจะถึงอรหัตผล เมื่อถึงพระอรหัตต์แล้วก็ยังต้องจำต่อไป หรือไวเป็นพระอรหัตต์แล้วก็ทำลายความดีของพระพุทธเจ้า ไม่มีพระอรหัตต์ต้องค้ำไหนทำลาย เป็นอันว่า ถึงแม้ว่า ถึงพระอรหัตต์แล้วก็สามารถทรงสมาธิ นั่งทำจิตได้นานเท่าไรก็ได้ แต่พระอรหัตต์ยังต้องอาศัยร่างกาย อย่างนั้นก็ต้องดูว่าร่างกายมันเมื่อยไหม มันปวดไหม มันฝืนเกินไปไหม ถ้าฝืนก็ต้องเลิก ถือว่าเป็น อตฺตกิลมณฺุโยค ไม่ใช่เป็นอรหัตต์ แล้วไม่ปวดไม่เมื่อย นี่คือเบื้องต้นนะ

เป็นอันว่าเทศน์กัณฑ์นี้ของพระพุทธเจ้าเราต้องจำตลอดชีวิต คำว่าจำก็หมายถึง

1. เราจะไม่ปฏิบัติประเภททรมาณร่างกายหรือทรมาณใจ
2. เราไม่ปฏิบัติประเภทอยาก อารมณ์อยากถึงแม้จะอยากไปสวรรค์หรือนิพพาน อารมณ์ปกติเราอยากได้ แต่ถ้าหากว่าถ้าขณะที่เรากวณอยู่หรือพิจารณาอยู่นี้ เราจะทรงอารมณ์เฉพาะ ตัดอารมณ์ความอยากนั้นเสียให้จิตมันอยู่เฉพาะภาวนา

ทีนี้เมื่อคืนนี้เราจะพูดกันถึงเบื้องต้นว่า หนึ่ง ทำยังไงจิตมันถึงจะดีเมื่อคืนก็มีคนเขามาอ้างเหตุผลว่า ทำไมเขาจึงสว่าง เขาไม่สว่าง เขาไม่สามารถจะเห็นลูกศิษย์เห็นได้ อาจารย์ไม่เห็น จะฝึกกันได้ไหม ทีนี้แกก็มีการดิ้นรนต้องการเห็น เมื่อมีการดิ้นรนต้องการเห็น ก็เลยยังไม่เห็นใหญ่นี้ ทำไปเพื่ออยากจะเห็น ทำไปเพื่ออยากสว่าง ถ้าเป็น นีวรณฺ์ เขาเรียก อุทฺธจจะ ถ้าเป็นพระธรรมเทศน์กัณฑ์แรก ก็คือว่า กามฉันทะ เขาถือว่า กามสุขัลลิกานุโยค คือมีอารมณ์ช่าน นี่ถ้าหากจะทำจิตให้สบายจริงๆ มันต้องไม่ค้ำนึ่งว่าสว่างหรือไม่สว่าง สว่างจริงๆ มันคือจิตว่างจากกิเลส จิตว่างจากนีวรณฺ์ และไอ้ตัวที่จิตว่างจากกิเลสหรือตัวที่จิตว่างจากนีวรณฺ์นั้นมันก็มีอารมณ์ อารมณ์หนึ่งซึ่งเป็นของง่ายๆ ว่าในขณะที่นั้นถ้าใจเรากำลังทำอะไรอยู่ กวณอยู่จิตทรงอารมณ์ ได้แค่ไหนเราพอใจแค่นั้น

ไม่ใช่ว่ามีคนเขาคู่ว่า แหมเขาได้ ฌาน 4 ฌาน 5 ได้ อภิญญาสมาบัติ ได้ ปฏิสัมภิทาญาณ เวลาที่เราที่นั่งทำสมาธิหรือวิปัสสนาญาณอยู่ จะนั่งอยากตามเขา คนอื่นเขาสว่างไปสวดดีเขาแจ่มใสดี

เราไม่สว่างเท่าเขาก็อยากจะให้สว่างเท่าเขา ภาวนาไปพิจารณาไปก็อยากจะให้สว่างเท่าเขา มันยังมีดมันไม่มีทางที่จะสว่าง เพราะว่าจิตมันฟุ้งซ่าน เพราะฉะนั้นถ้าอารมณ์จิต ใจจิตนี้ เมื่อคืนนี้ นึกไม่ออก ก็นึกได้แล้ว ท่านบอกว่า จิตมันเหมือนแมวไซ้ไหม นี่ไม่ใช่ฉันละนะ นั่งแค่ว่าที่ละอย่างละอย่างนี้ เป็นอันว่าจิตมีสภาพเหมือนแมว แมวถ้าเราผลักไปข้างหน้ามันพยายามจะถอยหลัง หือ หมอไซ้ให้ ถ้าดึงมาข้างหลังมันจะไปข้างหน้า เป็นอันว่าจิตมีสภาพเหมือนแมว ทีนี้ถ้าหากว่าเวลาเราเจริญสมาธิหวังเอาดีเกินไปมันไม่มีทางจะดี หวังเอาดีก็หมายถึง จิตฟุ้งซ่าน เป็นกามสุขัลลิกานุโยค จิตไม่ทรงตัว

ถ้าว่าโดย นិเวรณ ก็ถือว่า อุทัจจกุกุจะ ถ้าว่าโดยกิเลสก็เป็นทั้ง ตัณหา แล้วก็ทั้ง มานะ เราปฏิบัติเพื่อพ้นกิเลส นี่ถ้าจะทรงอารมณ์ให้ดี แล้วก็เดินให้มันเร็ว คำว่ามันเร็วนะ คอ เร็วตามสภาพของมัน ไม่ใช่เร็วตามใจเรา ถ้าเร็วตามใจเราก็คือยังช้า คิดว่าเร็วไปตามสภาพของมัน เขาเร็วแบบนี้ตามที่ท่านตรัสเมื่อคืนนี้ ท่านว่าถ้าจิตเราอยู่ในขั้น **ขณิกสมาธิ** เวลานี้เรากวนาอยู่ เอาลงมือก็ได้ มันเป็นชั่วโมง ประเดี๋ยวก็เลยไปไหนกันไม่รอด เวลานี้จิตนะมันอยู่อันดับไหน ให้สร้างความพอใจอันดับนั้น เมื่อจิตมันอยู่ขั้น **ขณิกสมาธิ** เราก็อพอใจ **ขณิกสมาธิ** หมายถึงว่า นี่คนฝึกเบื้องต้นนะ ถ้าอย่างพวกเรานี้ไม่มีละ ต้องตัดอารมณ์แรกพระนิพพานไว้ก่อน อารมณ์แรกตัดจับพระนิพพานไว้ก่อน

ในเมื่ออารมณ์ตัดจับพระนิพพานไว้ก่อน ต่อมาเมื่อเรากวนาหรือพิจารณา จิตมันอยู่ระดับไหนก็ช่วงรักษาอารมณ์ตามสบาย สมมติว่าจิตมันอยู่ข้าง **ขณิกสมาธิ** เพราะอารมณ์แรกก่อนที่เราจะภาวนานี้ เราก็ต้องพิจารณาก่อน หรือตั้งอารมณ์ไว้ก่อนว่า ชีวิตของเราถ้าตายวาระนี้ จะถือว่าเป็นการตายครั้งสุดท้ายของชีวิต ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าเราไม่ต้องการอะไรอื่น มนุษย์โลกก็ดี เทวโลกก็ดี พรหมโลกก็ดี ไม่มีสำหรับเรา เราต้องการจุดเดียวคือ พระนิพพาน

แล้วเราก็หันไปมองไอ้ตัวเรากับตัวชาวบ้าน ชาวบ้านที่เขาแก่กว่าเรา เขามีสภาพเป็นยังไง แล้วก็ชาวบ้านที่เขาตายไปแล้ว เขามีสภาพเป็นอย่างไร ควรจะมองคนที่ตายไปแล้วไว้ คนที่ตายแล้วก่อนจะตายไอ้โน่นก็ของกู ไอ้นี้ก็ของกู เวลาเขาตายจริงๆ นะ เขาแบกอะไรไปได้บ้าง ก็เหมือนกันไปดูร่างกายของ **พระมหากัสสป** เมื่อคืนนี้ ก็นั่งมองดู ได้ดูเก่าๆ เหมือนกับตู้เก่าๆ ที่เขาเก็บเพชรหรือเก็บอูจาณะ ก็ไม่รู้ ถ้าจิตหมดจากกิเลสมันก็เป็นเพชรนะ ถ้าจิตมีกิเลสมันก็เป็นอูจาณะไหมละ ไอ้ตู้เก่าๆ เวลานี้มันเป็นผู้เปล่า ถ้าเทียบกับบ้านก็เหมือนบ้านร้าง เพราะปราศจากจิตวิญญาณ ทีนี้คนที่ตายแล้วทุกคนก็มีสภาพเหมือนกันเหมือนร่างกายของ **พระมหากัสสป**

เวลาอยู่ที่โน่นก็ลูกของกู พ่อของกู แม่ของกู พี่ของกู เมียของกู หลานของกู ทรัพย์ของกู แล้วเวลาตายแล้วแบกอะไรไปบ้าง หมดไม่มีอะไรไปเลยแล้วก็มานั่งนึกว่าไอ้นี้สภาพของคนจริงๆ ร่างกายจริงๆ มันไม่ใช่ของเรา และมันก็เป็นเรือนร่างที่แสนจะสกปรก เป็นเรือนร่างที่ซ่อมแซมยาก แล้วก็มันเป็นเรือนร่างที่มีแต่ความทรุดโทรมตลอดวัน แล้วก็มันเป็นเรือนร่างที่มีการพัง มีความพังไปใน

ที่สุดมันไม่มีอะไรเป็นสาระเป็นแก่นสาร ถ้าเรายังจะคิด ร่างกายนี้อยู่อีก เราก็ต้องเกิดมามีคามทุกข์
อย่างนี้ แล้วก็ต้องมาทรมานทรมายอย่างนี้ เวียนว่ายตายเกิด หาที่สุดไม่ได้

ฉะนั้นการไปนิพพานของเราคือ เราตั้งใจไปพระนิพพานเพราะเราไม่ต้องการร่างกายอันนี้
อีก อันนี้จะทิ้งไม่ได้นะ ตัวนี้ตัวตัด **สักกาทิฏฐิ** ตัวเดียวตัวนี้เป็นพระโสดาบัน ก็ตัวนี้พระสกิทาคามี
ก็ตัวนี้ พระอนาคามีก็ตัวนี้ เป็นพระอรหันต์ก็ตัวนี้ ตัดจุดเดียวนี้ เขาตัดแก่จุดนี้

ก่อนที่จะเราจะคิดว่าเราจะไปนิพพาน แล้วก็หมუნเข้ามาหาสภาพนี้ก่อนทำให้จิตมันสบาย แล้ว
ก็เข้าใจดูว่า เวลานี้ถ้าพ่อตายแม่ตายเราจะร้องไห้ไหม ถ้าหากว่าร่างกายมันพังเราจะเสียดายไหม
ทรัพย์สินทั้งหลายที่เราหามาด้วยความเหนื่อยยาก ถ้าเราตายแล้วเราจะเสียดายไหม ถ้ามันคิดว่า
เสียดายก็ต้องดูคนอื่นว่า ที่เขาตายแล้วเขาแบกอะไรไปได้บ้าง ใ้อสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ มันมีประโยชน์
เฉพาะในเมื่อเรามีลมปราณอยู่ ถ้าสิ้นลมปราณแล้วมันก็ไม่มีความหมาย ตัดไปเสียให้ขาด ในช่วงที่
นั่งก่อนที่จะภาวนานี้ จับอารมณ์จุดนี้ให้ขาด นี้พูดถึงคนที่มีอารมณ์หยาบนะ

ถ้าหากว่าเราเคยเห็นสภาวะนิพพานแล้ว เราก็ใช้แบบง่ายๆ เรียกว่า ขึ้นชื่อว่าร่างกายแบบนี้
ไม่ต้องการมันอีก มนุษย์ก็ดี เทวโลกก็ดี พรหมโลกก็ดี เราไม่ต้องการ รวบรวมกำลังใจไปพระ
นิพพานเลย อย่างดีที่สุดอยากจะเลี้ยวก็เลี้ยวไปหาท่านปู่ย่าท่านย่า พ่อแม่ที่ **บ้นทุกัมพลศิลาอาสน์**
ไหว้ท่านผู้มีคุณทั้งหมด ก็ขึ้นจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ แล้วก็ขึ้นไปพระนิพพาน เมื่อสบายใจแก่
ไหนก็ลงได้ที่นิพพานนี้ควรอยู่ให้มันหมดเวลา คือหมดเวลาที่เรต้องการ เราจะพักผ่อนเมื่อไหร่เรา
ก็กลับ ถ้าไม่มีโนมยิทธิแล้วก็ไม่ต้องไปนั่งว่าพวกนี้ นี่ว่าประเภท ที่คนเขาไม่ได้นะ ถ้าได้มโนมยิทธิ
แล้วก็ไม่ต้อง ถ้าจิตจับขี้บ่นนึกถึงพระพุทธเจ้าต้องการพระนิพพาน ไปพระนิพพาน เมื่อไปถึง
นิพพานนะมันตัดอยู่แล้ว ถ้าอารมณ์มันไม่ตัดมันก็ไปนิพพานได้ เข้าถึงนิพพานไม่ได้

ถ้าหากไปถึงพระนิพพานได้ ก็ไม่ต้องไปนึกตัดอะไร มันตัดของมันอยู่แล้ว ถ้าบางวันมัน
ขึ้นไม่ไหวมีอยู่ อาการกลัวก็นั่งตัด เพราะขามปกติเราก็นั่งนึกถึงคนผ่านไปผ่านมาว่า ก็คิดว่าคนแต่
ละคน เฮอะ ก็เป็นทุกข์ ทำงานเกือบตายไม่ซำก็ตายหมด แบกหามอะไรไปก็ไม่ได้ นี่เป็นอันว่า
ก่อนที่จะเราจะเข้าถึงการภาวนา จิตเดินเราหวังพระนิพพานเราก็ตัดไปเมื่อไหร่ มองเข้ามาตัดขั้น 5 ถ้า
มองของเราไม่เห็น ก็มองของคนอื่นก่อน มองว่าคนอื่นเขาตายไปแล้วเขาแบกอะไรไปบ้างคนที่เขา
รัก สัตว์ที่เขารัก วัตถุที่เขารัก แล้วสิ่งที่เขารักมากที่สุด ก็คือร่างกายของเขา เขาแบกไปไม่ได้ เวลา
เขาทิ้งไ้อ้เรือนร่างที่เต็มไปด้วยความโสโครก เราไม่ต้องการมันอีก นี้พูดถึงอารมณ์ในยามปกตินะ
มองเห็นทุกข์ ตอนนี้จะปฏิบัติจะมันสบาย ในด้านสมาธิที่ดีและด้านวิปัสสนาญาณที่ดี ต้องใช้
อารมณ์เหมือนกัน แต่ว่าเวลานี้นะจิตของเราทรงอารมณ์ระดับไหน เราก็พอใจระดับนั้นอย่างที่ดี
ตั้งอยู่ใน **ขณิกสมาธิ ไ้อ้ ขณิกสมาธิ** นี้พูดถึงว่าคนที่ไม่ได้ **มโนมยิทธิ** คนได้ **มโนมยิทธิ** แล้วถ้าเอา
จิตจับพระนิพพานเป็นอารมณ์ จิตต้องการพระนิพพาน ถึงแม้ว่าจะลงมาจิตมันส่ายบ้างอะไรบ้าง

จิตเกาะติดพระนิพพานแล้วไม่มีความหมายที่อื่นนะ ไม่มีไม่ต้องคำนึงถึงคือมีความหวัง
พระนิพพานแน่นอน นี้พูดเฉพาะคนเบื้องต้น คนที่มีอารมณ์เบื้องต้น ที่ยังคิดว่าเรายังมีอยู่ เราสว่าง

ไม่เท่าเขา เรามีความรู้สึกอะไรก็ตามอันนี้อารมณ์ของเขา ก็เลสก็ยังมี การคืนรณมันยังมาก ถ้า
อาการคืนรณมันยังมากก็ต้องแก้อารมณ์ ถ้าคิดว่าจะให้สว่างเท่าเขา บางทีครูฝึกลูกศิษย์ลูกศิษย์สว่าง
กว่าครูฝึกมาก ครูฝึกสว่างน้อยกว่า ก็ไม่คืนรณว่ามันสว่างไม่เท่ากับลูกศิษย์

อยากจะให้สว่างเท่าลูกศิษย์ หรือจะให้สว่างมากกว่าลูกศิษย์ อันนี้เป็นตัวกิเลส ใช้อารมณ์
ใจสบายๆ เราเห็นได้เราไปได้พอใจแล้ว และจุดหมายปลายทางคือพระนิพพาน เวลาที่เขาหัน
กลับกันมา ถ้าคนที่ทำอะไรยังไม่สามารถจับพระนิพพานได้ หรือว่าคนที่จับพระนิพพานได้อารมณ์มันก็
ไม่เท่ากัน เมื่ออารมณ์แห่งความทรงจิตของจิตมันไม่เท่ากัน แต่เวลานี้อารมณ์มันละเอียดไม่เสมอ
กัน ไม่ต้องแต่ละวันหรือ อย่างเช้า กลางวัน เย็น กลางคืน เช้ามืด หรือตอนดึก หัวค่ำอารมณ์ไม่
เสมอกันทั้งนี้เพราะอะไร อารมณ์ที่มีความวุ่นวายกับการงาน อาหารที่กินเข้าไปแล้วมันยังไม่ย่อย
อย่างนี้อารมณ์ไม่ละเอียด

ที่นี้เวลาตอนตั้งตั้งแต่ตี 2 ไปแล้วหรือเช้ามืด อย่างนี้เราจะเห็นว่าพอตื่นขึ้นมา นิ่งก็ได้ นอน
ก็ได้ นอนไปตามเดิมก็ได้ จับภาวนาหรือพิจารณา อันนี้จะเห็นว่าอารมณ์ละเอียดสุขุมกว่าดีมาก
ดีกว่าหัวค่ำ แต่ก็ไม่ต้องรอเวลานั้นนะขึ้นไปรอเวลานั้น มันเลือกเวลาตายไม่ได้ในเมื่ออารมณ์มันไม่
มี สภาพไม่เสมอกันสภาวะของลมหายใจเข้าออกมีสภาพไม่เสมอกัน แต่ก็ต้องพอใจเฉพาะเวลา
อย่างเวลาอย่างเวลานี้ถ้าจิตเราทรงอยู่ในขั้นขณิกสมาธิ ขณิกสมาธินี้พิจารณาก็ดี ภาวนาก็ดีมันได้
ประเดี๋ยวเดียว ประเดี๋ยวมันก็ไปแล้ว คิดเรื่องโน้นคิดเรื่องนี้ คิดเรื่องนั้นที่นี้พอมันไป พอรู้ตัวขึ้นมา
บอกตัวไปแล้วหรือพวกเราก็จับถึงเข้ามาใหม่ จับถึงเข้ามาภาวนาพิจารณาตามเดิม เดี่ยวมันก็ไปอีก
เดี๋ยวก็ไปอีก เรารู้ตัวเราก็คงเข้ามาใหม่ แล้วดูอารมณ์ตอนท้าย ถ้าพอมันชานจริงๆ ทรงไม่ไหวต้อง
เลิกเลย แล้วก็ถือว่าพอใจ ถ้าหากว่าเป็นนักปฏิบัติขั้นสูงขวิปีสสโก ก็ถือว่าอารมณ์ทรงขณิกสมาธิ
หรือว่าสมาธิเล็กน้อย ก็สามารถเป็นเทวดาได้ขณิกสมาธินี้เป็นรุกขเทวดาก็ได้ เป็น อากาศเทวดา ชั้น
ดาวดึงส์ ก็ได้

แต่ว่าถ้าจะอยู่ชั้นดาวดึงส์ต้องมีตัวตัดตัวแรก ถือว่าชีวิตไม่มีความหมายร่างกายไม่มี
ความหมาย อันนี้จึงจะเข้าดาวดึงส์ได้ การเริ่มภาวนาจิตเข้าถึงขณิกสมาธินี้เป็นรุกขเทวดาได้ เข้า
ดาวดึงส์ไม่ได้ ดาวดึงส์นี้มีความสำคัญมากดาวดึงส์นี้ไม่ใช่เข้าง่าย ต้องทำทุกอย่างเพื่อตัดชีวิตไว้
เสมอ ไอ้คำว่าตัดชีวิตนี้เหมือนกับเขาเดินทางไปในมีข้าวจำกัด เห็นสุนัขมันหิวมาแบ่งข้าวให้สุนัข
กินอย่างนี้ถือว่าตัดชีวิต แบ่งนะไม่ใช่ให้หมด เพราะข้าวเขาเอาไปจำกัด แต่ว่าเขาก็ยังอดสำหรับแบ่ง
แม้ว่าเขาจะกินอิ่มไม่สมบูรณ์แบบก็ตามก็ยังได้ อย่างนี้ถือว่าตัดชีวิต อย่างนี้ไปดาวดึงส์ได้ และ
สมมติว่าถ้าจิตมันอยู่ถึงขั้นอุปจารสมาธิ คือให้พอใจในอารมณ์ปัจจุบัน ให้จิตเข้าถึงขั้นอุปจารสมาธิ
อุปจารสมาธิมีอะไรใจเอบอิมมีความสุข มีความสดชื่น ว่ามีความเต็มด้วยอารมณ์ที่ต้องการ สมาธิ
ทรงตัวง่าย จับถึงอารมณ์นี้ แล้วมันๆ ไม่อิมไม่เบื่อในการเจริญสมาธิวิปัสสนาญาณ เพราะอะไร
หนึ่งปีตินี้ อุปจารสมาธิถ้าเต็มที่แล้วมันก็ปีติ 5 ประการมีอยู่ 5 ชื่อ มันก็มีเป็นขั้นๆ เริ่มต้นๆ ก็ **บุพท
กาปีติ** ไอ้ปีตินี้แปลว่าอิม อารมณ์อิมเบื้องต้น คือ ขนพองสของเกล้า แต่ว่าเราจะไปเอาทั้ง 5 อย่างนี้

ไม่ได้นะบางคนก็ผ่านอย่างเดียว บางคนก็ไม่ผ่านไปเป็นฉนวนเลย บางคนก็ผ่านทุกอย่างมันไม่แน่ แต่ว่าปีติจริงๆ มันมี 5 จะผ่านหรือไม่ผ่านไม่สำคัญ ก็รู้ไว้

หนึ่ง **อุทกาทปีติ** นั่งๆ พอเริ่มภาวนาบีบขณลุกชูซ่า ลูกน้อยๆ หนักเข้าๆ ขนมันขึ้นนะ สะกคมันไม่อยู่ แต่จิตสบายมีอารมณ์เป็นสุข นี่เป็นปีติตัวต้น เริ่มเข้าอุปจารสมาธิถ้าตัวนี้หายไป เราอย่าไปแก้ให้มันหายนะ ถ้าแก้หายนะมันถอยหลัง ก็ปล่อยมันเป็นยังงี้ก็ช่าง ต่อไปถ้าอารมณ์นี้มันเต็มมันก็หยุด แต่จิตมันอ้อมไอ้การขนพองสยองเกล้า มันก็หายไป

ต่อไปถ้ามันก้าวขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง **ขณิกปีติ** น้ำตาไหล คือ อันดับแรกๆ ก็แค่น้ำตาไหล ในเมื่อจิตนั่งทรงจิตสงบพอปีติตัวนี้เข้าเต็มอัตรานี้ พอใครเขาพูดเรื่องธรรมะเกิดความปลื้มขึ้นมา น้ำตาก็ไหล บางทีบางคนก็ไหลมากผ้าเช็ดเลยอันนี้หมายความว่า ปีติตัวที่สองมันเต็มอัตราจริง นี่เข้าหนักทางด้านปีติ ถ้าอาการมันเป็นอย่างนั้นก็ต้องไม่มีการตัด จะไปหาเรื่องตัดทำไมถึงจะหาย ไอ้ตัวหายนะตัวพังเลย เมื่อมันอยากจะไหลก็ให้มันไหลตามสบาย มันไหลก็เอาผ้าขึ้นมาซับ มันไม่ใช่ร้องไห้เน้อกระดากมาซบก็ตามใจ ต่อไปถ้าตัวนี้มันเต็มอัตราน้ำตามันก็หยุดไหล จิตมันก็ชุ่มชื้นมากอันดับก่อน

พอปีติตัวที่สองเต็มอัตรา ก้าวเข้าตัวที่สาม **อภิกันตกาปีติ** นี้ร่างกายโยกโคลง นั่งก็โยก ข้างหน้า โยกข้างหลัง โยกข้างๆ มันก็โยกไปโยกมา โยกมาบางทีก็โยกหัวถึงใกล้พื้นก็มี แต่มันไม่เหนื่อยไม่ปวดจิตมันสบายอารมณ์ มันเป็นสุข มีความอ้อมเอิบมาก พอเข้าถึงตรงไหนก็ตาม เราก็อใจตรงนั้น

แล้วถ้าเป็นตัวที่สี่ก็ตัวลอยบนอากาศเขาเรียก **อุৎพงคาปีติ** ไอ้ตัวนี้พอเข้าถึง พอจิตเข้าถึงบีบตัวมันจะลอยขึ้นไป ลอยพอมีความรู้สึก ก็นึกเอ๊ะเราจะลอยไปไหน มันก็กลับมาที่เดิม อาการอย่างนี้เกิดขึ้นเราจะเอาดินสอหรือชอล์กขีดพื้นก็ได้ ว่าเรานั่งเข้าซ้ายมันอยู่มุมไหน เข้าขวามันอยู่มุมไหน แล้วเวลามันกลับมามันจะอยู่ลักษณะเดิม เมื่ออาการเป็นอย่างนี้ เราก็ปล่อยมัน ถือเป็นอาการของปีติ ก็อย่าไปนึกปลื้มใจว่า โอ้โฮเราหะได้ ไอ้แบบนั้นมันหล่นปีบสมัยพระพุทธเจ้ามี มีสามฌเณร เอ๊ย มีสามฌเณรท่านหนึ่งเป็นผู้หญิง ยืนมองดูเขาทำประทักษิณสถูปพระพุทธเจ้า เอ้อ สถูปพระอรหันต์ คือ เวียนเทียน เขามีการประดับไฟเหมือนวันวิสาขะ วันมาฆะ นี่แหละ มีการประดับไฟ ท่านอยู่ในป่าเห็นก็มองลงมาเห็นไฟสว่างโร่สวยงาม เห็นเขาถือเทียนเวียนถวาย ไอ้ใจมันเกิดปีติเป็น **อุৎพงคาปีติ** พอลอยปีบไปลงตรงนั้น ลงแบบสบายทำประทักษิณกับเขา

แล้วจากกลับมาท่านเดินกลับ (หัวเราะ) นี่มันไม่ได้หะไปได้นะ บังคับไม่ได้ จิตมันเข้าถึงเฉยๆ นะ อย่าไปเบ่งเข้านะ ก็เป็นอันว่านี่เป็นปีติตัวที่ 4 ถ้าถึงตัวนี้มันเก่งมากแล้ว ถ้าเข้าถึงตัวนี้นะ เข้าถึงตัวนี้ จิตจะเข้าสมาธิเมื่อไรก็ได้ฉันทะคลายลง สมัยก่อนต้องดักน้ำใส่ตุ่ม มันกำลังเหนื่อย พอวางหาบ พอวางหาบปีบจับจิตเป็นสมาธิมันอยู่เฉย นี่ปีติมันเป็นอย่างนี้ ไอ้ตัวปีตินี้พอเข้ามือตื่นขึ้นมา จะเป็นกรรมฐานถึงไหนก็ตาม เข้ามืดตื่นขึ้นมา ถ้ามันนั่งแล้วมันเคลื่อน หรือนั่งไม่สะดวกก็

ไม่จำเป็นต้องนั่ง นอนในลักษณะท่าที่เราเห็นว่าสบายที่สุด แล้วจับอารมณ์ให้มันตรงตัวตามที่มัน
พึงทำได้ ถ้ามันทำได้ถึงขั้นปิดตัวนี้ วันทั้งวันมันไม่ขึ้น

ตอนเช้ามีอะไร เพื่อเป็นการรักษาอารมณ์ พอตื่นขึ้นมาเรานั่ง เราจะนั่งถ่มมันออกนั่งเราก็นั่ง
ถ้าไม่อยากจะนั่งเราก็นอน คือว่าอย่าไปฝืนกาย อย่าไปทำตามเขาพูด ใจทำตามเขาพูดนะ มันไม่มีอะไร
จะคิดนะ อย่าลืมว่าพระพุทธเจ้าทรงห้า อย่าทรมานกายที่เรียกว่า **อตตกิลมถานุโยค** และพระพุทธเจ้า
ทรงห้าม **กามสุขัลลิกานุโยค** ตัวอยากเห็นว่าเขานั่งสองชั่วโมง นั่งสามชั่วโมง ได้นั่งนี้มันไม่ได้มี
ประโยชน์ ประโยชน์จริงๆ นะ มันอยู่ที่สมาธิจิต ใจสมาธิจิตนี้เขาต้องการเร็วถ้าเริ่มจับจับภาวนา
พอเริ่มจับจับมันติดภาวนาเลยจิตตรงเฉยๆ อันนี้เป็นฌานที่ 2 ขึ้นไป นี่ต้องถือคุณภาพ

แต่เช้าถือ ถ้าเราสามารถทรงอารมณ์ได้ดี คือจริง ๆ ถึงขั้นปิด วันนั้นทั้งวันมันไม่มีอารมณ์
กุ่ม อันนี้เป็นปิดตัวที่ 4 นะ

ถ้าปิดตัวที่ 5 ที่เรียกกันว่า **พรณาปีติ** ใจ **พรณาปีติ** นี้มันมีอารมณ์ชุ่มซาบซาบ มัน
เหมือนกับร่างกายไม่มีอะไรเหลือ มันเหมือนกับลมมันออก **พิว พิว พิว พิว** ต่อไปร่างกาย มันเบา
เบาขึ้นมา เบาขึ้นมา เหมือนกับตัวสูงตัวใหญ่ ใจหน้านี้รู้สึกว่ามันโต มันเหมือนกับตัวสูง แต่ข้างล่าง
จะรู้สึกมันเหมือนไม่มีอะไรเลยมันเหมือนจะมีแค่หัว และหัวก็เบาเต็มที่ อย่างนี้เขาเรียกว่า **พรณาปีติ**
คือ **ปีติตัว** ที่ 5 ถ้าถึง **พรณาปีติ** ก็เข้าถึงสุขทันทีถ้าเข้าถึงสุขก็เข้าถึง **ปฐมฌาน** ทันทีเหมือนกันมัน
ชั่วขณะจิตเดียวนะ มันพร้อมกันไปเลย พอถึง **พรณาปีติ** ปีบ มันซาบซาบจิตก็เริ่มเป็นสุข

ใจตัวสุขตัวนี้มันจะนั่งสักกี่วันก็ได้โดยไม่ลุดเลย แต่ว่าเวลาเลิกแล้วพอเลิกแล้ว มันเอา
กันหล่นเดียวหลายหนไข่มุ่ หล่นเดียวเพราะอะไร เพราะว่าดึงขาไม่ออก ดึงไปดึงมา ดึงมาดึงไป
ดึงไปหล่นเดียวบัง ออกพอดีหลายครั้ง นี่เป็นอันว่าถ้าเข้าถึง **พรณาปีติ** เป็นปิดตัวสุดท้าย ปีติแปลว่า
ความอึด มันจะอึดสมบูรณ์แบบ

ถ้าถึงปิดตัวนี้แล้วก็ถึงสุข สุขนี้มันสุขจริงๆ นะ วันทั้งวันนี้ ถ้าเราผ่านไปถ้าเราทำเวลาเข้า
มือให้มันเข้าถึง หรือเวลาหิวถ้าเราทำได้ เราทำได้แล้วก็ภาวนาให้มันหลับไป เพราะขณะที่หลับจิต
มันเป็นฌาน ตอนเช้ามีดเราก็จับต่อ ได้แค่ไหนพอใจแค่นั้น อย่าลืมนะ ถ้าหิวทำได้แค่นี้แล้วก็เข้ามือ
จะเอแค่นี้ ใจนี้ไม่ได้เป็น **กามสุขัลลิกานุโยค** ไข่มุ่ อารมณ์มันจะทรงอยู่แค่ไหนก็ตาม เรา
พอใจแค่นั้น ใจตัวนี้ตัวที่มีความสำคัญที่สุด เราอย่าคิดว่ามันช้านะ นี่เร็วมาก นี่แหละจะเร็วก็เพราะ
ตัวนี้ การก้าวขึ้น ถ้าเราเจริญ **ทิพจักขุญาณ** ก็ดี **อภิญญา** ก็ดี จะดีหรือมีมันอยู่ที่อารมณ์ตัวนี้ อารมณ์
ที่พอใจอารมณ์ในปัจจุบัน สมาธิจะทรงได้แคไหนเราพอใจ เมื่อวานนี้เราทรงฌาน 4 เราก็พอใจ 4
ถ้าเป็นฌานโลกีย์เราก็เป็นพรหมชั้นที่ 11 ได้ เป็นรายละเอียด

ถ้าวันนี้เราทรงได้ขณิกสมาธิ เราก็พอใจ ได้คุณธรรม หรือคุณสมบัติของฌาน 4 มันไม่ได้
สลายตัว มันมีการทรงตัวเป็นปกติ แต่วันนี้มันได้ **ขณิกสมาธิ** ขึ้นมา มันก็เป็นการแกมไข่มุ่ใหม่
แทนที่จะไปปลงล้างมัน แกมตัวเดิมให้มันมากขึ้นเหมือนเมื่อวานนี้เราได้บาท วันนี้ได้ 10 สตางค์ ก็
รวมกันเป็นบาทสิบสตางค์ นี่เป็นอันว่า การที่จะทรงอารมณ์ให้มันดี จะเป็นการตัดกิเลสก็ดี หรือว่า

จะเป็นการทรงอารมณ์ สมาธิที่ดี จะฝึกฝนในทิพจักขุญาณก็ดี จะเป็นอะไรก็ตาม มันก็อยู่กับในขั้นที่เรียกว่า ถ้าจะให้มันดี ให้มันเร็ว ใจคำว่า ดี เขายังไม่ใช่ ไม่เรียกว่ายังไม่ใช่ซะ ใจคำว่าดีหรือว่ามันเร็วนี้ไม่ใช่ไปเร่งรัด ต้องทำความเข้าใจในอารมณ์จิตที่มันทรงอยู่ในเวลานั้น เวลานั้นจิตทรงอยู่ในสมาธิอะไร แล้วจิตมันสามารถจะจับวิปัสสนาญาณตัวใดได้ เราก็พอใจตัวนั้น และหักห้ามอารมณ์ที่อยากจะก้าวเกินไปเสีย หักห้ามอารมณ์ที่จะทรมาณกายมาก ต้องนั่งให้ได้ ต้องทำให้ถึง อันนี้อย่าให้มันมี อย่างนี้ถ้าเจริญทิพจักขุญาณ ทิพจักขุญาณก็แจ่มใส ถ้าหากว่าเจริญวิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณก็ทรงตัว ทรงตัวตอนไหน ทรงเพื่อนิพพาน นี่เราพวกมโนมยิทธิชนะ

แต่พวกมโนมยิทธิหรือ ทิพจักขุญาณนี้มันได้กำไรอยู่แล้ว ว่ามีกำลังใจคืออยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะเราเริ่มต้น ปับเราจับพระนิพพานซะใหม่ ถ้าเราจับพระนิพพานเป็นอารมณ์แล้ว เราก็เห็นพระนิพพานด้วย ถ้าก่อนจะจับพระนิพพานก็จับภาพพระพุทธเจ้าก่อน เมื่อจับภาพพระพุทธเจ้าให้ได้แล้วค่อยจับพระนิพพาน จับพระนิพพานใส่ก็ขอบารมีพระองค์พาไปพระนิพพานเลย คือว่าไม่ถึงนิพพานไม่ต้องไปตัดอย่างที่หมอดัด ดัดหล่นปีก ใจที่ตัดเลยกลายเป็นตัดสายพานหล่นซะใหม่ ถ้าอารมณ์มันตัดไม่ได้ มันก็ไปนิพพานไม่ได้ อารมณ์เราตัดไม่ได้ จิตก็พอใจนิพพานไม่ได้ ถ้าจิตเราจับพระนิพพานได้ อารมณ์เราตัดไม่ได้ จิตก็พอใจนิพพานไม่ได้ ถ้าจิตเราจับพระนิพพานได้ หรือจิตมันสามารถเห็นนิพพานได้นี้กิเลสมันตัดแล้วนะ กิเลสทั้งหมดมันนอนแล้วนะ คือว่ามันจะตายมันจะพังหรือไม่พังนี้มันเป็นเรื่องของมัน แต่ว่าสภาวะของมันจริงๆ มันนอนไปแล้ว มันสงบ

ในเมื่อสภาวะมันสงบแล้วนี่ เราถึงจะไปถึงพระนิพพานได้ นี่ถ้าเราเอาจิตจับพระนิพพานก็ไม่ต้องไปนั่งตัดอะไร ก็ตัวนี้เป็นตัวยอด ถ้าจิตมันเข้าถึงนิพพานไม่ได้สิ เราจะต้องมานั่งไล่เบียดขั้น 5 ใจใหม่ แต่ว่าถ้าขณะที่เราจับทำจิตจนชิน ที่จับพระนิพพานได้นี้ ยามปกติเราจะต้องมองคุณมองคุณสัตว์ไว้เสมอว่าคนและสัตว์ทั้งหมดมีสภาพเป็นทุกข์ เขากับเราก็เหมือนกัน อย่าไปนึกว่าไ้อบ้านใหญ่ๆ รถสวยๆ มันมีสุข ฮี หมอไม่ได้ความสุข ใจตำแหน่งพลเอา มันไ้อแค่นั้นแหละใจใหม่ พลเอกมันก็พลออก ฮี หมอไม่เคยได้ปริญญา แต่กูได้ปริญญาไม่เคยไ้อ ดีกว่ามัน ดีกว่าชาวบ้าน ชาวเมืองธรรมดา ได้ปริญญามาแล้วเป็นอย่างไรบ้างละ มันสุขหรือมันทุกข์ละ ฮี แบกรี่ ใจแบบนอนยันแบกมานะเข้าไปด้วยนะชิ ได้รับปริญญาใหม่ๆ กูไ้อบรลลยเลย ฮี ใจใหม่ ฮี

เป็นอันว่า ไ้อคือว่าไ้อบรลลยไม่ใช่ไ้อดี ไ้อตัวนี้มันเป็นตัวมานะกิเลสมันไม่ใช่ของดี รวมความว่า ถ้าเราจะทรงจิตของเราให้ถึงที่สุด วันนี้เราไม่ได้เทศน์กันเรื่องประโยชน์ของอะไรทั้งหมดหรอก ต้องการประโยชน์ความเข้าใจอย่างเดียนักปฏิบัติทั้งหมดนี้ยังเอาติดกันไม่ได้เลย เพราะว่าไม่เข้าใจ เอะอะก็ขอนั่งหลับตาขอนั่งหลับตามันไม่ได้เกิดประโยชน์ ถ้าไม่เข้าใจเรากลับไปทำไ้อหมันก็หลับเรื่อยประเดี๋ยขอฝึกไปโน่นขอฝึกไปนี่เราเข้าใจแล้วหรือยัง ถ้าเราไม่เข้าใจฝึกเท่าไร มันก็ไม่ไปไหน ถึงแม้ว่าจะไ้ออภิญญามันก็ลงนรกอย่าง พระเทวทัต พระเทวทัต ลงนรกนี้เพราะไม่เข้าใจ ท่านได้ อภิญญา 5 คือ เหาะเหินเดินอากาศได้เนรมิตอะไรต่ออะไรได้ สามารถได้ทิพจักขุญาณมีตาทิพย์ มีหูทิพย์ มีฤทธิ์แสดงฤทธิ์ได้ ไ้อใจโตปรีชญาณ สามารถรู้จิตใจตัวรู้จิตใจคนอื่นได้ ไ้อ ปุพเพนิ

วาสนุสสติญาณ ระลึกชาติได้ทั้งหมดนะได้หมด แต่ว่ามันได้ก็ได้แต่ว่าได้ด้วยกำลังสัญญามากกว่า ปัญญา

นี่อาศัยขาดตัวปัญญา มันได้ตัวนี้เข้ามาแล้วก็เกิดความทงงว่า เราเป็นผู้มีฤทธิ์ ต่อไปก็เลยอยากจะทำปกรรองพระแทน พระพุทธเจ้า หรือ พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร พระอรหันต์ชั้นผู้ใหญ่ที่มีอยู่ ทั้งหมดนะ ไม่มีใครเขาอยากปกรรองพระแทนพระพุทธเจ้า แต่ พระเทวทัต อยากจะทำปกรรองพระ จึงได้ขออนุญาตขอพระพุทธเจ้าอยากจะทำปกรรองสงฆ์นี้ไซ้ใหม่ เพราะไม่มีความเข้าใจ ไม่มีขาดปัญญาแม้แต่สัญญา คิดว่ามีฤทธิ์แก่นั่นนะเก่ง ลืมไปว่า พระอริยเจ้านะเขามีฤทธิ์ดีกว่านั้น แต่พระอริยเจ้าทุกองค์ไม่ต้องการปกรรองสงฆ์ พระเทวทัต ต้องการปกรรองสงฆ์ นี่แหละขาดสติขาดปัญญา

นักปฏิบัติทุกคนนะ อย่าไปหมองแต่หลับตาเป็นสำคัญ มุ่งแต่หลับตาไม่ซำก็ฟัง ไม่ซำก็ไ้ตัวมานะกิเลสถือว่าฉันดีกว่าเธอ เธอสู้ฉันไม่ได้ ฉันสว่างกว่าเธอฉันแจ่มในกว่าเธอ ฉันคล่องกว่าเธอ ตัวนี้แหละตัวหลงนรก มันเป็นตัว มานะกิเลส มันถือตัวถือตน เป็นกิเลสที่หยาบที่สุด อันนี้พระเจ้าอยู่หัวท่านเข้าใจ ท่านบอกไอ้กิเลสตัวนี้แหละรับหลวงพ่อกัน มันเป็นกิเลสที่เลวที่สุด แล้วก็หยาบที่สุด แล้วท่านก็หันมาถามว่าไซ้ใหม่ ท่านสอนเราถามว่า ไซ้ใหม่ (หัวเราะ) บอกว่า ไซ้ ถามว่ารู้แล้วถามทำไม ท่านบอกนี่กว่าหลวงพ่อกว่าไซ้ ก็เลย บอกถ้าอาตมาว่าไม่ไซ้อาตมาก็ไปอยู่กับ เทวทัต ไอ้ตัวนี้ตัวร้ายกาจที่สุดก็บอกท่าน ครับนี้ไอ้ตัวนี้เป็นตัวใหญ่ ที่นี้นักปฏิบัติทุกคนที่ทำแล้วครูเขาสอนแล้ว เขาแนะนำแล้ว เราก็ต้องสร้างความเข้าใจ

พระพุทธเจ้าบอก อตถกขาตาโร ตถาคตา ตถาคค เป็นแต่เพียงผู้บอกเขาบอกแล้ว ไอ้ดีหรือไม่ดีเด่นหรือไม่เด่น แจ่มใสหรือแจ่มใสมันอยู่ที่เราไม่ได้อยู่ที่ครู นี่เรายังนึกว่า ต้องอาศัยครูในชาตินี้ทั้งชาติเอาดีไม่ได้หรอก เพราะเราไม่สามารถจะทำตัวของเราให้ดีได้ ครูคนไหนเขาจะช่วยได้ ถ้าเขาช่วยได้พระพุทธเจ้าเอาคนไปพระนิพพานหมด ไอ้ตัวที่จะช่วยตัวเองได้ก็คือให้มีความพอใจตามที่พูดเมื่อกี้

1. ตัด อตถกัลมณานุโยค เวลาทำอย่างตั้งเวลา ไอ้เรื่องตัวเวลานี้เป็นเรื่องของผู้ทรงฌานเขาแล้วผู้ทรงฌานนี้เขายังต้องตั้งเวลาตามที่มันสมควรแก่ร่างกาย เขาสามารถจะตั้งเวลาไว้ 9 วัน 10 วัน ก็เดือน ก็ปีก็ได้ แต่ร่างกายมันทนไหวไหม เขาต้องดูกายก่อน อย่างพระที่เข้า นิโรธสมาบัติ นะ ท่านจะเข้าได้ไม่เกิน 15 วัน ความจริงจะอยู่ด้วย ธรรมปีติ ก็ลืบปีก็ได้ แต่ทว่าต้องอยู่กันอย่างไม่ออกเลย ถ้าอยู่กันอย่างเป็น 9 ปี 10 ปี แล้วไปตั้ง 9 ปี 10 ปี นี่ต้องอยู่กันแบบไม่ออก คือให้มันหมดอายุไปเลย อย่างนี้ร่างกายมันไม่เป็นไรหรอก ถ้าถอน ธรรมปีติ เมื่อไร ก็เดินไม่ได้เมื่อนั้น องค์นั้นนะไซ้ใหม่

ที่นี้การอยู่ด้วย นิโรธสมาบัติ ก็คืออยู่ด้วยอำนาจ ธรรมปีติ อยู่ด้วย ธรรมปีติ ก็อะไร ปีตินะมันอิม คือ อิมในธรรม ร่างกายมันจะสมบูรณ์ทุกอย่างแต่ว่าถอด นิโรธสมาบัติ ไอ้ นิโรธนะ เขาแปลว่าดับ มันดับเวทนาทั้งหมดและจิตก็เต็มในอารมณ์ของธรรม มันอยู่อย่างเป็นสุขพอถอนพ้น

ร่างกายต้องการอาหารเลย เพราะมันขาดมา มันต้องอยู่กันไม่เกิน 15 วัน พระพุทธเจ้าท่านให้อยู่แค่ 15 วัน คือ อยู่สุขวิหาร อยู่แค่ 15 วัน

นี่เป็นอันว่าร่างกายต้องการอาหาร จะต้องหาว่าใครเขาจะให้เราบ้าง ใครที่โหนเขาให้เรา พอรู้ว่าเขาให้เรา ถ้าอยู่ไกลร่างกายมันเดินไม่ไหว ผืนเป็น **อตตกิลมถานุโยค** เป็นการทรมานตน ก็ต้องเหาะไป ไอ้เรื่องนั้นขอตัด เป็นอันว่าถึงแม้แต่ผู้ทรงฌานนี้ เขาก็ต้องทรงฌานตั้งเวลาตามที่ร่างกายพอจะทรงได้ในแบบสบายๆ เขาอาจจะตั้งไว้ 1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง 3 ชั่วโมง เป็นเรื่องสบายของเขาถ้าเขาตั้งไว้ 2-3 ชั่วโมง บางทีเขาเลิกมาแล้วเขาเหยียดไม่ออก เขาก็ต้องลดลดแค่สบายเท่าไรมันออกแล้วสบาย เขาต้องทรงตัวเขา นี่ถ้าพูดถึงฌานก็ไม่ได้ **อภิญญา** นะ ถ้าพวกได้ 2 ใน 3 5 ในวิชา 6 เขาจะรู้ว่าตอนนี้ร่างกายในเวลานี้วันนี้น้ำมันจะทรงได้กี่นาที นี่จะพอเหมาะไหม เขาจะตั้งเวลาไว้เท่านั้น ถ้ามันสามารถจะทรงได้แค่ 6 ชั่วโมง เขาจะตั้ง 6 ชั่วโมง ตั้งนะไม่ต้องไปตั้งนาฬิกาปลุกกริ่งนะ

ถึงเวลาสมาธิมันตัดเองโดยอัตโนมัติ มันตัดถอนตัวมันเอง นี่อาการที่จะคืนะทุกคนนะที่นั่งกันอยู่ที่นี้ทั้งหมดนี้ นะ การจะทรงตัวให้ดีมีคนปรารถนอยุ่เรื่อยทำไมจะสว่างไม่สว่างไอ้แบบแบบนี้ใช้ไม่ได้ ก็ต้องขอตัดคืนมาใช้ไม่ได้ อารมณ์แบบนี้ยังเลวมาก ที่เลวกี่เพราะว่ายังมี **กามสุขัลลิกานุโยค** ตัวที่พระพุทธเจ้าห้ามอยู่ในใจ ถ้าตัวนี้ยังมีอยู่เพียงใดความเลวของเราจะไม่สิ้นสุด

แล้วก็ประการที่สอง เราทำสู้เขาไม่ได้ ตั้งเวลาให้มันมาก สู้มันให้หนักเขาทำหนึ่งชั่วโมง เราทำสองชั่วโมง เขาทำสองชั่วโมง เราทำสี่ชั่วโมง ตัวนี้ก็เป็นตัวเลวอีกตัวหนึ่งที่เรียกว่า **อตตกิลมถานุโยค** เป็นการทรมานตน ทั้งสองอย่างนี้ถ้ายังมีในจิตของใครก็ตาม จะเอาดีไม่ได้เลย นี่สองจุดนี้พระพุทธเจ้าห้ามเอาจิตเข้าไปแตะต้อง อารมณ์ที่จะทรงให้ดีจริงๆ ขอย้อนต้นอีกนิดหนึ่ง นั่นก็คือให้มีความพอใจในอารมณ์ที่ทรงอยู่ในปัจจุบัน อารมณ์ที่ทรงปัจจุบันมันจะดี วันวานนี้มันแค่โน้น วันนี้มันแค่นี้ จะแค่ไหนก็ตาม ให้มีความพอใจอารมณ์ที่จะทรงในปัจจุบันเป็นปกติว่า ปัจจุบันนี้ เวลาที่เราทรงอยู่เป็นสมาธิมันอยู่ในขั้นไหน

ขอย้อนกลับไปต้นที่พูดมา ต้นมันอยู่ในขั้นขณิกสมาธิ รักษาอารมณ์ได้นิดหนึ่ง จิตก็นึกเรื่องโน้นเรื่องนี้เข้ามาแทรก พอนึกขึ้นมาได้ว่า อ้าว จิตมันนึกเรื่องโน้นเรื่องนี้ไปซะแล้ว ก็เริ่มจับต้นใหม่ จับต้นใหม่ประเดี๋ยวมันก็ไป เดียวไปพอรู้ตัวดึงเข้ามาใหม่ แต่เนี่ยถ้าวันนั้นมันได้แค่นี้ เราก็พอใจแค่นี้ อย่าทำจิตให้มันกลุ่มเวลาจิตกลุ่มมันถอยหลัง ก็คือพอใจในอารมณ์ปัจจุบัน

แต่ว่าประการที่สอง ถ้าในขณะที่มันเข้าถึง **อุปจารสมาธิ** เพียงถ้าจิตเข้าถึงสุขนี้ ถ้าถามว่าเป็นอุปจารสมาธิไหมนี่ไม่ได้เรื่องนะ มันปรืดเดียวเข้าถึง **ปฐมฌาน** เลย พอเข้าถึง **ฌรณปิตี** บี้บ มันก็ตัดเข้าถึงสุข แต่ว่าตอนนั้นมันยังพ่วงสุขอยู่ใน **ปฐมฌาน** มืองค์ 5 นี้ มีวิตก วิจาร์ ปิติ สุข เอกัคคตา แต่ว่า **ปฐมฌาน** นี้ทรงอารมณ์ครบ 5 ฉะนั้นจิตถ้าทรงอยู่ใน **ปฐมฌาน** มันก็มีทั้งปิติ มีทั้งสุข ครบถ้วนใช้ใหม่ มีทั้งปิตีด้วย มีทั้งสุขอยู่ด้วย ฉะนั้น**ปฐมฌาน** จะมีความอิ่ม และสุข

ตอนนี้ ถ้าเราจะมาเทียบกับสุขของเราในชีวิตเทียบไม่ได้เลย หาไม่พบหรือออกไปถามหลายๆ
องค์ ไปถาม หลวงปู่คำแสน ถามหลวงปู่จะอธิบายได้ไหม พูดหรือเขียนได้ไหม ได้ตัวสุขตัวนี้
ท่านก็ถาม มาถามแล้วทำได้ไหมล่ะ บอกผมทำไม่ได้นะซิ อธิบายออกมาให้มันเหมือนไม่ได้ใช้ไหม
ท่านก็บอก ไม่ได้ เหมือนไม่ได้จริงๆ เราจะพูดหรือว่าเราจะเขียนค่อยๆ เขียนอธิบายให้อารมณ์มัน
คล้ายคลึงใช้ถ้อยคำให้เหมือนกับความสุขจริงๆ มันไม่มี

ฉะนั้นหากว่าทุกคนท่านที่ปฏิบัติในชั้นสุขวิปัสสนาโกกัฏฐิ ในชั้นวิชา 3 ก็ดีในชั้นของ
อภิญญาโกกัฏฐิ ถึงถึงพุทธภายิตที่พระพุทธเจ้าบอกว่า อตตะ หิ อตโน นาโถ คนแลย่อมเป็นที่พึ่งของ
ตน โก หิ นาโถ ปโร สยิยา บุคคลอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ อตตนา หิ สุตันตนะ ถ้าเราฝึกฝนตนของ
ตนดีแล้วไซ้ร้ นาลังลลทิต ทูลัง เราจะได้ที่พึ่งอันบุคคลอื่นพึ่งได้โดยยาก

นี้หมายความว่า เราจะดีหรือไม่ดีนี้ ถ้าใจเรายังเกาะอยู่ที่ครูแล้ว ไม่มีทางได้คิดละ อะไรก็ตาม
ให้ครูแก้ อะไรก็ตามให้ครูช่วย ผลที่สุดเราไม่มีความสามารถเลยแล้วครูที่ไหนเขาจะตามแก้ตาม
ช่วย ไม่มี ยิ่งครูอย่างพระพุทธเจ้าท่านเทศน์ทั้งไซ้ไหม

เคยเห็นพระพุทธเจ้าเทศน์ไซ้ไหม มีเทศน์ช้อยู่รายเดียว พระพุทธเจ้าคือ เปสการิธิดา คือ
ว่าตอนต้น ท่านไม่ได้ไปเพื่อ เปสการิธิดา ถ้าครั้งแรก 3 ปี ก่อนโน้น ถ้าไปเพื่อ เปสการิธิดา ท่านไม่
ไปอีกหรือ พระพุทธเจ้าไม่มีเทศน์ช้อยู่ ที่ไปช้อยู่เพราะว่าปีแรกท่านเป็นแต่เพียงว่า ไปเพื่อ
สงเคราะห์ ชาวอาฬวี ไซ้ไหม

เมื่อท่านไปนั่งบิฐ อยู่เขามาใส่บาตร ท่านฉันทข้าวเสร็จแล้วก็นั่งล้อม เด็กหญิงคนนี้อายุ 13 ปี
ก็นั่งอยู่ด้วย พระพุทธเจ้าทรงเทศน์ว่า พวกเธอทั้งหลายชีวิตเป็นของไม่เที่ยงแต่ความตายเป็นของ
เที่ยง เธอทั้งหลายจงอย่าประมาทในชีวิต จงสร้างความดี วันนั้นท่านเทศน์ชั้น 5 แค้นนี้ ชั้น 5 ท่าน
เทศน์แค่นี้ แล้วก็ให้ตั้งอยู่ในศีล 5 และมีความกตัญญู ท่านเทศน์นิดเดียว ถ้าเขียนก็ 2-3 บรรทัด ท่าน
ฉันทข้าวแล้วท่านเทศน์ ท่านก็กลับ

พอกลับแล้วปรากฏว่าผู้ใหญ่ทุกคนที่นั่ง พอพระพุทธเจ้าไป ท่านก็ลุกแกก่ลุกขึ้น เทศน์
พุทธเจ้าหล่นหายหมด ดิตไปคนเดียว คือ เปสการิธิดา ลูกสาวนายช่างหอก เธอจำได้แล้วก็นั่งนึก
พระพุทธเจ้า ไม่ให้ประมาทในชีวิต ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง จงมีความกตัญญู
รู้คุณ จงเป็นผู้ทรงศีล 5 บริสุทธิเธอก็ทรงศีลห้าบริสุทธิ

แต่ว่าพอสามปีผ่านไป เปสการิธิดาอายุ 16 ปี พระพุทธเจ้าเห็นหน้าเธอ เอ๊ะ นึก ท่านก็แปลก
ใจว่าทำไมเด็กคนนี้ทำไมตรงในช่วยพระญาณ ท่านก็รู้ อ้อ ตอนสายวันนี้จะตาย ดังนั้นท่านจึงดู
ต่อไปว่า ถ้าจะตาย ถ้าเราไม่ช่วย เธอจะมีคตินั่นไหม ไอ้คำว่าคตินั่นมันต้องไม่ลงนะ ขึ้น
เลยนะ ขึ้นสวรรค์แล้วไม่กลับถอยหลังมาลงนรก มาลงอบายภูมิ จึงจะมีคตินั่นอน ต้องไปต้อง
อย่างน้อยตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป ท่านก็ทรงทราบ ว่า ถ้าเราไม่ช่วยเธอ เธอจะมีคตินั่นอน ถ้า
เราช่วยเธอ เธอจะมีคตินั่นอน แต่การช่วยเธอจะช่วยแบบไหน ก็ทรงทราบด้วยอำนาจพุทธญาณว่า

ถ้าเราถามปัญหาเธอ 4 ข้อ เธอตอบถูกเราให้สาธุการ 4 ครั้ง เธอจะเป็นพระโศดาบัน จึงได้เสด็จไป
ขอเล่าย่อ เหลือเวลาอีก 6 นาที

เป็นอันว่าเมื่อไปแล้ว เมื่อชาวบ้านเขามาหมด เธอยังไม่มา ท่านก็ยังไม่ยอมเทศน์ พอเธอมา
ท่านก็เรียก โอ้คำว่าเรียกนี้มิได้เรียกหรือ มาทีหลังก็นั่งท่าย ท้ายแถว พระพุทธเจ้าก็มองหน้าเธอ
พอมองหน้าปุ๊บเธอก็ทราบทันทีว่าพระพุทธเจ้าต้องการให้เข้ามาใกล้ เธอจึงคลานเข้ามาใกล้ พอ
เข้ามานั่งใกล้ๆ พระพุทธเจ้าก็ทรงถามว่า ภคิณี ท่านใช้ศัพทน์ี่เสมอ นะ ดูกรน้องหญิง ตถาคต
อยากจะทราบว่าคุณมาจากไหน

เด็กหญิงตอบว่า ไม่ทราบพระเจ้าค่ะ

ท่านถามว่า เธอไม่ทราบรี

เธอบอก มไม่ทราบพระเจ้าค่ะ

ท่านถามว่า เธอไม่ทราบรี

เธอตอบว่า ทราบ พระเจ้าค่ะ

ท่านถามว่า ทราบรี

เธอตอบว่า ไม่ทราบพระเจ้าค่ะ

น่าตบให้ฟันร่วง (เสียงญาติโยมหัวเราะ) ชาวบ้านก็โมโหว่า อีเด็กเปรตเสียงยังไม่พ้นกลิ่น
น้ำนมมาลือเลือนพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าก็ทรงโบกพระหัตถ์ บอก ช้าก่อนเขาย่อมมีเหตุมีผล ก็หันไปถามใหม่ว่า น้อง
หญิง มีตถาคตถามเธอว่า เธอมาจากไหน เธอตอบว่า ไม่ทราบนี้หมายความว่าอย่างไร

เธอก็ตอบว่า ในการมาของหม่อมฉันที่มาจากบ้าน มาเฝ้าพระองค์นี้พระองค์ย่อมทราบด้วย
อำนาจพุทธญาณ แต่คำถามนี้ ไม่ได้ถามจุดนี้ ถามว่าก่อนที่จะมาเกิดที่นี่ มาจากไหน อันนี้หม่อมฉัน
ไม่ทราบพระเจ้าค่ะ

ท่านยกมือสาธุ ผู้ใหญ่นั่งคาบปริบๆ ผู้ใหญ่แบบนี้ละ ท่านถามว่า ที่ถามเธอว่าเธอจะไป
ไหน เธอตอบไม่ทราบเพราะอะไร

เธอก็ตอบว่า การที่มาจากบ้านและจะไปโรงทอหูกของพ่อ พระองค์ย่อมทราบด้วยอำนาจ
พุทธญาณ แต่คำถามไม่ได้หมายถึงอย่างนั้น ถามว่าตายแล้วจะไปไหน หม่อมฉันไม่ทราบว่า ว่าตาย
แล้วจะไปสวรรค์หรือไปนรก

พระพุทธเจ้าก็ยกมือสาธุ แล้วท่านถามว่า เธอไม่ทราบหรือที่เธอตอบว่าทราบนั้น
หมายความว่าอย่างไร

เธอตอบว่า ที่ตอบว่าทราบ ก็เพราะทราบว่าต้องตายแน่ ชีวิตนี้ที่พระองค์เทศน์แล้ว 3 ปีนี้
ยังจำได้ แล้วรู้ว่าตัวเองจะต้องตาย

พระพุทธเจ้าถามว่า ที่ฉันถามเธอว่าข้อที่ 4 ว่าเธอทราบหรือ เธอตอบว่าไม่ทราบหมายความว่า
อย่างไร

เธอก็ตอบว่า ไอ้คำว่า ไม่ทราบก็หมายความว่า ดายนะ ทราบว่ามันจะต้องตาย แต่ว่าเวลาที่ จะตายและอาการที่จะตายนี้มันไม่แน่ หม่อมฉันไม่ทราบมันจะตายเช้า ตายสาย ตายบ่าย ตายเที่ยง ตายกลางคืน ตายกลางวัน ตอนดึกๆ ตอนสว่างมันไม่รู้นี้ ไม่รู้เวลาตาย และไม่รู้อาการของความตาย พระพุทธเจ้ายกมือสาธุ 3 ครั้ง เธอดีใจก็ได้เป็นพระโศดาบัน

วันนั้นพอไปถึง กว่าจะไปได้ เธอรอด้ายแล้วก็มาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าก็ส่ายมาก ท่านพ่อ ตั้งท่าทอหูกคอยลูกสาวอยู่หิว ไอ้มือซ้ายก็จับพิม มือขวาก็ถือกระสวย ตั้งท่าหลับ แต่จะกรนอย่างตา แดงหรือเปล่าไม่รู้ ไซ้ใหม่ มันหลับอยู่แต่ว่าใจมันตั้ง มือมันตั้ง ใจตั้งท่าจะฟุงกระสวย มือจะกระทบ พิม พอลูกสาวเดินไปไม่ทันสังเกต ก็เอาตัวไปกระทบ ปลายพิมเข้า พิมก็ไหว ไหวท่านพ่อตั้งใจก่อน จะหลับ คิดว่า จะฟุงกระสวยแล้วก็จะกระทบพิม มือมันก็ฟุงปรืด ฟุงแรงเกินไปกระสวยเลยไปถูก ออกลูกสาวล้มลงขาดใจตาย ท่านพ่อเห็นลูกสาวขาดใจตายก็เลยไม่ต้องหิว ไม่ต้องกินนะข้าว ร้องไห้ แรง ทำเนปนกิจลูกสาวเสร็จก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ลูกสาวนะตายแล้วก็ไปชั้นดุสิต พ่อไปเฝ้า พระพุทธเจ้า

เมื่อไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แยกไปร้องไห้ พระพุทธเจ้าบอก พรหมณ์แกร้องไห้เพราะลูกเมีย ของแก แบบนี้มานับอภิปาไม่ถ้วน ถ้าถือเอาน้ำตาของแกที่ไหลอยู่ ร้องไห้เพราะลูกเมียตายใน สภาพออย่างนี้ มันมากกว่าน้ำในมหาสมุทรทั้ง 4 รวมกันนะ มันเกิดไม่รู้ก็อสงไขยกัปแล้ว ไอ้ลูกไอ้ เมีย ตายแบบนี้เรื่อยนะ โดยเฉพาะพระพุทธเจ้าเทศน์แบบนี้ก็เลย บอกว่า เธอจะไปสนใจอะไรกับ ความตายของชีวิต ในเมื่อชีวิตของทุกคนมันจะต้องตาย เธอจึงมีความเข้าใจในธรรมพระพุทธเจ้า ท่านทรงเทศน์ อนัตตลักษณะสูตร คืออนัตตา ความไม่เที่ยงการสลายตัวพอจบพรหมณ์เป็นพระ อรหันต์

เอ๊ะ พ่อเก่งกว่าลูก พ่อเป็นอรหันต์ไอ้เพราะฆ่าลูกตายนะ ไซ้ใหม่ นี่ใครอยากจะเป็นอรหันต์ ก็ฆ่าลูกซะ (เสียงญาติโยมหัวเราะ) เป็นอันว่าตอนนี้เราก็จบกันนะ จบกันเพราะว่า คืบวันนี้คงไม่ เหมือนวาน ฮี แต่ว่า เนื้อเรื่องวานมีไหมต้องเรื่องใจความใหญ่เบื้องต้นนี้ท่านเปลี่ยนของท่านนะแน ไม่รู้จะเอาเรื่องอะไรแล้วฉันไปนอนฉันก็นึกไม่ออก พอตีไปหา พระมหากัสสป นะ ท่านมา วันนี้ พุด แต่ฉันคงพุดไม่เหมือนวานนี้ เอ้อ ต้นเหมือนชิ ตอนต้นนะเหมือนโยงไปโยงมาไม่เหมือน แต่ว่า หา (เสียงญาติโยม ฟังไม่ถนัด เรื่องที่เราปรารภกันอยู่เมื่อกี้) หลวงพ่อตอบ เอ็ง อย่าไปปรารภอะไร เจ้าชิ ปรารภท่านก็เอาเรื่องนั้นแหละ

(ญาติโยมหัวเราะ) เอ เป็นอันว่าตอนนี้จบกันไป เอ้า ญาติโยมที่มานี้มาเพื่ออะไรกันบ้างล่ะ (เสียงนาฬิกาปลุกดัง) เอ้า พอดี

สนทนาที่บ้านคุณสมบุรณ์ เวสาร์ชชนนท์

25 ธันวาคม 2522

(ฟังไม่ชัด) พอไปถึงปฐมญาณยังทำไม่ได้ ต้องไปทำมาให้ได้แล้วจึงจะมาสอนต่อ เรื่อง สอนซ้ำไม่มี การสอนต่อเพราะว่าอะไร เพราะว่าเขาต้องการเอาจริง

ที่เขาฝึกฝนมาได้ มันก็นานหน่อยนะ ก็นาน กว่าจะได้ก็แยเหมือนกัน ไอ้ที่นานที่ไม่ได้อะไรเลยก็มี แต่ว่าพวกญาณเขาได้กัน แต่ที่ไม่ได้นี้ก็เพราะว่าวิชาสามกับอภิญญาเนี่ยทำยาก ก็รุ่นก่อนเขายังสอนแบบเก่ากันอยู่ ก็แบบเก่านั้นมันแบบพื้นฐานใหญ่ มันมีความจำเป็น ไอ้แบบเก่ามันเป็นพื้นฐานของอภิญญา 6 ไอ้แบบสอนแนะวิธีแบบย่อแบบนี้ไม่มี ของเรานะก็สอนกันตามแบบเดิม แล้วก็กำลังใจของคนสมัยนั้น ถ้าพูดถึงนิพพาน ฉะนั้นเขาก็ไม่รู้เรื่องเหมือนกัน เพราะว่าอารมณ์คนรักนิพพานเนี่ยมันมีน้อย มีเหมือนกันไม่ใช่ไม่มี ถ้าไม่มีก็ไม่มีพระอรหันต์ ประเทศไทยเรานี้ไม่เคยขาดพระอรหันต์มาเลย ตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นมา เมื่อพระพุทธศาสนาเข้าถึงประเทศไทย ก็เริ่มมีพระอรหันต์มาตั้งแต่ตอนต้น จนกระทั่งปัจจุบันยังไม่เคยขาดพระอรหันต์ แล้วก็ถ้าเราเคยถามพระองค์ไหนใช้พระอรหันต์ไหมละ ก็ไม่มีที่บอก ไม่มีองค์ไหนท่านบอก

และถ้าขาดพระอรหันต์ พวกเราเวลานี้เราก็ไม่สามารถจะทรงธรรมะระดับพระอรหันต์ได้ เพราะว่าทรงธรรมะระดับพระอรหันต์นี้หมายความว่า มีความรู้ระดับพระอรหันต์ ว่าเป็นพระอรหันต์นี้จะทำอย่างไร เราจะเป็นพระอรหันต์หรือไม่เป็นนี่เป็นนี่ก็เป็นเรื่องของเรา แต่ว่าการศึกษาใน พระไตรปิฎก 3 นี้ ถ้าเราขาดพระอรหันต์ พระไตรปิฎก 3 ไม่มี คือในประเทศไทยเรายังมี พระไตรปิฎก ครบ 3 ไซ้ใหม่ มี พระวินัยปิฎก พระสุคตตันตปิฎกพระอภิธรรมปิฎก แล้วใน พระไตรปิฎก ท่านบอกว่า ถ้าที่ใดยังมีมรรค 8 อยู่ทีนั้นย่อมมีพระอริยเจ้าอยู่จริง แล้วก็ในพระไตรปิฎกถึงการศึกษาเพื่อมรรค 8 ในประเทศไทยเรา ก็ยังศึกษากันไม่ขาด นั่นก็เป็นอันว่าประเทศไทยเราก็คงไม่ขาดพระอริยเจ้า

ทั้งนี้เพราะอะไร ปัจจัยที่ฉันศึกษานี้ ปัจจัยสำคัญของฉันจริงๆ นี่คือ พระโพธิสัตว์ เตรียมเพื่อความเป็น พระโพธิสัตว์ แต่ที่ด้านวิปัสสนาญาณนี้พระโพธิสัตว์ท่านก็รู้สึกว่าเขาไปหน่อย ที่เวลาพวกเราทำสมาธิจบ อรูปฌาน ท่านก็ส่งให้ไปหาพระอีก 10 องค์ ให้ไปหาดู ทีนี้ท่านบอกไปหาพระองค์นั้นนะ แล้วท่านไม่บอกองค์ที่สอง ไปหาแล้วก็ส่งกำหนดให้ไปอยู่ที่วัน ไม่น้อยกว่าท่านนั้น วันพอเราไปถึงมารู้ทีหลังว่าทั้ง 10 องค์นี้เป็นพระอรหันต์หมด รู้ตอนใหม่รู้ใหม่ รู้ตอนท่านตายมารู้ถึงตอนใดเงิ ตอนท่านตายเป็นอย่างเงิ ปรากฏว่าทั้ง 10 องค์นี้ก่อนจะตายบอกเวลาตายหมด บอกเวลาล่วงหน้าเสร็จแล้ว เวลาใกล้ตาย เขาจะสั่ง สั่งคนให้มาบอก แต่สั่งคนเฉพาะพวกเราลูกศิษย์ท่านที่ท่านเห็นว่า พอจะรับฟังท่านได้ คนที่พอรับฟังท่านได้เนี่ยท่านจะสอนเฉพาะ สติ สมาธิ ปัญญา เพราะในระยะท่านจะตายนี้ ท่านไม่สอนอย่างอื่น จะสอนสติ สมาธิ ปัญญา ท่านจะไม่สอนอย่างอื่น สอนให้หนักแน่นในด้านถือสติ สมาธิ ปัญญา แล้วก็มักไปลงท้ายด้านสติ สมาธิ ปัญญา ท่านก็ว่า เรื่อยไปในสังโยชน์ ท่านมักจะย้ำมรรค 8 สังโยชน์ ท่านสอนอยู่แค่นี้ แล้วก็สังโยชน์นี้ท่านสอนเก่ง

จริง พระนี่นะ ท่านเก่งจริง แต่ถ้าเราไปถามท่านเล่นๆ อย่างนี้ท่านก็ไม่เอาด้วยหรอก แต่ถ้าเราไปถามท่านเพื่อเอาจริงนี้ ท่านพอรู้ใจเรา

ถ้าเราต้องการจะรู้ว่าพระองค์นั้นได้อันดับไหน ไปถามสังโยชน์ท่าน ท่านก็รู้ เราจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจ ก็ส่งเดชไปตามเรื่องตามราว ถ้าเรามีความเข้าใจจริงๆ เขาจะบอกสังโยชน์เท่าที่ท่านทำได้ เพราะว่าฐานท่านรับได้แค่ไหน อันนั้นเหมือนกัน ท่านไม่บอก ถ้าเราขอศึกษาสังโยชน์ 10 ว่าการตัดสังโยชน์ 10 ปฏิบัติยังไง เขาจะสอนเราแก่ท่านทำได้ สังโยชน์นั้นะมันมี 10 ถ้าท่านเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี เขาจะพูดสังโยชน์ 3 ถ้าท่านเป็นพระอนาคามี นี่สังโยชน์แค่ 5 ถ้าเป็นพระอรหันต์ ถึงพูดสังโยชน์ 10 แต่ถ้าเราไม่เข้าใจเลยมาฟังแบบนี้แล้วไปลองถามมั่งก็ไม่มีผล ก็ไม่เหมือนก็รู้ รู้ว่าเอาจริงหรือไม่เอาจริงถ้าหากว่าเขาพูดได้ พระอนาคามี พูดถึงเรื่องสังโยชน์ถึงข้อห้า ถ้าอย่างนี้พูดไป 3 เที้ยว แล้วเขาหยุดนี้ แสดงว่าเขาได้เท่านั้น นี่คือการบอก ถ้าเราไปถามเฉยๆ โดยที่เราไม่เข้าใจ เพียงแค่รับฟังไปอย่างนั้น ถ้าท่านพูดตามหลักวิชาอาจจะพูดสัก 10 ก็ได้ เขาพูดตามหลักวิชา ว่าตามพระไตรปิฎกกว่าอย่างนี้ เขาจะพูดถึงหลักวิชาโดยไม่พูดถึงอารมณ์

ที่นี้การอธิบายสังโยชน์ ตามที่ท่านได้พูดถึงอารมณ์ ไม่ใช่ตามหลักวิชาไฉนหนังสือณะยิดเป็นหลัก แต่ทว่าอารมณ์ที่ปฏิบัติเข้าถึงจริงๆ มันคนละอย่างอารมณ์เมื่อเข้าทรงเป็นพระโสดาบัน อารมณ์มันเป็นอย่างไร อารมณ์เมื่อเข้าถึงพระสกิทาคามี อารมณ์เป็นอย่างไร ตรงนี้ต้องอธิบายละเอียด อารมณ์ที่เข้าถึงพระอนาคามีเป็นอย่างไร อารมณ์ก็ถึงพระอรหันต์เป็นอย่างไร ตรงนี้ท่านอธิบายละเอียด แต่ว่าเราหาหนังสืออ่านไม่ได้ ถ้าอย่างนี้แสดงว่าท่านผู้นั้นทรงอารมณ์ได้ขนาดนั้น

แล้วที่นี้ 10 องค์ที่ว่าเมื่อกี้ ก่อนที่ท่านจะตายคือก่อนตายหลายๆ เดือนนะไม่ใช่สองสามวัน ท่านเรียกไปพบเพื่อที่จะสั่งสอน สอนบารมี สอนถึงการละสังโยชน์ สองข้อ สามข้อ วันไหนยากก็สอนข้อเดียว วันไปวนมาไม่ถึง 10 ข้อ พอสอนไม่ถึง 10 ข้อ เราก็เลยสงสัย พอเราสงสัย เรานึกในใจว่า เราสงสัย ท่านเลยบอกไม่ต้องสงสัยนะ เฉยๆ นะ ไม่ต้องสงสัยให้เฉยห้ามพูด พอจะกลับถามว่าใจรู้ไหม ท่านสั่งว่าไง ถ้าฉันยังไม่ตาย ห้ามแกพูดเด็ดขาด แกก็บอกเวลาตายเสร็จ วันที่จะตาย เวลาเท่าไร อาการตายไม่ต้องห่วงหรอกนะ อาการตายนี่ปกติ คือว่ามันเหมือนกับคนหลับค่อยๆ เฉยๆ แล้วก่อนจะตายท่านว่า จะถึงเวลาไม่พูดหรือ 4,5 ชั่วโมงเหมือนกันหมดนะ ท่านจะหมดนะ ท่านจะบอกเหมือนกันหมดว่าตั้งแต่ตอนเช้า บางที่ท่านอาจจะบอกก่อน จากวันนี้อีก 3 วันนะ ตั้งแต่เวลานั้นไปถ้าจะพูดก็พูดตั้งแต่เช้า พอถึงเวลานั้น ๆ แล้วไม่พูด พอถึงเวลานั้นอย่าไปถามท่านไม่บอกนะ ตอนเฉยนี้เราแซ่จิตส่งอารมณ์เข้ามานและวิปัสสนาญาณส่งมากจะเข้ามา เพราะวิปัสสนาญาณนิมิตทรงตัว ที่ใช้มานเพราะอะไรเพราะเป็นการระงับทุกขเวทนา พระอรหันต์จับหรือ พระอรหันต์ไม่จับหรืออัสเสชเชียนนะ ครางอ้อย ท่านก็จับเป็น ไซ้ใหม่

แต่ว่าเวลาที่ท่านจะเทศน์สงเคราะห์เราเนี่ย ไอ้อาการเจ็บป่วยท่านเอาทิ้งไว้ส่วนหนึ่งก่อน ไม่ใช่โยนทิ้งไปที่ไหนนะ ท่านระงับอารมณ์ของท่าน คือว่าไม่ทำอารมณ์ของท่านให้วุ่นวายในความเจ็บป่วย มันจะเจ็บก็เจ็บ มันจะป่วยก็ป่วย คือมันจะเจ็บหรือมันจะป่วยก็ช่าง ให้เราตัดอารมณ์

ความสนใจ มุ่งจิตธรรมอย่างเดียวถ้าจิตมุ่งธรรมอย่างเดียวแล้วละก็ท่านก็ ใ้ความเวทนามันขึ้น ก็เหมือนกับไม่มีไข้ไหม ในเมื่อมันเหมือนกับไม่มีแล้วก็พูดไปตามเรื่อง แต่ความจริงพูดนะ ท่านก็เจ็บก็ป่วย ไม่ใช่ไม่เจ็บไม่ป่วย แต่ว่าท่านไม่สนใจความเจ็บป่วย ท่านมุ่งเฉพาะธรรมะ ในเมื่อมุ่งเฉพาะธรรมะจิตก็สบาย

ถ้าไปจับเอาเวลาจะตายนี้ไม่ต้องอุบัติเหตุนะ คนธรรมดา มันก็จับไม่ได้ เพราะว่าทุกขเวทนา มันมาก ที่เขาฝึกทำสมาธิวิปัสสนาญาณกันนี้ นี่ใ้ตัวนี้ มันจะเป็นกุศลจริง หมายความว่า ใ้การฝึกสมาธิวิปัสสนาญาณนี้ ก็ไม่ใช่ว่าจะไปเอาดีเฉพาะที่ตอนนั่งสังค ถ้าเอาดีแต่ตอนนั่งสังคก็ไม่มีทางได้ ดีหรืออก มันต้องดีกันตลอดวันนะโยม หือ ตอนค่าก็ดี ดีอะไร ถามดีอย่างไร ภูโค่นค่า มึงได้ มึงดี ภูค่าไม่ได้ ของภูนี้หว่า ก็หมายความว่าอารมณ์มันจะต้องดี ดีตอนไหนละ

ถ้าเราดีตลอดไม่ได้ ก็ต้องคิดตอนเช้ามีดี แล้วก็ดีก่อนหลับ 2 จุดนี้เป็นเรื่องสำคัญ คิดตอนเช้ามีดีนี่ เช้ามีดีเมื่อตื่นขึ้นมาแล้ว แล้วก็ตัดสังใจตั้งใจไว้ก่อนว่าวันนี้ทั้งวันเราจะไม่ยอมให้ศีล 5 ขาด แล้วด้านใจก็ระมัดระวังศีล 5 ไว้ มันอาจจะขาด พลาดปลั้งบกพร่องบ้างเมื่อตอนปลั้งผลอนี้ ก็คือเรื่องธรรมดา แต่เราต้องตั้งอารมณ์ไว้ก่อน นี่ถ้าเราเมื่อเวลาออกจากบ้านนี้คุณพบอุบัติเหตุ ออกจากบ้านนี้เราออกแล้วอารมณ์ดี หรืออารมณ์ชั่ว ถ้าทะเลาะกันออกจากบ้านรถชน ลงนรกนะ หือ แหงๆ เพราะอารมณ์มันกลุ่ม พระพุทธเจ้าท่านว่า จิตเต สังกิลิฏฐะ ทุกคคิ ปสฏักังขา ถ้าก่อนจะตายอารมณ์ใจ มันเศร้าหมองลงอบายภูมิไปสู่ทุกคิ จิตเต อสังกิลิฏฐะ สุกคิ ปกฏักังขา ก่อนจะตายถ้าอารมณ์ใจ ผ่องในบริสุทธิ์ปกคคิอย่างน้อยต้องไปเกิดในสวรรค์ ที่นี้ก่อนเขาจะออกจากบ้านเขาต้องทำใจให้สบาย ถ้าคนที่มื่ออารมณ์เป็นกุศลจริงก็ไปไหว้พระพุทธรูปก่อน แล้วเวลาที่จะไหว้พระไม่ทันจิตก็นึกถึงพระ แต่ถ้าไปกราบพระบูชาไม่ทัน เวลามันมีจำกัดต้องรีบไป

แต่ถ้าใ้การที่เราเข้าไปไหว้ไปกราบนะ ไปไหว้ไปกราบเสียแต่เป็นพิธี ก็ไม่ได้ประโยชน์เลยเหมือนกันไข้ไหม อารมณ์มันต้องอยู่ที่ใจเรา จิตเราเคารพพระพุทธเจ้าใหม่ เคารพในพระธรรมใหม่ เคารพในพระอรียสงฆ์ใหม่ ถ้าจิตเราเคารพจริงๆ ก็ตอนที่เราเจริญสมาธิอยู่นี้ เจริญภาวนาคำว่า พุทโธ ธัมโม สังโฆ หรืออะไรก็ตาม เมื่อจิตเราเจริญธรรมอยู่ แสดงว่าเราเคารพพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระอรียสงฆ์

และเมื่อจิตเราหวังในการให้ทาน ก็แสดงว่าเราเคารพในพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ว่าการให้ทาน การให้ทานกับการรักษาศีล การเจริญภาวนาใ้การที่มีจิตเมตตา คือความรักในระหว่างเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ทั้งคนและสัตว์จิตที่มีความสงสาร ในต้องการสงเคราะห์ อันนี้เป็นตัวธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนถ้าจิตเราเคารพอย่างนี้ แสดงว่าเราไม่สงสัยในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แสดงถึงความเคารพในพระพุทธเจ้า เคารพในพระพุทธเจ้าด้วย เคารพในพระธรรมด้วยและเคารพในพระสงฆ์ด้วย ถ้าจิตของเราออกจากชาวบ้าน ถ้ามันน้อมอยู่อย่างนี้ก็คืออย่างน้อยที่สุดก็เคารพในพระพุทธรูปองค์นี้ เรายังเราเคารพ เราไหว้ไม่ทันเราก็นึกถึงท่าน แคนี่จิตก็เป็นกุศล

ถ้าคุณเดินไปพอนึกเท่านั้น เดินไปเราก็คุยกับเพื่อน ไม่ได้นึกถึงตัวนี้อีกแต่ว่าจิตดวงเดิมมีความผ่องใสน้อยไปในกุศล ขณะที่คุยกันก็ไม่ได้คุยกันว่าจะไปปล้นใคร จะไปฆ่าใครนะ คุยเรื่องการทำงานเรื่องการทำมาหากิน หรือคุยสนุกสนานตามเรื่องตามราว มันไม่ได้เบียดเบียนใคร ก็แสดงว่าในเวลานั้นจิตยังอยู่ในกุศลหากอยู่ๆ ถูกรถชนตมตายทันทีไปสวรรค์ ไปสวรรค์นะอย่าผลอไปสวานนะ ถ้าสวานเป็นกึ่งกือนะ เคยเห็นกึ่งกือไหม มีไหม มีนะ ถ้าไม่มีกึ่งกือนี่ ก็เป็นด้วง เป็นขอมไป แล้วมีอะไรอีกทำแล้วไม่ดี วันนี้ต้องการให้เปลื้องคำสงสัยอย่างเดียวสงสัยเรื่องธรรมะก็ได้ สงสัยเรื่องปฏิบัติก็ได้ ให้โอกาส แต่ถ้าดิ๊กกินไปนะก็ลานอนได้ ได้สตางค์แล้ว ฉันจะได้ขึ้น ดีไม่ขึ้นเสียเดี๋ยวนี้ นะ อ้อ ไอ้ตัวนั้นมาเรอะเจ้าต๊อ

หลวงพ่อกะ อย่างที่เราเพิ่งเป็นนักปฏิบัติใหม่นี้ะคะ เออ แล้วเราก็ไม่ทราบว่ามีเมื่อไหร่ จะเห็นอะไรกับเขาบ้างนะคะ เออ หลวงพ่อ แล้วเมื่อไหร่หลวงพ่อบอกว่า เราควรจะทำใจเท่าที่อารมณ์เรามีอยู่ ใช่ไหมคะ

ใช่ถูก ไม่ควรจะต้องใจอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อนั้น เมื่อนี้ นั่นแหละคล้อยหลังลงคลอง ลงนรกไปเลย ถ้าอยากเห็นนะก็ลืมหิน (เสียงหัวเราะ) ใช่ไหม ถ้าไฟสว่างไม่เห็นนี่ก็ช่วยเต็มที่แล้ว เขาถามเห็นอะไรไหม บอก โอ๊ยยิบยิบ ถาม อะไรแก นั่งนี่เห็นๆ ทั้งนั้นนะ

ก็เมื่อไร จึงจะได้ละคะหลวงพ่อ

หา ?

ถ้าเราตั้งมั่นนี่จะต้อง

ไอ้ตั้งมั่นนี่ ตั้งมั่นแต่ไม่ใช่ตั้งหยาบ คำว่า มั่น นี่เขาสอนให้ภาวนายังไงให้จิตอยู่ในคำขององค์ภาวนา เขาสอนให้พิจารณาอย่างไร จิตจะต้องอยู่ในเฉพาะพิจารณา ในระหว่างภาวนา ระหว่างพิจารณานี้ อย่าไปอยากมันเข้า ไอ้ตัวอยากนี่มันคือตัวตัณหา เราทำเพื่อหนีตัณหา พอเริ่มภาวนาก็อยากจะเห็น อยากจะไปตัวนี้คือตัวลศ ไอ้ตัวอยากที่เราจะไปนี่มันอยากได้ แต่ว่าอยากก่อนที่จะภาวนาและพิจารณา ถ้าเริ่มภาวนาก็ดี ถ้าเริ่มพิจารณาก็ดี ต้องตัดตัวนี้ทิ้งไปเหลือแต่คำภาวนาอย่างเดียว ใช่ไหม ถูกไหม ถูกไม่ถูก ถ้าไม่ถูกให้พูดต่อไป อย่าหาเรื่องมาพูดไป ไม่มีทาง จำไว้นะว่าเราอยากไปสวรรค์นะ อยากไปพรหมนะ อยากไปนิพพาน ไอ้ที่ปกติเราอยากอยู่แล้วนะดี แต่ว่าเวลาเริ่มภาวนานี้ต้องตัดอารมณ์นี้ออก ให้อยู่แค่ภาวนาอย่างเดียว ทีนี้ในการที่จิตมีมโนมยิทธิ มโนมยิทธินี้เป็นหนักมาก ไม่ใช่ของเบา

ถ้าเป็นคนที่ไม่เคยสั่งสมบารมีมาในกาลก่อนละ ยากที่จะทำได้ แล้วเมื่อก่อนเขาฝึกกันทั้ง 30 ปี ยังไม่ได้เลย เวลาที่ฝึกกันได้ไม่กี่วันนะ ก็จะรู้หน้าคนใช่ไหม รู้หน้าคนนะ เพราะถ้าคนของฉันนี่ฟังครั้งเดียวหรือสองครั้งได้เลย ถ้าไม่ใช่คนของฉัน ฉันไม่รับรอง ถ้าไม่ใช่คนของฉัน เพราะอะไร เพราะถ้าไม่ติดตามกันมาในกาลก่อนนะ ถ้าไม่ใช่คนของฉันทำไม่ได้นะ คำตอบเขาทำได้ แต่อีกองค์หนึ่ง คือต้องเป็นอีกท่านหนึ่งที่เคยบำเพ็ญบารมีร่วมกันมา ใช่ไหม ถ้าคนของคนอื่นมาฟังเรา

ไม่รู้เรื่องนะ แล้วถ้าคนเรานะฟังคนอื่น ก็ไม่รู้เรื่องเหมือนกันเมื่อฟังเขาไม่รู้เรื่อง จะมาโทษว่า พระองค์นั้นพูดไม่ดี สอบให้เรารู้ก็ไม่ได้ แล้วไม่ใช่คือขาดการติดตามกันมา

นี่ก็มีในบางสาย **พันเอกชวาล** ถามว่าหลายปีมาแล้ว ถามว่าหลวงพ่อก็ไม่ได้ไปอีสานหรือหรือ บอกว่า ฉันจะไปทำเกลืออะไร เอ้า ถามกันใหม่ ว่าฉันไปก็ได้ฉันกับพระนี่ไม่มีอะไรกันหรือ แต่ ไอ้ลูกศิษย์แข็ง กับลูกศิษย์ทางนั้น ต่างคนต่างลงนรกกันเป็นแถวแล้ว ถ้าถามว่าทำไมมันเดินกันมา คนละสาย ชลระเหมือนกัน แต่ว่าที่เปลมันคนละเรื่อง อย่างพวกเขาชอบเค็มก็กินเค็มมาตลอด พอเราชอบเปรี้ยว กินเปรี้ยวมาตลอด ไปผาดเค็มก็ล่อไม่ลงไซ้ใหม่ ของเขามาล่อเปรี้ยว ก็ล่อไม่ลง อันนี้ เวลาพวกเราไป พวกเราคุยว่าเปรี้ยว อย่างเค็มมันดี เขาก็คุยว่าเค็มอย่างเค็มก็ดีนะ นะ นี่เป็นเรื่องจริง

พอผ่านมา 3 ปี มาบอกหลวงพ่อกับ ที่ผมถามว่าหลวงพ่อก็ทำไมไม่ไปที่นั่น สายนั้นนะ ผมเข้าใจแล้วครับ เป็นอันว่าคุณชวาลนี่โดนมาเอง ไปโดนมาแล้ว แกบอกแหมผมยังจำได้ ฟลวงพ่อบอกขึ้นพาลูกศิษย์ไปนะ พวกแกลงนรกกันเป็นแถว ผมก็เกือบไปแล้วสิครับ (เสียงหัวเราะ) ความจริงนะไปดินะ แล้วไปแล้วอาจารย์ท่านให้ไป แต่อาจารย์พระนี่ไม่เป็นไร เขามีความเข้าใจกัน ไอ้ลูกศิษย์กันลูกศิษย์ ไอ้ลูกศิษย์ก็เต้ทำ เต้ทำกันแล้วไม่ดีหรือ เต้ทำว่าเราดีกว่าเขาเราเสมอเขา เราลวกว่าเขา 3 อย่างนี้ พระพุทธเจ้าบอกมานะ เป็นอารมณ์ที่เลวที่สุดนะ

ไอ้การกล่าวโทษโทษความผิดนี้ ที่พูดเมื่อกี้ ถ้าทำตอนไหนไม่ได้ก็ทำก่อนหลับกับตื่นใหม่ๆ ก่อนที่เราจะหลับก็นั่งนึกว่า ไอ้ศีล 5 นี้ ตั้งแต่เข้ามาถึงเวลานี้ เรากพร่องข้อไหนบ้าง ถ้าเราเจริญสมาธิจิต จิตเรากพร่องใน นิรณัน 5 ข้อไหนบ้าง นิรณัน 5 นี้ดินะ ไอ้ นิรณัน 5 นี้ อย่าลืมนะ นี้ นิรณัน 5 นี้ ไม่ใช่อารมณ์แล้วนะ เขาแปล นิรณันว่า คุณชาติที่กันความดี ถ้าเราพูดตามภาษาไทยชัดๆ ก็หมายถึงจิตที่เลว อารมณ์ที่เลว เลวไปไหนมีอย่างเดียวลงนรกนะคุณ ไม่เลวเฉยๆ เลวเฉยๆ นี่ไม่ เป็นไรเลวถึง อารมณ์ของนิรณัน 5 มีหนึ่ง **กามฉันทะ** ไอ้ข้อหนึ่งมันมี 5

1. พอใจในรูปสวย รูปคน รูปสัตว์ รูปวัตถุ รูปสีสรร วรรณะ
2. พอใจในเสียงเพราะ
3. พอใจในกลิ่นหอม
4. พอใจในรสอร่อย
5. พอใจในอารมณ์สัมผัสระหว่างประเทศ

นี่เป็นข้อหนึ่งเป็นอารมณ์แล้ว

แล้วก็สอง **ความโกรธ** ความพยาบาท ไอ้ความพยาบาทนี่นะ ความโกรธมันจะขังโกรธ ค่า แก้มือนะ เป็นค่าชดเชยจะมุ่งทำร้าย จะหาทางกลั่นแกล้ง ตัวนี้เขาเรียก **พยาบาท** อารมณ์แรกมัน โกรธ อารมณ์โกรธที่ขังอยู่หวังที่จะทำร้ายเขาอยากกลั่นแกล้งเขาให้ลำบาก อารมณ์นี้เขาเรียก **พยาบาท** อารมณ์อย่างนี้มันมีอยู่ใหม่ในจิตเราวันนี้

แล้วก็สาม **ถีนมิทระ** ความง่วงเหงาหาวนอน ถ้าถามขณะนี้สร้างความคิดคือจิตนุ่มเป็นกุศล กำลังนึกถึงความ เป็นกุศล มีความง่วงเข้ามาครองงำมีไหม

ข้อสี่ **อุทัจจกุกุจจะ** ความฟุ้งซ่าน ภาวนาพุทโธ พุทโธ พุทโธ เอ๊ะ ประเดี้ยวหน้าเจ้าหนึ่ โพล่ เอ๊ะเจ้าหนึ่ที่ว่า นี่มาแล้วไอนี้ก็ฟุ้ง ไซ้ไหมนะ แต่ว่าภาวนาหรือยัง ใจก็ตาม หรือว่าพิจารณาไป เห็นอะไรเข้ามาแทรก เรื่องโน้นเรื่องนี้เข้ามาแทรก นี่เขาเรียก **อุทัจจจะ** ความฟุ้งซ่านและรำคาญ และอีกประการหนึ่งก็มีความรำคาญในอารมณ์ รำคาญในเสียง ภาวนาไปพิจารณาไป แล้วรำคาญไป ใจตัวนี้เป็นตัวตัดความคิดเหมือนกัน

แล้วก็ตัวที่ห้า **วิจิกิจฉา** สงสัยในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าว่า คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ เราปฏิบัตินี้ มันถึงไหน มันแน่หรือไม่แน่ มันดีหรือไม่ดี มันถึงหรือไม่ถึง ทำได้หรือไม่ได้ บางที่ทั้ง ที่ครูบาอาจารย์เขาสอนไปแล้วก็ยังนั่งสงสัยไปเอง

ถ้าอย่างนี้ ถ้าหาอย่างนี้ อย่างใดอย่างหนึ่งถ้ามีอารมณ์ของจิต จิตของเราจะเข้าถึงสมาธิ ไม่ได้ นี่ความคิดเรื่องสมาธินะ ถ้าหากว่าทางด้านศีลนี้เขามือตัวนี้ทางด้านศีลไม่ถือตัวนี้เป็นสำคัญ ทางด้านสมาธิต้องถือศีล 5 ตัวนี้เป็นสำคัญ ถ้า 5 ตัวนี้ตัวใดตัวหนึ่งเข้ามาอยู่ในจิต ในขณะที่จิตใช้ เต็มกำลังสมาธิที่ดี วิปัสสนาญาณก็ดี แม้อารมณ์ความคิดของสมาธิ วิปัสสนาญาณจะเข้าไม่ถึงจิตเลย เพราะตัวนี้มันขวาง ฉะนั้นนะขณะที่เราภาวนาพิจารณาต่างๆ นี้ ยังต้องฝึกอารมณ์ อย่างฝึกอารมณ์ มโนมยิทธิ ซึ่งเป็นอกิญจนา 1 ในอกิญจนา 5 เราเอามา 1 เท่านั้นนะ ถ้าถึง 5 เดียว ก็เหาะหมดนี้ รดริค น้ำมันน้ำมัน ขายไม่ได้นะ ฉันทกัถบริษัทน้ำมันเขาจะพังไซ้ไหม เขาพังหรือเราพังไม่รู้ (หัวเราะ) วัน ดิกลินดี นี่เหาะขึ้นได้ เหาะลงไม่ได้ ละเสร็จ (ฮิ ฮิ) ข้าวไม่ได้กิน ปวดท้องจี๋หาส้วมไม่ได้ เจ็ง คราวนี้ (หัวเราะ)

เป็นอันว่าถ้าเราขอยกฝึกมโนมยิทธิ อยู่ฝึกกันนี้ วันนี้ที่ฉันยังไม่ฝึกเพราะอะไร เพราะว่า ถ้ายังไม่เข้าใจอยู่นี้ ไม่มีทางจะได้ดีหรอก คนที่เขาได้ดีจริงๆ เขามีความเข้าใจ ถ้าเข้าใจสักนิดเดียว ธรรมะพระพุทธเจ้าไม่มีอะไรยาก ความเข้าใจมีว่า ขณะที่จิตของเราจะทรงสมาธิ ให้เราตัด 5 อย่างที่ พุคมาแล้วอย่างเดียวอย่าให้มันมี ว่าถ้าได้แล้วก็อย่าให้ใจตัวทำมาเกิด ใจตัวสงสัย ไซ้ไหม ใจตัว **วิจิกิจฉา** ถ้าเกิดมาตามพังทันที จะเป็นฉนวนไหนก็ตาม ไม่เหลือเลยแม้แต่คนเดียว สมาธิก็ไม่เหลือ ใจตัว 5 ตัวนี้ก็เหมือนกัน ตัวใดตัวหนึ่ง **กามฉันทะ** ก็ดี **พยาบาท** ก็ดี **ถีนมิทระ** ความง่วงเหงา หาวนอนก็ดี **อุทัจจกุกุจจะ** ความฟุ้งซ่านรำคาญก็ดี **วิจิกิจฉา** ความสงสัย ถ้าตัวนี้ตัวเดียวเข้ามาขู่กับใจเวลานั้นทั้งสมาธิ วิปัสสนาญาณพังสลายตัวหมด ทีนี้ที่เขาทำกันได้เขาไปกันได้ เขาสว่างไหว กันได้เพราะอะไร

เพราะอันดับแรก ขณะตามธรรมดาที่ต้องมี เราเป็นปุถุชนไซ้ไหมคุณ ใจใครเห็นของสวย ของงาม ก็ต้องรู้ว่าสวยงาม มันมีนะเขาไม่ได้ว่า แต่ว่าเวลาที่จะใช้อารมณ์สมาธิ ต้องตัดเจ้าอารมณ์ ตัวนี้ทิ้งไป มันชั่วเวลาเดียวเดียว ไซ้ไหม อันนี้ไม่ไหวก็โน่นแน่ะ **พระยายม** พร้อมรับไว้มีที่จัด สรรพร้อม ไซ้ไหม ไม่เก็บค่าเช่าไม่ต้องเสียเงินเดวอนี้ ไม่ต้องส่งเงินผ่อน เอ้าสาวๆ ไปไหมไป ไป

ใหม่ จะได้มาห้องไว้ให้ เอาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดย่อม ก็ว่าได้ จะเอาอย่างเช่นเฉียบร้อน
เฉียบ นี้ได้ทุกอย่างนะ

เป็นอันว่า การที่เราฝึกกันไม่ได้นี้ ท่านที่ฝึกมามากจะไปคบ ไอ้นิวรรณ์ 5 อย่างเลยสงสัย
ตัวเอง แล้ววันนี้ ที่ได้บอกใครว่าจะทำให้ บอกไม่ทำละ ไปนอนๆ อยู่พระท่านมาบอกอย่าเอาแต่แค่
หลับตานี้ไม่ได้ผลหรอก เมื่อไม่เข้าใจ คุณฝึกก็วัน นั่งฝึกในเรือ บนรถ คนเก่าคนทีนี้แหละ คนที่นี้
เขาคุยกันเขาเข้าใจ เขาฟังเทปนี้ละเขาทำได้ ไอ้เทปที่ฝึกนี้ละเป็นตัวสอนอยู่แล้ว แล้วก็ถอยหน้าถอย
หลังฟังได้ตามสบายไซ้ใหม่ นี่ก็เป็นคำสอน ก็สอนผ่านไป ก็เทปตัวอย่างว่ามีนี้ ไม่เห็นต้องไปหา
ใครเลย ถ้าอย่างนี้ยังไม่ได้ละก็ อย่าได้ไปหาที่ไหน สมัยฉันนะ มันไม่มีหรอก ท่านสอนด้วยวาจา
ปั๊บเดี๋ยวแล้วไป อย่าได้ไปหาที่ไหน สมัยฉันนะ มันไม่มีหรอก ท่านสอนด้วยวาจา ปั๊บเดี๋ยวแล้วไป
ยังเข้ามาแบบนี้ ยังไม่ได้หรอกถ้าเราท่านไล่เบี่ยงปร้างไปเลย อย่างนี้ไม่ยอม เวลานี้หนังสือก็ครบ
สมัยก่อนหนังสือไม่มี ถ้าอ่าน **วิสุทธิมรรค** ปิดโซ่เอ๊ย ถ้าใครนอนไม่หลับให้อ่าน **วิสุทธิมรรค** ไม่ถึง
3 บรรทัด ถอยแล้ว ถ้าใครปวดหัวไม่เป็นก็ไปอ่าน **วิสุทธิมรรค** ไซ้ใหม่จะรู้หลักการปวดหัว แหม
ใหม่ๆ ปวดหัวสะบัดละ มึงเอ๊ย ศัพท์ภาษาพระละก็ไม่รู้หรอก ยังไม่ได้บวชนะ อ่าน **วิสุทธิมรรค** นะ
ก่อนจะบวช หลวงพ่อปานท่านบังคับ **เรื่องวิสุทธิมรรค** นี้เทศน์ ถ้ายังไม่คล่อง ฉันจะไม่ยอมให้บวช
เด็ดขาด ก็ทำไมละ

เขาอยากทำผิดนะ อยากจะไปเที่ยวสวรรค์ เที่ยวนรก แค่ออยากแค่นี้ท่านบอกไอ้ออยากแค่นี้
ไอ้ความต้องการของแก่นี่มันเล็กเหลือเกิน ของข้ามันมากกว่านั้นอีก แน่ อวดเสียด้วย หาว่าอยากได้
สิไซ้ใหม่ ก็ไอ้แค่นี้ไปได้ไปนรก แต่เราไม่สามารถจะลงนรกได้ ตั้งแต่อายุ 12 ปี ไปถึงก็ไปนั่งปักบน
ยอดนรก ท่านลุงท่านก็มา อยากจะดูขุมไหน ก็เลื่อนนรกมา แต่อันที่จริงท่านไม่ได้เลื่อนนรกมาด้วย
กำลังจิตที่เป็นทิพย์ บังคับให้เราเห็นนรกว่าอยู่ข้างๆ เรา ไซ้ใหม่ แล้วท่านลุงเวลานี้ท่านอยู่ได้เป็น
นางชีไปแล้ว ลุงจริงๆ นะนั่น ไปถามท่าน ท่านบอกเคยเป็นลุงมาจริงๆ ไม่ใช่เป็นลุงหลอกๆ ไอ้
เราไปจ้ออยู่แค่นั้น ความจริงมันก็ไปได้ แต่มันไม่มีใครเขาฝึก มันเกิดขึ้นมาเอาต่างหาก อาศัยที่
แม่สอนภาวนาว่า พุชโร พุชโร มาตั้งแต่เด็ก ไอ้เด็กนี้ อารมณ์นิวรรณ์มันน้อยไซ้ใหม่ ใจไม่ถึงตัว
นิวรรณ์ความเลวของจิตมันน้อย นิวรรณ์กั้นอัย เด็กมีอะไร กินกับเล่นนะ วันนี้จะกินขนมจะได้กินหรือ
เปล่าหว่า ถึงจะไปวิ่งเล่น มีธุระอยู่ 2 อย่าง ถ้าธุระอย่างที่ 3 แม่จะดีหรือเปล่า จะเห็นธุระข้อนี้ นี่แย
หน่อยเพราะว่าฉันมีกระบี่อาญาสิทธิ์อยู่ 2 เล่ม คือ คุณยายกับคุณแม่ ถ้าผิดระเบียบปั๊บ ปรับแน่ไม่
ต้องห่วง เรื่องระเบียบละ โอโฮ คุณแจ แต่ว่ามีประโยชน์ ไอ้ที่มีประโยชน์ ก็เพราะว่า ไปเป็นทหาร
เขามีวินัยปฏิบัติ เรื่องเล็กไซ้ใหม่ อันดับแรก เข้าใจเรียนก่อน ถึงโรงเรียนนี้ นั้นไม่เคยถูกติเลย แม้แต่
ดีมีมือนี้ ครูไม่เคยดี ระเบียบที่บ้านมันมากกว่า แค่นี้หรือที่บ้านหนักกว่านี้อีก ไปโรงเรียนครูวาง
กฎข้อบังคับแบบนี้ก็หนักว่า แต่ที่นี่หรือที่บ้านหนักกว่านี้อีก มันเรียกว่า เล็กๆ นะ ไม่ต้องระวังอะไร
เลย สบายๆ พอมาเป็นทหาร ทหารก็ยังไม่ถึงนะ ไอ้ทหารนี่เขาวางระเบียบ แกหนิที่เขาวางคิดตาราง
แล้วเราหนิไม่เห็นชะอย่าง ไม่ต้องคิด ก็บ้านเรา ถ้าหนิที่เขาวาง ได้เวลาไม่เจอะไม้เรียวมาแล้ว เอามา

เจอบทพระปัจเจกวินัย เป็นอันว่า จนพระธรรมวินัย ก็ไม่มีอะไรหนักอก เพราะมันเจอะมาชิน ตั้งแต่เด็ก ไซ้ใหม่ นี่มันเป็นอารมณ์ชิน

เรื่อง บารมี ฉันไปเทศน์ที่ไหนก็เต็ม ใครเขาถามก็เต็ม ไม่รู้อะไรเต็มก็มาตอนที่ขึ้นไปบนธรรมาสน์ๆ เสียง ก็เลยสงสัยว่า เขาให้ฉัน พอขึ้นไปบนธรรมาสน์ พอจะเริ่มสมาทานอาเจียนเป็นเลือด เลือดเต็มปาก หมดท้องเลขคนที่มาเรียนกรรมฐานเขาบอก หลวงพ่อถ้าหากว่าไม่สบายก็นิมนต์พักได้ ก็เลยบอกว่าถ้าหากฉันไม่สบาย ฉันจะไม่พัก เมื่อไม่สบาย ฉันต้องเร่งรัดตัวเอง ถ้าเราจะสอนคนอื่น ถ้าเราสอนเขา ก็หมายความว่าสอนตัวด้วย เพราะฉะนั้นคนที่ได้แล้วนี่ จึงอยากให้เป็นครูแนะนำเขา และถ้าเป็นครูแนะนำเขา มันจะต้องคุมอารมณ์อยู่เสมอ ถ้าบังเอิญอารมณ์เราว่างไปนิดพลาดไปหน่อย อารมณ์มันจะมัวมันจะได้รู้ว่ามันหรือไม่มัว เพราะว่าถ้าเรายังไม่เป็นอรหันต์เพียงใด เรายังจะไว้ใจตัวเองไม่ได้ แล้วถ้าจะนึกว่าพระอรหันต์ แล้วเขาเลิกนะ พระอรหันต์ที่ยั่งยืนมากกว่าคนธรรมดาอารมณ์ของท่านไม่ขาด เกี่ยวกับการรักษาอารมณ์นี้มากกว่า คนธรรมดาเยอะ จะรักษาเป็นปกติ พระอรหันต์นี้ไม่คลาด จังหวะจะไม่คลาดแม้แต่ลมหายใจเข้าออก อารมณ์เขาจะทรงตัว

อย่างที่ พระสารีบุตร แนะนำพระว่าการปฏิบัติ การฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้าแล้ว ต้องปฏิบัติอย่าให้เป็นแค่ผ่าน หรือว่าท่านบอกว่า ถ้าเขาถามเธอว่าที่บวชในพระพุทธศาสนาว่า เธอบวชเพื่ออะไร พระพวกนั้นก็ตอบไม่ได้เพราะท่านเป็นพระใหม่ แต่ความจริงพระสารีบุตร ไม่ใช่ไซ้ให้ จน ท่านจะแนะนำท่านบอกว่า ถ้าเขาถามว่าเธอบวชเพื่ออะไร ขอให้พวกเธอตอบว่า บวชเพื่อความดับไม่มีเชื้อ ไอ้คำว่าดับไม่มีเชื้อนี้ หมายความว่า ดับกิเลสให้สิ้นไป

พระพวกนั้นก็ถามว่า อย่างพวกผมเป็นปุถุชน แต่ต้องการเป็นพระโสดาบันจะปฏิบัติคุณอย่างไร จึงจะเป็นพระโสดาบันได้ ท่านบอกว่า เธอก็พิจารณาขั้น 5 สิ เห็นว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี่มันไม่มีในเรา เราไม่มีในขั้น 5 ขั้น 5 ไม่มีในเรา ถ้าจิตมันตัดได้หยาบๆ เธอก็เป็นพระโสดาบัน

พระพวกนั้นก็ถามว่า ถ้าพวกผมเป็นพระโสดาบัน ต้องการจะเป็นพระสกิทาคามี ทำอย่างไร พระสารีบุตรก็ตอบว่า พิจารณาแบบนั้นแหละ อันเดียวนั้นแหละ พิจารณาไป พิจารณาไปจิตตัดสะเอียดลงมาอีกหน่อย ก็เป็นพระสกิทาคามี

พระก็ถามว่าถ้าผมเป็นพระสกิทาคามีแล้วทำอย่างไร อยากเป็นพระอนาคามีทำอย่างไร ก็บอกก็อันนั้นแหละพิจารณาๆ ไปจิตตัด กามฉันทะได้ตัดความโกรธความพยาบาทได้ มันก็เป็นอนาคามี

แล้วก็ถามว่า ถ้าผมได้พระอนาคามี แล้วจะเป็นอรหันต์ได้ไหม ท่านก็บอกตัวนั้นแหละไปตีตัวเดียว พระก็เลยถามต่อไปว่า ถ้าเป็นพระอรหันต์แล้วไม่ต้องทำอะไรเลยไซ้ใหม่ ท่านบอกว่าไม่ใช่ เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วก็ยังต้องพิจารณาขั้น 5 อยู่ เพื่อความอยู่เป็นสุข ไซ้ใหม่ อันนี้ก็ตรงกัที่พระพุทธเจ้าตรัสตอบกับพราหมณ์ มีพราหมณ์มาถามว่า เรื่องกิเลสกับพระพุทธเจ้าใน

ชั้นวรรค นี้ ไม่ใช่ฉันไม่เจอพระพุทธเจ้าเทศน์ ไข่มุข พระพุทธเจ้าท่านบอกแล้ว เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ว พระธรรมวินัยที่เราสอนกับอยู่ จะเป็นศาสนาคาสอนพวกเธอ ฉันไปเห็นในพระไตรปิฎก ฉันถือว่าฉันเห็นจากพระพุทธเจ้าถูกไข่มุขคุณ ถ้าคุณไม่แน่ใจว่าถูกหรือไม่ถูก ไม่ถามพระพุทธเจ้า ถ้าไม่เชื่อก็พระพุทธเจ้าท่านบอกอย่างนั้น

คือว่า มีพราหมณ์ถามเกี่ยวกับกิเลสอยู่หลายสิบอย่าง แต่จะไม่นำมาพูดนะ ตั้ง 50-60 อย่างถามว่าอารมณ์ของกิเลสแบบนี้จะตัดด้วยอาการอย่างไรพระพุทธเจ้าทรงตอบ เหมือนกันกับพระสารีบุตร คือ ตัดอย่างเดียวคือตัดขั้น 5 ไข่มุข ให้เห็นตามความเป็นจริง ร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ใจขั้น 5 นี้คือร่างกาย

เพราะฉันนั้นขั้น 5 นี้เป็นเรื่องกิเลส แล้วร่างกายก็คือขั้น 5 มี รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ไข่มุข ภาษาไทยเรียกว่า ร่างกาย ก็ร่างกายทั้งหมดเรื่องกันถ้าเห็นว่าร่างกายมันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีร่างกาย ร่างกายไม่มีเราเสียอย่าง และเราจะเห็นว่า อะไรเป็นเรา เป็นของเรา ใจร่างกายจริงๆ นะ ส่วนไหน มันเป็นของเราจริงๆ นะ ถ้ามันเป็นของเราจริงๆ นะ เราจะต้องบังคับได้ ไข่มุข

อย่างเรามีสตางค์ของเราในกระเป๋า จะซื้อถั่วเขียวก็ได้ จะซื้อดอกไม้ก็ได้จะซื้อเหล้ากินก็ได้ ฮี โยม ถูกไข่มุข ถ้าสตางค์ของเราจะ ถ้าสตางค์ของเราที่เราใช้ไม่ได้ ไข่มุข ถ้าเขาฝากไว้ หรือเขาให้คุยไว้เอามาใช้ ก็ต้องใช้หนี้เขา ถ้าเป็นของเราจะเอามาใช้แบบไหนก็ได้

ที่นี้ใจร่างกายก็เหมือนกัน มันไม่ใช่ของเรา ถ้าถามว่าของใคร ก็ต้องตอบว่าของกิเลส ตัณหา อุปาทาน และอกุศลกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธเจ้าท่านบอกว่าของตัณหา ร่างกาย ตัณหามันสร้างขึ้น อย่างนี้พระอรหันต์ทรงตรัสไว้ใน พุทธอุทาน ทรงเหยียดตัณหาว่า ใจบ้านที่ประกอบด้วยอาการ 32 และ ประกอบด้วยธาตุ 4 นี้ ไม่มีอำนาจเหนือเราแล้ว จิตของเราพ้นแล้ว ไข่มุข คือว่าจิต จิตไม่ติดร่างกายอย่างเดียวก็เป็นพระอรหันต์ ถ้าไม่ติดจริงๆ ถ้ามันจะไม่ติดก็ต้องใช้ปัญญา อย่าไปใช้สัญญา เป็นของมหายกที่เราจะมองเห็น ร่างกายนี้ ถ้าเป็นเราจริง เป็นของเราจริง ก็เปรียบเทียบกับเงิน โปรดสังเกตว่า ถ้าเงินนี้มันเป็นของเรา จะใช้ยังไงก็ได้ เราจะเก็บอยู่ในเซฟ มันก็อยู่ในเซฟ จะใส่อยู่ในกระเป๋า มันก็อยู่ในกระเป๋า เก็บอยู่ในกล่องก็อยู่ในกล่อง เราเอาไปซื้อของก็ซื้อได้ หากว่าเงินไม่ใช่ของเรา เราไม่มีสิทธิ์ ใช้ ก็เหมือนกับร่างกาย ถ้าร่างกายมันเป็นของเรา เป็นของเราจริง เราก็ต้องบังคับได้ เราไม่ต้องการให้มันแก่ มันก็ต้องไม่แก่ เราไม่ต้องการให้มันป่วย มันก็ต้องไปป่วย เราไม่ต้องการให้มันตาย มันก็ต้องไม่ตาย เพราะถ้าเป็นของเราจริง ถ้าเราจำเป็นจะต้องจากโลกนี้ไป ร่างกายก็ต้องไปกับเราด้วย

สุดท้ายเห็นเขาแบกร่างกายของเราไปไหมตอนเขาตาย

ไม่เห็นค่ะ

ไม่เห็นนะ เขาแบกไปแกไม่เห็นเขาหรือยัง ไม่เห็น เขาไปแต่เห็นเขาตาย นี้ไข่มุข เห็นว่าคนทุกคนไม่มีใครแบกร่างกาย เวลาตายไปแล้วเขาบอกขึ้นสวรรค์หรือลงนรก แล้วร่างกายไปรี

เปล่า ก็ไม่ได้ไป อะไรมันขึ้นสวรรค์ อะไรมันลงนรก ตัวที่จะขึ้นสวรรค์หรือลงนรก ก็คือตัวเราจริงๆ ไอ้ตัวเราจริงๆ มันได้แก่อะไร ถ้าเราฝึกมโนมยิทิกันแล้วหมดเรื่องนะ หมดเรื่อง คือหมดความสงสัยไอ้ตัวที่เราไปสวรรค์ได้ ไปพรหมได้ ไปนิพพานได้ ไปนรกได้ ตัวนั้นนะเป็นตัวเราจริงๆ ไอ้ตัวร่างกายคือชั้น 5 อย่างวันนี้ไปเจาะร่างกายของ พระมหากัสสป ตามปกติฉันไปหาร่างกายท่าน เป็นปกติทุกวัน เพราะฉันถือว่าเป็นครูสอนฉันฉันทำจิตสงบแล้ว ก็ยังไม่ขึ้นข้างบน ไปที่นั่นก่อนทุกวันแล้วก็ทุกครั้งนะ ที่ระงับจิตนะใช้ใหม่ เพราะว่าจิตฉันไม่ต้องไปตั้งท่านาน ตั้งท่ามาตั้งท่าไป หมุนมานี่ใครบ้างก็ไม่รู้ ใช้ใหม่ นั่งก็นั่งเข้าสมาธิตอนเช้า วันนี้จะมีคนมาซื้อของบ้างหรือเปล่า ใช้ใหม่ สมาธิมันคงมันเป็นฉาน นี่ ใช้ใหม่ ร่างกายของท่าน เราไปดูเพราะว่าท่านเป็นอรหันต์ **ปฎิสัทธาญาณ** แล้วก็ **เอตทัตตะ** ในด้านรูปดวงค์นะเป็นพระอรหันต์สมัยพระพุทธเจ้า แล้วก็เรื่องพระที่พระพุทธเจ้าทรงยกย่องสรรเสริญ แล้วก็ เป็นบุคคลที่ไม่เนื่องในกามารมณ์ มาตั้งแต่เกิด ไอ้คำว่าไม่เนื่องในกามารมณ์นี้หมายความว่า อารมณ์ที่ต้องการในเรื่องเพศนี้ไม่มีในท่าน แล้วภรรยาของท่านที่แต่งงานกัน เขาก็ไม่มีความต้องการเหมือนกัน แปลว่าที่แต่งงานกัน เพราะอาศัยพ่อแม่ให้แต่งงานกัน แล้วก็แต่งงานกันก็อยู่กันอย่างพระนะ ไม่ได้้อย่างสามัญภรรยา

แล้วเมื่อพ่อแม่ตาย ทั้ง 2 คนเดินไป พอถึงทางแยก พอถึงทางสามแพร่ง ท่านพระมหากัสสป ก็บอกกับ ท่านภัททกาปิลาณี ภรรยาท่านชื่อ ภัททกาปิลาณี บอกว่า น้องหญิง ต่างคนเราถือเพศเป็นสมณะ ถ้าเราเดินทางไปอย่างนี้ ก็จะเป็นที่รังเกียจของชาวบ้าน เขาจะมีความเข้าใจผิดเมื่อเราเดินต่อไปอีก พอถึงทาง สามแพร่ง แยกทางกันก็แล้วกัน เธอจะไปทางซ้าย หรือทางขวา ท่านภัททกาปิลาณี ต้องเรียกว่า ท่าน เพราะท่านเป็นพระอรหันต์นิพพานแล้ว ท่านภัททกาปิลาณี ก็บอกท่านเป็นผู้หญิงขอไปทางซ้าย ท่านพระมหากัสสป ก็ ไปทางขวา พระมหากัสสป เดินไปทางขวาไปเจอสำนักพระพุทธเจ้าพอดี ไปถึงพระพุทธเจ้าก็ขอบวช พระพุทธเจ้าก็ให้บวช ท่านภัททกาปิลาณี ก็ไปในสำนักนางภิกษุณีพอดี ก็ขอบวช ทางนั้นก็ **อัญตติจตุตถกรรม** ให้ แล้วท่านก็มา **อัญตติจตุตถกรรม** ในสำนักสงฆ์อีกครั้งหนึ่ง พอได้ฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้าจบกันต่างคนต่างก็ได้เป็นพระอรหันต์ นี่ท่านเป็นพระดีขนาดนั้นแล้ว ถ้าจะพูดกันตามส่วนต้องถือว่าท่านดีตั้งแต่เกิด ที่อารมณ์ของท่านไม่มีในเรื่องอารมณ์เพราะอะไร เพราะว่าตามหลักสูตรพระพุทธศาสนา ก็มีอยู่ 2 พวก

พวกที่ตายแล้วเกิดครั้งเดียวเป็นพระอรหันต์ คือ

1. ท่านที่บรรลุนิพพานเอกพิชิ กับสัทธาคามิ สำหรับพระโศคานันเอกพิชียังมีอารมณ์ในกามารมณ์เหมือนชาวบ้านธรรมดา ยังมีสามัญภรรยาเป็นปกติเหมือนชาวบ้านธรรมดา แต่ว่าทรงศีล 5 บริสุทธิ์ แล้วก็มิติดรักพระนิพพานทุกอย่างเหมือนชาวบ้านธรรมดาหมด แต่ไม่ขาดในเรื่องศีล 5 นี้เอง

สำหรับพระสัทธาคามิตอนต้นๆ ก็บรรเทาโรค โทสะ โมหะ พระสัทธาคามิเบื้องต้นไกลจะเป็นอนาคามีนี้หมดความรู้สึกในเพศ มันจะมีความรู้สึกขึ้นมาบ้าง ก็นับเป็นเดือนๆ แต่ถ้าอารมณ์สังคัจฉาย์ หมายความว่า อารมณ์สังคัจฉาย์สบาย มีสมาธิปลอดโปร่ง มันจะมีความรู้สึกนิดๆ

เท่านั้น ว่าสวย ว่าตุ๊กตาตัวนั้นสวย บ้านนั้นทาสีสวย อย่างนี้เขาไม่ดำเนินะ จะเบื้องสูงจะเบื้องต่ำ เขามดำเนินะ พอสติมาแล้วพบจิตมันจะตัดทันที เอ๊ะ นี่บ้าหรือยังไง อารมณ์มันตัดทันที

ตอนนี้เป็นพระสภิกษาคามีเบื้องสูง ใกล้เคียงพระอนาคามี คงจะทำพระอนาคามีมรรค คนที่เป็นพระสภิกษาคามี ตายแล้วไปเป็นเทวดาหรือพรหม ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้งหนึ่ง นี่สงสัยว่า **ท่านพระมหากัสสป** กับ **ท่านภัททกปิลาณี** คงได้สภิกษาคามีมาก่อน นี่ฉันเอาแค่นี้ๆ เออนะ อย่างหาว่าฉันพยากรณ์ พระพุทธเจ้าไม่ได้พยากรณ์ คือว่าถือเอาตามหลักพระไตรปิฎก ว่าท่านได้เกิดมาเป็นมนุษย์อีกครั้งเดียว เป็นพระอรหันต์นี้ จะต้องเป็นพระโสดาบันขึ้น **เอาพิธี** หรือว่าเป็นพระสภิกษาคามี

พระสภิกษาคามีเบื้องต้น เป็นแค่บรรดาความรัก บรรดาความโลภบรรดาความโกรธ บรรดาความหลง แต่ว่าถ้าเบื้องปลาย ก็อยู่ในอนาคามีมรรคอันนี้บรรดา ลืมไปเลยนะ เอาเป็นเดือนนี้ นะ โสฬสมาณี เดียงแล้ววินาทีเดียวก็หวนกลับหายไป อารมณ์ความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้ไม่เกิดเลยนะ ทั้ง 2 ท่านที่ ก็สงสัยก็มานั่งนึกทั้งสองท่านนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความสนใจใน **พระมหากัสสป** ท่านนิพพานไปแล้ว ท่านก็ทิ้งร่างเอาไว้ ไม่มีใครเผาตามหนังสือ ท่านบอกว่า เอาไว้คอยคอย **พระศรีอารีย์**

เอาไว้คอยพระศรีอารีย์ เพราะว่าสมัยหนึ่งท่านเป็นช่างตัวท่านใหญ่ ท่านเป็นช่างแล้ว **พระศรีอารีย์** เป็นเจ้าของช่าง ก็เลยทำพนันกันว่า ช่างตัวนี้เชื่อฟังเจ้าของ สามารถจะสั่งอะไรก็ได้ จะใช้ อะไรก็ได้ คราวนี้ไอ้คนทำพนันมันเริ่มโกงเอาเหล็กเผาไฟแดงโชน ก็เลยขอให้สั่งให้ช่างจับเหล็กเผาไฟจนแดง คุณช่างจะจับใช้ไหม นี่ไอ้ของช่างก็ส่งสารช่าง ก็ถ้าหากไม่สั่งเราก็แพ้เขา ช่างก็รู้ว่าไม่สั่ง ถ้าช่างจับช่างก็ตาย ถ้าไม่จับเจ้านายผู้เลี้ยงดู คือว่าเขาเลี้ยงมาอย่างดี ก็แพ้เขาช่างก็เลยเสียสละชีวิต ยังไงก็ยอมหนายแพ้ไม่ได้ ตัวตายดีกว่า ก็เองวงจับพองวงถูกความร้อนเผาเข้าช่างก็ตาย แล้วเจ้าของช่างตัวนั้นก็คือ **พระศรีอารีย์เมตตรัย** ช่างหน้านะ ฉะนั้นที่ท่านบอกว่า **พระมหากัสสป** ต้องทิ้งร่างไว้ที่ภูเขาเพราะเหตุนี้ เพื่อคอย **พระศรีอารีย์** มาตรัส เวลาที่ **พระศรีอารีย์** จะนิพพานนี้ ถึงวันนิพพานไม่ใช่จะไปว่ากันส่งเดช ถึงวันนิพพานต้องเอาร่าง **พระมหากัสสป** มาใส่มือแล้วเผาด้วยเพลิงใช้เตโชธาตุเผา เผาร่าง **พระมหากัสสป** ให้หมดเสียก่อน แล้วจึงเข้านิพพาน ถ้าจะถามว่าการเผาด้วย **เตโชธาตุ** ท่านเป็นพระพุทธเจ้าท่านร้อนไหม ฉันตอบได้เลยว่าท่านไม่ร้อนหรอก อันนี้ท่านจะเข้านิพพานอยู่แล้วท่านก็ต้องทำกิจนี้ เป็นการเนื่องในกฎของกรรมของท่านนะถ้าพระพุทธเจ้าร้อนนะ ช่วยเรา พระพุทธเจ้าทำอะไรก็ได้ อาศัย **เตโชธาตุ** คือไม่ต้องนำเอาไฟไปจุด ใช้ **เตโชกถิน** บนมือของท่าน ทำให้เหมือนกัน **พระมหากัสสป** เป็นช่างที่ตัวเองไปจับเหล็กแดงเผาไฟ ถ้าจะเขียนหนังสือว่าเพราะอาศัยความร้อนอันนั้นเป็นปัจจัยให้พระพุทธเจ้านิพพาน ผิดแห่งๆ ถ้าพระพุทธเจ้าต้องร้อน พระอรหันต์ก็ต้องร้อนด้วย ไม่มีทาง ยังไม่ขนาดนั้นนะ

หลวงพ่อกะ ศพของ **พระมหากัสสป** อยู่ที่ไหนคะ

ศพนั้นหรือ อยากไปคูใหม่

ให้หลวงพ่อกับไป

ดาวนั้นเท่าไร แล้วก็ต้องส่งผ่อน ล่วงหน้า 30 ปี จะได้เดือนละเท่าไร 30 ปีไซ้ใหม่ เอ ฉันไม่รู้
ที่นั่นเขาเรียกเขาอะไร

หลวงพ่อกะ ศพท่านไม่เนา ไม่เปื่อย เหมือนกับเรา

ไม่ละ นั่งสมาธิก็แข็ง

มีนะคะนี่เขาไปเห็น ลูกยังอยากจะถามหลวงพ่อกว่าไซ้หรือเปล่า ถ้าพระอรหันต์มีละก็ ถ้า
พระอรหันต์มีนะ เยอะไป

แต่ในนั้นเขาบอก เป็นศพ พระมหากัสสป

เดี๋ยวก่อนเวลานี้นะเข้าไม่ได้หรอก เขาเข้าได้เมื่อปี พ.ศ. 2500 นั้น ฝรั่งเศสคลานเข้าไป
ถ่ายรูปมา เมื่อปี พ.ศ. 2499 ไอ้เขา 2 ลูกข้างหน้ามันยังไม่หมด ภูเขาลูกเล็ก ขยายเปิดหน้าถ้า มัน
คลานไปเข้าไปไม่ถึงมืด มันก็ใช้ความพยายาม ปี พ.ศ. 2500 เปิดกว้างคลานเข้าไปเลย ทีแรกก็คลาน
เข้าไปพอผ่านเข้าไปเป็นถ้ำสูง แล้วก็เข้าไปถ่ายภาพมา ยังมีดอกไม้ รูป เทียน บูชาที่ยังอยู่ ฉันทก็เลย
ไปถาม หลวงปู่เล็ก ว่า ทำไม พระมหากัสสป จึงทิ้งขันธ 5 ไว้ได้โดยขันธ 5 ไม่เป็นอันตราย ท่านก็
ตอบง่ายๆ ว่า คำอธิษฐานของพระอรหันต์ต้องเป็นไปตามความประสงค์ ทั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณเรื่องเล็กน้อย ไซ้ใหม่ แล้วไอ้ที่บอกถ้าพระอรหันต์นะ ถ้าไหนพระ
อรหันต์ท่านไม่เคยอยู่เลย

อรหันต์.....เป็นศิษย์ของ พระมหากัสสป

ใคร พระมหากัสสป

ลูกฟังจาก ท. เสียงพิบูลย์ นะเจ้าคะ

อ้อเขาอาจจะเล่าถึงตอนนั้น ไม่ผิดหรอก

อ้อหรือคะ

ท. เสียงพิบูลย์ นะ เขาเล่าตามเนื้อตามเป็นจริง แต่ว่าในถ้ำได้หรือไม่ฉันไม่รู้ นะ ถ้าไม่
เปิดนี้ เขาปิด หลังจากกึ่งพุทธกาลแล้ว ฝรั่งเศสไปอีกเข้าไม่ได้ถ้ำนั้นปิด แล้วถ้ำก็ปิดไปแล้ว แต่ฝรั่งเศส
พยายามจริงๆ นะ มันคลานเข้าไปนะไปที่แรกเขาเล่ามา เมื่อปีพ.ศ. 2500 เขาถ่ายภาพมา ได้หนังสือ
มา แล้วมาดูเหมือนมันไม่โกหก คือเหมือนกับที่เราเห็นไซ้ใหม่ ของทุกอย่างที่มีอยู่เหมือนกับที่เรา
เคยเห็นรูปร่างก็เหมือนกันหมด การถ่ายภาพเทวดา ก็แสดงว่าฝรั่งเศสไม่โกหกแล้วฝรั่งเศสก็พยายามเข้าไป
หลายที ก็เข้าไม่ได้ ไปหาทาง ไอ้เขาลูกเล็กๆ ที่เหลืออยู่ 2 ก้อนก็หาไม่ได้ แล้วมาปี พ.ศ. 2499 พอจะ
เข้าเป็นช่องพอจะเข้าได้ แต่เข้าไปแล้วก็ดันเป็นช่องแคบเล็ก พอปี พ.ศ. 2500 มันไปถ่ายภาพ เข้าไป
ถึงไปถ่ายภาพมาพิมพ์หนังสือ มีคนเห็นนะ ฮี ขาดินนะ

อยู่ในประเทศไทยรีเปล่าคะ

อยู่ในประเทศ ถ้าเอาพูดภาษาไทยก็อยู่ในประเทศไทย ประเทศไทยเก่าเชียงตุง มั่นต่อไป
ทางใกล้ประเทศจีน

พระมหากัจฉายณะ นี้มีภาระทางด้านประเทศจีน ด้านโน้น ทางเขตโน้นแต่ความจริง พระ
มหากัจฉายณะ นี้เกี่ยวกับท่านจริงๆ แล้วตั้งแต่เชียงตุง มาทางด้านเชียงรรายไซใหม่ การด้านลำพูน
เชียงใหม่ ลำปางนี้ เป็นเขตของพระโมคคัลลาน์ พระพุทธเจ้าให้พระโมคคัลลาน์มาที่ โยกนนคร
เป็นองค์แรกพระที่ไม่มีที่เหมาะสม ท่านไม่ใช้มาก่อนนะ ที่ พระเจ้าอริฏฐะ ท่านต้องการพบ
พระพุทธเจ้า ท่านใช้แบบโตแล้วเรียนลัด คือท่านไปไม่ไหวไซใหม่ ประเทศอินเดียไซใหม่ ไม่มีรถ

พวกพ่อค้าเกวียน เขามาเล่าให้ฟังว่า เวลานี้มีพระพุทธเจ้าทรงศรีสรู้แล้วในโลก แล้วก็สอน
ให้คนเป็นพระอรหันต์เยอะแยะ แล้วก็เล่าถึงความดีให้ทราบ

ท่านมีความเลื่อมใสเพราะบารมีท่านสูง ท่านเลยใช้วิธีโตแล้วเรียนลัด จุดธูปกลางแจ้ง
นิมนต์พระพุทธเจ้า ตอยเข้าตรูท่านก็ใกล้จะตื่นนอน ฝันเห็นพญาหงส์ทองบินมาจากตะวันตก 5
ตัว บินมาลงที่พระลานหลวง ก็เลยคิดใจคิดว่าพระพุทธเจ้ามาเปิดหน้าต่างไปพบพระ 5 องค์ พอลงไป
พระมหาโมคคัลลาน์ รีบรายงานว่า อาตมาไม่ใช่พระพุทธเจ้า เราเป็นอัครสาวก องค์ซ้ายมีนามว่า
มหาโมคคัลลานะ พระพุทธเจ้าให้นำพระอีก 5 องค์มาตามความประสงค์ของพระองค์

ตอนนั้นที่ท่านกล่าวว่า พระโมคคัลลานะ พยากรณ์ว่า ในที่นี้ต่อไป พระรากขวัญเบื้องซ้าย
ของพระพุทธเจ้า พระธาตุจะมาอยู่ที่นี่ และที่นี่จะรักษาพระพุทธศาสนาไว้ครบ 5,000 ปี ท่านอยู่
ต่อมา 2-3 วัน เพื่อเจริญศรัทธาแล้วท่านก็กลับ

ต่อมา พระเจ้าอริฏฐะ ท่านก็ไม่ละความพยายาม โตแล้วเรียนลัดต่อไปเรียนลัดขั้นต้นได้
แล้วก็เรียนลัดขั้นปลายต่อไป จุดธูปใหม่คราวนี้ใกล้สว่างเหมือนกันฝันว่ามีช้าง ช้างเผือก ช้างเผือก
500 เชือก ว่ามีช้างเผือกขาทั้งตัว ขาวทั้งหมดแล้วก็สวยงามมาก เหาะมาในอากาศทางทิศตะวันตก
มาลงที่พระลานหลวง ท่านเปิดหน้าต่างไปเห็น มั่นใจพระพุทธเจ้าเห็นมองออกไปเห็น เห็นจริงๆ
พระทั้ง 500 รูป เป็นพระพุทธเจ้าที่รู้ว่าเป็นพระพุทธเจ้าก็เพราะทรงเปล่งฉัพพรรณรังสีลักษณะไม่
เหมือนใครหมด ก็ล้มลงไปกราบ ก็เราไหว้แล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงเดินบิณฑบาต แลวห้องที่อะไรละ
พระธาตุจอมทอง นะ พระเจ้าอริฏฐะออกมา มี พระธาตุจอมทอง แล้วจะมีที่พระพุทธเจ้าบิณฑบาต
ที่ พระพุทธเจ้าฉัน ที่พระพุทธเจ้านั่งเทศน์ หลังจากนั้นไปทั้งหมดไปพักที่ ดอยอินทนนท์ เขาเรียก
ดอยอ่างกา นะ ดอยอินทนนท์ นี้ ได้ทรงพยากรณ์เหมือนกับ พระมหาโมคคัลลาน์ ว่าต่อไปเมื่อเรา
นิพพานลงแล้ว พระธาตุรากขวัญเบื้องซ้ายของเราจะอยู่ที่นี่ แล้วก็ที่นี่จะมีความรุ่งเรืองมาก จะรักษา
พระพุทธศาสนาไว้ครบ 5,000 ปี ไซใหม่ ท่านพยากรณ์อย่างนี้ตั้งหลายจุด ที่ ดอยน้อย ที่ พระธาตุ
จอมกิตติ พยากรณ์ แล้วก็ พระธาตุแช่แห้ง ช่อแฮ เอ๊ะ ช่อแฮแช่แห้ง อันเดียวกันหรือเปล่าคนละอัน
กัน คนละอย่างกันมั้ง พระธาตุแช่แห้ง เขาเอาสมอ ไอ้ลูกสมอมันแห้งนะ ก็ไปให้ท่านแล้วท่านก็จะ
แช่น้ำก่อนให้อ่อน ก็ได้นามว่า พระธาตุแช่แห้ง จากนั้นท่านก็พยากรณ์ว่า ที่นี้ต่อไปเขาเรียกว่า อโยธ

ยา อยุรยา จะเป็นเมืองที่มีความเจริญ จะรักษาพระพุทธศาสนาไว้ครบ 5,000 ปี ท่านตรัสรู้ในอินเดีย แต่ว่าท่านไม่ยกกะพยากรณ์ว่า พระพุทธศาสนาจะอยู่ใน อินเดีย 5,000 ปี กลับมาพยากรณ์ในประเทศไทยที่ พระธาตุจอมกิติ ท่านเสด็จไปมี พระมหากัจฉายนะ ร่วมไปด้วย แต่ไปก็องค์ก็ไม่ทราบ แต่รู้ว่า มี พระมหากัจฉายนะ ไปด้วย ไปยืนอยู่บน ดอยน้อย นะ ไปยืนบน ดอยน้อย โคตรไอ้ร้อยเขา เรียกว่า ดอยน้อย ท่านทรงยืนบน ดอยน้อย ตอนนั้นยังเป็นป่า มองไปร่องๆ แล้วท่านก็ตรัสว่า ที่นี้ต่อไป จะมีนามว่า โยนกนคร นอกจากจะเป็นประเทศที่มีความรุ่งเรืองมาก แล้วก็สามารถรักษาพระพุทธศาสนาไว้ครบ 5,000 ปี ท่านนี้ทรงเอาพระหัตถ์เสยพระเกศา การเสยต้องตั้งใจให้พระเกศาหลุดมา 3 เส้น คิดมีมาแล้วท่านก็วางพระเกศาแล้วอธิษฐาน พระเกศาจกลงในดิน 4 วา

นี่เป็นอันว่าประเทศไทยเขาถือว่าเป็นคอมมิวนิสต์แต่ที่แท้ไม่เป็นหรอกถ้าจะเป็นพุทธศาสนาก็สอนกันไม่ได้ ไซ้ใหม่ ถ้าจะเป็นคอมมิวนิสต์ มันมากไม่ได้ต้องเป็นน้อย ไซ้ใหม่ คนนี้ก็ต้องนึกหนึ่ง นี่มันเยอะไปหมด

ก็เป็นอันว่าการเจริญพระกรรมฐาน ก็ควรที่ใช้ปัญญา ไซ้ใหม่ เราจงอย่าให้นิวรณ์ 5 มารบกวนใจ นี่เป็นเรื่องใหญ่ โดยที่ ด้วยกำลังใจ นี่คำว่าที่พึ่งด้วยบารมีนี่ คำว่าบารมีนี่ แปลว่า กำลังใจ เพราะบารมีนี่แปลว่า เต็มจริงก็คือกำลังใจเต็ม ที่เห็นว่าตอนที่ไปสอนเขา แล้วมันอาเจียน อันที่จริงที่เราไปสอนเขา แล้วเรายังป่วยเราก็กะให้แน่น ไอ้ร่างกายมันจะปวดก็ให้มันปวดไป ปวดมันก็ปวดไม่ใช่เราจะไม่ปวด ถ้ามันปวดมากเท่าไร เราก็กะกรรมให้แน่นเท่านั้น เราก็กิดว่าการปวดมันอาจจะตาย มันจะตายก็ช่าง มันอยากจะตายก็เชิญมันไป ห้ามไม่ได้ ถ้าตายเมื่อไหร่ เราต้องนิพพานเมื่อนั้น ทั้งอารมณ์อื่นเสีย อย่าไปคิด คิดอยากจะเกิด เกิดเป็นนั่น เกิดเป็นนี่ พัง มันไม่พังนะ เกิดแน่ ไซ้ใหม่ อาจจะเกิดเป็นเทวดา ก็เสียดายจะไม่เกิด ดันลงนรกไป ไอ้เกิดเป็นเทวดา หรือเมียน้อยๆไม่ชอบ ลงนรกคิดกว่า ไซ้ใหม่ อันนี้ถ้ามันจะป่วย มันก็ป่วย เราก็กะห้ามไม่ได้ ปวดมันก็ปวด

ถ้าถามว่าการอาเจียนคราวนั้น มันเป็นความรู้สึกอย่างไรบ้าง ก็ต้องตอบว่าหลังจากอาเจียนครั้งนั้นจริงๆ แล้ว อาเจียนแล้วก็หมดใจ ได้ปิติ เห็นใหม่ ได้อานิสงส์เต็มไปจริงๆ ครั้งแรกเขาก็บอกว่า พักเถอะ ก็ใช้รวบรวมกำลังใจ ให้กุมให้หนึ่ง ไม่ทำให้เสียประวัติดมด ถ้าฉันยังป่วย ฉันก็ยังละ ถ้าไม่มีใครเลย ฉันก็ทำของฉันไปเลย ตัวนั้นมันดำ ตัวนั้นมันจะตาย ตัวนี้มันไม่ตาย ถ้ายังละ ร่างกายปัจจุบันนี้ก็พังนะสิ คือวันนั้นก็ตัดสินใจว่า เอ ไอ้จริงๆ ตัวจริงของเราเป็นปกติจะสอนอะไรเขาดีหนอ ก็นั่งนึกในใจ ในช่วงนั้น เราก็กะ สวด อิติปิ โส เสรีง ก็สมาทานศีล สมาทานกรรมฐาน ก็นั่งนะ ในช่วงนั้นก็นั่งนึกว่า วันนี้เราจะสอนอะไรอย่างไรรู้สึกตัดสินใจ เอ ถ้าป่วย แล้ววันนี้เราจะลงไปตีใหม่หรืออาจจะตัดไปเลยบางที่เขาอาจจะต้องห้ามลง ห้ามอย่างมีลมหายใจหรือห้ามอย่างไม่มีลมหายใจก็ไม่แน่ อย่างน้อยที่สุดวันนี้เราขอสอนบารมี 10 ตั้งใจว่าถ้าบังเอิญมันต้องตายก็คายพิษหมดพุง ถ้าสอนบารมี 10 ก็ถือว่าคายพิษหมดพุงไซ้ใหม่ ก็นั่งอธิบายเรื่องบารมี 10 ก็ตั้งนาฬิกาไว้ครึ่งชั่วโมง พุดอย่างย่อที่สุดให้มันง่ายที่สุด พอให้ชาวบ้านเข้าใจ เวลาที่เต็มครึ่งชั่วโมง จากนั้นก็เจริญพระกรรมฐานก็ดับไฟ เมื่อก่อนนี้ต้องดับไฟแต่เดี๋ยวนี้คนมาก เดี่ยวใครมาล้วงกระเป๋าก็ล้วงไม่ได้ เราไม่

มีเงินเสียด้วยนี่นะ รู้อยู่ เคยมีเรื่องเงินเรื่องทอง ของใครก็ไม่ทราบ เลยสั่งไม่ให้ดับไฟเป็นธรรมดา น้ำถึงไหน ปลาถึงนั้น ไซ้ไหม คนดีถึงไหน คนชั่วก็ถึงนั้น ก็ธรรมดา

สอนบารมี 10 ก็เสร็จ ก็ดับไฟ ก็ไป แล้วบ้าง อยู่ไปทำเกลือทำไม อยู่แล้วมันก็ปวดหน้าปวดหลัง มันก็อึดมันก็เสียด ไอ้พูดมันก็อึดมันก็เสียด ก็ไม่พูดแล้วกิจการพุดจบแล้วก็เปิด บอกมันอึดพุงเสียดอยู่ก่อน เดี่ยวจะไปก่อน แล้วรอพอถึงชั่วโมงจะกลับก็ตั้งเวลาไว้ ออกไปถึง จุฬามณี ไปไหว้พระพุทธรเจ้าไปกราบๆ ท่าน แล้วเงยหน้าขึ้นไป ท่านถามว่า วันนี้สอนบารมี 10 หรือ อยากนิพพานแล้ววันนี้ ถ้าไม่ผิดนี่ท่านไม่ถามถ้าเราสอนถูก มันต้องผิดจุดใดจุดหนึ่ง ไอ้จะให้ผิดทั้งหมดคนะ มันไม่ผิดนะ เพราะเราทำได้ไซ้ไหม ไอ้คำว่าทำได้ คำว่าบารมี 10 นี่เราเข้าใจ คำว่าเข้าใจ นี่เหมือนต้องทำได้ ทำได้นี้อย่าหาว่าเป็นพระอรหันต์แล้วนะ ไอ้ทำได้นี้เป็น ให้ท่านก็เป็น รักษาศีลก็เป็น ไซ้ไหม เนกขัมมะบวชอย่างนี้ถ้ามันเนกขัมมะไม่ได้ มันก็บวชไม่ได้ เนกขัมมะนี้ ในการถือบวช ไม่อยู่เป็นคู่เราพอมีความเข้าใจ แต่ว่าต้องมีผิด พอท่านถาม ก็กราบเรียนท่าน บอก สอนบารมี 10 ท่านถามว่าทำไมสอนบารมี 10 ก็บอกว่า วันนี้ไม่แน่ใจว่า ชั้น 5 มันจะใช้งานได้ หรือมันจะสิ้นลมปราณ ท่านถามว่า ถ้าชั้น 5 มันจะสิ้นลมปราณ ก็บอกอยากให้มีมันสิ้นมานานแล้ว มันไม่เคยสิ้นสักที ท่านก็ยิ้มๆ ท่านถาม ความอยากจริงๆ หรือบอกว่า ไม่หรือ (เทพหมดแค่นี้)